

ความท้าทายในการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค
และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

The Challenges in Coordination of Central, Provincial and Local
Administrations during the COVID-19 Situation
In Pattani Province

ชนิสรา จันทร์ฉาย
Chanissara Janshine

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Degree of Master of Public Administration
Prince of Songkla University

2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ความท้าทายในการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค
และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

The Challenges in Coordination of Central, Provincial and Local
Administrations during the COVID-19 Situation
In Pattani Province

ชนิสรา จันทร์ฉาย

Chanissara Janshine

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Degree of Master of Public Administration

Prince of Songkla University

2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อสารนิพนธ์ ความท้าทายในการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ผู้เขียน นางสาวชนิสรา จันทร์ฉาย

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร คุณวิจิต)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร คุณวิจิต)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒน์นะ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตรีระกุลมุกดา)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตรีระกุลมุกดา)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อสารนิพนธ์	ความท้าทายในการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
ผู้เขียน	นางสาวชนิสรา จันทร์ฉาย
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2565

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในการบริหารสถานการณ์วิกฤติการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ศึกษาปัญหาอุปสรรคของการประสานงาน และเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการประสานงาน เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการบริหารสถานการณ์ดังกล่าว จำนวน 21 คน ใช้แบบการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การประสานงานในการบริหารสถานการณ์วิกฤติดังกล่าวมีอยู่ 4 มิติ คือ 1) การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางและภูมิภาค 2) การประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและภูมิภาค 3) การประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น และ 4) การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางและท้องถิ่น ซึ่งในแต่ละมิติของการประสานงานนั้นมีกลไก รูปแบบ และองค์ประกอบของการประสานงานที่คล้ายคลึงกันในภาพรวม แต่แตกต่างกันบ้างตามบริบทพื้นที่และสถานการณ์ โดยปัญหาอุปสรรคของการประสานงานในสถานการณ์ดังกล่าวของจังหวัดปัตตานีที่พบ คือ 1) ระเบียบหรือข้อกำหนดที่กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่บางประการไม่เอื้อต่อการประสานงาน 2) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และการมีสมรรถนะเชิงลบ 3) งบประมาณที่ไม่เพียงพอกับการปฏิบัติ 4) การอำนวยความสะดวกของผู้บริหารที่ไม่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ 5) การให้ความร่วมมือที่ไม่เพียงพอของประชาชนในพื้นที่ 6) การใช้เทคโนโลยีทั้งของเจ้าหน้าที่และผู้บริหารที่ยังไม่เหมาะสมกับการประสานงาน และ 7) มีระยะเวลาการประสานงานและการทำงานที่จำกัดและเร่งด่วน ซึ่งข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการประสานงานของจังหวัดปัตตานีให้ดียิ่งขึ้น คือ 1) ควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบหรือข้อกำหนด 2) ควรสร้างความชัดเจนและความเชื่อมโยงในการประสานงาน รวมถึงมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ 3) ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับการประสานงานตามภารกิจหน้าที่ 4) ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาควรกำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษา 5) ควรประชาสัมพันธ์ร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อสร้างความตระหนักรู้ร่วมกัน และ 6) ควรใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการประสานงานมากขึ้น

Minor Thesis Title	The Challenges in Coordination of Central, Provincial and Local Administrations during the COVID-19 Situation In Pattani Province
Author	Miss Chanissara Janshine
Major Program	Public Administration
Academic Year	2022

ABSTRACT

The purpose of this research is to examine the coordination among central, provincial, and local administrations in response to the COVID-19 crisis in Pattani Province, to investigate the problems or challenges encountered as these administrative organizations attempted to coordinate with one another, and to provide recommendations on how to improve crisis coordination in the future based on the research findings. This study included 21 public officials who were directly involved in the COVID-19 crisis response in Pattani Province. In-depth interviews were used to collect data, which were then analyzed using a content analysis technique.

The findings revealed four dimensions of coordination in response to the COVID-19 crisis in Pattani Province: 1) coordination between the central and provincial administrations; 2) coordination between the provincial and provincial administrations; 3) coordination between the provincial and local administrations; and 4) coordination between the central and local administrations. In terms of coordinating mechanisms, patterns, and components, each dimension of coordination is similar. Nevertheless, there may be some variations depending on the settings and circumstances. In terms of problems or difficulties. Seven issues were found to have hindered a coordinated response to the COVID-19 crisis in this province. Among them are: 1) Rules or laws that create certain authorities and structures that are incompatible with coordination; 2) Some officials' poor work habits and competencies; 3) Inadequate funding; 4) High-level officials' direction that is out of step with local conditions; 5) people' insufficient collaboration; 6) the officials' use of irrelevant technologies in coordination; and 7) the urgency of the crisis. Based on the findings, six recommendations for improving crisis coordination are provided: 1) learning more about all related laws and regulations; 2) coordination should be more clarified, coherent, and flexible based on specific contexts and situations; 3) an adequate budget should be provided to support the mission; 4) adequate and consistent direction, monitoring, and advice from high-level officials should be provided to frontline officials; 5) awareness about the situation should be promoted in all sectors; and 6) technologies and innovations should be more utilized to enhance coordination.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่อง “ความท้าทายในการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี” สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณาใส่ใจดูแลและให้คำแนะนำปรึกษา ในกระบวนการศึกษาอย่างสม่ำเสมอของ รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร คุณวิชาติ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ โดยเริ่มจากการเขียนโครงร่างสารนิพนธ์ การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนสารนิพนธ์อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตระกูลมุกดา กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัย ตลอดจนตรวจสอบและแก้ไขเพิ่มเติม ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ในการนี้ ขอขอบพระคุณอาจารย์ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ จนจบหลักสูตร ตลอดจนบุคลากรทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวก รวมถึงขอบคุณเพื่อน พี่ และน้อง ๆ ที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือ จนทำให้สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี

อนึ่ง กราบขอบพระคุณ นายสมนึก พรหมเขียว รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ว่าที่ร้อยตรี ตระกูล โทธรรม รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี หัวหน้าสำนักงานจังหวัดปัตตานี ผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานและพี่ๆ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการส่วนภูมิภาคและส่วนราชการส่วนท้องถิ่นที่กรุณาเสียสละเวลาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ รวมถึงให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็น และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

นอกจากนี้ กราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจ และสนับสนุนตลอดมา ดังนั้น คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูทเวทิตา แต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ชนิสรา จันทร์ฉาย

	(6)
สารบัญ	
	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญ	(6)
รายการตาราง	(10)
รายการภาพประกอบ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 คำถามวิจัย	3
1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน	8
2.1.1 ความหมายของการบริหารราชการแผ่นดิน	8
2.1.2 ลักษณะของการบริหารราชการแผ่นดิน	9
2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	10
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประสานงาน	11
2.2.1 ความหมายของการประสานงาน	11
2.2.2 วัตถุประสงค์ของการประสานงาน	12
2.2.3 ความสำคัญการประสานงาน	13
2.2.4 องค์ประกอบของการประสานงาน	14
2.2.5 หลักการประสานงาน	15
2.2.6 รูปแบบการประสานงาน	17
2.2.7 ประสิทธิภาพการประสานงาน	17

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน	20
2.3.1 ความหมายของการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน	20
2.3.2 กลุ่มกิจกรรมการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน	20
2.3.3 การบริหารราชในสถานการณ์ฉุกเฉินของประเทศไทย กรณี บริหารสถานการณ์การ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	22
2.4 กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง	34
2.4.1 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534	35
2.4.2 พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558	37
2.4.3 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550	38
2.4.4 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548	40
2.4.5 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข	46
2.4.6 แลกเปลี่ยนสำเนากฎกระทรวงมหาดไทย	46
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประสานงาน	47
2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน	51
2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	58
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก	59
3.1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก	59
3.1.2 เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก	60
3.2 แบบแผนการวิจัย	60
3.3 เครื่องมือในการวิจัย	61
3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	62
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	65
บทที่ 4 ผลการวิจัย	66
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดปัตตานีในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	66

สารบัญญ(ต่อ)

	หน้า
4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดปัตตานี	66
4.1.2 การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี	68
4.2 การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	95
4.2.1 การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค	95
4.2.2 การประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนภูมิภาค	101
4.2.3 การประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น	108
4.2.4 การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่น	115
4.3 ปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี	121
4.3.1 ระเบียบหรือข้อกำหนดที่กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่บางประการไม่เอื้อต่อ การประสานงาน	121
4.3.2 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และการมีสมรรถนะเชิงลบ	122
4.3.3 งบประมาณที่ไม่เพียงพอกับการปฏิบัติ	125
4.3.4 การอำนวยความสะดวกของผู้บริหารที่ไม่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่	126
4.3.5 การให้ความร่วมมือที่ไม่เพียงพอของประชาชนในพื้นที่	128
4.3.6 การใช้เทคโนโลยีทั้งของเจ้าหน้าที่และผู้บริหารที่ยังไม่เหมาะสมกับการประสานงาน	129
4.3.7 มีระยะเวลาการประสานงานและการทำงานที่จำกัดและเร่งด่วน	130
4.4 แนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี	132
4.4.1 ควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบหรือข้อกำหนด	132
4.4.2 ควรสร้างความชัดเจนและความเชื่อมโยงในการประสานงาน รวมถึงมีความยืดหยุ่น ตามสถานการณ์	132
4.4.3 ควรมีจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับการประสานงานตามภารกิจหน้าที่	134
4.4.4 ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาควรกำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษา	134
4.4.5 ควรประชาสัมพันธ์ร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อสร้างความตระหนักรู้ร่วมกัน	136
4.4.6 ควรใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการประสานงานมากขึ้น	136

สารบัญญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	140
5.1 สรุปผลการวิจัย	140
5.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดปัตตานีในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	141
5.1.2 การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	143
5.1.3 ปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี	146
5.1.4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี	148
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	150
5.3 ข้อเสนอแนะ	156
5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	156
5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป	157
บรรณานุกรม	158
บุคลากรกรม	166
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	169
ภาคผนวก ข การสัมภาษณ์เชิงลึกและเอกสารประกอบ	173
ประวัติผู้เขียน	183

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
1	สรุปโครงสร้างการบริหารตามที่กฎหมายให้อำนาจ	23
2	สรุปข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9	41
3	ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก	62

รายการภาพประกอบ

	ภาพประกอบ	หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย	58
2	ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี (ศบค.ปน.)	71
3	คณะอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี	72
4	ระบบบัญชาการเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขสำหรับทุกโรคและภัยสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี	78
5	มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจังหวัดปัตตานี โครงการคนละครึ่ง เฟส 3	91
6	มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจังหวัดปัตตานี โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ	92
7	การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี	94
8	แผนภาพการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาคในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	101
9	แผนภาพการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนภูมิภาคในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	108
10	แผนภาพการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	115
11	แผนภาพการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง และราชการส่วนท้องถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	119
12	แผนภาพการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	120
13	การจับกุมผู้ไม่สวมหน้ากากอนามัย	128
14	แผนภาพการปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี	131
15	แผนภาพแนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี	139
16	แผนภาพการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี	153
17	สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1	174

รายการภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
18 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2	174
19 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3	174
20 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4	175
21 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5	175
22 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6	175
23 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7	176
24 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 8	176
25 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9	176
26 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10	177
27 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 11	177
28 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12	177
29 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13	178
30 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 14	178
31 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 15	178
32 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 16	179
33 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17	179
34 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18	179
35 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19	180
36 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 20	180
37 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 21	180
38 แดงการณีสำนักรัฐมนตรี	181
39 แดงการณีสำนักรัฐมนตรี	182

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 54 กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากนายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติภารกิจให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและประชาชน และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ ประกอบกับมาตรา 57 ได้ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ ในการประสานงานและร่วมมือกับข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและข้าราชการครู ผู้ตรวจราชการ และหัวหน้าส่วนราชการในระดับเขตหรือภาค ในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ และกำกับดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ตามมาตรา 20 กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการโรคติดต่อจังหวัด ดังนั้น จังหวัดปัตตานี จึงได้มีคำสั่งจังหวัดปัตตานี ที่ 59916/2562 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แพร่อย่างรวดเร็วและกว้างขวางไปหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งมีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ประกอบกับเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2563 องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดของโรครดังกล่าวเป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern (PHEIC) ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติจึงได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563 ประกาศ ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 (1) แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)) เป็นโรคติดต่ออันตราย ต่อมาสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งที่ 76/2563 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด -19) ลงวันที่ 12 มีนาคม 2563 ทำให้จังหวัดปัตตานี จึงได้มีคำสั่งที่ 15749/2563 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ลงวันที่ 13 มีนาคม 2563 จนกระทั่งรัฐบาลได้ออกแถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาในราชการส่วนกลางของผู้ว่าราชการจังหวัด ได้มีโทรสารในราชการกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0211.3/ว 1811 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563 แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ในฐานะผู้บริหารราชการส่วนภูมิภาค ต้องถือปฏิบัติตามประกาศ แถลงการณ์ คำสั่ง และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องจากราชการส่วนกลางโดยเคร่งครัด รวมถึงกำกับดูแล และประสานการปฏิบัติไปยังราชการส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ด้วย ซึ่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 60 (1) กำหนดไว้ว่า สำนักงานจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปและการวางแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดนั้น มีหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานจังหวัด

เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นวิกฤติร้ายแรงที่ไม่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทยมาก่อน แม้ว่าจะเคยมีการแพร่ระบาดของโรคระบาด แต่กลับไม่มีการแพร่ระบาดที่รุนแรงหรือส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ดังกล่าว ดังนั้น การประสานงานจึงยังไม่เข้าที่เข้าทางมากที่ควร มีทั้งความสับสน ไม่ทันท่วงทีและการดำเนินการที่ไม่ดีเท่าที่ควร นั้น ในส่วนของจังหวัด มีสำนักงานจังหวัด ที่มีหน้าที่ค่อนข้างมากในการประสานงาน ซึ่งอาจไม่ราบรื่นหรือไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้ จากรายงานการศึกษาวิจัยเพื่อ พัฒนาระบบงานของสำนักงานจังหวัด (2550) ของ สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งได้ศึกษาเพื่อประเมินผลการทำงานที่ผ่านมาของสำนักงานจังหวัด ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการทำงานพร้อมทั้งเสนอแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้าง บทบาท หน้าที่ และระบบงานของสำนักงานจังหวัด ให้มีความเหมาะสม และสามารถตอบสนองการบริหารงานโดยรวมของผู้ว่าราชการจังหวัดได้อย่างแท้จริง พบว่า ปัญหาในการทำงานด้านอื่นๆ ของสำนักงานจังหวัด ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านระบบสนับสนุนการปฏิบัติงาน ด้านการประสานงาน และด้านโครงสร้างและระบบงาน ซึ่งสรุปผลการศึกษาด้านการประสานงานพบว่า การประสานงานกับส่วนราชการอื่นในจังหวัดอาจต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจร่วมกัน เนื่องจากพื้นฐานความเข้าใจและความชำนาญในงานมีความแตกต่างกัน และการทำงานร่วมกับส่วนราชการอื่นยังต้องขึ้นอยู่กับนโยบายต้นสังกัดของส่วนราชการนั้นๆ ด้วย

สำหรับการศึกษานี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างส่วนราชการส่วนกลาง ส่วนราชการส่วนภูมิภาค และส่วนราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เนื่องจากในการระบาดของโรคดังกล่าวในช่วงแรก พบผู้ติดเชื้อในจังหวัดปัตตานีจำนวนมากจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น กิจกรรมโยร์-ตะวะห์ (กิจกรรมชุมนุมของผู้เผยแผ่ศาสนาอิสลาม) ทั้งผู้ที่อยู่ในจังหวัดปัตตานี ผู้ที่กลับจากการประกอบศาสนกิจในพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง (จังหวัดชายแดนภาคใต้) และกลับจากต่างประเทศ เช่น

มาเลเซีย อินโดนีเซีย อินเดีย ปากีสถาน เป็นต้น ซึ่งมีการสัมผัสผู้ติดเชื้อจำนวนมาก จึงทำให้มีการประกาศห้ามเข้า-ออกจังหวัดปัตตานี เป็นจังหวัดลำดับแรก ๆ ตามข้อมูลการประชุม ศปก.ศบค. ประจำวันที่ 28 พฤศจิกายน 2564 ซึ่งจังหวัดปัตตานีมีผู้ติดเชื้อสะสม วันที่ 1 เมษายน 2564 ถึง 28 พฤศจิกายน 2564 อยู่ในลำดับที่ 9 ของประเทศ จำนวน 45,564 ราย และถูกจัดระดับพื้นที่สถานการณ์เป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด (ข้อมูลจากการประชุม ศบค. 1 พฤศจิกายน 2564) ดังนั้น จังหวัดปัตตานีจึงมีบทบาท หน้าที่ และภาระงานที่ต้องบริหารค่อนข้างหลากหลายและรอบด้านมาก ผู้วิจัยจึงสนใจว่าลักษณะการประสานงานของส่วนราชการแต่ละระดับเป็นอย่างไร เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี มีภาระหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดหลายมิติ จำเป็นต้องประสานงานและประสานการปฏิบัติในพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อันมีความฉุกเฉิน จำเป็น และเร่งด่วน แตกต่างจากสถานการณ์ปกติ

ผลจากงานวิจัยนี้จะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการให้กับส่วนราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค รวมถึงจากราชการส่วนภูมิภาคลงไปยังราชการส่วนท้องถิ่นได้ เพื่อให้เกิดการนำนโยบายหรือข้อสั่งการจากส่วนกลาง ประสานสู่การปฏิบัติในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม และตอบสนองกับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค รวมถึงจากส่วนภูมิภาคไปยังท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานีให้ดียิ่งขึ้น

1.3 คำถามวิจัย

1. การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีการดำเนินการอย่างไร ทั้งในแง่ลำดับขั้นตอน และบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. ปัญหาอุปสรรคของการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางมายังส่วนภูมิภาค (จังหวัดปัตตานี) จากส่วนภูมิภาคมายังท้องถิ่น และการประสานงานระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่มีอะไรบ้าง

3. แนวทางการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี ให้ดียิ่งขึ้นควรเป็นอย่างไร

1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. เข้าใจลักษณะการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. สามารถระบุปัญหาอุปสรรคของการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางมายังส่วนภูมิภาค จากส่วนภูมิภาคมายังท้องถิ่นและภายในพื้นที่จังหวัดปัตตานีได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

3. สามารถเสนอแนะแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี

4. สามารถเสนอแนะแนวทางการบริหารงานจังหวัดปัตตานี โดยเฉพาะการประสานงานในช่วงที่มีสถานการณ์ลักษณะเดียวกันในอนาคต

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยกำหนดขอบเขตในการดำเนินงานวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ จึงมีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ด้วยการใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบผสมผสาน (Combination Purposeful Sampling) ระหว่างวิธีเลือกตัวอย่างแบบก้อนหิมะ (Snowball Sampling) และวิธีเลือกตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ (Criterion Sampling) โดยดำเนินกระบวนการไปจนกว่าข้อมูลถึงจุดอิ่มตัว (Data Saturation) เพื่อให้ข้อมูลมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย มีความสมบูรณ์และเพียงพอ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหลักในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ การสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (In-Depth Interview) ประกอบกับแนวคิดของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากข้อมูลหมาย ระเบียบปฏิบัติ คำสั่ง ประกาศ หนังสือสั่งการ แลกเปลี่ยน ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน การประสานงาน การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน และข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เป็นต้น

3. ขอบเขตตัวแปร

ได้มีการกำหนดประเด็นสำหรับการศึกษา 3 ประเด็น ดังนี้

1) การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

2) ปัญหาอุปสรรคของการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค รวมถึงจากส่วนภูมิภาคไปยังท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี

3) แนวทางในปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานีให้ดียิ่งขึ้น

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564 ถึง เมษายน พ.ศ. 2564

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความท้าทาย หมายถึง ปัญหา/อุปสรรคของการประสานงานภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. การประสานงาน หมายถึง การดำเนินงานที่ร่วมกันทำงานของผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่าย มีการตรวจตราปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ โดยมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการร่วมกันทำงานให้สอดคล้องกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของงานที่วางไว้

ตามเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการประสานงานทั้งสองทิศทางระหว่างราชการส่วนกลางกับราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนภูมิภาคกับราชการส่วนท้องถิ่น

3. การแพร่ระบาด หมายถึง ลักษณะของโรคติดต่อที่แพร่ไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง
4. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมายถึง โรคติดต่ออันตรายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563 ประกาศ ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 (1) แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558
5. โรคติดต่ออันตราย หมายถึง โรคติดต่อที่มีความรุนแรงสูงและสามารถแพร่ไปสู่ผู้อื่นได้อย่างรวดเร็ว ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558
6. สถานการณ์ฉุกเฉิน หมายถึง สถานการณ์อันกระทบหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขันหรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา การรบหรือการสงคราม ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต ผลประโยชน์ของชาติ การปฏิบัติตามกฎหมาย ความปลอดภัยของประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ความสงบเรียบร้อยหรือประโยชน์ส่วนรวม หรือการป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาอย่างฉุกเฉินและร้ายแรง ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้ จะเน้นสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ได้มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563
7. ศบค. หมายถึง ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) หรือ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19
8. ศบค.มท. หมายถึง ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย
9. ศบค.ปน. หมายถึง ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 จังหวัดปัตตานี
10. กลไก หมายถึง กลไกของจังหวัดปัตตานีที่มีทั้งสายการบังคับบัญชาและคณะทำงานหรือคณะกรรมการที่รองรับการประสานงาน
11. รูปแบบ หมายถึง รูปแบบของจังหวัดปัตตานีที่มีทั้งการประสานงานอย่างเป็นทางการ การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ รวมถึงการประสานงานทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

12. องค์ประกอบ หมายถึง องค์ประกอบการประสานงานของจังหวัดปัตตานีที่มีทั้งคนหรือผู้ประสานงาน ข้อความในการประสานและระบบในการประสานงาน เวลาและสถานที่ บทบาทและหน้าที่ (การจัดองค์การ) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล/ความร่วมมือ วัฒนธรรมองค์กร และการวางแผนและกำหนดวิธีการทำงาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการประสานงานระหว่างส่วนราชการส่วนกลาง ส่วนราชการส่วนภูมิภาค และส่วนราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จึงได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากบทความทางวิชาการ ตำรา สารนิพนธ์ เอกสารทางราชการ หนังสือสั่งการ คำสั่ง ประกาศ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์และเป็นข้อมูลในการศึกษา ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับประสานงาน
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน
- 2.4 กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

2.1.1 ความหมายของการบริหารราชการแผ่นดิน

สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การบริหารราชการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมของส่วนราชการต่าง ๆ ของรัฐให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ด้วยองค์ความรู้ทางรัฐประศาสนศาสตร์ การบริหารราชการจะมีลักษณะเป็นกิจกรรมในทางปฏิบัติที่จำเป็นต้องอาศัยรัฐประศาสนศาสตร์ ในฐานะที่เป็นองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการหรือการบริหารรัฐกิจ ดังนั้น เราจะเห็นว่าการบริหารราชการจึงมีความสำคัญต่อสังคมและประเทศชาติอย่างมากเนื่องจากการบริหารราชการมีขอบข่ายของงานที่กว้างขวางครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ หลากหลายกิจกรรมซึ่งล้วนแล้วแต่มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมตั้งแต่เกิดจนถึงตาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชลาทิพย์ ชัยโคตร (2560) ที่ว่าการบริหารงานราชการ คือ การบริหารงานของภาครัฐ ที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรม กระบวนการทางการบริหารที่ต้องอาศัยกลไกต่าง ๆ ดำเนินการเพื่อให้งานสำเร็จบรรลุผลตามนโยบายแห่งรัฐที่วางไว้ ประกอบกับแนวคิดของ วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2545) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเรียกว่า การบริหารรัฐกิจ (public administration) หรือการบริหารภาครัฐ มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือ การให้บริการสาธารณะ (public services) ซึ่งครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวก การรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนการพัฒนาประชาชน

และประเทศชาติ เป็นต้น การบริหารส่วนนี้เป็นการบริหารของหน่วยงานของภาครัฐ (Public or Governmental Organization) ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เช่น การบริหารงานของหน่วยงานของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง กรม หรือเทียบเท่า การบริหารงานของจังหวัดและอำเภอ การบริหารงานของหน่วยการบริหารท้องถิ่น หน่วยงานบริหารเมืองหลวง รวมตลอดทั้งการบริหารงานของหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การบริหารราชการแผ่นดิน อาจหมายถึง การดำเนินการหรือจัดโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐ

2.1.2 ลักษณะของการบริหารราชการแผ่นดิน

การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ 1) หลักการรวมอำนาจการปกครอง (Centralization) หมายถึง การรวมอำนาจการปกครองทั้งหมดไว้ที่รัฐส่วนกลาง คือ การบริหารราชการส่วนกลาง อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม เป็นผู้ดำเนินการปกครอง 2) หลักการแบ่งอำนาจการปกครอง (Deconcentration) คือ การบริหารราชการส่วนกลางแบ่งอำนาจหน้าที่ที่เป็นของการบริหารราชการส่วนกลางบางส่วนให้กับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค แต่เจ้าหน้าที่ การแต่งตั้งโยกย้าย การบังคับบัญชายังเป็นของการบริหารราชการส่วนกลาง และ 3) หลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) คือ การมอบอำนาจการบริหารราชการแผ่นดิน โดยมอบอำนาจทั้งในด้านการเมืองและบริหารให้กับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดย สุรศักดิ์ ชะมารัมย์ (ม.ป.ป.) แบ่งการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) การบริหารราชการส่วนกลาง แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง ทบวง ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง และกรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

2) การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ จังหวัด และอำเภอ สำหรับตำบลและหมู่บ้านนั้นไม่ได้เป็นการบริหารราชการส่วนภูมิภาค หากแต่เป็นองค์การปกครอง ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น

3) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเป็น 4 ส่วน คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มี 2 หน่วยงาน คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ มีแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดของ จรัส สุวรรณมาลา (2538) ที่กล่าวว่า การกระจายอำนาจ คือ การจัดสรรหรือแบ่งปันอำนาจการตัดสินใจอันเกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะ (Public Affairs) ของรัฐส่วนกลางไปยังหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการคนประชาชนในท้องที่เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นย่อมมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไปตามภูมิภาค วิถีชีวิต วัฒนธรรม ในขณะที่แนวคิดของวีระศักดิ์ เครือเทพ (2558) ได้กล่าวถึงการดำเนินการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่จำเป็นที่รัฐจะต้องกระจายอำนาจหน้าที่รับผิดชอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในลักษณะเดียวกันหรือเหมือนกันทั้งหมด หากชุมชนท้องถิ่นใดมีคุณลักษณะหรือมีความจำเป็นเฉพาะก็อาจกระจายให้อำนาจหน้าที่และทรัพยากรมากกว่าหรือน้อยกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่น ๆ หรืออาจมีรูปแบบโครงสร้างทางการเมืองการปกครองเฉพาะของตนเองที่ให้โอกาสหรือเปิดพื้นที่ให้แก่คนในชุมชนในการมีส่วนร่วมปกครองตนเองก็เป็นได้ โดยให้คำนึงถึงคุณลักษณะที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์ (Identity) สภาพบริบทพื้นฐาน และความต้องการของประชาชนในแต่ละชุมชน

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดของ วุฒิสาร ตันไชย (2557) ที่กล่าวว่า การกระจายอำนาจไม่ได้เป็นแค่เพียงเรื่องของกระจายอำนาจทางกฎหมายและการบริหาร แต่ยังมีมิติของอำนาจและธรรมเนียมปฏิบัติที่เป็นทางการตามกฎหมายและไม่เป็นทางการ รวมไปถึงเกี่ยวข้องกับตัวแสดงและปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการหรืออยู่นอกเหนือจากสถาบันทางการเมืองที่เป็นทางการ โดยตัวแสดงและปฏิสัมพันธ์เหล่านี้จะเข้ามามีบทบาทผ่านช่องทางหรือกลไกที่เป็นทางการของการกระจายอำนาจ แต่เมื่อพิจารณาถึงพัฒนาการของแนวคิดการกระจายอำนาจยังมีความหลากหลายของประเด็นที่เกี่ยวข้องเช่น การแก้ไขปัญหาสายการบังคับบัญชาที่ใหญ่โต ผูกขาด และรวมศูนย์ การกระจายอำนาจทางการเมือง การอาศัยกลไกตลาด การพัฒนาประชาธิปไตย การช่วยเหลือคนยากไร้และชายขอบ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของรัฐบาล ท้องถิ่น ฯลฯ รวมไปถึงกลุ่มผู้สนับสนุนแนวคิดการกระจายอำนาจก็มีทั้งฝ่ายที่รับแนวคิดเสรีนิยมใหม่ ที่ต้องการลดการผูกขาดอำนาจรัฐและพัฒนากลไกตลาด ฝ่ายที่คัดค้านการพัฒนาแบบรวมศูนย์ที่เน้นแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาและสร้างการพัฒนาแบบร่วมมือ และฝ่ายที่สนับสนุนการแข่งขันทางการเมืองแบบพหุนิยมที่เน้นการสร้างพัฒนาประชาธิปไตยเพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มผลประโยชน์ ที่หลากหลายเข้ามาในพื้นที่ทางการเมือง นอกจากนี้ การกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ ความลดการรวมศูนย์ของส่วนกลางและเพิ่มอำนาจทางการเมือง การปกครองและวัฒนธรรมในการกำหนดทิศทางและจัดสรรทรัพยากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยทางสังคม หรือภาคเอกชนให้มากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าท้ายที่สุดแล้วการวินิจฉัยยว่ารัฐใดมีแนวโน้มของการรวมศูนย์กระจายอำนาจ ย่อมต้องพิจารณาในประเด็นที่มากกว่ามิติทางกฎหมายและการบริหารเช่น แง่มุมทางสังคม

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2560) ได้ให้นิยาม การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ว่า เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของประเทศ โดยการลดบทบาทหน้าที่ของราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้เหลือแต่ภารกิจหลักที่ต้องทำเท่าที่จำเป็น และเพิ่มบทบาทให้ อปท. เข้าดำเนินการแทน โดยเฉพาะด้านการจัดบริการสาธารณะในท้องถิ่น กล่าวคือ ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจะดำเนินการกิจที่เป็นงานส่วนรวมของประเทศ และให้ อปท. รับผิดชอบภารกิจที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ทั้งนี้ เพื่อให้การบริการสาธารณะต่าง ๆ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง รวดเร็ว และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของแต่ละท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจการบริหารราชการแผ่นดิน จัดสรรหรือแบ่งปันอำนาจการตัดสินใจอันเกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะ โดยมอบอำนาจทั้งในด้าน การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรมให้กับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยทางสังคม หรือภาคเอกชนให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง รวดเร็ว

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการประสานงาน

2.2.1 ความหมายของการประสานงาน

การประสานงาน มีการให้คำนิยามไว้หลากหลาย ดังนี้

จักรวาล สุขไมตรี (2561) กล่าวว่า การประสานงาน หมายถึง การร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ในการปฏิบัติหน้าที่การงานของบุคลากรในองค์การตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการร่วมกันทำงานให้สอดคล้องกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของงานที่วางไว้ ในขณะที่แนวคิดของ จุมพล นิคมานิช (2531) ได้กล่าวว่า การประสานงาน คือการที่บุคคล หรือองค์กรที่มาปฏิบัติงานร่วมกัน โดยอาศัยความสามัคคี เพื่อให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งใกล้เคียงกับแนวคิดของ เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ (2539) ที่กล่าวว่า การประสานงาน ได้แก่ การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานร่วมมือกันทำงาน เพื่อบรรลุผลตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ ตามเวลาที่กำหนดไว้ ประกอบกับ ศิริอร ชันธหัตถ์ (2541) กล่าวว่า การประสานงาน เป็นการจัดให้คนในองค์การทำงานให้สัมพันธ์และสอดคล้องกัน โดยจะต้องตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานการปฏิบัติขององค์กรเป็นหลัก ทั้งนี้ยังใกล้เคียงกับแนวคิดของ ละมัย โพธิ์สูง (2554) ที่กล่าวว่า การประสานงาน เป็นกระบวนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ หรือทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ การประสานงานนั้น อาจเกิดขึ้นระหว่างบุคคลด้วยกัน หรือบุคคลต่อองค์กรด้วยกันก็ได้ ทั้งนี้ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (2556) ได้ให้ความหมายของการประสาน หมายถึง ทำให้เข้ากันสนิท เชื่อม

บุญรงค์ นิลวงศ์ (2537) กล่าวว่า การประสานงาน คือ การดำเนินงานที่ร่วมกันทำงานของผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่าย มีการตรวจตราปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ โดยมีลักษณะการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นหมู่คณะ มีความเข้าใจ ร่วมมือ โดยปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว การประสานงานเป็นการทำที่จัดความขัดแย้ง สร้างเสริมความสอดคล้องเกื้อกูลกัน เพื่อให้ได้ทั้งประสิทธิภาพ ผลงาน ประหยัด บรรลุเป้าหมายขององค์การตามที่ต้องการ ซึ่งใกล้เคียงกับแนวคิดของ ปราณี พรธนะวิเชียร (2530) ที่กล่าวว่า การประสานงาน เป็นการจัดระเบียบวิธีการทำงานเพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ลดข้อขัดแย้งในการทำงานลง ลดความซับซ้อนของการทำงาน ทำให้การปฏิบัติงานขององค์การมีความราบรื่น บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่แนวคิดของ รัตนภรณ์ ศรีพิยัคฆ์ (2553) ได้กล่าวว่า การประสานงาน หมายถึง การติดต่อสื่อสารให้เกิดความคิด ความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้องกันตลอดเวลา และกิจกรรมที่จะต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมานฉันท์และมีประสิทธิภาพเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ไม่เกิดการงานซ้ำซ้อน ขัดแย้งกัน หรือเหลื่อมล้ำกัน การประสานงานจึงเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารและการปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือองค์กร ความสำเร็จของการประสานงานขึ้นอยู่กับบทบาทและความสามารถของบุคลากร

นอกจากนี้ แนวคิดของ สมยศ นาวิกาน (2544) ที่กล่าวว่า การประสานงาน หมายถึง กระบวนการของการทำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในกิจกรรมและเป้าหมายของแผนงานต่าง ๆ ขององค์กรที่แยกจากกัน เพื่อความสำเร็จขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การประสานงาน หมายถึง การดำเนินงานที่ร่วมกันทำงานของผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่าย มีการตรวจตราปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ โดยมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการร่วมกันทำงานให้สอดคล้องกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของงานที่วางไว้ตามเวลาที่กำหนดไว้

2.2.2 วัตถุประสงค์ของการประสานงาน

บุญรงค์ นิลวงศ์ (2537) กล่าวว่า ในการประสานงานขององค์การ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ ต้องการให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในจุดหมายเดียวกัน มีความคิดเห็นสอดคล้องต้องกัน ต้องการให้ประสิทธิภาพของงาน ประหยัดเงินและเวลา การประสานงานที่ดีจะช่วยลดปัญหาการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน และลดปัญหาการปฏิบัติงานที่ขัดแย้งกัน ในขณะที่แนวคิดของ ศิริอร ชันธหัตถ์ (2541) ได้กล่าวว่า ในการประสานงานขององค์การมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย เพื่อให้งานมีคุณภาพตามมาตรฐานการปฏิบัติที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการประหยัดเวลาและทรัพยากรในการปฏิบัติงาน และเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีแก่ผู้เกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการประสานงาน คือ เพื่อให้องค์การสามารถดำเนินการได้อย่างบรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากร และลดปัญหาความขัดแย้ง

2.2.3 ความสำคัญการประสานงาน

การประสานงานมีความสำคัญในการบริหาร ดังนั้น ควรคำนึงถึงความสัมพันธ์และความสำคัญระหว่างการบริหารกับการประสานงาน ซึ่งจากแนวคิดของ สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รั้งสิโยกฤษฎ์ (2542) พบว่า

1) การประสานงานเป็นกระบวนการในการบริหาร แม้จะมีผู้กล่าวถึงระดับชั้นและกระบวนการสำคัญของการบริหารที่แบ่งเป็นหลายประการก็ตาม แต่การประสานงานก็ยังเป็นกระบวนการที่สำคัญของการบริหารกระบวนการหนึ่งเสมอ เช่น

(1) เฟย์โอล์ Fayol (1925 อ้างถึงใน สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รั้งสิโยกฤษฎ์, 2542) ให้ความเห็นว่า กระบวนการในการบริหารมี 5 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดรูปงาน การอำนวยความสะดวก การประสานงาน และการควบคุมงาน

(2) กุลิก และ เออร์วิค Gulick & Urwick (1937 อ้างถึงใน สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รั้งสิโยกฤษฎ์, 2542) สรุปสาระของการบริหารไว้ว่ามี 7 ประการ ได้แก่ การวางแผน การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การจัดรูปงาน การเลือกสรร และบรรจุคนเข้าทำงาน การรายงาน และการงบประมาณ

2) การประสานงานเป็นระเบียบแบบธรรมเนียมในการบริหาร ซึ่งใช้ในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นองค์การเอกชน หรือองค์การของรัฐบาล มักจะกำหนดระเบียบการปฏิบัติงานให้มีการประสานงานกันเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในองค์การของรัฐบาลจะเน้นเรื่องระเบียบปฏิบัติในการประสานงานเป็นส่วนมาก อาจกล่าวได้ว่าระเบียบวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการประสานงาน นั้นจะเป็นธรรมเนียมที่ถือปฏิบัติสืบเนื่องกันในวงการบริหาร

3) การประสานงานเป็นหน้าที่ของนักบริหาร หรือหัวหน้างาน เพราะความสำเร็จของการประสานงานขึ้นอยู่กับบทบาท และความสามารถของนักบริหาร หรือหัวหน้างานเป็นสำคัญ เนื่องจากภาระหน้าที่ประการหนึ่งของนักบริหารคือ การใช้ภาวะผู้นำเพื่อนำเอาปัจจัยในการบริหาร อันได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และวิธีการปฏิบัติงานที่มีอยู่ มาใช้ในการทำงานให้มีลักษณะสมานฉันท์ เพื่อให้งานแต่ละส่วนสอดคล้องต้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความสำคัญของการประสานงานนั้น จะทำให้เป้าหมายขององค์การหรืองานที่วางไว้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ รวมถึงทำให้เกิดการประหยัดเงิน ประหยัดเวลา ในการบริหารจัดการ ตลอดจนลดปัญหาการขัดแย้งของบุคลากรในองค์การในการปฏิบัติงานร่วมกัน ไม่เกิดการงานที่ซ้ำซ้อน หรือการขัดแย้งทางความคิด หรือการขัดแย้งในทางปฏิบัติ

2.2.4 องค์ประกอบของการประสานงาน

จักรวาล สุขไมตรี (2561) กล่าวว่า การประสานงานมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ โดยองค์ประกอบของการประสานงาน ประกอบด้วย (1) คน หรือผู้ประสานงาน โดยจะต้องมีคนในการประสานงานระหว่างกันไม่ว่าจะเป็นการประสานงานภายในองค์การระหว่างเพื่อนร่วมงาน หรือการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา หรือเป็นการประสานงานกับบุคคลภายนอกองค์การ นอกจากนี้ ในบางกรณี บางองค์การต้องมีผู้ประสานงานเพื่อให้การทำงานของทุกฝ่ายเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์ของงานที่ได้วางไว้ หรือเป็นตัวกลางในการแก้ไขข้อขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น (2) ข้อความในการสื่อสาร โดยข้อความในการสื่อสารระหว่างกันต้องมีความชัดเจน สั้นกะทัดรัด ไม่กำกวม หรือตีความไปได้หลายทาง สามารถเข้าใจได้ง่าย (3) เวลา และสถานที่ โดยเวลา และสถานที่นั้น ถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญเหมือนกัน หากเวลา และสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ก็เป็นผลทำให้การประสานงานไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ (4) บทบาท และหน้าที่ โดยบทบาท และหน้าที่ของบุคคลในการปฏิบัติงานก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน หากบุคคลแต่ละบุคคลรู้จักบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของตนเอง ไม่ไปก้าวก่ายบทบาท หน้าที่ของบุคคลอื่น ความขัดแย้งก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้การประสานงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และ (5) ความมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน โดยบุคคลควรมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน มีความจริงใจต่อกัน มีน้ำใจต่อกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่มีอคติต่อกัน ไม่กล่าวร้าย หรือพูดจาที่ไม่ดีต่อกัน ก็จะทำให้การประสานงานระหว่างกันเป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างแน่นอน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมทรง อินสว่าง (2532) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของการประสานงานประกอบด้วย (1) ตัวบุคคล ตัวบุคคลนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการประสานงาน การประสานงานจะเกิดขึ้นหรือไม่อยู่ที่ตัวบุคคล เพราะบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญของการบริหารงาน หากหน่วยงานหรือองค์กรใดมีคนดีก็อุปถัมภ์ด้วยความรู้ความสามารถเข้ามาปฏิบัติงาน การบริหารงานในหน่วยงานนั้น จะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (2) การจัดการ ปัจจัยสำคัญในการบริหารงานที่จะก่อให้เกิดการประสานงานที่ดีนั้น การจัดการองค์การนับว่ามีส่วนสำคัญอย่างมาก การจัดการคือการแบ่งอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานทั้งหมดออกเป็นส่วนต่าง ๆ โดยแต่ละส่วนกำหนดหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน และกำหนดความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันระหว่างหน้าที่การทำงานที่แบ่งออกไป กำหนดสายการบังคับบัญชาตั้งแต่หน่วยงานที่เล็กที่สุดตามตำแหน่งต่าง ๆ จนถึงหน่วยงานขนาดใหญ่ที่มีอำนาจครอบคลุมหน่วยงานนั้นทั้งหมด

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการประสานงาน ประกอบด้วย คน หรือผู้ประสานงาน สัมพันธภาพระหว่างบุคคล การจัดการ ข้อความในการสื่อสาร เวลา และสถานที่ บทบาท และหน้าที่

2.2.5 หลักการประสานงาน

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ (2539) กล่าวว่า หลักการประสานงานมี (1) ผู้มีอำนาจสั่งการชัดเจน ไม่ก้าวร้าวกัน ในการดำเนินงานประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลนั้น ทุกคนต่างมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ซึ่งแต่ละคนจะเห็นว่าสิ่งที่ตนคิดนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง หากทุกคนต่างคนต่างทำ งานที่เกิดขึ้นจะไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือไม่บรรลุผลตามเป้าหมายของการทำงาน ดังนั้น การประสานงานกันจำเป็นต้องกำหนดสายการบังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ หรือการสั่งการที่ชัดเจนสำหรับองค์การที่มีขนาดใหญ่การกำหนดสายการบังคับบัญชาอาจทำให้งานล่าช้า จึงจำเป็นต้องกำหนดสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น และทุกระดับชั้น เพื่อให้แต่ละระดับมีความรับผิดชอบและตัดสินใจได้ทันต่อเหตุการณ์ (2) การติดต่อสื่อสาร การประสานงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานที่อยู่คนละองค์กรหรือคนละบริษัท หากไม่มีการติดต่อสื่อสารที่ดีถึงกันแล้วจะทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อกัน ได้และจะไม่สามารถทราบได้ว่าแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบทำงานไปได้มากน้อยเพียงไร ซึ่งจะเปรียบเสมือนการต่างคนต่างทำไม่ประสานงานกัน ดังนั้น การประสานงานที่ดีจำเป็นต้องมีระบบการติดต่อสื่อสารที่ดี (3) การร่วมมือซึ่งกันและกัน เจือใจของการประสานงานกันเพื่อบรรลุผลตามความมุ่งหมาย ผู้ร่วมประสานจะต้องให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน เพราะการประสานงานมิใช่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดงานให้ประสานงานกันเท่านั้น หากแต่เป็นการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายงานให้สอดคล้องกันและเพื่อเสริมให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เร็วขึ้น (4) การวางแผนและกำหนดวิธีการทำงาน การที่จะให้เกิดการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานหรือระหว่างกลุ่มงาน จำเป็นจะต้องมีการกำหนดชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติได้ทราบถึงแนวทางหรือวิธีการทำงานเพื่อจะได้ประสานงานได้สอดคล้องกัน การกำหนดแผนงานดังกล่าว ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ และนโยบายของแผนขั้นตอนการทำงาน แผนงานและระยะเวลาปฏิบัติงานเช่น ผังองค์กร ผังฟังก์ชัน หน้าที่และการบริหารงาน แผนผังแสดงการกระจายงาน และหากเป็นไปได้ควรเตรียมแผนที่เกี่ยวกับระเบียบวิธีการประสานงานของฝ่ายงานต่าง ๆ และ (5) การประสานนโยบาย การปฏิบัติงานร่วมกัน ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยงานเดียวกันหรือต่างหน่วยงานก็ตาม แต่ละหน่วยงานจะมีวัตถุประสงค์และนโยบายที่แตกต่างกัน ดังนั้นการทำงานร่วมกันหรือการประสานกัน จะต้องมีการประสานระหว่างนโยบายของหน่วยงานหรือองค์กรนั้นให้สอดคล้องกัน จึงจะเป็นการประสานการปฏิบัติงานของทั้งสองให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริอร ชันธหัตถ์ (2541) ที่กล่าวว่า การประสานงาน มีหลักที่สำคัญ คือ

1) จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างคนในองค์กรหรือคนในองค์กรกับคนนอกองค์กรก็ตาม ควรได้มีการกำหนดตัวบุคคล เครื่องมือสื่อสาร วัน เวลา และสถานที่ ตลอดจนหมายเลขโทรศัพท์ (ถ้ามี) ในการติดต่อสื่อสาร เช่น บางองค์กรจัดให้

มีจดหมายข่าวประจำวัน หรือประจำเดือน บางองค์การจัดให้มีระบบโทรศัพท์ภายใน และกำหนดให้พนักงานติดต่อสื่อสารกันทางโทรศัพท์ได้ แม้กระทั่งพนักงานชั้นผู้น้อยกับผู้ใหญ่ โดยถือหลักการว่าการติดต่อสื่อสารจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและการประสานงานได้ (Communication Leads to Understanding and Coordination)

2) จัดให้มีระบบของความร่วมมือที่ดี คือ “ความร่วมมือและประสานงาน” โดยกระตุ้นให้สมาชิกในองค์การมีความเต็มใจที่จะร่วมมือ (Willing to Cooperation) ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีน้ำใจไมตรีต่อกัน เพื่อให้งานขององค์การดำเนินไปได้ด้วยดี และบรรลุเป้าหมายขององค์การ สิ่งที่จะระวังก็คือ พฤติกรรมการวางเฉย (Ignore) หรือพฤติกรรมต่อต้าน เปรียบเสมือนมือไม่พายแล้วยังเอาเท้าราน้ำ อันจะเป็นอุปสรรคต่อการสร้างระบบความร่วมมือที่ดี นอกจากการกระตุ้นให้สมาชิกมีความเต็มใจที่จะร่วมมือแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การฝึกทักษะในการปฏิบัติงาน (Skills to Work) ให้แก่สมาชิกขององค์การด้วย เพราะเพียงแต่การมีจิตใจที่อยากจะร่วมมือยังไม่เพียงพอ ยังต้องอาศัยทักษะหรือความชำนาญในการปฏิบัติงานเสมอ

3) จัดให้มีระบบการประสานงานที่ดี การประสานงานในองค์การควรจัดให้เป็นระบบทั้งการประสานงานจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง จากเบื้องล่างสู่เบื้องบน และในระดับเดียวกัน เช่น จัดให้มีการประชุม การเลี้ยงน้ำชา หรือการเลี้ยงสังสรรค์เป็นครั้งคราว เพื่อประสานความเข้าใจอันดีระหว่างสมาชิกในองค์การ สำหรับการประสานงานระหว่างองค์การก็อาจจัดทำได้ในลักษณะเดียวกันนี้

4) จัดให้มีการประสานนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การให้สอดคล้องกัน เพราะตามปกติทุกองค์การจะมีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ไว้ เป็นการยากที่สมาชิกในองค์การจะเข้าใจได้ อันเป็นอุปสรรคต่อการประสานงานอย่างยิ่ง ดังนั้นเพื่อให้เกิดเอกภาพในการบริหารงานจำเป็นต้องจัดให้มีการประสานงานระหว่างนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การให้สอดคล้องต้องกัน และง่ายต่อการปฏิบัติ

5) จัดให้มีการประสานงานในรูปกระบวนการบริหารที่ครบวงจร กล่าวคือในการบริหารจะประกอบด้วย ตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ดังนั้นในการประสานงานที่ดีจะต้องเริ่มต้นด้วยการวางแผนที่ดี กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตามกำหนดเวลาและสถานที่ตลอดจนผู้รับผิดชอบ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทราบว่าเป็นวันเวลาใด ใครทำอะไร ที่ไหน และทำอย่างไร เป็นการสะดวกแก่ทุกฝ่ายในการติดต่อประสานงานเกี่ยวกับกระบวนการของการผลิตและผลผลิตต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดใกล้เคียงกับ สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รั้งสิโยกฤษฏ์ (2542) ที่ได้กล่าวถึงหลักการประสานงานไว้ คือ (1) การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดให้งานสอดคล้องกัน ปราศจากการขัดแย้งเหลื่อมล้ำหรือซ้ำซ้อนกัน กล่าวคือ การจัดให้งานส่วนต่าง ๆ ผสม

กลมกลืนเข้ากันได้มีความสมดุลกัน สามารถรับกันได้ในช่วงหรือเวลาอันเหมาะสม และ (2) การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับความร่วมมือ การประสานงานมิใช่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดให้งานประสานกันเท่านั้น หากแต่เป็นเรื่องของความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่าย เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จในรูป Teamwork อีกด้วย

สรุปได้ว่า หลักการประสานงาน มีหลากหลายแนวคิด โดยมากมักประกอบด้วย การติดต่อสื่อสาร การร่วมมือซึ่งกันและกัน การวางแผนและกำหนดวิธีการทำงาน การประสานนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์การ การประสานงานในรูปกระบวนการบริหาร และความสัมพันธ์กับสถานะแวดล้อม

2.2.6 รูปแบบการประสานงาน

ศิริอร ชันธหัตถ์ (2541) กล่าวว่า ในการประสานงานในองค์การ หรือระหว่างองค์การโดยทั่วไปนั้น อาจแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือการ

1) การประสานงานนอกแบบ เป็นกิจกรรมที่มีในรูปแบบที่แน่นอน อาจจัดทำได้ในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การประสานงานสำเร็จด้วยดี เช่น รัฐบาลจัดงานเลี้ยง ส.ส. ในสังกัด พรรครัฐบาลก่อนวันประชุมสภาฯ เพื่อลงมติกรณีการส่งตัวแทนไปเจรจา การทบทวนการพูดคุยกัน ตลอดจนงานเลี้ยงดูปู่เสื่อกี๊เป็นรูปแบบของการประสานงานนอกแบบทั้งสิ้น

2) การประสานงานในแบบ เป็นการปฏิบัติงานตามปกติ ไม่ว่าจะในส่วนราชการหรือองค์กรธุรกิจ ผู้บริหารหรือผู้จัดการจะต้องดำเนินการเองหรืออาจมอบผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนก็ได้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การเป็นสำคัญ ผู้บริหารหรือผู้จัดการอาจให้รูปแบบการประสานงานโดยใช้วาจา หรือลายลักษณ์อักษรหรือเชิญมาพบก็ได้ นอกจากนั้นอาจใช้การตรวจเยี่ยมหน่วยงานและบุคลากรในสังกัดก็ได้

2.2.7 ประสิทธิภาพการประสานงาน

ธงชัย สันติวงษ์ (2541) กล่าวถึงการสร้างกลไกเพื่อการประสานงานและการควบคุมไว้ดังนี้

การประสานงาน เป็นสิ่งที่อยู่เหนือกว่าการควบคุม และเกี่ยวข้องกับการทำให้เกิดความมั่นใจในอีกแบบหนึ่งที่ว่า กิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานทั้งหลาย ที่ซึ่งต้องแยกกันทำและต้องทำงานเกี่ยวข้องกันตลอดเวลา สามารถกระทำอย่างสอดคล้องหรือเข้ากันได้อย่างดี ทั้งนี้ เพื่อให้งานขององค์การโดยรวมสามารถปฏิบัติไปได้อย่างมีประสิทธิภาพดี

การประสานงานและการควบคุมนับว่าเป็นภารกิจที่มีความสำคัญยิ่ง ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลสนับสนุนหลายประการด้วยกัน ในประการแรกที่ง่ายที่สุดก็คือ การที่องค์กรซึ่งมีหน่วยงานย่อยต่าง ๆ มากมายรวมอยู่ด้วยกันนั้น นับว่าเป็นเรื่องที่ยากอยู่แล้วที่จะให้ทุกหน่วยงานเหล่านั้นดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสานสอดคล้องกัน สภาพปกติโดยทั่วไปหน่วยงานต่าง ๆ

ที่อยู่ในองค์การส่วนมากต่างก็จะมีทิศทางเป้าหมายของการปฏิบัติงานของตน โดยหน่วยงานหนึ่งอาจจะทำงานมุ่งไปในทางหนึ่ง ซึ่งจะต่างกับอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีผลประโยชน์ไปในอีกทางหนึ่งได้เสมอ ดังเช่น ฝ่ายตลาดที่มุ่งจะหุ้มโฆษณาและเพิ่มยอดขาย ในขณะที่ฝ่ายการผลิตก็จะมุ่งสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ โดยพยายามดึงเงินลงทุนในเครื่องจักรใหม่ โดยในเวลาเดียวกันนั้น ฝ่ายการเงินกลับต้องการจะบริหารการขยายให้มีความสูง มากกว่าการมียอดขายสูงเพียงอย่างเดียว ทำนองเดียวกันก็จะพยายามให้หน่วยงานผลิตมีการลงทุนที่สมเหตุสมผลและสอดคล้องกับผลประโยชน์ในแง่การบริหารการเงินขององค์การก็ได้ ปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ในสภาพดังกล่าว จึงมีโอกาสเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่องค์การโดยรวมจะต้องดำเนินการบริหารกิจกรรมทุกด้านให้มีการสัมพันธ์สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นยิ่งที่ผู้บริหารต้องมั่นใจได้ว่ากิจกรรมของหน่วยงานย่อยต่าง ๆ เหล่านี้ ประสานกันอย่างดีแล้ว

ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าทุก ๆ กลุ่มของหน่วยงานย่อยที่อยู่รวมกันในองค์การต่างก็จะมีปัญหาความจำเป็นที่จะต้องได้ข้อมูลมาประกอบการประมวลเพื่อวิเคราะห์และตัดสินใจ ในกรณีนี้ ผู้บริหารย่อมจะต้องสร้างกลไกบางอย่างที่จำเป็น ที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่า ข้อมูลที่จำเป็นและต้องการเหล่านั้นได้มีการไหลผ่านไปมา ตรงตามเวลาและมีความถูกต้องในระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งหลาย ซึ่งความจริงจากรูปแบบข้างต้นนี้ชี้ชัดว่า องค์การจำเป็นต้องมีการพัฒนากลไกบางอย่างขึ้นมา เพื่อให้กระแสข้อมูลได้มีการไหลไปในจุดต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

ประการสุดท้าย การประสานงานและการควบคุม นับเป็นเรื่องที่มีเหตุผลความจำเป็นมาจากอีกด้านหนึ่งก็คือ ปัญหาความขัดแย้ง นั่นเอง ทั้งนี้ เพราะสภาพการณ์ที่เปลี่ยนไปในองค์การต่าง ๆ นั้น กลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ใต้องค์การส่วนมาก เมื่อทำงานไประยะหนึ่งแล้ว โดยมากมักจะมีแนวโน้มที่จะกลายเป็นความขัดแย้งขึ้นได้ง่าย เบื้องหลังของการเกิดข้อขัดแย้งที่มักจะเป็นส่วนมากก็คือ เกิดจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ใต้องค์การไม่ได้มีการร่วมมือหรือประสานงานกับหน่วยอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ในบางกรณี บางหน่วยที่ไม่ชอบพอกัน อาจขยายผลความไม่พอใจจนกลายเป็นการบ่อนทำลายกันด้วย ผลเสียจากการขัดแย้งที่เห็นได้ชัดนี้เอง ที่จะเป็นเครื่องชี้ชัดถึงเหตุผลว่า ทำไมผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญต่อการประสานงานและการควบคุม

ส่วนแนวคิดของ บุนยรงค์ นิลวงศ์ (2537) กล่าวถึงการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ และไม่มีประสิทธิภาพไว้ว่า จะทราบอย่างไรว่า การประสานงานที่มีอยู่นั้น มีประสิทธิภาพหรือไม่มีประสิทธิภาพ โดยอ้างถึงเงื่อนไขที่ Henry Fayol (1930) นักทฤษฎีการบริหารได้กล่าวไว้ว่า เงื่อนไขของการประสานงานที่ดี มีดังนี้

(1) แต่ละส่วนของหน่วยงานหรือแผนก จะต้องประสานงานกับแผนกอื่น ๆ มีการรับช่วงงานกันเป็นทอด ๆ ไป

(2) ในแต่ละส่วนของหน่วยงานจะต้องมีแนวทางปฏิบัติที่แน่นอน และแต่ละส่วนของหน่วยงานจะต้องรู้หน้าที่ของตนเองว่าจะประสานงานกับหน่วยงานอื่นอย่างไร เป็นหน้าที่ที่แน่ชัด

(3) แผนงานของแต่ละส่วนของหน่วยงานจะต้องทันสมัยอยู่เสมอ

(4) ความขัดแย้งระหว่างส่วนของหน่วยงานจะต้องได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ความขัดแย้งที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขภายในหน่วยงานหรือองค์การ ได้รับการยอมรับว่าเป็นสัญญาณของการประสานงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

แนวคิดข้างต้นสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริอร ชันธหัตถ์ (2541) ที่ว่า การประสานงานจะมีประสิทธิภาพและรวดเร็วเมื่อมีสิ่งต่อไปนี้

(1) โครงสร้างของการบริหารได้จัดไว้อย่างเป็นระเบียบแบบแผนชัดเจนและรัดกุม

(2) มีแผนภูมิแสดงสายการบังคับบัญชา และสายงานติดต่อสื่อสารที่ชัดเจน เข้าใจง่าย พร้อมด้วยคำบรรยายกำหนดอำนาจหน้าที่ประจำตำแหน่งโดยละเอียด มีรายชื่อผู้ปฏิบัติในตำแหน่งหน้าที่นั้น ๆ อยู่ด้วยอาจทำในผังเดียวกันหรือแยกกันก็ได้

(3) มีการเขียนนโยบาย กฎเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร อ้างอิงได้และแจกจ่ายให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องได้ทราบทั่วกัน

(4) มีระบบเสนอรายงานตามสายการบังคับบัญชา ซึ่งยึดเป็นหลักปฏิบัติได้แน่นอน

(5) มีเครื่องมือและระบบสื่อสารที่เพียงพอและใช้การได้ดีและรวดเร็ว

(6) มีบุคคลที่ทำหน้าที่การประสานงานที่มีความรู้สูงทำหน้าที่โดยเฉพาะ และบุคลากรนั้นจะต้องมีน้ำใจในการบริการ (Sense of Service) สูง อดทน รู้จักแก้ปัญหา มีความตื่นตัวอยู่เสมอ และมีมนุษยสัมพันธ์ดี

(7) มีคณะกรรมการอันประกอบด้วยตัวแทนของบุคลากรระดับต่าง ๆ ซึ่งประชุมกันเป็นประจำ เป็นการเปิดโอกาสให้ได้พบปะทำความเข้าใจกันในที่ประชุมคณะกรรมการนั้น ๆ อยู่เสมอ

(8) มีการเขียนโครงการแผนงานและวิธีการทำงานต่าง ๆ ขึ้นไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้ทุกคนได้ทราบและเพื่อให้บุคลากรที่เข้ามาปฏิบัติงานในตำแหน่งใหม่ได้ทำงานต่อเนื่องได้ถูกต้อง

(9) มีทะเบียนและบันทึกรายงานต่าง ๆ จัดไว้เป็นระบบ และสะดวกแก่การค้นคว้า

(10) เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้พบปะสังสรรค์กันนอกเวลาปฏิบัติงาน เพื่อสร้างไมตรีสัมพันธ์อันดีต่อกัน เช่น เล่นกีฬาาร่วมกัน ทักษะศึกษาร่วมกัน และรับประทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น

(11) มีปฏิทินกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติงานในเรื่องต่าง ๆ ไว้ชัดเจนว่าวันใดเดือนใด จะปฏิบัติงานเรื่องอะไร และมีการกระตุ้นเตือนเป็นครั้งคราว

(12) จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรระดับต่าง ๆ ให้เข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับงานเสมอ อาจจัดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประชุม การสัมมนา การอบรม การประชุมปฏิบัติการ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการประสานงาน อาจพิจารณาได้จากการสร้างกลไกเพื่อการประสานงานและการควบคุม เงื่อนไขของการประสานงาน หรือองค์ประกอบของการประสานงาน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน

2.3.1 ความหมายของการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน

การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน ซึ่งในงานวิจัยฉบับนี้หมายถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงอาศัยองค์ความรู้ด้านการจัดการสาธารณสุขหรือการจัดการภัยพิบัติตามแนวทางการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินแบบเบ็ดเสร็จ (Comprehensive Emergency Management: CEM) ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นแนวทางที่ประเทศสหรัฐอเมริกาพัฒนาขึ้นมาใช้ในการจัดการกับสาธารณสุขและมีลักษณะการดำเนินการแบบเบ็ดเสร็จหรือครอบคลุมทุกมิติทั้ง ก่อนเกิดเหตุการณ์ ระหว่างที่เหตุการณ์กำลังเกิด และหลังจากที่เหตุการณ์ผ่านพ้นไป ผ่าน 4 กลุ่มกิจกรรม ได้แก่ การลดผลกระทบจากภัย (Hazard Mitigation) การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือภัยพิบัติ (Disaster Preparedness) การรับมือภัยพิบัติ (Disaster Response) และการฟื้นฟูจากภัยพิบัติ (Disaster Recovery) โดยทั้ง 4 กลุ่มกิจกรรมของการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินแบบเบ็ดเสร็จนี้มีความสัมพันธ์และส่งผลซึ่งกันและกัน (สมพร คุณวิชิต, 2561) ซึ่งใกล้เคียงกับแนวคิดการบริหารจัดการองค์การในสภาวะวิกฤต/เหตุการณ์ฉุกเฉิน/สถานการณ์ภัยพิบัติ โดยทั่วไปจะแบ่งวัฏจักรการบริหารจัดการออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การป้องกันและลดผลกระทบ 2) การเตรียมพร้อมรับมือ 3) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และ 4) การจัดการหลังเกิดภัย ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการบริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤต ตามวัฏจักรข้างต้นเป็นเรื่องจำเป็นทั้งต่อบุคลากรภายในหน่วยงานและประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสภาวะวิกฤต เพื่อให้เกิดความตระหนัก มีความรอบคอบไม่ตื่นตระหนกต่อสถานการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563)

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน เป็นการบริหารจัดการออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การป้องกันและลดผลกระทบ 2) การเตรียมพร้อมรับมือ 3) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน/การรับมือภัยพิบัติ และ 4) การจัดการหลังเกิดภัย/การฟื้นฟูจากภัยพิบัติ

2.3.2 กลุ่มกิจกรรมการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน

การรับมือกับภัยพิบัติหรือสถานการณ์ฉุกเฉินนั้นเริ่มเมื่อเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นและมีเป้าหมายสำคัญ 3 ประการ คือ การปกป้องดูแลประชากร การจำกัดความเสียหายจากผลกระทบปฐมภูมิ (Primary Impacts) และการลดความเสียหายของผลกระทบทุติยภูมิ (Secondary Impacts) ที่อาจจะเกิดตามมา ฉะนั้น โดยทั่วไปแล้วการรับมือภัยพิบัติจึงเป็นการดำเนินกิจกรรมที่ประกอบไปด้วย การดูแลรักษาพื้นที่ประสบภัย การอพยพผู้คนออกจากพื้นที่ประสบภัย (หรือพื้นที่เสี่ยงภัย) การค้นหาและช่วยชีวิตผู้บาดเจ็บที่ติดค้างหรือการกักภัย การช่วยเหลือทางการแพทย์ฉุกเฉิน และการจัดการในศูนย์

พักพิง Lindell et al. (2007 อ้างถึงใน สมพร คุณวิจิต, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับการให้คำนิยามของ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (2559) เกี่ยวกับการเผชิญเหตุหรือการรับมือ (Response) ว่า ให้ความสำคัญกับการรักษาชีวิตของผู้ประสบภัยเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือเกิดสาธารณภัยเป็นหลัก โดยเน้นในการให้ความช่วยเหลือ กู้ชีพ กู้ภัย การพยาบาลและสาธารณสุข ตลอดจนการบรรเทาทุกข์ และแจกจ่ายสิ่งของยังชีพ การดูแลช่วยเหลือผู้อพยพและการจัดการศูนย์อพยพ รวมทั้ง การจัดการระบบบัญชาการเหตุการณ์ ทั้งระบบสั่งการ ระบบการสื่อสาร การประสานงาน และอื่น ๆ ที่จะทำให้องค์กรต่าง ๆ สามารถรับมือกับเหตุการณ์ และให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันเวลาที่ ทั้งนี้ หากมีการเตรียมการในการเผชิญเหตุได้ดีตั้งแต่ในระยะก่อนเกิดภัยก็จะช่วยให้การดำเนินงานเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้นจริงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การรับมือกับพิบัติหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน ประกอบด้วย 2 กลุ่มกิจกรรมหลัก คือ กลุ่มกิจกรรมการบริหารจัดการสถานการณ์หรือการจัดการเหตุการณ์ และกลุ่มกิจกรรมปกป้องประชากร

1) กลุ่มกิจกรรมการบริหารจัดการสถานการณ์หรือการจัดการเหตุการณ์ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการติดตามสถานการณ์ภัย การแจ้งสถานการณ์ภัยไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการรับมือหรือเผชิญเหตุ การสื่อสารการปฏิบัติระหว่างกัน ซึ่งในการจัดการกับสถานการณ์ สาธารณภัยจะใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System: ICS) ที่หมายถึงแนวทางในการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภัยทุกประเภทอย่างมีมาตรฐานในพื้นที่เกิดเหตุ ตั้งแต่เหตุฉุกเฉินขนาดเล็ก ไปจนถึงเหตุฉุกเฉินที่มีความซับซ้อน โดยผู้ปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการร่วมกันได้ภายใต้การบัญชาการแบบรวมศูนย์ (Unified command) โดยปกติมีการจัดโครงสร้างระบบเพื่อการปฏิบัติงานใน 5 สายงานหลัก คือ ส่วนบัญชาการ (Command) ส่วนปฏิบัติการ (Operation) ส่วนแผนงาน (Planning) ส่วนสนับสนุนกำลังบำรุงหรือโลจิสติกส์ (Logistics) และส่วนการเงิน/การบริหารจัดการ (Finance/ Administration) ซึ่งมีความยืดหยุ่นในการปรับลดหรือขยายส่วนงานที่อาจจำเป็นหรือไม่จำเป็นต้องใช้งาน ขึ้นอยู่กับลักษณะของเหตุการณ์นั้น ๆ และมีศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉิน (Emergency Operations Center: EOC) หมายถึง สถานที่ที่ใช้ประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม การจัดการเหตุฉุกเฉิน (การปฏิบัติการ ในสถานที่เกิดเหตุ) ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินอาจเป็นสถานที่ชั่วคราวหรืออาจเป็นสถานที่ศูนย์กลางหรือสถานที่มั่นคงถาวรกว่าหรืออาจจัดตั้งในองค์กรในระดับสูงกว่าหรืออาจจัดตามภารกิจหลักแต่ละด้านหรือจัดตามขอบเขตอำนาจหน้าที่และพื้นที่รับผิดชอบ (ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 11 สุราษฎร์ธานี, 2563) ซึ่งมีความสำคัญมากต่อการรับมือกับภัยพิบัติ

2) กลุ่มกิจกรรมปกป้องประชากร เป็นกลุ่มกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อปกป้องชีวิต จำกัดความสูญเสียชีวิต หรือจัดการเกี่ยวกับชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่เกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติ โดยทั่วไปการปกป้องประชากรในช่วงการรับมือภัยพิบัติมักประกอบไปด้วยกิจกรรมต่าง ๆ คือ การแจ้งเตือนภัยพิบัติ (Warning) การอพยพประชาชนออกจากพื้นที่ (Evacuation) การจัดที่พักพิงสำหรับผู้ประสบภัย (Sheltering) การดูแลความเป็นอยู่สำหรับผู้ประสบภัย (Mass Care) การค้นหาและช่วยชีวิต (หรือการกู้ภัย) (Search and Rescue) การจัดการสิ่งของบริจาคและการจัดการกลุ่มคนที่ เป็นจิตอาสา (Donation and Volunteer Management) การรับมือกับสื่อมวลชน (Dealing with the media) การจัดการกับศพจำนวนมาก (Mass Fatality Management) การจัดการกับซากปรักหักพัง (Debris Management) การจัดการความเครียด (Stress Management) (สมพร คุณวิชิต, 2561)

ทั้งนี้ กิจกรรมในการรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน กรณี การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการประชุมศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉิน (Emergency Operations Center: EOC) โดยเฉพาะศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข กรณีโรคติดเชื้อโควิด - 19 ซึ่งมีปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นหัวหน้าศูนย์ ได้สั่งการให้มีการแจ้งเตือนในลักษณะการออกคำสั่งหรือประกาศจังหวัดเกี่ยวกับมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่ออันตราย และดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ มีการอพยพไปยังศูนย์พักพิงที่มีลักษณะเป็นพื้นที่เป็นที่เอื้อเทศสำหรับแยกกัก หรือ กักกัน สำหรับผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น Local Quarantine Alternative Local Quarantine เป็นต้น มีการการดูแลความเป็นอยู่สำหรับผู้ประสบภัย ในงานวิจัยนี้ คือ ผู้ป่วยซึ่งติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ได้มีการรักษาในโรงพยาบาลและมีการจัดตั้งโรงพยาบาลสนามเพื่อรองรับผู้ติดเชื้อดังกล่าว มีการรับมือกับสื่อมวลชน โดยมีทีมโฆษก ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19 (โฆษก ศบค.) ทำหน้าที่แถลงข่าวการดำเนินการของภาครัฐในการบริหารสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าว ทั้งนี้ ยังมีการวางมาตรการควบคุมการกักตุนสินค้า การวางแผน การจัดระบบการขนส่งสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค สิ่งของจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน และมีการดำเนินงานติดตามการบังคับใช้กฎหมายอีกด้วย

2.3.3 การบริหารราชในสถานการณ์ฉุกเฉินของประเทศไทย กรณี บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การบริหารราชในสถานการณ์ฉุกเฉินของประเทศไทย กรณี บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563 ซึ่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ได้ให้นิยาม คำว่า “สถานการณ์ฉุกเฉิน” หมายความว่า สถานการณ์อันกระทบหรืออาจกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของ

ประเทศตกอยู่ในภาวะคับขันหรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา การรบหรือการสงคราม ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เอกอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต ผลประโยชน์ของชาติ การปฏิบัติตามกฎหมาย ความปลอดภัยของประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ความสงบเรียบร้อยหรือประโยชน์ส่วนรวม หรือการป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาความเสียหายจากภัยพิบัติสาธารณะอันมีมาอย่างฉุฉุนและร้ายแรง ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบเป็นกว้างขวางในทุกด้าน ดังนั้น เพื่อให้การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินของประเทศไทยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รัฐบาลจึงอาศัยโครงสร้างการบริหารตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ดังนี้

ตาราง 1 สรุปโครงสร้างการบริหารตามที่กฎหมายให้อำนาจ

กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ	สาระสำคัญ
พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 11	มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ” ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการ มีปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมอนามัย อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการ โดยมีกรรมการซึ่งมาจากผู้แทนแพทยสภา ผู้แทนสภาการพยาบาล ผู้แทนสภาเทคนิคการแพทย์ และผู้แทนสมาคมโรงพยาบาลเอกชน จำนวนแห่งละหนึ่งคน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์ในด้านการสาธารณสุข การควบคุมโรค และด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันควบคุมโรคติดต่อ จำนวนสี่คน โดยในจำนวนนี้ต้องแต่งตั้งจากองค์กรพัฒนาเอกชนซึ่งมีวัตถุประสงค์มิใช่เป็นการแสวงหาผลกำไรและดำเนินกิจกรรมด้านการสาธารณสุข อย่างน้อยหนึ่งคน ให้อธิบดีกรมควบคุมโรคเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้

กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ	สาระสำคัญ
	ผู้อำนวยการสำนักโรคติดต่อทั่วไป เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคนที่หนึ่ง และผู้อำนวยการสำนักระบาดวิทยาเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการคนที่สอง
พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 14	<p>คณะกรรมการโรคติดต่อมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) กำหนดนโยบาย วางระบบ และแนวทางปฏิบัติในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด และคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ (2) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ หรือโรคระบาด และเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ (3) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศและแนวทางปฏิบัติ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ (4) ให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานแก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนเกี่ยวกับการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ (5) ติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด และคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการเฝ้าระวังป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาดที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตาม (2) (6) พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการเบิกจ่ายค่าชดเชย ค่าทดแทน ค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็นในการดำเนินการเฝ้าระวัง การสอบสวนโรค การป้องกัน หรือการควบคุมโรคติดต่อ (7) แต่งตั้งคณะกรรมการด้านวิชาการหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ (8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ	สาระสำคัญ
<p>คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 76/2563 เรื่อง จัดตั้ง ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ลงวันที่ 12 มีนาคม 2563</p>	<p>แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีองค์ประกอบ คือ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการ ได้แก่ รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี (นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มีรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง (นายประทีป กิริติเรขา) เป็นกรรมการ และเลขานุการ นอกจากนี้ ยังมีผู้ช่วยเลขานุการ ประกอบด้วย รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร (นางนิชา หิรัญบุรณะ อูธรรม) รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายสมคิด จันทมฤก) อธิบดีกรมการค้าภายใน และอธิบดีกรมควบคุมโรค โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้</p> <p>(1) กำหนดนโยบายและมาตรการเร่งด่วนในการบริหารสถานการณ์ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ในด้านการสาธารณสุข ด้านเวชภัณฑ์ป้องกัน ด้านข้อมูล ด้านการชี้แจงและการรับเรื่องร้องเรียน ด้านการต่างประเทศ ด้านมาตรการป้องกัน และด้านมาตรการให้ความช่วยเหลือเยียวยา เพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอันเกิดจากแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p>

กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ	สาระสำคัญ
	<p>(2) สั่งการให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐปฏิบัติภายในขอบเขตหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย รวมทั้งขอความร่วมมือภาคเอกชนเพื่อให้ดำเนินการเป็นไปตามนโยบายและมาตรการเร่งด่วนที่กำหนด</p> <p>(3) กำกับดูแล ควบคุมและติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นไปอย่างรวดเร็ว มีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ</p> <p>(4) บริหารจัดการข้อมูลที่ได้รับรายงานจากศูนย์ข้อมูลมาตรการแก้ไขปัญหาจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เพื่อการประเมินสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน และแนวโน้มของสถานการณ์ในอนาคต</p> <p>(5) ชี้แจงและประชาสัมพันธ์ต่อประชาชนเพื่อสร้างความรู้เท่าทันและความเข้าใจที่ตรงกันในสถานการณ์ดังกล่าว ประธานกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการทำหน้าที่ผู้ชี้แจงและประชาสัมพันธ์ในนามของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19 ก็ได้</p> <p>(6) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือมอบหมายเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เป็นไปตามคำสั่งนี้ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม</p> <p>(7) เชิญบุคคลเข้าร่วมประชุม หรือขอเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานหรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามคำสั่งนี้</p> <p>(8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย</p>
<p>คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 5/2563 เรื่อง การจัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.</p>	<p>ให้ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) เรียกโดยย่อว่า “ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19” ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 76/2563 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ลงวันที่ 12 มีนาคม 2563 เป็นหน่วยงานพิเศษ ตามมาตรา 7 วรรคห้า แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 มีผู้ปฏิบัติงานประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นผู้อำนวยการ</p>

กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ	สาระสำคัญ
2548 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563	<p>ศูนย์ มีกรรมการ ได้แก่ รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี (นายพิระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มีกรรมการและผู้ประสานงานทั่วไป ได้แก่ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เลขาธิการคณะรัฐมนตรี และเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ มีรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง (นายประทีป กิรติเรขา) เป็นกรรมการและเลขานุการ มีกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ได้แก่ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร (นางนิชา หิรัญบุรณะ อัฐธรรม) อธิบดีกรมการค้าภายใน และอธิบดีกรมควบคุมโรค นอกจากนี้ ยังมีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ คือ ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ และข้าราชการพลเรือน ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชกำหนดนี้ โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้</p> <p>(1) ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 กฎหมายที่โอนมาเป็นอำนาจหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีหรือกฎหมายที่นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการ ทั้งนี้ เท่าที่จำเป็นในการปฏิบัติงานให้สถานการณ์ฉุกเฉินยุติลง</p>

กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ	สาระสำคัญ
	<p>(2) จัดหาและบริหารจัดการหน้ากากอนามัย เจลล้างมือเพื่อกระจายให้ถึงประชาชนและบุคลากรทางการแพทย์โดยวิธีแจกหรือจำหน่าย</p> <p>(3) จัดโครงสร้างขององค์กรให้เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ และจัดตั้งหน่วยงานหรือศูนย์ปฏิบัติการเพื่อเป็นองค์กรปฏิบัติการตามที่เห็นสมควร</p> <p>(4) ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องตามความเป็นจริง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลและประชาชน รวมทั้งปฏิบัติการจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(5) จัดให้มีกำลังข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร และข้าราชการพลเรือน เพื่อดำเนินการตามแผนรักษาความปลอดภัยบุคคลสำคัญ และสถานที่สำคัญต่าง ๆ รวมทั้งประสานให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบสถานที่นั้น ๆ ดำเนินการป้องกันตนเองตามความสามารถเป็นอันดับแรก</p> <p>(6) จัดให้มีชุดปฏิบัติการจากข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร และข้าราชการพลเรือน เพื่อเข้าระงับเหตุในกรณีก่อความไม่สงบหรือช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ฉุกเฉิน</p> <p>(7) มอบหมายให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนเกี่ยวกับกำลังพล งบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ ยานพาหนะ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่อการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน</p> <p>(8) เรียกให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมประชุม ชี้แจง ให้ข้อมูลข่าวสาร จัดส่งเอกสาร หรือดำเนินการอื่นใดตามที่เห็นสมควร</p> <p>(9) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย</p>
คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 6/2563 เรื่อง การจัดโครงสร้างของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19 ลงวันที่ 27 มีนาคม 2563	<p>การจัดโครงสร้างของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19 (ศบค.) มีการจัดโครงสร้างภายใน ดังนี้</p> <p>(1) สำนักงานเลขาธิการ มีรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นหัวหน้าสำนักงาน</p> <p>(2) สำนักงานประสานงานกลาง มีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นหัวหน้าสำนักงาน</p>

กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ	สาระสำคัญ
	<p>(3) ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข กรณีโรคติดเชื้อโควิด 19 มีปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นหัวหน้าศูนย์</p> <p>(4) ศูนย์ปฏิบัติการด้านมาตรการป้องกันและช่วยเหลือประชาชน มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นหัวหน้าศูนย์</p> <p>(5) ศูนย์ปฏิบัติการกระจายหน้ากากและเวชภัณฑ์สำหรับประชาชน มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นหัวหน้าศูนย์</p> <p>(6) ศูนย์ปฏิบัติการด้านการควบคุมสินค้า มีปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นหัวหน้าศูนย์</p> <p>(7) ศูนย์ปฏิบัติการมาตรการเดินทางเข้าออกประเทศและการดูแลคนไทยในต่างประเทศ มีปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวหน้าศูนย์</p> <p>(8) ศูนย์ปฏิบัติการด้านการสื่อสารโทรคมนาคม และสื่อสังคมออนไลน์ มีปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นหัวหน้าศูนย์</p> <p>(9) ศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินด้านความมั่นคง มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นหัวหน้าศูนย์</p> <p>(10) ศูนย์ปฏิบัติการด้านข้อมูลมาตรการแก้ไขปัญหาจากโรคติดเชื้อโควิด 19 มีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าศูนย์</p>
<p>คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 39/2563 เรื่อง การจัดโครงสร้างของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) เพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) ลงวันที่ 25 ธันวาคม 2563</p>	<p>การแก้ไขเพิ่มเติมโครงสร้างภายในของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19 ให้สอดคล้องกับสภาพเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งดำเนินการตาม ที่ได้ยกเลิกความบางส่วนของคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 6/2563 เรื่อง การจัดโครงสร้างของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19 ลงวันที่ 27 มีนาคม 2563 โดยให้ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19 (ศบค.) มีการจัดโครงสร้างภายใน ดังนี้</p> <p>(1) สำนักงานเลขาธิการ มีรองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นหัวหน้าสำนักงาน</p> <p>(2) ศูนย์ปฏิบัติการ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19 (ศปก.ศบค.) มีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้อำนวยการศูนย์</p> <p>(3) ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินด้านการแพทย์และสาธารณสุข กรณีโรคติดเชื้อโควิด - 19 มีปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นหัวหน้าศูนย์</p> <p>(4) ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19 กระทรวงมหาดไทย มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นหัวหน้าศูนย์</p>

กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ	สาระสำคัญ
	<p>(5) ศูนย์ปฏิบัติการมาตรการเดินทางเข้าออกประเทศและการดูแลคนไทยในต่างประเทศ มีปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวหน้าศูนย์</p> <p>(6) ศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินด้านความมั่นคง มีผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นหัวหน้าศูนย์</p> <p>(7) ศูนย์ปฏิบัติการด้านนวัตกรรมการแพทย์ และการวิจัยและพัฒนา มีผู้อำนวยการสำนักงานการวิจัยแห่งชาติเป็นหัวหน้าศูนย์</p>
<p>คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 791/2563 เรื่อง ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ลงวันที่ 26 มีนาคม 2563 และคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 2576/2563 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2563</p>	<p>การจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ได้จัดตั้งตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 791/2563 เรื่อง ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ลงวันที่ 26 มีนาคม 2563 ซึ่งภายหลังได้มีการยกเลิกคำสั่งดังกล่าวตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 2576/2563 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2563 โดยมีองค์ประกอบ คือ คณะกรรมการอำนวยการ ที่มีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน มีรองประธาน คือ รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ทุกคน และปลัดกรุงเทพมหานคร มีกรรมการ ได้แก่ อธิบดีในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ทุกกรม หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ทุกแห่ง หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย ที่ปรึกษากระทรวงมหาดไทย ทุกคน มีผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการและเลขานุการ นอกจากนี้ ยังมีกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ คือ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบายและแผนรวม สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้</p> <p>(1) ดำเนินการตามข้อสั่งการจากศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.)</p>

กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ	สาระสำคัญ
	<p>(2) อำนวยการในการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน สั่งการ และประสานผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร</p> <p>(3) อำนวยการ และประสานงาน กับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ในสังกัดกระทรวงมหาดไทยและจังหวัด เผื่อระวังและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในขอบเขตและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย</p> <p>(4) กำกับดูแล ควบคุม และติดตามการปฏิบัติงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ในสังกัด กระทรวงมหาดไทย และจังหวัด ในการเผื่อระวังและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p> <p>(5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย</p>
<p>คำสั่งจังหวัดปัตตานี ที่ 59916/2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2562</p>	<p>คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี มีองค์ประกอบ คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี เป็นประธาน มีกรรมการประกอบด้วย ปลัดจังหวัดปัตตานี ประชาสัมพันธ์จังหวัดปัตตานี ปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี นายกเทศมนตรีเมืองปัตตานี นายกองค้การบริหารส่วนตำบลจะรัง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลปัตตานี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลหนองจิก ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทุ่งยางแดง สาธารณสุขอำเภอเมืองปัตตานี สาธารณสุขอำเภอสายบุรี นายแพทย์ธเนศ แก้วกระจ่าง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลค่ายอิงคยุทธบริหาร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลธัญญารักษ์ปัตตานี เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อประจำด้านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ และหัวหน้าสำนักงานท่าเทียบเรือประมงปัตตานี มีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปัตตานี เป็นกรรมการและเลขานุการ นอกจากนี้ ยังมีกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ คือ นายแพทย์เชี่ยวชาญด้านเวชกรรมป้องกัน และหัวหน้ากลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้</p> <p>(1) ดำเนินการตามนโยบาย ระบบ และแนวทางปฏิบัติในการเผื่อระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อที่คณะกรรมการกำหนด</p>

กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ	สาระสำคัญ
	<p>(2) จัดทำแผนปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดในเขตพื้นที่จังหวัด</p> <p>(3) รายงานสถานการณ์โรคติดต่อหรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุ ที่อาจเป็นโรคระบาดซึ่งเกิดขึ้นในเขตพื้นที่จังหวัดต่ออธิบดีกรมควบคุมโรค</p> <p>(4) สนับสนุน ส่งเสริม ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดแล้วรายงานต่อคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติ</p> <p>(5) แต่งตั้งคณะทำงานประจำช่องทางเข้าออก ในกรณีที่จังหวัดมีด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ</p> <p>(6) เรียกให้บุคคลใด ๆ มาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น หรือให้จัดส่งข้อมูลหรือเอกสารใด ๆ ที่จำเป็นหรือข้อคิดเห็นมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา</p> <p>(7) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการควบคุมโรคติดต่อตามที่คณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย หรือตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558</p>
<p>คำสั่งจังหวัดปัตตานี ที่ 15749/2563 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) จังหวัดปัตตานี ลงวันที่ 13 มีนาคม 2563 และคำสั่งจังหวัดปัตตานี ที่ (พิเศษ) 13/2563 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 จังหวัด</p>	<p>ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) จังหวัดปัตตานี จัดตั้งตามคำสั่งจังหวัดปัตตานี ที่ 15749/2563 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) จังหวัดปัตตานี ลงวันที่ 13 มีนาคม 2563 ซึ่งภายหลังได้มีการยกเลิกคำสั่งดังกล่าวตามคำสั่งจังหวัดปัตตานี ที่ (พิเศษ) 13/2563 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 จังหวัดปัตตานี ลงวันที่ 1 เมษายน 2563 ประกอบด้วย</p> <p>1) คณะกรรมการอำนวยการศูนย์บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี เป็นผู้กำกับการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน มีรองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี (ทุกท่าน) เป็นรองผู้กำกับการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน มีกรรมการ ได้แก่ ผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 ผู้บัญชาการมณฑลทหารบก ที่ 46 ผู้บังคับหน่วยเฉพาะกิจปัตตานี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี นายกเหล่ากาชาดจังหวัดปัตตานี รอง ผอ.รมน.ปน. (ฝ่ายทหาร)</p>

กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ	สาระสำคัญ
ปัตตานี ลงวันที่ 1 เมษายน 2563	<p>รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผู้บัญชาการกองกำลังทางอากาศเฉพาะกิจ ที่ 9 สารวัตรสถานีตำรวจน้ำ 2 กองกำกับการ 7 หัวหน้าส่วนราชการทุกส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจทุกหน่วยงาน นายอำเภอทุกอำเภอ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลทุกแห่ง นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี นายกเทศมนตรีเมืองปัตตานี มีปลัดจังหวัดปัตตานี เป็นกรรมการและเลขานุการ โดยมีกรรมการและเลขานุการร่วม ได้แก่ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปัตตานี หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี และหัวหน้าสำนักงานจังหวัดปัตตานี นอกจากนี้ ยังมีกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ได้แก่ รองนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปัตตานี ป้องกันจังหวัด ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี จำจังหวัด ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี และผู้อำนวยการกลุ่มงานทุกกลุ่มงาน สำนักงานจังหวัดปัตตานี โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้</p> <p>(1) กำหนดนโยบายและมาตรการเร่งด่วนในการบริหารสถานการณ์ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548</p> <p>(2) สั่งการ กำกับ ดูแล ควบคุม ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ปฏิบัติภายในขอบเขต หน้าที่ และอำนาจตามกฎหมาย รวมทั้งขอความร่วมมือภาคเอกชนเพื่อให้ดำเนินการเป็นไปตามนโยบายและมาตรการเร่งด่วนที่กำหนด</p> <p>(3) จัดทำแผนการปฏิบัติเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดในเขตพื้นที่จังหวัด</p> <p>(4) บริหารจัดการข้อมูลที่ค้นพบหรือได้รับรายงานจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประเมินสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันและแนวโน้มของสถานการณ์ในอนาคต พร้อมทั้งชี้แจงและประชาสัมพันธ์ต่อประชาชนเพื่อสร้างความรู้เท่าทันและความเข้าใจที่ตรงกันในสถานการณ์ดังกล่าว</p>

กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ	สาระสำคัญ
	<p>(5) รายงานสถานการณ์โรคติดต่อหรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุที่อาจเป็นโรคระบาดซึ่งเกิดขึ้นในเขตพื้นที่จังหวัดต่อนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และอื่น ๆ ตามที่ได้รับการร้องขอ</p> <p>(6) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน มอบหมายเจ้าหน้าที่เชิญบุคคลเข้าร่วมประชุมหรือขอเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานหรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามคำสั่งนี้</p> <p>(7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีในฐานะผู้กำกับการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินสั่งการ</p> <p>2) คณะทำงานและการมอบหมายภารกิจให้รับผิดชอบ ซึ่งแบ่งเป็น ศูนย์ปฏิบัติการด้านการแพทย์และสาธารณสุข ศูนย์ปฏิบัติการด้านการกระจายหน้ากากอนามัยและเวชภัณฑ์ ศูนย์ปฏิบัติการด้านข้อมูล การชี้แจงและการรับเรื่องร้องเรียน ศูนย์ปฏิบัติการด้านมาตรการการเดินทางเข้าออกพื้นที่จังหวัดและการดูแลคนไทยที่เดินทางกลับจากต่างประเทศ ศูนย์ปฏิบัติการด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน ศูนย์ปฏิบัติการด้านมาตรการให้ความช่วยเหลือ เยียวยา และศูนย์ปฏิบัติการด้านการควบคุมสินค้า</p>

2.4 กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยฉบับนี้ได้มีการรวบรวมกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข และแถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี เนื่องจากการศึกษาวิจัยที่อยู่ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 อันเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจตามกฎหมายหลายฉบับ ดังนั้น เพื่อให้สามารถวิเคราะห์การประสานงานในสถานการณ์ดังกล่าวได้อย่างถี่ถ้วน และครบองค์ประกอบของการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน จึงต้องเข้าใจกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และคำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.4.1 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 4 วางหลักไว้ว่า ให้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

- (1) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง
- (2) ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค
- (3) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 7 วางหลักไว้ว่า ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ดังนี้

- (1) สำนักนายกรัฐมนตรี
- (2) กระทรวง หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง
- (3) ทบวง ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง
- (4) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัด

หรือไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

สำนักนายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นกระทรวง

ส่วนราชการตาม (1) (2) (3) และ (4) มีฐานะเป็นนิติบุคคล

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 18 วางหลักไว้ว่า ให้จัดระเบียบราชการของกระทรวง ดังนี้

- (1) สำนักงานรัฐมนตรี
- (2) สำนักงานปลัดกระทรวง
- (3) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น เว้นแต่บางกระทรวงเห็นว่าไม่

มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกรมก็ได้

ให้ส่วนราชการตาม (2) และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตาม (3) มีฐานะเป็นกรม

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 51 วางหลักไว้ว่า ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ดังนี้

- (1) จังหวัด
- (2) อำเภอ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 54 วางหลักไว้ว่า ในจังหวัดหนึ่ง ให้มีผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่งเป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มาปฏิบัติภารกิจให้เหมาะสมกับท้องที่และประชาชน และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วน

ภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการจังหวัดและอำเภอ และจะให้มีรองผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือทั้งรองผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ช่วย สิ่งและปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดก็ได้

รองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ ฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบในราชการรองจากผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ช่วยผู้ว่าราชการจังหวัดสังกัด กระทรวงมหาดไทย

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 57 วางหลักไว้ว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(1) บริหารราชการตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ และ ตามแผนพัฒนาจังหวัด

(2) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมาย หรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล

(3) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำสั่งของผู้ตรวจราชการกระทรวง ในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี

(4) กำกับดูแลการปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคของข้าราชการ ซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น ยกเว้นข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและข้าราชการครู ให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือ มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีหรือยับยั้งการกระทำใด ๆ ของข้าราชการใน จังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีไว้ชั่วคราวแล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง

(5) ประสานงานและร่วมมือกับข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และข้าราชการครู ผู้ตรวจราชการและหัวหน้าส่วนราชการในระดับเขตหรือภาค ในการพัฒนาจังหวัด หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ

(6) เสนอบประมาณต่อกระทรวงที่เกี่ยวข้อง หรือเสนอขอจัดตั้งงบประมาณ ต่อสำนักงบประมาณตามมาตรา 52 วรรคสาม และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

(7) กำกับดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย

(8) กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ในการนี้ ให้มีอำนาจทำรายงานหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การของรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด องค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

(9) บรรจุ แต่งตั้ง ให้บำเหน็จ และลงโทษข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัด ตามกฎหมาย และตามที่ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีมอบหมาย

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 60 วางหลักไว้ว่า ให้แบ่งส่วนราชการของจังหวัด ดังนี้

(1) สำนักงานจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปและการวางแผนพัฒนาจังหวัดของจังหวัดนั้น มีหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของสำนักงานจังหวัด

(2) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ได้ตั้งขึ้น มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรม นั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น ๆ เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 มาตรา 70 วางหลักไว้ว่า ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- (1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (2) เทศบาล
- (3) สุขาภิบาล
- (4) ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนด

2.4.2 พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 20 วางหลักไว้ว่า ให้มีคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด ประกอบด้วย

(1) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(2) ปลัดจังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่รับผิดชอบในเขตจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นกรรมการ

(3) นายกเทศมนตรี จำนวนหนึ่งคน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหนึ่งคน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

(4) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์หรือผู้อำนวยการโรงพยาบาลทั่วไป จำนวนหนึ่งคน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน จำนวนสองคน และสาธารณสุขอำเภอ จำนวนสองคน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

(5) ผู้ดำเนินการสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล จำนวนหนึ่งคน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

ในกรณีที่จังหวัดใดมีโรงพยาบาลในสังกัดหน่วยงานของรัฐอื่นนอกจาก (4) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้อำนวยการโรงพยาบาลในสังกัดหน่วยงานของรัฐนั้น จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการด้วย

ในกรณีที่จังหวัดใดมีด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อซึ่งประจำด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ จำนวนแห่งละหนึ่งคนและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบช่องทางเข้าออกประจำด่าน จำนวนแห่งละหนึ่งคน เป็นกรรมการด้วย

ให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดที่ดำเนินงานด้านการป้องกันควบคุมโรค จำนวนไม่เกินสองคนเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มาตรา 22 วางหลักไว้ว่า ให้คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการตามนโยบาย ระบบ และแนวทางปฏิบัติในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ ที่คณะกรรมการกำหนด

(2) จัดทำแผนปฏิบัติการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดในเขตพื้นที่จังหวัด

(3) รายงานสถานการณ์โรคติดต่อหรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุที่อาจเป็นโรคระบาดซึ่งเกิดขึ้นในเขตพื้นที่จังหวัดต่ออธิบดี

(4) สนับสนุน ส่งเสริม ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในจังหวัดแล้วรายงานต่อคณะกรรมการ

(5) แต่งตั้งคณะทำงานประจำช่องทางเข้าออกตามมาตรา 23 ในกรณีที่จังหวัดนั้นมีด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ

(6) เรียกให้บุคคลใด ๆ มาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น หรือให้จัดส่งข้อมูลหรือเอกสารใด ๆ ที่จำเป็นหรือข้อคิดเห็นมาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา

(7) ดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการควบคุมโรคติดต่อตามที่คณะกรรมการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย หรือตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

2.4.3 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 4 วางหลักไว้ในพระราชบัญญัตินี้

“สาธารณภัย” หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อ สาธารณชน ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้ หมายรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย

“ภัยทางอากาศ” หมายความว่า ภัยอันเกิดจากการโจมตีทางอากาศ

“การก่อวินาศกรรม” หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการมุ่งทำลาย ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ หรือสิ่งอันเป็นสาธารณูปโภค หรือการรบกวน ชัดขวางห่วง ใยระบบ การปฏิบัติงานใด ๆ ตลอดจนการประทุษร้ายต่อบุคคลอันเป็นการก่อให้เกิดความ ปั่นป่วนทางการเมือง การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อ ความมั่นคงของรัฐ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชนและ หน่วยงานอื่นของรัฐ แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มี กฎหมายจัดตั้ง

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลเมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง แต่ไม่หมายความรวมถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร

“จังหวัด” ไม่หมายความรวมถึงกรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” หมายความรวมถึงกิ่งอำเภอ แต่ไม่หมายความรวมถึงเขตในกรุงเทพมหานคร

“นายอำเภอ” หมายความรวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

“ผู้บริหารท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา และหัวหน้าผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่อื่น

“ผู้บัญชาการ” หมายความว่า ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการ อำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้

“อาสาสมัคร” หมายความว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 5 วางหลักไว้ว่า
ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง
ระเบียบ ข้อบังคับและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

2.4.4 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548

พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 มาตรา 4 วาง
หลักไว้ว่า ในพระราชกำหนดนี้

“สถานการณ์ฉุกเฉิน” หมายความว่า สถานการณ์อันกระทบหรืออาจกระทบต่อ
ความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนใด
ส่วนหนึ่งของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขันหรือมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตาม
ประมวลกฎหมายอาญา การรบหรือการสงคราม ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการเร่งด่วนเพื่อรักษาไว้ซึ่งการ
ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทย เอกราชและบูรณภาพแห่งอาณาเขต ผลประโยชน์ของชาติ การปฏิบัติตามกฎหมาย ความ
ปลอดภัยของประชาชน การดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ความสงบ
เรียบร้อยหรือประโยชน์ส่วนรวม หรือการป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาความเสียหายจากภัยพิบัติ
สาธารณะอันมีมาอย่างฉุกเฉินและร้ายแรง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตาม
พระราชกำหนดนี้

พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 มาตรา 5 วาง
หลักไว้ว่า เมื่อปรากฏว่ามีสถานการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นและนายกรัฐมนตรีเห็นสมควรใช้กำลังเจ้าหน้าที่
ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารร่วมกันป้องกัน แก้ไข
ปราบปราม ระงับยับยั้ง ฟื้นฟูหรือช่วยเหลือประชาชน ให้นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ
คณะรัฐมนตรี มีอำนาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อบังคับใช้ทั่วราชอาณาจักรหรือในบางเขตบาง
ท้องที่ได้ตามความจำเป็นแห่งสถานการณ์ ในกรณีที่ไม่อาจขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีได้
ทันที่ นายกรัฐมนตรีอาจประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินไปก่อน แล้วดำเนินการให้ได้รับความ
เห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีภายในสามวัน หากมิได้ดำเนินการขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี
ภายในเวลาที่กำหนด หรือคณะรัฐมนตรีไม่ให้ความเห็นชอบ ให้การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน
ดังกล่าวเป็นอันสิ้นสุดลง

พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 มาตรา 9 วางหลักไว้ว่า ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินให้ยุติลงได้โดยเร็ว หรือป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงมากขึ้น ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกข้อกำหนด ดังต่อไปนี้

(1) ห้ามมิให้บุคคลใดออกนอกเคสสถานภายในระยะเวลาที่กำหนด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับยกเว้น

(2) ห้ามมิให้มีการชุมนุมหรือมั่วสุมกัน ณ ที่ใด ๆ หรือกระทำการใดอันเป็นการยุยงให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย

(3) ห้ามการเสนอข่าว การจำหน่าย หรือทำให้แพร่หลายซึ่งหนังสือ สิ่งพิมพ์ หรือสื่ออื่นใดที่มีข้อความอันอาจทำให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัวหรือเจตนาบิดเบือนข้อมูลข่าวสารทำให้เกิดความเข้าใจผิดในสถานการณ์ฉุกเฉินจนกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ทั้งในเขตพื้นที่ที่ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินหรือทั่วราชอาณาจักร

(4) ห้ามการใช้เส้นทางคมนาคมหรือการใช้นาพาหนะ หรือกำหนดเงื่อนไขการใช้เส้นทางคมนาคมหรือการใช้นาพาหนะ

(5) ห้ามการใช้อาคาร หรือเข้าไปหรืออยู่ในสถานที่ใด ๆ

(6) ให้อพยพประชาชนออกจากพื้นที่ที่กำหนดเพื่อความปลอดภัยของประชาชนดังกล่าวหรือห้ามผู้ใดเข้าไปในพื้นที่ที่กำหนด

ข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดพื้นที่และรายละเอียดอื่นเพิ่มเติม เพื่อมิให้มีการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนเกินสมควรแก่เหตุก็ได้

ทั้งนี้ ได้มีการออกข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ทั้งสิ้น จำนวน 23 ฉบับ ดังนี้

ตาราง 2 สรุปข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9

ฉบับที่	ประกาศ ณ วันที่	สาระสำคัญ
1	25 มีนาคม 2563	(1) การห้ามเข้าพื้นที่เสี่ยง (2) การปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดต่โรค (3) การปิดช่องทางเข้ามาในราชอาณาจักร (4) การห้ามกักตุนสินค้า (5) การห้ามชุมนุม (6) การเสนอข่าว (7) มาตรการเตรียมรับสถานการณ์ (8) มาตรการพึงปฏิบัติสำหรับบุคคลบางประเภท (9) มาตรการเกี่ยวกับการออกนอกราชอาณาจักร (10) มาตรการดูแลความสงบเรียบร้อย (11) มาตรการป้องกันโรค (12) นโยบายการยังคงให้เปิดสถานที่ทำการ (13) คำแนะนำ

ฉบับที่	ประกาศ ณ วันที่	สาระสำคัญ
		เกี่ยวกับการเดินทางข้ามเขตพื้นที่จังหวัด (14) คำแนะนำในการจัดกิจกรรมอื่น ๆ (15) โทษ และ (16) การใช้บังคับ
2	2 เมษายน 2563	(1) ห้ามบุคคลใดที่วราชาอาณาจักรออกนอกเคหสถานระหว่างเวลา 22.00 นาฬิกา ถึง 04.00 นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น (2) การประกาศหรือสั่ง ห้าม เตือนหรือแนะนำที่เข้มงวดหรือเคร่งครัดกว่าข้อกำหนด และ (3) ในกรณีที่ไม่อาจเคลื่อนย้ายบุคคลใดซึ่งอยู่ระหว่างการเดินทางเพื่อออกไปนอกราชอาณาจักรได้ ให้คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดหรือคณะกรรมการโรคติดต่อกรุงเทพมหานครจัดที่เอกเทศเพื่อควบคุมหรือกักกันบุคคลดังกล่าวเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคตามเงื่อนไขและระยะเวลาที่กำหนด
3	10 เมษายน 2563	(1) แก้ไขและเพิ่มเติมข้อยกเว้นเกี่ยวกับการห้ามออกนอกเคหสถาน และ (2) ให้การกระทำความผิดตามกฎหมายอื่น และความผิดตามข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 มีการดำเนินคดีโดยเร็ว
4	29 เมษายน 2563	ให้บรรดาประกาศหรือคำสั่งของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อ ผู้มีอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศและกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองที่ได้ประกาศหรือสั่งไว้ก่อนวันที่ข้อกำหนดนี้ใช้บังคับ ยังคงมีผลบังคับใช้ต่อไปเช่นเดิมจนกว่าจะได้มีข้อกำหนด ประกาศ หรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น
5	1 พฤษภาคม 2563	(1) เพิ่มเติมข้อยกเว้นเกี่ยวกับการห้ามออกนอกเคหสถาน (2) การห้ามหรือข้อจำกัดการดำเนินการหรือการทำกิจกรรมบางอย่างตามพระราชกำหนดและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (3) การปฏิบัติศาสนกิจหรือศาสนพิธีในวันสำคัญทางศาสนาหรือตามประเพณีนิยม และ (4) ให้ประชาชนงดหรือชะลอการเดินทางข้ามเขตพื้นที่จังหวัด
6	1 พฤษภาคม 2563	(1) การผ่อนคลายเป็นให้ดำเนินการหรือทำกิจกรรมบางอย่างได้ และ (2) ให้เจ้าของหรือผู้จัดการสถานที่ตามข้อ (1) ทุกประเภทมีหน้าที่รับผิดชอบการดูแลรักษาความสะอาดของสถานที่ ภาชนะและอุปกรณ์ที่ใช้ และจัดให้มีมาตรการป้องกันโรคตามที่ทางราชการกำหนด
7	15 พฤษภาคม 2563	(1) การแก้ไขเกี่ยวกับการห้ามออกนอกเคหสถาน (2) การผ่อนผันการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา (3) การ

ฉบับที่	ประกาศ ณ วันที่	สาระสำคัญ
		ผ่อนคลายให้ดำเนินการหรือทำกิจกรรมบางอย่างได้ (4) การดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรคและการจัดระเบียบ และ (5) การมีคำสั่งปิดสนามชนโค สนามกอล์ฟ หรือสนามการแข่งขันอื่นในลักษณะทำนองเดียวกันเพิ่มเติม
8	29 พฤษภาคม 2563	การยกเว้นหรือผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค บางมาตรการในเขตพื้นที่ที่มีการจัดการเลือกตั้ง กรณี การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลำปาง
9	29 พฤษภาคม 2563	(1) การแก้ไขเกี่ยวกับการห้ามออกนอกเคหสถาน (2) การผ่อนผันการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา (3) การผ่อนคลายให้ดำเนินการหรือทำกิจกรรมบางอย่างได้ (4) การดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรคและการจัดระเบียบ (5) การผ่อนคลายการเดินทางข้ามเขตพื้นที่จังหวัด (6) การพิจารณาการผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการในการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของคณะกรรมการเฉพาะกิจ และ (7) การแสดงตนโดยใช้ตำแหน่งหน้าที่ หรือแอบอ้างว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการ เรียก รับ ยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยมิชอบ หรือแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้
10	12 มิถุนายน 2563	(1) การยกเลิกการห้ามออกนอกเคหสถาน ทั่วราชอาณาจักรเฉพาะเหตุอันเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่เวลา 23.00 น. ของวันที่ 14 มิถุนายน 2563 (2) การผ่อนผันการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา (3) การผ่อนคลายให้ดำเนินการหรือทำกิจกรรมบางอย่างได้ (4) การขนส่งสาธารณะข้ามเขตพื้นที่จังหวัด (5) การดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรคและการจัดระเบียบ และ (6) การพิจารณาการผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการในการป้องกันและยับยั้ง ของคณะกรรมการเฉพาะกิจ
11	30 มิถุนายน 2563	(1) การเปิดเรียนและรูปแบบการเรียนการสอนในโรงเรียน สถาบันการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ (2) การเปิดดำเนินการสถานที่และกิจกรรมต่าง ๆ (3) การปฏิบัติศาสนกิจหรือศาสนพิธีของทุกศาสนา (4) การขนส่งสาธารณะ (5) การผ่อนผันการใช้ช่องทางเข้ามาใน

ฉบับที่	ประกาศ ณ วันที่	สาระสำคัญ
		ราชอาณาจักรเฉพาะเพื่อการขนส่งสินค้า (6) มาตรการป้องกันโรค (7) การรักษาความเรียบร้อยตามมาตรการป้องกันโรค และ (8) การประสานงาน
12	30 มิถุนายน 2563	(1) แก้ไขการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร และ (2) มาตรการป้องกันโรคสำหรับผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร
13	31 กรกฎาคม 2563	(1) การจัดกิจกรรมรวมกลุ่ม (2) การเปิดดำเนินการสถานที่และกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มเติม (3) การกำหนดผู้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรเพิ่มเติม (4) การพิจารณาการผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการในการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของคณะกรรมการเฉพาะกิจ (5) การบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค และ (6) การประสานงาน
14	31 สิงหาคม 2563	(1) การเปิดดำเนินการสถานที่ กิจการ และกิจกรรมต่าง ๆ (2) การบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค และ (3) การประสานงาน
15	25 ธันวาคม 2563	(1) การห้ามใช้หรือเข้าไปในพื้นที่เสี่ยงต่อการติดโรค (2) การปิดสถานที่เสี่ยงต่อการติดโรค (3) การห้ามชุมนุม (4) มาตรการเดินทางและเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าว (5) การปฏิบัติและบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค (6) การประสานงาน (7) การออกประกาศหรือคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด ให้ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวปฏิบัติที่นายกรัฐมนตรี หรือ ศบค. กำหนด และ (8) ให้บรรดาประกาศหรือคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยโรคติดต่อเพื่อการแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นคำสั่งตามข้อกำหนดนี้
16	3 มกราคม 2564	(1) การห้ามใช้อาคารหรือสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค (2) การห้ามจัดกิจกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่โรค (3) การปิดสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค (4) เงื่อนไขการเปิดดำเนินการ (5) มาตรการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในพื้นที่ (6) การตรวจคัดกรองการเดินทางข้ามจังหวัด (7) การขอความร่วมมือให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนพิจารณารูปแบบการปฏิบัติงาน และ (8) การพิจารณาการผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการในการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของคณะกรรมการเฉพาะกิจ

ฉบับที่	ประกาศ ณ วันที่	สาระสำคัญ
17	6 มกราคม 2564	(1) การยกระดับการบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค (2) การยกระดับพื้นที่ควบคุมสูงสุดที่จำเป็นต้องมีมาตรการเข้มงวดอย่างยิ่ง (3) การปราบปรามและลงโทษผู้กระทำความผิดอันเป็นเหตุให้เกิดการระบาดของโรค และ (4) โทษ ผู้ฝ่าฝืนข้อกำหนดซึ่งออกตามมาตรา 9
18	29 มกราคม 2564	(1) การกำหนดพื้นที่สถานการณ์ เพื่อบังคับใช้มาตรการควบคุมแบบบูรณาการ (2) การใช้อาคารหรือสถานที่ของโรงเรียนและสถานบันการศึกษา (3) มาตรการควบคุมแบบบูรณาการที่จำเป็นสำหรับพื้นที่ (4) การเข้มงวดกับสถานที่หรือกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคแบบกลุ่มก้อน (5) มาตรการเดินทางและเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าว (6) มาตรการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ และ (7) การดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรคและการจัดระเบียบ
19	9 เมษายน 2564	(1) การปิดสถานบริการหรือสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค (2) การพิจารณาผ่อนคลายการบังคับใช้มาตรการ และ (3) การตรวจสอบการดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรคและการจัดระเบียบ
20	16 เมษายน 2564	(1) การห้ามการดำเนินการหรือจัดกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการแพร่โรค (2) การปิดสถานบริการหรือสถานที่เสี่ยงต่อการแพร่โรคทั่วราชอาณาจักร (3) การกำหนดพื้นที่สถานการณ์ (4) มาตรการควบคุมแบบบูรณาการจำแนกตามพื้นที่สถานการณ์ (5) การงดหรือหลีกเลี่ยงการเดินทาง (6) การจัดกิจกรรมทางสังคม (7) การดำเนินรูปแบบการปฏิบัติงานที่เหมาะสม (8) มาตรการเพื่อรองรับผู้ติดเชื้อ และ (9) การประเมินความเหมาะสมของมาตรการ
21	28 เมษายน 2564	การงดเดินทางเพื่อรายงานตัวเข้ารับราชการของทหารกองประจำการเพื่อมิให้มีการรวมกลุ่มกัน
22	29 เมษายน 2564	(1) การสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าเพื่อป้องกันการแพร่โรคเมื่ออยู่นอกเคหสถานหรืออยู่ในที่สาธารณะ (2) การกำหนดพื้นที่สถานการณ์ (3) การจัดกิจกรรมรวมกลุ่มสำหรับพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด (4) มาตรการควบคุมแบบบูรณาการสำหรับพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด (5) มาตรการควบคุมแบบบูรณาการสำหรับพื้นที่ควบคุมสูงสุดและพื้นที่ควบคุม และ (6) การปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง

ฉบับที่	ประกาศ ณ วันที่	สาระสำคัญ
23	15 พฤษภาคม 2564	(1) ข้อปฏิบัติในการสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า (2) การกำหนดพื้นที่สถานการณ (3) มาตรการควบคุมแบบบูรณาการจำแนกตามพื้นที่สถานการณที่จำเป็นอย่างเร่งด่วน (4) แนวทางการปฏิบัติของพนักงานเจ้าหน้าที่ (5) การเร่งรัดการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรค (6) การป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในการกระทำอันเป็นเหตุให้เกิดการระบาดของโรค และ (7) การปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง

2.4.5 ประกาศกระทรวงสาธารณสุข

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563

โดยที่เป็นการสมควรให้มีการประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เพื่อประโยชน์ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 6 (1) แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการโรคติดต่อแห่งชาติจึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563”

ข้อ 2 ประกาศนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (14) ของข้อ 1 แห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย พ.ศ. 2559

“(14) โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีอาการไข้ ไอ เจ็บคอ หอบเหนื่อย หรือมีอาการของโรคปอดอักเสบ ในรายที่มีอาการรุนแรงจะมีอาการระบบทางเดินหายใจล้มเหลว และอาจถึงขั้นเสียชีวิต”

2.4.6 แฉลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี

แฉลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563 มีสาระสำคัญ คือ นายกรัฐมนตรีด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ในการประชุมเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563 และตามคำแนะนำของผู้บริหารและนักวิชาการด้านการแพทย์และสาธารณสุข ได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 จนถึงวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2563 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา

2019 ซึ่งเป็นโรคระบาดใหญ่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่แต่แพร่ไปทั่วโลกอย่างรวดเร็วและประเทศไทยได้รับผลกระทบ รัฐบาลได้ใช้มาตรการป้องกัน สกัดกั้น ชะลอ และสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน มาเป็นลำดับและประเมินสถานการณ์เป็นรายวัน ตามความคืบหน้าของสถานการณ์ ข้อมูลข่าวสาร และคำแนะนำทางการแพทย์ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนด้านสังคมความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ การครองชีพ ทรัพยากรของรัฐด้านการสาธารณสุขและป้องกันการตื่นตระหนกเกินกว่าเหตุ จึงจำเป็นต้องควบคุมสถานการณ์และบังคับใช้มาตรการขั้นสูงสุด ซึ่งรัฐบาลได้ความร่วมมือทุกภาคส่วนในการปฏิบัติตามมาตรการและคำแนะนำทางการแพทย์อย่างเคร่งครัด ตลอดจนสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ทางช่องทางที่เป็นทางการ และมีการใช้มาตรการป้องกันโรค

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องได้จากงานวิจัยต่าง ๆ ดังประเด็นต่อไปนี้

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประสานงาน

การศึกษาของ กาสัก เตชะชั้นหมาก, พนิตสุภา ธรรมประมวล, และกานดา เตชะชั้นหมาก (2561) ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้และการพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการอุทกภัยอย่างเป็นระบบและยั่งยืนโดยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพุกา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการความรู้และพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการอุทกภัยอย่างเป็นระบบและยั่งยืนโดยชุมชนของตำบลพุกา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) ความรู้ในการจัดการอุทกภัยอย่างเป็นระบบและยั่งยืนโดยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพุกา เริ่มจากเตรียมพร้อมรับมือโดยเตรียมข้อมูล เตรียมคน กลไก เตรียมบ้าน พร้อมสู้และอยู่กับน้ำ ทบทวนประสบการณ์ และกำหนดฤดูกาลผลิตใหม่ จัดตั้งศูนย์ประสานงาน ศูนย์พักพิง วางระบบคุ้มบ้าน เตรียมการคมนาคม และ 2) แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการอุทกภัยอย่างเป็นระบบและยั่งยืนโดยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพุกา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ประกอบด้วย 9 ส่วน คือ บทนำ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ และสภาพความเสี่ยงต่ออุทกภัยของตำบลพุกา การจัดตั้งกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาอุทกภัย การปฏิบัติก่อนเกิดอุทกภัย การปฏิบัติในภาวะฉุกเฉิน การอพยพ การปฏิบัติหลังเกิดอุทกภัย การสื่อสาร และการประสานการปฏิบัติกับองค์การสาธารณสุข ซึ่งศูนย์ประสานงานหลักทำหน้าที่เป็นกองอำนวยการระหว่างเกิดการเกิดภัย เพื่อประสานงาน สั่งการ รายงานการปฏิบัติและสถานการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว และเชื่อถือได้

ซึ่งการศึกษาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ชนิษฐา ชูสุข, สายฝน แสงหิรัญ ทองประเสริฐ, และจิตราวดี ฐิตินันทกร (2558) ศึกษาเรื่อง เครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อการจัดการภัยพิบัติในคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการจัดการภัย

พิบัติ ผลการดำเนินงาน และเสนอแนวทางในการจัดการภัยพิบัติ การผลการศึกษาพบว่า จากปัญหา น้ำท่วมใน พ.ศ.2548 การดำเนินงานในการจัดการภัยพิบัติของเครือข่ายองค์กรชุมชนมีการประสาน กับองค์กรภายนอกเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยและเหตุการณ์วาทภัย เมื่อเกิดภัยพิบัติ ใน พ.ศ. 2553 มีการตั้งศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนจังหวัดสงขลา เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยมีการจัดระบบ การประสานงานการจัดระบบข้อมูลระบบการสื่อสารระบบอาสาสมัครและระบบการให้ความ ช่วยเหลือ หลังจากปี พ.ศ. 2554 - ปัจจุบัน (2558) องค์กรชุมชนในพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ของ 4 อำเภอ ในคาบสมุทรมหานคร คือ ระนอง กระแสสินธุ์ สทิงพระ และสิงหนครได้นำแนวคิดการจัดการภัยพิบัติ ไปขยายผลในพื้นที่ตนเองภายใต้ความร่วมมือทั้งจากฝ่ายองค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ภาคประชาสังคม ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ หน่วยงานต่าง ๆ ควรจะ (1) ให้ความรู้และทักษะ เกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ (2) บูรณาการงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงาน ระดับท้องถิ่น หน่วยงานส่วนภูมิภาค ภาคประชาสังคม และองค์กรชุมชน และ (3) เสริมพลังเครือข่าย ทางสังคมเพื่อให้สามารถจัดการปัญหาภัยพิบัติร่วมกัน

เช่นเดียวกับการศึกษาของ ขวลิต พรคทิง และประชาสรรค์ แสนภักดี (2563) ศึกษาเรื่อง การประสานงานการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤตของเขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการประสานงานการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤต ระหว่างการไฟฟ้า ฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำจังหวัดขอนแก่น ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างวิธีการประสานงานการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤตของทั้ง 2 องค์กร กับปัญหาอุทกภัยที่ เกิดขึ้นในพื้นที่เขื่อนอุบลรัตน์ และศึกษาแนวทางปรับปรุงวิธีการประสานงานการบริหารจัดการน้ำใน สภาวะวิกฤตของทั้ง 2 องค์กร ผลการศึกษาพบว่า วิธีการประสานงานการบริหารจัดการน้ำในสภาวะ วิกฤตของเขื่อนอุบลรัตน์ มี 2 วิธี ได้แก่ วิธีการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤตแบบทั่วไป และวิธีการ บริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤตสูงสุด วิธีการประสานงานการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤตของ ทั้ง 2 องค์กรมีความสัมพันธ์ในเชิงของ สถานการณ์ที่เป็นตัวเร่งเร้าให้เกิดปัญหาอุทกภัยในพื้นที่เขื่อน อุบลรัตน์ แนวทางในการปรับปรุงวิธีการประสานงานดังกล่าว ประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ 1) ตั้ง คณะกรรมการกลาง เพื่อการประสานงานในการบริหารจัดการน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ในสภาวะวิกฤต โดยเฉพาะ 2) ปรับวิธีการบริหารจัดการน้ำในเขื่อนอุบลรัตน์ 3) แก้ไขปัญหาอื่น ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นใน พื้นที่เหนือ และท้ายเขื่อนอุบลรัตน์ให้เป็นรูปธรรม 4) ให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมใน กระบวนการบริหารจัดการน้ำ

นอกจากนี้ งานวิจัยของของณรงค์ พรหมสืบ, จักรชัย สื่อประเสริฐสิทธิ์, และอุษณากร ทาวะรัมย์ (2563) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความเหมาะสมในการบริหารปกครองด้านอุทกภัยขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เศรษฐกิจจังหวัดระยองภายใต้แนวคิดการบริหารปกครองท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความเหมาะสมในการบริหารปกครองด้านอุทกภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

เศรษฐกิจจังหวัดระยองภายใต้แนวคิดการบริหารปกครองท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ภาครัฐต้องลดบทบาทลงและเปิดพื้นที่ให้กับตัวแสดงอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารรัฐกิจให้เกิดประโยชน์สาธารณะได้อย่างแท้จริง โดยรัฐมีบทบาทเป็นเพียงผู้กำกับและคอยประสานความร่วมมือ รูปแบบที่เหมาะสม ประกอบด้วย ความร่วมมือระหว่างสมาชิกในเครือข่าย เป็นการสร้างความร่วมมือร่วมใจระหว่างสถาบันหรือองค์กรที่เป็นสมาชิกเครือข่ายองค์กร หลักการใช้การเจรจา หลักความยืดหยุ่น และความเชื่อถือและความไว้วางใจ โดยเครือข่ายมีการประสานงานในเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ มีความไว้วางใจในหมู่สมาชิก เพื่อนำมาควบคุมกำกับดูแลการบริหารจัดการอุทกภัยให้เป็นไปตามกรอบนโยบายของภาครัฐที่ได้กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 เพื่อเพิ่มขีดสมรรถนะให้สามารถสนับสนุนการบริหารจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ส่วนการศึกษาของ บุหลัน บุญผัน และประสิทธิ์ คุณรัตน์ (2555) ศึกษาเรื่อง การประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยว ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนาการประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยว ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ด้านปัจจัยการประสานงาน บุคลากรในหน่วยงานมีมนุษยสัมพันธ์ และมีทัศนคติที่ดี มีการบริหารจัดการให้งานบรรลุได้ ด้านลักษณะการประสานงาน ใช้ความเข้าใจ การตกลงร่วมกัน การสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน เป็นสื่อกลางเชื่อมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ด้านหลักการประสานงาน มีบุคลากรที่ให้ความช่วยเหลือ ทั้งรูปแบบการประสานงานที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ด้านรูปแบบการประสานงาน มีรูปแบบการประสานงานทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ด้านกิจกรรมและเทคนิคการประสานงาน มีการใช้วิธีการประสานงานในรูปแบบต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากร และกิจกรรมการประสานงาน มีการสร้างบรรยากาศความเป็นมิตรในการประสานงาน ร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยเครือข่าย ให้ความช่วยเหลือและบริการด้วยความกระตือรือร้นและเป็นมิตร โดยได้ข้อเสนอแนะ คือ หน่วยงานควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณให้เพียงพอ ทำความตกลงร่วมมือกันกับเครือข่ายในการกำหนดเขตระยะเวลาในการประสานงาน มีการสั่งการและมอบหมายงานตามลำดับขั้นและให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเครือข่าย

โดยผลการศึกษาของประจักษ์จิตต์ อภิวิาท (2524) ศึกษาเรื่อง สำนักงานจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดองค์การและหน้าที่ความรับผิดชอบ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาสำคัญในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค พบว่า ปัญหาสำคัญในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ก็คือปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพและเอกภาพในการบริหาร ผู้ว่าราชการจังหวัดยังไม่สามารถทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมอำนาจของการบริหารราชการได้อย่างแท้จริง การบริหารงานยังขาดการประสานงาน ด้วยผู้ว่าราชการ

จังหวัดยังไม่มีอำนาจในการควบคุมบังคับบัญชาหน่วยราชการต่าง ๆ ในจังหวัดได้อย่างเต็มที่ ทำให้ไม่สามารถประสานนโยบายและคำสั่งจากส่วนกลางกับการปฏิบัติงานของหน่วยราชการในจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการจัดตั้งสำนักงานจังหวัด ที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานวางแผนของจังหวัด เป็นผู้ประสานแผนและโครงการ ตลอดจนการปฏิบัติงานของหน่วยราชการในส่วนภูมิภาค ให้เป็นหน่วยงานในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการปรับแผนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ตลอดจนการกำหนดแผนในช่วงระยะเวลาต่อไป และยิ่งกว่านั้นยังต้องการให้เป็นหน่วยงานในการช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดตัดสินใจ ด้วยการเสนอข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งทางเลือกให้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาของศิริพร วัชวัลคุ (2559) ศึกษาเรื่อง ญีปุ่นกับการจัดการเชิงสถาบันสำหรับการให้และรับความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาทุกข์และปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม: กรณีศึกษาเหตุการณ์มหาภัยพิบัติ 3 ประการในปี 2011 มีวัตถุประสงค์เพื่อ อธิบายถึงการจัดการเชิงสถาบันและองค์กรของญี่ปุ่น ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินในเรื่องการรับความช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรม ในเหตุการณ์มหาภัยพิบัติ 3 ประการในปี 2011 ผลการศึกษาพบว่า รัฐบาลญี่ปุ่นได้ปรับเปลี่ยนหลักการและปรับโครงสร้างองค์กรเพื่อตอบสนองต่อการรับความช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งปัญหาของการรับความช่วยเหลือของญี่ปุ่นมิได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะเรื่องหลักการ สถาบัน และองค์กรเท่านั้น หากยังมีปัญหาในเรื่องการประสานงานการรับความช่วยเหลือด้วย โดยเฉพาะการประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศและ (NGOs) ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาทุกข์ที่ได้รับมาอย่างเต็มที่ จึงมีข้อเสนอว่า สิ่งที่สำคัญมากที่สุดของการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินก็คือ การสร้างระบบการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ และควรเป็นระบบการประสานงานที่ข้ามองค์กร เพื่อรองรับความช่วยเหลือหรือปฏิบัติการจำนวนมาก

ทั้งนี้ มีความสอดคล้องกับการศึกษาของอุทัย เลหาวิเชียร และสุวรรณี แสงมหาชัย (2560) ศึกษาเรื่อง การบริหารการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัยในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการบริหารที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัยในเขตกรุงเทพมหานครในปี พ.ศ. 2554 วิเคราะห์อุปสรรคทางการบริหาร ตลอดจนนำเสนอแนวทางเชิงการบริหารในการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัยในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประสานงาน การสื่อสาร การควบคุม ปัจจัยทางการเมือง และการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัยในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ < 0.01 ส่วนอุปสรรคทางการบริหาร ได้แก่ การปราศจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในเรื่องการจัดการอุทกภัย ไม่มีการจัดทำแผนแม่บท แผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับน้ำ ทั้งนี้ พบว่า

มีการประสานงานกันทางหนังสือ หรือประสานเชิงนโยบาย มีการประชุมหรือการรายงานจำนวนมาก ที่ไม่มีประโยชน์ หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบประสานงานด้วยการประชุมหน่วยงาน ทำข้อตกลง วางแผน บริหารและแจ้งสถานการณ์ ข้อเสนอแนะ คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยต้องให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประสานงาน การสื่อสาร การควบคุม ปัจจัยทางการเมือง และการมีส่วนร่วมของชุมชน และให้จัดตั้งองค์การถาวรเพื่อรับผิดชอบด้านน้ำโดยตรง

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน

การศึกษาของ กัมพล อำนวยพัฒนาผล, อารักษ์ วิบูลผลประเสริฐ, และพงศกร อธิกเศวตพฤทธิ (2551) ศึกษาเรื่อง การจัดการทางการแพทย์ในการรับมือเหตุรุนแรงจากความไม่สงบทางการเมืองในวันที่ 29 สิงหาคม และ 2 กันยายน 2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบการจัดการทางการแพทย์ ในเหตุการณ์วันที่ 29 และ 2 กันยายน 2551 รวมทั้งความพร้อมของเจ้าหน้าที่เวชกิจฉุกเฉินในการออกปฏิบัติหน้าที่ ผลการศึกษาพบว่า การรับมือเหตุรุนแรงจากความไม่สงบทางการเมือง ในวันที่ 29 สิงหาคม 2551 ระบบบริหารจัดการทางการแพทย์ไม่มีความชัดเจน ทั้งระบบการสั่งการ กลาง การสั่งการ ณ จุดเกิดเหตุ การประสานงาน การติดต่อสื่อสารและการเก็บบันทึกข้อมูล ทั้งนี้หลังจากเกิดเหตุมีการร่วมประชุมสรุปสถานการณ์และวางแผนรับมือ ทำให้เหตุการณ์ต่อมาในวันที่ 2 กันยายน 2551 ระบบบริหารจัดการทางการแพทย์ดีขึ้น มีการทำงานอย่างเป็นระบบและเป็นรูปแบบที่ชัดเจนมากขึ้น โดยมีศูนย์เฝ้าระวังเป็นศูนย์ติดต่อและประสานงานหลัก สามารถแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดได้ เพราะความร่วมมือของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้บุคลากรทางการแพทย์ที่หน้าที่เกี่ยวข้องก็ต้องมีความเชี่ยวชาญและหมั่นฝึกฝนทักษะในการช่วยเหลือผู้ป่วยในที่เกิดเหตุ เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะรับมือกับภัยพิบัติต่าง ๆ ทั้งในด้านความรู้ ความชำนาญและสภาพจิตใจ อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการระบบการแพทย์ให้ได้ประสิทธิภาพนั้น มีหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้องแต่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ความร่วมมือของทุกฝ่ายในการวางแผนและพร้อมที่จะแก้ไขสถานการณ์ให้เกิดความสงบ

ซึ่งการศึกษาดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับการศึกษาของ ชัยพฤกษ์ อัยยะภาคย์, ณรงค์ กุณิเทศ, และนภัสสรณ์ สุพัฒน์อัญพร (2562) ศึกษาเรื่อง การบังคับบัญชาที่ส่งผลต่อการบริหารภาครัฐเพื่อช่วยเหลือประเทศที่ประสบภัยพิบัติ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการประสานงานระหว่างองค์กร อำนาจหน้าที่ บทบาทขององค์กร เอกภาพในการบังคับบัญชา และการบริหารภาครัฐเพื่อช่วยเหลือประเทศที่ประสบภัยพิบัติ และ 2) ศึกษาอิทธิพลของการประสานงานระหว่างองค์กร อำนาจหน้าที่ บทบาทขององค์กร และเอกภาพในการบังคับบัญชาที่ส่งผลต่อการบริหารภาครัฐเพื่อช่วยเหลือประเทศที่ประสบ ภัยพิบัติ ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยกับการประสานงานระหว่างองค์กร อำนาจหน้าที่ บทบาทขององค์กร เอกภาพในการบังคับบัญชาและการบริหารภาครัฐเพื่อช่วยเหลือประเทศที่ประสบ ภัยพิบัติ ในระดับมาก และ 2) การประสานงานระหว่างองค์กรอำนาจหน้าที่ เอกภาพในการบังคับบัญชามีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการบริหารภาครัฐเพื่อช่วยเหลือประเทศ

ที่ประสบภัยพิบัติ โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการบริหารภาครัฐเพื่อช่วยเหลือประเทศผู้ประสบภัยพิบัติ ภายใต้การกำกับดูแลและตกลงใจของรัฐบาลเป็นสิ่งสำคัญ แต่ต้องอาศัยความปรองดองในการทำงาน เป็นทีม รวมทั้งการประสานงานระหว่างองค์กรในทีม มีการแบ่งอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน จะทำให้เกิดเอกภาพ การประสานงานระหว่างภาครัฐมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประสบภัย

เช่นเดียวกับการศึกษาของ ชำนาญ ทรงสิทธิกุล และสมิหรา จิตตลดากร (2562) ศึกษาเรื่อง การจัดการสภาวะวิกฤติถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพแวดล้อมที่นำไปสู่การเกิดสภาวะวิกฤติถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน 2) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการสภาวะวิกฤติ ถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน และ 3) เพื่อศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติหน้า 13 ชีวิตหมูป่า ออกจากถ้ำหลวงฯ และผลที่ได้จากการจัดการสภาวะวิกฤติ ถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน ผลการศึกษาพบว่า ถ้ำหลวงฯ มีลักษณะของถ้ำที่เรียกว่า “ถ้ำเป็น” ซึ่งลักษณะเช่นนี้ เมื่อเกิดพายุฝนหรือฝนตกหนักในบริเวณวนอุทยานถ้ำหลวงฯ จะทำให้พื้นที่ภายในของถ้ำมีน้ำไหลเข้าไปและเกิดน้ำท่วมขึ้น ในทางธรณีวิทยาถือว่าเป็นถ้ำที่มีอันตรายอย่างมาก แต่หน่วยงานภาครัฐไม่เคยทำการสำรวจและรวบรวม เป็นองค์ความรู้ทางกายภาพภายในถ้ำไว้ ทำให้ประชาชนไม่รู้ข้อมูลถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน สำหรับ การจัดการสภาวะวิกฤติของผู้บัญชาการศูนย์ฯ ที่เป็นผลสำเร็จนั้นไม่ได้ใช้หลักการจัดการ ของกูลิค (Luther Gulick) เพียงหลักการเดียว คือ POSDCORB นอกจากนี้ ยังได้นำการบริหารขององรี ฟาโย (Henri Fayol) คือ POCCC และกระบวนการจัดการสภาวะวิกฤติ เข้ามาผสมผสานร่วมกัน มีการวางแผนการที่ดีของผู้บัญชาการศูนย์และคณะพร้อมด้วยผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศและหน่วยซีลของไทย โดยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องมีการจัดเจ้าหน้าที่ด้านการประสานงานการรับโทรศัพท์ ด้านประสานงานนอกถ้ำ โทรศัพท์ ด้านประสานงานภายในถ้ำ ฝ่ายประสานงานรับคำสั่งจากผู้บัญชาการศูนย์ฯ ฝ่ายประสานกับหน่วยย่อยอื่น

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ญาณันธร กราบทิพย์, กุหลาบ รัตนัสัจธรรม, วันสรา เชาว์นิยม, และวัลลภ ใจดี (2560) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของนักสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมรับสาธารณภัยจากน้ำท่วม มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะและตัวแปรที่อธิบายลักษณะองค์ประกอบสมรรถนะของนักสาธารณสุขในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการสาธารณภัยจากน้ำท่วม ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบสมรรถนะของนักสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมรับสาธารณภัยจากน้ำท่วม ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) สมรรถนะการจัดระบบงาน สาธารณสุข ดูแล ช่วยเหลือ เยียวยา ผู้ประสบภัย 2) สมรรถนะการประสานงาน การสื่อสาร การจัดการเหตุการณ์เฉพาะหน้า 3) สมรรถนะการวางแผนเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรและชุมชน 4) สมรรถนะการประเมินสถานการณ์และการระบุแนวทางแก้ไข 5) สมรรถนะการบริหารความเสี่ยง และปฏิบัติตามหลักมนุษยธรรม และ 6) สมรรถนะการเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพ ทั้งนี้ สมรรถนะ

การประสานงาน การสื่อสาร การจัดการเหตุการณ์เฉพาะหน้า ประกอบด้วยการจัดทำแผนเตรียมความพร้อม ร่วมการฝึกซ้อมแผน การสื่อสารและประสานแผน เตรียมคู่มือแนวทางดำเนินงาน ประสานการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ทำงานร่วมกับชุมชน จัดทำขั้นตอนการตอบสนองต่อภัยพิบัติชุมชน จัดระบบข้อมูล ระบบการสื่อสาร ระบบการส่งต่อผู้รอดชีวิต ระบบการแจ้งเหตุและเตรียมวัสดุช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ส่วนการศึกษาของ ดารณี วรชาติ, ชาตรี นันทพานิช, รุ่งทิวา ประสานทอง, และพรพิมล ชันชูสวัสดิ์ (2561) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข ระดับจังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและพัฒนา ศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขระดับจังหวัดฉะเชิงเทราที่มีความเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน ศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขระดับจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. 2560-2561 มีผลลัพธ์ของการพัฒนาในระดับสูงมาก (mean=87.39, SD=4.90, n=32) โดยมีความเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ในระดับสูงมาก สิ่งการได้รวดเร็วทันเหตุการณ์มีประสิทธิภาพในระดับสูงมาก และสามารถลดผลกระทบด้านสุขภาพในระดับสูง แต่ควรมีความหลากหลายตามความจำเป็นและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ แต่ควรใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์แบบเดียวกันตามมาตรฐานสากล เพื่อให้สามารถประสาน เชื่อมโยงการบัญชาการเหตุการณ์และการปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขในทุกระดับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยผลการศึกษาของธีรพัฒน์ อังศุชวาล และชัชฎา กำลังแพทย์ (2563) ศึกษาเรื่อง กลไกการอภិบาลทางสาธารณสุขของไทยในการจัดการโควิด-19 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลไกการอภิบาลเพื่อควบคุมโรคของระบบสาธารณสุข ผลการศึกษาพบว่า กลไกที่ได้รับการออกแบบมาเพื่อตอบสนองต่อวิกฤติสุขภาพที่สำคัญ 3 ประเภท ได้แก่ กลไกในการตัดสินใจ กลไกทางด้านการสื่อสาร และกลไกในการปฏิบัติการ กลไกเหล่านี้ในทางปฏิบัติถือว่าเป็นกลไกสาธารณสุขของรัฐที่มีประสิทธิภาพและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานราชการ โดยมีข้อสังเกตถึงการประสานงานภายในจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำในการอภิบาลกลไกทางสาธารณสุขซึ่งมีการใช้อำนาจผ่านพระราชกำหนดกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548

อนึ่ง มีการศึกษาของวัชรินทร์ สอนศิลป์ (2556) ศึกษาเรื่อง บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยบนท้องถนน ในเขตอำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหา และนำเสนอข้อเสนอแนะในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยบนท้องถนนในเขตอำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยบนท้องถนนในเขต

อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเป็นการดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดตามมาตรา (16) 1 ของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ขึ้น โดยให้มีโครงสร้างภารกิจหน้าที่และหน่วยงานปฏิบัติการร่วมประจำศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ ประกอบด้วย 8 ฝ่าย 1 คณะที่ปรึกษา ได้แก่ คณะที่ปรึกษา ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายแจ้งเตือนภัย ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายสื่อสาร ฝ่ายรับบริจาค ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย และฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่และการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้แก่ การประสานงานล่าช้าเนื่องจากระบบการสื่อสาร รวมถึงการเข้าถึงผู้ประสบภัยล่าช้าเนื่องจากมีผู้มุ่งเหตุการณ์ก่อนเจ้าหน้าที่จะไปถึงสถานที่เกิดเหตุการณ์โทรศัพท์แจ้งเหตุที่เกิดขึ้นไม่ชัดเจนทั้งอาการผู้บาดเจ็บและสถานที่เกิดเหตุ เพราะอาการของผู้บาดเจ็บจะเป็นตัวกำหนดชนิดของรถพยาบาลฉุกเฉินที่จะออกไปช่วยเหลือ ไม่ทำให้เกิดการส่งรถชนิดไปช่วยเหลือ แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ จัดซื้อวิทยุสื่อสาร พร้อมทั้งจัดให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้รายงานเหตุการณ์ทางวิทยุได้อย่างถูกต้อง จัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็วเพื่อให้เข้าถึงผู้ประสบภัยให้เร็วที่สุด ขอความร่วมมือจากประชาชนที่ใช้รถใช้ถนนกรณีมีเหตุฉุกเฉินให้ประชาชนเปิดทางให้รถฉุกเฉินไปก่อน ดำเนินการปรับปรุงระบบเครื่องหมายจราจร เช่น ป้าย เครื่องหมายบนพื้นทาง ไฟฟ้าส่องสว่าง และสัญญาณไฟจราจร ติดตั้งป้ายจำกัดความเร็วในเส้นทางที่อันตราย

ในการนี้ มีการศึกษาของวินิต อัครวิจิตร, ชะอรสิน สุขศรีวงศ์, ฟาโสภา จันทน์จารุภรณ์, วรารุช เสริมสินสิริ, และคศันนาค์ โตสงวน (2562) ศึกษาเรื่อง การปฏิรูปความมั่นคงด้านยาและเวชภัณฑ์ของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการปฏิรูปการบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ของประเทศที่เหมาะสม ทั้งในสถานะปกติและในสถานการณ์ฉุกเฉิน ผลการศึกษาพบว่า การปฏิรูประบบให้เกิดความมั่นคงด้านยาและเวชภัณฑ์ จะต้องปฏิรูปประเด็นสำคัญ คือ 1) ปฏิรูประบบบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ในสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข ด้วยการจัดทำแผนแม่บทแห่งชาติและให้กองสาธารณสุขฉุกเฉิน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานประสานกลาง บูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีการสำรองยาและเวชภัณฑ์ ให้ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการปฏิรูประบบสารสนเทศด้านการบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ในสถานการณ์ฉุกเฉินให้มีประสิทธิภาพ การจัดทำกรอบรายการยาและเวชภัณฑ์ รูปแบบการสำรอง โดยใช้เทคนิคการวางแผนด้วยสถานการณ์ (Scenario Planning) รองรับภัยพิบัติที่มีความรุนแรงในระดับสูงขึ้นและมีโอกาสเกิด รวมทั้งการพัฒนากฎหมายฉบับใหม่ขึ้นมาเป็นการเฉพาะเพื่อลดอุปสรรคในการบริหารจัดการยาและเวชภัณฑ์ในสถานการณ์ฉุกเฉิน และ 2) ปฏิรูปการพึ่งพาตนเองด้านยาและเวชภัณฑ์ ด้วยการปรับโครงสร้างและบทบาทของหน่วยงานหรือองค์กรอิสระที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมยาและเวชภัณฑ์ที่มีอยู่ ให้มีบทบาทภารกิจที่มีความจำเพาะด้านยาและเวชภัณฑ์ รวมทั้งดำเนินมาตรการอย่างครบวงจรตลอดห่วงโซ่อุปทาน นอกจากนั้น ต้องปรับเปลี่ยน

ระบบการบริหารงบประมาณและการสร้างเอกภาพในการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรับลดขอบเขตของสิทธิผูกขาดการจำหน่ายขององค์การเภสัชกรรมและหน่วยงานของรัฐ ให้มีความเป็นธรรมต่อผู้ผลิตภาคเอกชนมากขึ้น รวมทั้งเพิ่มการสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมยาและเวชภัณฑ์ ในด้านงบประมาณที่จะใช้ในการลงทุนเพื่อการวิจัยพัฒนาและพัฒนากระบวนการผลิต

ทั้งนี้ มีความสอดคล้องกับการศึกษาของวิไลวรรณ นาเงิน และสุทัศน์ กองขุนทด (2559) ศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสาธารณสุข ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข ด้านการแพทย์ และสาธารณสุข มีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์สภาพปัญหาการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดแผนเตรียมพร้อมรับมือสาธารณสุขขององค์การอนามัยโลก ในการดำเนินงานด้านแผนการป้องกัน และบรรเทาสาธารณสุข ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาสำคัญ ๆ ในด้านโครงสร้างการบัญชาการเหตุการณ์ และการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติการตอบโต้สาธารณสุขในแต่ละประเภท ขาดบุคลากรในการเฝ้าระวัง การเตือนภัยล่วงหน้า การขาดกลไกที่มีประสิทธิภาพ และแนวทางการบูรณาการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีข้อเสนอแนะ คือ ควรมุ่งเป้าหมายในการลดความเสี่ยงจากสาธารณสุขให้มากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับอย่างน้อย 4 พันธกิจ ได้แก่ 1) การรวบรวมความรู้ความเสี่ยงจากสาธารณสุข 2) การบริหารจัดการความเสี่ยงจากสาธารณสุข 3) การลงทุนเพื่อสร้างระบบปฏิบัติการจัดการสาธารณสุข 4) การจัดทำแผน และเตรียมความพร้อมรับมือสาธารณสุข

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาของศิริพันธ์ สุวรรณโมลี (2559) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมในการรับมือกับเหตุแผ่นดินไหวของจังหวัดเชียงรายในปี 2557 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคด้านนโยบายในการเตรียมพร้อมรับมือกับแผ่นดินไหวของจังหวัดเชียงรายตามแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข 2) ศึกษาเครือข่ายทางสังคมในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัดและระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมพร้อมรับมือกับแผ่นดินไหวของจังหวัดเชียงราย และ 3) ศึกษาแนวทางในการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่สนับสนุนการลดผลกระทบจากเหตุแผ่นดินไหวของจังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ส่วนใหญ่รวมศูนย์อยู่กับส่วนบัญชาการกลาง ในภาวะฉุกเฉินหน่วยงานระดับจังหวัดสามารถปฏิบัติงานได้ค่อนข้างพร้อมและเป็นเอกภาพ เพราะจังหวัดเชียงรายมีแผนปฏิบัติการรับมือแผ่นดินไหวที่ระบุบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในระยะฉุกเฉินไว้ชัดเจนและเคยซ้อมไว้ก่อนเกิดภัยแล้ว แต่การฟื้นฟูในระยะถัดมากลับพบข้อจำกัด เนื่องจากการบริหารแบบรวมศูนย์กลาง ทำให้การส่งต่อข้อมูลมีหลายชั้น การฟื้นฟูจึงทำได้ล่าช้า ขณะที่การขาดระบบสารสนเทศสำหรับเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานเข้าด้วยกัน ก็ทำให้ข้อมูลแต่ละหน่วยเก็บมาไม่ถูกใช้ร่วมกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูลและแบ่งปันทรัพยากรก็เกิดขึ้นไม่เต็มที่ การประเมินความเสี่ยงสำหรับทำแผนเตรียมพร้อมป้องกันภัยเป็น

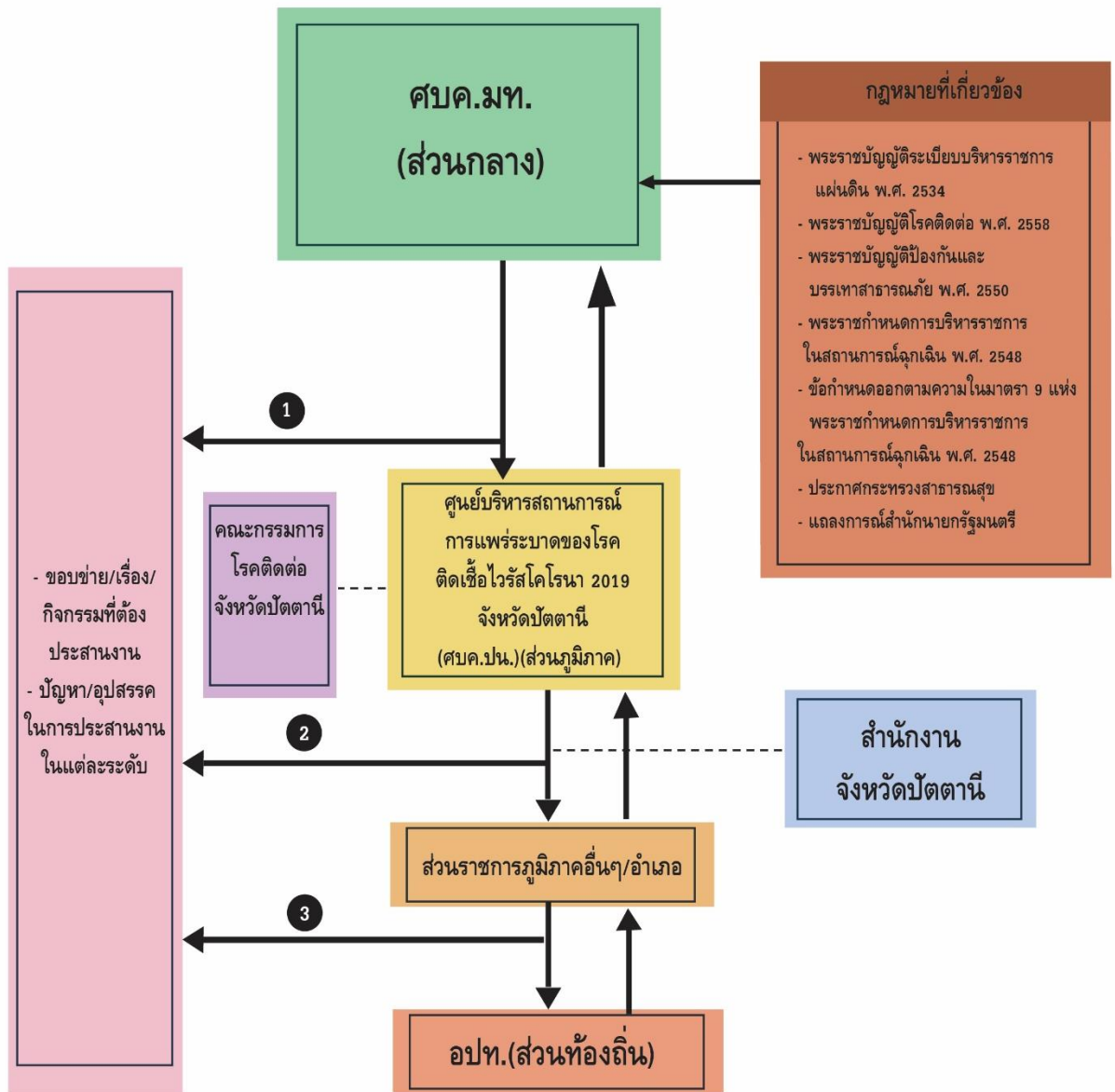
องค์กรวมจึงยังจำกัด นโยบายที่เหมาะสมกับการลดผลกระทบจากภัยพิบัติโดยการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานจึงควรเริ่มจากการปรับปรุงการกระจายอำนาจ ให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสะท้อนปัญหาในพื้นที่เพื่อปรับปรุงกระบวนการฟื้นฟูและพัฒนาศักยภาพชุมชนในการรับภัย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการแลกเปลี่ยนและการกระจายทรัพยากรให้เครือข่ายสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้อย่างยืดหยุ่นและปรับตัวจากแบบกระจายอำนาจออกจากส่วนกลางมาเป็นแบบกระจายได้เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ซึ่งมีข้อเสนอ คือ 1) ควรเปลี่ยนจากแบบควบคุมและสั่งการในแนวดิ่ง (top-down) ให้เป็นความสัมพันธ์แบบล่างขึ้นบน (bottom-up) 2) ควรแก้ไขปัญหาลำดับขั้นตอนและความซ้ำซ้อนของการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้ระบบประสานงาน ณ จุดเดียว (National single window) และ 3) หน่วยจังหวัดควรให้ความสำคัญการบังคับใช้กฎหมายควบคุมอาคาร

อย่างไรก็ตามยังมีการศึกษาของอรุวรรณ จุลวงษ์ (2554) ศึกษาเรื่อง ประสบการณ์และการรับรู้สมรรถนะการปฏิบัติงานในสถานการณ์ฉุกเฉิน ของนักเรียนพยาบาลกองทัพก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์และการรับรู้ถึงสมรรถนะการปฏิบัติงานในสถานการณ์ฉุกเฉินของนักเรียนพยาบาลกองทัพก ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้สมรรถนะการปฏิบัติงานในสถานการณ์ฉุกเฉินรายด้าน นั้น การรับรู้สมรรถนะด้านบุคลิกภาพ มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นด้านจริยธรรมและกฎหมาย และด้านการปฏิบัติการพยาบาลและด้านการติดต่อประสานงาน ซึ่งผลการวิจัยเชิงคุณภาพสนับสนุนผลการวิจัยเชิงปริมาณในทุกด้าน โดยผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับเนื้อหาการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสถานการณ์ภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นในปัจจุบัน และเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และนโยบายการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยฝึกศึกษาและหน่วยให้บริการในการเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลในสถานการณ์ฉุกเฉินของนักเรียนพยาบาลกองทัพก

อย่างไรก็ตามยังมีการศึกษาของอังศุมาลิน อังศุสิงห์ (2558) ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบเครือข่ายในการจัดการภาวะฉุกเฉินอุทกพิบัติภัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สถานะของเครือข่ายและการบริหารแบบเครือข่ายในการจัดการภาวะฉุกเฉินอุทกพิบัติภัย 2) สภาพปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น 3) การบริหารแบบเครือข่ายในการจัดการภาวะฉุกเฉินอุทกพิบัติภัยที่เหมาะสมและควรจะเป็นในบริบทสังคมไทย และ 4) เงื่อนไขสนับสนุนและที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการขับเคลื่อนเครือข่ายการทำงานตามตัวแบบที่เหมาะสม ผลการศึกษาพบว่า มีเครือข่ายที่เข้ามามีบทบาท ได้แก่ เครือข่ายหน่วยงานภาคีเครือข่ายหลักที่เป็นทางการ เครือข่ายของหน่วยงานภาคีเครือข่ายหลัก เครือข่ายอาสาสมัครภาคประชาชนที่รัฐจัดตั้ง และเครือข่ายองค์กรภาคประชาชน รวมทั้ง ภาคประชาสังคมอื่น ๆ ทั้งภายใน และนอกจังหวัด มีองค์กรปฏิบัติที่เรียกว่า “ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยและวาตภัย” และ “ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า” ซึ่งหน่วยงานภาครัฐภายในจังหวัดเป็นหน่วยหลัก ขาดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ รวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัด ส่วนปัญหาอุปสรรค พบว่า มีปัญหาด้านข้อมูลข่าวสารในการตัดสินใจ และประโยชน์

ในการทำงานของหน่วยงานเป็นหลัก ซึ่งเป็นผลจากข้อจำกัดในระบบการติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การจัดระบบการบริหารข้อมูลข่าวสารและการข่าว นโยบายและข้อสั่งการจากส่วนกลาง และฝ่ายการเมืองที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของจังหวัด การนำเสนอข่าวสารโดยขาดจรรยาบรรณ โดยการแก้ไขปัญหามุ่งอุปสรรคเกิดจากการประสานการทำงานร่วมกันของบุคลากรอย่างไม่เป็นทางการ และความสัมพันธ์ส่วนตัว ค่านิยมเรื่องจิตอาสา รวมทั้งภาวะผู้นำของผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตัวแบบการบริหารแบบเครือข่ายในการจัดการภาวะฉุกเฉินอุทกพิบัติภัยที่เหมาะสมมี 5 ประการคือ 1) การปรับโครงสร้างองค์กร ปฏิบัติให้มีลักษณะที่เป็น “ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉิน” ในทุกระดับโดยเรียกว่า “ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์” 2) จัดระบบการสนับสนุนการ ปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน (สปฉ.) ในระดับจังหวัด ให้มีความยืดหยุ่นของโครงสร้างที่สอดคล้องตามแต่ละเหตุการณ์ 3) กำหนดยุทธศาสตร์ด้วยกระบวนการตัดสินใจอย่างมีส่วนร่วม 4) นำระบบข้อมูลข่าวสารร่วมมาใช้ และ 5) พัฒนาผู้บริหารเครือข่าย

2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย

- หมายเหตุ :
- ① = การประสานงานจาก ศบค.มท. ไปยัง ศบค.ปัตตานี
 - ② = การประสานงานจาก ศบค.ปัตตานี ไปยังอำเภอ/ส่วนราชการภูมิภาค
 - ③ = การประสานงานจากส่วนราชการภูมิภาค/อำเภอไปยังอปท.
 - = การประสานงานตามโครงสร้างที่กฎหมายกำหนด
 - = การประสานงานที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการ (อาจไม่ได้อยู่ในคณะทำงาน)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาตามวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี และเสนอแนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก
- 3.2 แบบแผนการวิจัย
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

3.1.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ จึงมีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบผสมผสาน (Combination Purposeful Sampling) ระหว่างวิธีเลือกตัวอย่างแบบก้อนหิมะ (Snowball Sampling) เพื่อเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลหลักผ่านเพื่อนคนสำคัญ (Significant Friend) ไปสู่ผู้ให้ข้อมูลหลักคนต่อไปที่สามารถให้ข้อมูลในการศึกษาได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถสะท้อนความจริงได้ดีที่สุด (Information Rich Cases) ซึ่งดำเนินการจนกว่าข้อมูลถึงจุดอิ่มตัว (Data Saturation) และวิธีเลือกตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ (Criterion Sampling) เพื่อให้ข้อมูลมีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย มีความสมบูรณ์และเพียงพอ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหลักในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย

1) ผู้บริหาร เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี (ด้านความมั่นคง) หัวหน้าสำนักงานจังหวัดปัตตานี

2) เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหลักในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เช่น เจ้าหน้าที่สำนักงานจังหวัดปัตตานี เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี เจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี เจ้าหน้าที่ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก

- 1) อายุอย่างน้อย 25 ปีขึ้นไป
- 2) อายุราชการอย่างน้อย 3 ปีขึ้นไป
- 3) เป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
- 4) เป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในส่วนราชการที่มีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปัตตานี
- 5) เป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในส่วนราชการที่อยู่ในคำสั่งจังหวัดปัตตานี ที่ (พิเศษ) 13/2563 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 จังหวัดปัตตานี ลงวันที่ 1 เมษายน 2563

3.2 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยศึกษาจากข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการวิจัยภาคสนาม (Field Research) ด้วยการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดกรอบคำถามที่ต้องการจะทราบข้อมูลไว้อย่างคร่าวๆ ซึ่งจะลงรายละเอียดและยกตัวอย่างคำถามที่ใช้ และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ร่วมด้วย สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหลักในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยสัมภาษณ์แนวคิดของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้วย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลที่เก็บจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ในการศึกษาวิจัยเอกสารนั้น ต้องคำนึงถึงคุณภาพของเอกสารที่นำมาใช้ เพราะข้อมูลจากเอกสารเหล่านั้นมีผลต่อการศึกษาวิจัยและการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นอย่างมาก ซึ่งผู้วิจัยก็ได้สังเกตเห็นความสำคัญของคุณภาพของเอกสารที่ใช้เช่นกัน โดยเลือกศึกษาและเก็บข้อมูลจากสื่อที่มีความน่าเชื่อถือ คือ ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลหมาย ระเบียบปฏิบัติ

คำสั่ง ประกาศ หนังสือสั่งการ แลกเปลี่ยน เอกสารทางราชการ ตำรา เอกสารทางวิชาการ เช่น หนังสือ วารสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน การประสานงาน การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน และข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อศึกษาการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ปัญหาอุปสรรคของการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค รวมถึงจากส่วนภูมิภาคไปยังท้องถิ่น จังหวัดปัตตานี และแนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานีให้ดียิ่งขึ้น โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) จะเป็นการถามเพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดมากยิ่งขึ้น เจาะเฉพาะประเด็นที่ต้องการทราบ เช่น การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค การประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น ปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงานในเชิงพื้นที่ และข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะสำหรับแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคการประสานงาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี

โดยมีขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

3.3.1 ศึกษาเอกสารและบทความที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน การประสานงาน และการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน

3.3.2 ศึกษารูปแบบและการนำไปใช้ของเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยจากหนังสือ เอกสาร บทความ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ให้เหมาะสมกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

3.3.3 นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาประมวลผล เพื่อกำหนดโครงสร้างและขอบเขตของเครื่องมือให้ครอบคลุมกับเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงาน และแนวทางในการปรับปรุงการประสานงาน ในทุกประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา

3.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อให้การวิจัยนี้มีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงได้มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะตามประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลประเภทเอกสาร ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ได้รับ การรับรองว่ามีความน่าเชื่อถือ เช่น กฎหมาย ระเบียบ ประกาศและแถลงการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี ที่เป็นทางการหรือประกาศในราชกิจจานุเบกษา รวมถึงหนังสือและเอกสารที่ออกจากทางราชการ เช่น สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สำนักนายกรัฐมนตรี จังหวัดปัตตานี เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยยังศึกษาข้อมูลจากวารสารและงานวิจัยที่ได้รับการเผยแพร่อย่างถูกต้องในแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

3.4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักโดยดูจากความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) คือการตรวจสอบว่าข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้างและคำถามเชิงลึกที่ใช้ นั้น มีความครอบคลุมหัวข้อทั้งหมดที่ต้องการจะศึกษาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งคำถามเป็นหัวข้อต่าง ๆ โดยใช้กรอบแนวคิด ดังนี้

ตาราง 3 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก

วัตถุประสงค์การวิจัย	คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์
1. เพื่อศึกษาการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี	1. การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาคในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีลำดับขั้นตอนอย่างไร มีใครบ้างอยู่ในแต่ละขั้นตอนของการประสานงานดังกล่าว 2. การประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ลำดับขั้นตอนอย่างไร มีใครบ้างอยู่ในแต่ละขั้นตอนของการประสานงานดังกล่าว 3. การประสานงานของท่านในสถานการณ์ดังกล่าว เป็นไปตามแนวปฏิบัติราชการปกติ

วัตถุประสงค์การวิจัย	คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์
	<p>หรือไม่ อย่างไร มีขั้นตอนใดบ้างหรือไม่ที่ไม่เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติปกติ</p> <p>4. ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ท่านดำเนินการประสานงานด้วยตัวเองทุกครั้ง หรือมีการมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้รับผิดชอบอื่น ๆ แนวทางในการมอบหมายดังกล่าวมีวิธีการหรือหลักการในการมอบหมายอย่างไร</p> <p>5. ในการประสานงานดังกล่าว มีการเชื่อมโยงงานหรือภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างไร และมีการกำกับการทำงานให้มุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกันอย่างไร</p> <p>6. ท่านมองว่าการประสานงานของท่านในสถานการณ์ดังกล่าวมีประสิทธิภาพหรือไม่ ทั้งในแง่เวลา งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรอื่น ๆ</p> <p>7. การประสานงานในพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีการปรับรูปแบบการประสานงานให้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์อย่างไรบ้าง ได้มีการนำเทคโนโลยีหรือเทคนิคการบริหารจัดการใดมาปรับใช้บ้างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงาน</p>
<p>2. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค รวมถึงจากส่วนภูมิภาคไปยังท้องถิ่น จังหวัดปัตตานี</p>	<p>1. การประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค รวมถึงจากส่วนภูมิภาคไปยังท้องถิ่น จังหวัดปัตตานี มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร</p>

วัตถุประสงค์การวิจัย	คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์
	<p>2. ในมุมมองหรือจากการปฏิบัติงานของท่าน ท่านมองว่าอะไรคือปัญหาหรือความท้าทายที่สุดในการประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (เช่น การประสานงานจากส่วนกลางมายังส่วนภูมิภาคมีปัญหาตรงจุดใด และจากส่วนภูมิภาคไปยังส่วนท้องถิ่นมีปัญหาตรงจุดใด)</p> <p>3. การประสานงานในสถานการณ์ดังกล่าวมีโครงสร้างของงาน อำนาจหน้าที่ และทรัพยากรทางการบริหารอย่างเหมาะสมหรือไม่</p> <p>4. การประสานงานในสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาของท่านรับทราบปัญหาอุปสรรคในการทำงานของท่านหรือไม่ และมีการสั่งการเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการทำงานหรือไม่ อย่างไร</p>
<p>3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานีให้ดียิ่งขึ้น</p>	<p>1. ท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอย่างไรสำหรับแก้ไขปัญหายุ่งยากในการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานีให้ดียิ่งขึ้น</p> <p>2. ในสถานการณ์ดังกล่าวผู้บริหารหรือหน่วยงานท่านได้คาดการณ์ล่วงหน้าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อการทำงานและกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงานหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้ เพื่อเป็นแนวทางของการประสานงานในอนาคตอย่างไร</p>

3.4.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลัก เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขและให้ความเห็นชอบ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ผู้วิจัยติดต่อผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อขอสอบข้อมูลทั่วไปเบื้องต้น

3.5.2 กำหนดชุดคำถามให้มีความสอดคล้องกับเรื่องที่ศึกษา

3.5.3 นัดหมายวัน เวลา และสถานที่ที่จะทำการสัมภาษณ์

3.5.4 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากการสัมภาษณ์ จากนั้นนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อประมวลผลต่อไป

ทั้งนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ได้กำหนดประเด็นคำถามที่จะไม่กระทบต่อชื่อหรือการเปิดเผยให้ทราบถึงตัวบุคคลที่อ้างอิงและผู้สัมภาษณ์สามารถที่จะไม่ตอบประเด็นคำถามบางประเด็นได้

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) คือนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผู้ให้ข้อมูลหลักมาใช้วิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.6.1 นำข้อมูลคำตอบที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาจัดเรียง ตามความเหมาะสม เนื่องจากข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นข้อความปลายเปิดอาจทำให้บางคำตอบที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลหลักมีแนวทางการตอบที่แตกต่างกัน แม้จะเป็นคำถามเดียวกัน

3.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาสาระสำคัญ (Content Analysis) เกี่ยวกับการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ปัญหาอุปสรรคของการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค รวมถึงจากส่วนภูมิภาคไปยังท้องถิ่น จังหวัดปัตตานี และแนวทางในปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานีให้ดียิ่งขึ้น โดยนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ เพื่อกำหนดหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์ตามเนื้อหาที่ปรากฏในเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ด้วยการวางเค้าโครงข้อมูลแล้วแบ่งเป็นประเภท โดยคำนึงถึงบริบทหรือสภาพแวดล้อมของข้อมูล ซึ่งในการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล เพื่อค้นหาคำตอบของการวิจัยได้ถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ และสามารถนำไปสู่การสรุปผลของการวิจัยได้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความท้าทายในการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหลักในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ซึ่งแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดปัตตานีในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

4.2 การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

4.3 ปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี

4.4 แนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดปัตตานีในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

4.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดปัตตานี

1) จังหวัดปัตตานี มีส่วนราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด ประกอบด้วย 33 ส่วนราชการ คือ (1) ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี (2) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี (3) สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดปัตตานี (4) สำนักงานที่ดินจังหวัดปัตตานี (5) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี (6) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี (7) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี (8) สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี (9) สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี (10) สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี (11) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี

(12) สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดปัตตานี (13) สำนักงานแรงงานจังหวัดปัตตานี (14) สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดปัตตานี (15) สำนักงานจัดหางานจังหวัดปัตตานี (16) สำนักงานประกันสังคมจังหวัดปัตตานี (17) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี (18) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปัตตานี (19) สำนักงานคลังจังหวัดปัตตานี (20) สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดปัตตานี (21) สำนักงานสถิติจังหวัดปัตตานี (22) สำนักงานขนส่งจังหวัดปัตตานี (23) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดปัตตานี (24) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี (25) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปัตตานี (26) สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปัตตานี (27) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานี (28) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี (29) สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดปัตตานี (30) สำนักงานบังคับคดีจังหวัดปัตตานี (31) สำนักงานพลังงานจังหวัดปัตตานี (32) สำนักงานสัสดีจังหวัดปัตตานี และ (33) สำนักงานจังหวัดปัตตานี นอกจากนี้ จังหวัดปัตตานียังมีส่วนราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค (จังหวัดปัตตานี) ด้วย

2) จังหวัดปัตตานี มีส่วนราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอ ประกอบด้วย 12 อำเภอ (115 ตำบล 642 หมู่บ้าน) คือ (1) อำเภอเมืองปัตตานี (2) อำเภอโคกโพธิ์ (3) อำเภอหนองจิก (4) อำเภอสายบุรี (5) อำเภอยะหริ่ง (6) อำเภอยะรัง (7) อำเภอปะนาเระ (8) อำเภอมายอ (9) อำเภอทุ่งยางแดง (10) อำเภอกะพ้อ (11) อำเภอแม่ลาน และ (12) อำเภอไม้แก่น

3) จังหวัดปัตตานี มีส่วนราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น 114 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 15 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 96 แห่ง

4) จังหวัดปัตตานี มีผู้บริหารระดับสูง คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เฉพาะของผู้ว่าราชการจังหวัด ดังนี้

(1) งานนโยบายสำคัญของรัฐบาล กระทรวง ทบวง กรม หรือนโยบายเร่งด่วนเฉพาะเรื่องหรืองานที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สั่งการเป็นการเฉพาะที่จะต้องปฏิบัติให้บรรลุผล

(2) งานที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หนังสือสั่งการ หรือมติคณะรัฐมนตรีระบุว่าเป็นอำนาจเฉพาะตัวของผู้ว่าราชการจังหวัด

(3) การบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวกับการให้คุณให้โทษแก่ข้าราชการ การสรรหาบรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การลงนามเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนทุกระดับ และการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการพลเรือนสามัญ ประเภทอำนวยการ ระดับต้น ระดับสูง ประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญ ในราชการบริหารส่วนภูมิภาค ส่วนกลางและรัฐวิสาหกิจ ตามที่ได้รับมอบอำนาจและการเป็นประธาน อ.ก.พ.

(4) การบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวกับการบรรจุ แต่งตั้ง ย้าย การพิจารณาโทษทางวินัย การให้ความเห็นชอบประกอบการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการพลเรือน

สามัญ ประเภทอำนวยการ ประเภทวิชาการ ระดับเชี่ยวชาญขึ้นไป และข้าราชการประเภททั่วไป ระดับทักษะพิเศษขึ้นไป หรือเทียบเท่าในราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนกลาง เฉพาะที่หน่วยงานต้นสังกัดมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทน

(5) งานที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และกลุ่มจังหวัด การให้ความเห็นชอบในแผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและคำขอ งบประมาณของจังหวัด/กลุ่มจังหวัดตามกฎหมายวิธีการงบประมาณ และตามพระราชกฤษฎีกาว่า ด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๑

(6) งานที่เป็นการสั่งการ และนโยบายของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัด ชายแดนภาคใต้

(7) งานที่เกี่ยวข้องกับงานรับเสด็จฯ งานโครงการพระราชดำริฯ และพระดำริ

(8) การอนุญาตให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด และหัวหน้า สำนักงานจังหวัดไปราชการจังหวัดอื่น ลา หรือออกนอกเขตจังหวัด

(9) งานเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างส่วนราชการ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ เพื่อติดตามผลการดำเนินงานด้านการบริหารงบประมาณ ของจังหวัด

(10) งานของหน่วยตรวจสอบภายในจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

(11) งานที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้สั่งการไว้เป็นการเฉพาะ

4.1.2 การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ พบว่า จังหวัดปัตตานีมีการจัดโครงสร้างงานในช่วงสถานการณ์ดังกล่าว โดยมีการเตรียมพร้อม สถานการณ์ดังกล่าว มีการดำเนินการระหว่างเกิดสถานการณ์ดังกล่าว และมีการฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว สรุปได้ ดังนี้

1) การจัดโครงสร้างการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี

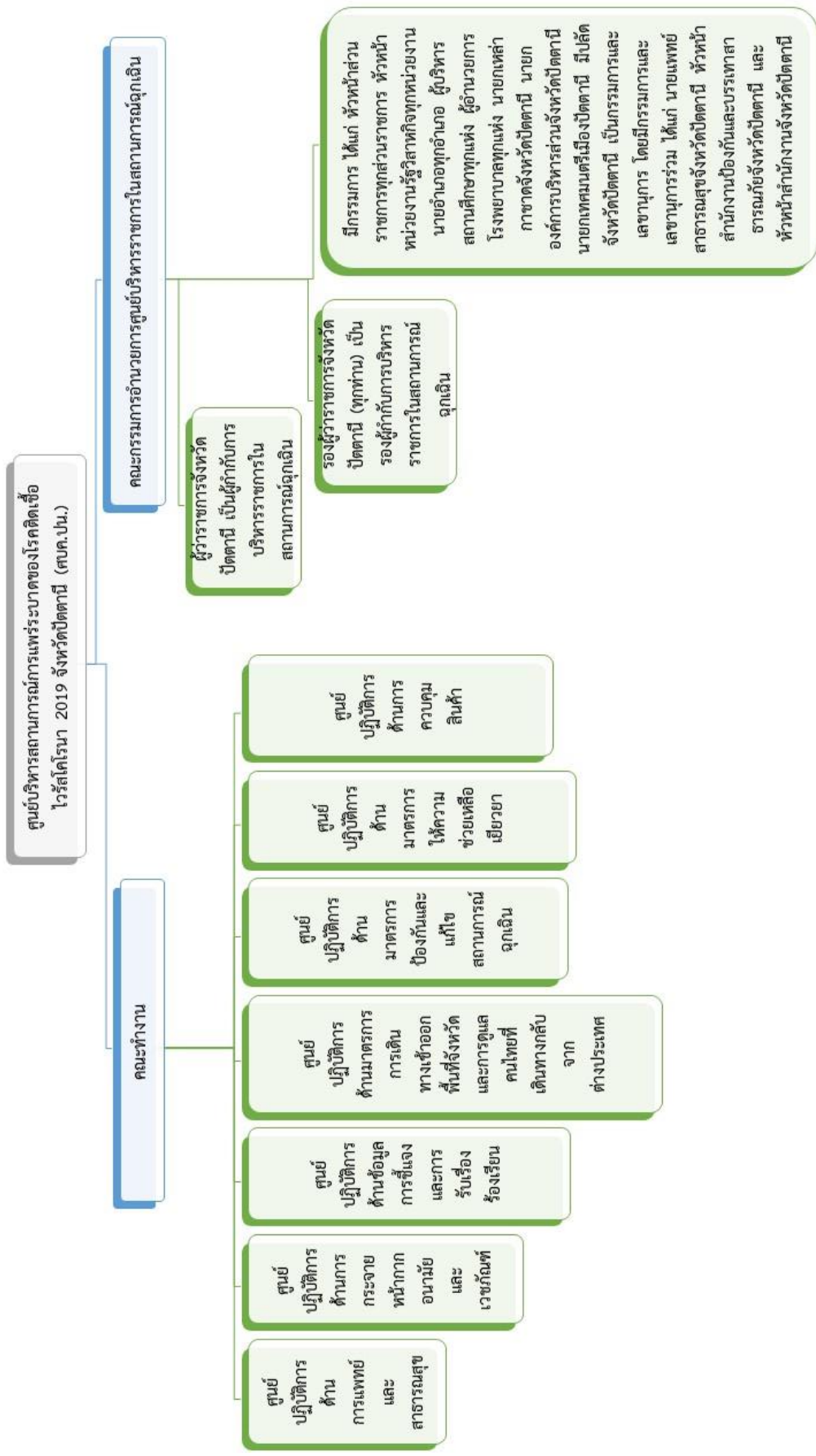
จากการวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า จังหวัดปัตตานี มีโครงสร้างในการบริหารสถานการณ์ดังกล่าวในลักษณะการดำเนินการผ่านคณะกรรมการหรือคณะทำงานเป็นส่วน ใหญ่อันประกอบด้วยโครงสร้าง ดังต่อไปนี้

1.1) ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี (ศบค.ปน.) ซึ่งจังหวัดปัตตานี ได้จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2563 ซึ่งภายหลังได้มีการ

ยกเลิกคำสั่งดังกล่าวแล้วออกคำสั่งจังหวัดปัตตานีฉบับใหม่ เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2563 ศบค.ปน. จึงประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการอำนวยการศูนย์บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี เป็นผู้กำกับการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน มีรองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี (ทุกท่าน) เป็นรองผู้กำกับการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน มีปลัดจังหวัดปัตตานี นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปัตตานี หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี และหัวหน้าสำนักงานจังหวัดปัตตานี เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม โดยมีอำนาจหน้าที่ (1.1) กำหนดนโยบายและมาตรการเร่งด่วนในการบริหารสถานการณ์ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (1.2) สั่งการ กำกับ ดูแล ควบคุม ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ ปฏิบัติภายในขอบเขต หน้าที่ และอำนาจตามกฎหมาย รวมทั้งขอความร่วมมือภาคเอกชนเพื่อให้ดำเนินการเป็นไปตามนโยบายและมาตรการเร่งด่วนที่กำหนด (1.3) จัดทำแผนการปฏิบัติเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออันตราย โรคติดต่อที่ต้องเฝ้าระวัง หรือโรคระบาดในเขตพื้นที่จังหวัด (1.4) บริหารจัดการข้อมูลที่ค้นพบหรือได้รับรายงานจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประเมินสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันและแนวโน้มของสถานการณ์ในอนาคต พร้อมทั้งชี้แจงและประชาสัมพันธ์ต่อประชาชนเพื่อสร้างความรู้เท่าทันและความเข้าใจที่ตรงกันในสถานการณ์ดังกล่าว (1.5) รายงานสถานการณ์โรคติดต่อหรือโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุที่อาจเป็นโรคระบาดซึ่งเกิดขึ้นในเขตพื้นที่จังหวัดต่อนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข และอื่น ๆ ตามที่ได้รับการร้องขอ (1.6) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน มอบหมายเจ้าหน้าที่ เชิญบุคคลเข้าร่วมประชุมหรือขอเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานหรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ และ (1.7) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีในฐานะผู้กำกับการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินสั่งการ

(2) คณะทำงานและการมอบหมายภารกิจให้รับผิดชอบ ประกอบด้วย (2.1) ศูนย์ปฏิบัติการด้านการแพทย์และสาธารณสุข (2.2) ศูนย์ปฏิบัติการด้านการกระจายหน้ากากอนามัยและเวชภัณฑ์ (2.3) ศูนย์ปฏิบัติการด้านข้อมูลการชี้แจงและการรับเรื่องร้องเรียน (2.4) ศูนย์ปฏิบัติการด้านมาตรการการเดินทางเข้าออกพื้นที่จังหวัดและการดูแลคนไทยที่เดินทางกลับจากต่างประเทศ (2.5) ศูนย์ปฏิบัติการด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน (2.6) ศูนย์ปฏิบัติการด้านมาตรการให้ความช่วยเหลือเยียวยา และ (2.7) ศูนย์ปฏิบัติการด้านการควบคุมสินค้า

ภาพประกอบ 2 ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปทุมธานี (ศบค.ปท.)

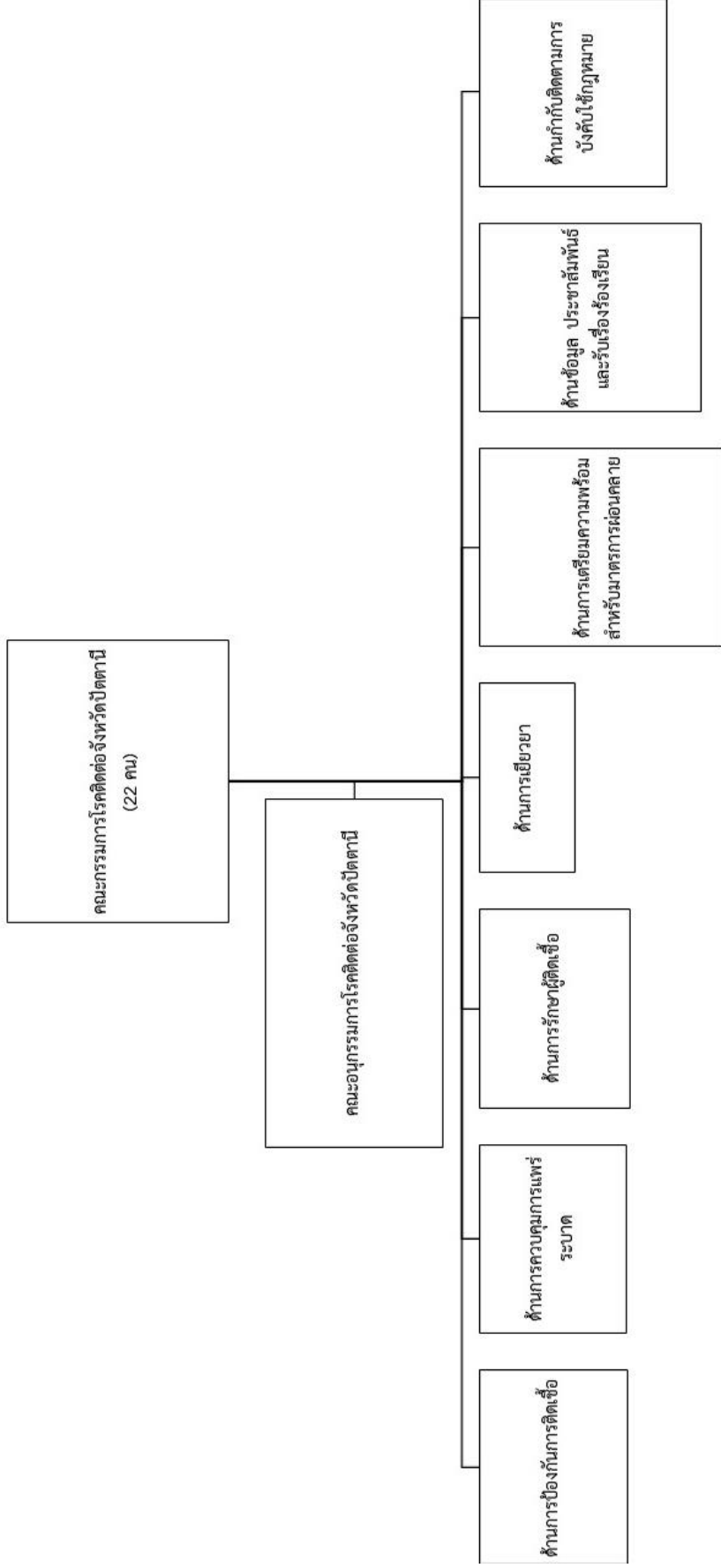
ที่มา : สังเคราะห์จากข้อมูลเอกสารคำสั่งจังหวัดปทุมธานี เรื่อง จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19), 2563

1.2) คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี ซึ่งจังหวัดปัตตานีได้แต่งตั้ง คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มีผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี เป็นประธาน มีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปัตตานี เป็นกรรมการและเลขานุการ มีคณะกรรมการรวมทั้งหมด จำนวน 22 คน และมีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 โดยสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...ให้กำกับ ดูแล และติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันโรคในพื้นที่โดยเคร่งครัดและตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อ ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ให้ข้าราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ปลัดอำเภอเจ้าพนักงานปกครอง เจ้าหน้าที่ปกครองประจำศาลากลางจังหวัด เจ้าหน้าที่ปกครองประจำที่ว่าการอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นเจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 มีการประชุมติดตามสถานการณ์การเป็นประจำต่อเนื่องทุกสัปดาห์ของอำเภอ เนื่องจากเป็นหน่วยปฏิบัติการที่อยู่ในระดับพื้นที่ ถือว่าเป็นหน่วยที่ใกล้ชิดกับพี่น้องประชาชนมากที่สุด...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564 : สัมภาษณ์)

1.3) คณะอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี จังหวัดปัตตานีได้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการป้องกันการติดเชื้อ (2) ด้านการควบคุมการแพร่ระบาด (3) ด้านการรักษาผู้ติดเชื้อ (4) ด้านการเยียวยา (5) ด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับมาตรการผ่อนคลาย (6) ด้านข้อมูล ประชาสัมพันธ์ และรับเรื่องร้องเรียน และ (7) ด้านกำกับติดตามการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรการ แนวทางการปฏิบัติ การบริหารจัดการศึกษา ปัญหา อุปสรรค เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานีมอบหมาย และดำเนินการอื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีมอบหมาย เพื่อขับเคลื่อนบริหารจัดการ และป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในจังหวัดปัตตานี

ภาพประกอบ 3 คณะอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี

ที่มา : สังเคราะห์จากข้อมูลเอกสารคำสั่งจังหวัดปัตตานี เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี, 2564

1.4) ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรค (ศปก.) ซึ่งจังหวัดปัตตานี ได้แต่งตั้งคณะทำงาน ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคจังหวัดปัตตานี (ศปก.จ.) เพื่อทำหน้าที่กำกับ ดูแล ตามมาตรการป้องกันโรค ตามที่ราชการกำหนดและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดย (1) นำนโยบาย มาตรการ และแนวทางในการป้องกัน เฝ้าระวัง และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของศูนย์บริหาร สถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) และคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี ไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่และใน กิจการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง (2) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม กิจการ/กิจกรรมที่ได้รับการผ่อนคลายเป็น ให้ดำเนินการตามมาตรการ/แนวปฏิบัติในการป้องกันโรคที่กำหนดในคำสั่งของศูนย์บริหารสถานการณ์การ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) กำหนด รวมถึงประกาศ คำสั่ง หรือมาตรการในการ ดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรคที่ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) และคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี กำหนดเพิ่มเติม (3) จัดชุดปฏิบัติการเพื่อตรวจตรา ให้คำแนะนำ ตักเตือน และกำหนดช่วงระยะเวลาในการดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไขแก่สถานที่ สถานประกอบการ กิจการ/กิจกรรม ที่ได้รับการผ่อนคลายเป็นให้เปิดดำเนินการ เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันโรคและการจัดระเบียบ ตามที่ ศบค. ศบค.มท. และ คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานีกำหนด อย่างเคร่งครัด (4) รายงานผลการปฏิบัติให้คณะกรรมการ โรคติดต่อจังหวัดปัตตานี และผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ทราบ และ (5) ดำเนินการอื่น ตามที่ผู้ว่าราชการ จังหวัดปัตตานีมอบหมาย ซึ่งจังหวัดปัตตานีได้มอบหมายให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งศูนย์ปฏิบัติการ ควบคุมโรคอำเภอ (ศปก.อ.) และศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคตำบล (ศปก.ต.) ให้นายกองค้การบริหาร ส่วนจังหวัดปัตตานี จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี (ศปก.อบจ.ปัตตานี) และให้นายกเทศมนตรีเมือง เป็นผู้แต่งตั้งศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคเทศบาลเมือง (ศปก.ทม.) ทั้ง เทศบาลเมืองปัตตานี (ศปก.ทม.ปัตตานี) และเทศบาลเมืองตะลุบัน (ศปก.ทม.ตะลุบัน) ซึ่งสอดคล้อง กับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือสั่งการเกี่ยวกับศูนย์ปฏิบัติการ ควบคุมโรค ให้มีการจัดตั้งคณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคจังหวัดปัตตานี (ศปก.จ.ปัตตานี) ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอ (ศปก.อ.) ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคตำบล (ศปก.ต.) ศูนย์ ปฏิบัติการควบคุมโรคองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ศปก.อบจ.) ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคเทศบาล นคร/เทศบาลเมือง (ศปก.ทน./ศปก.ทม.) ซึ่งสอดคล้องตามการดำเนินการของรัฐบาลที่มีการ ประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 โดยได้มีข้อกำหนด ออกตามความในมาตรา 9...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564 : สัมภาษณ์)

1.5) ศูนย์บูรณาการการแก้ไขสถานการณ์โควิด - 19 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบค.ส่วนหน้า) ซึ่งได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 21/2564 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บูรณาการการแก้ไขสถานการณ์โควิด - 19 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบค.ส่วนหน้า) เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2564 มีเขตรับผิดชอบคือ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล) มีสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เป็นฝ่ายเลขานุการ ศบค.ส่วนหน้า ซึ่งมีการประชุมทางออนไลน์ เป็นประจำทุกวันจันทร์ พุธ ศุกร์ เวลา 13.30 น. ไม่เว้นวันหยุดราชการ เพื่อสรุปสถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มาตรการป้องกันการติดเชื้อ มาตรการควบคุมการแพร่เชื้อ มาตรการรักษา มาตรการเยียวยา และติดตามแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้อง โดยมีการยกเลิกโครงสร้างดังกล่าว เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2564 ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่

“...การประชุมศูนย์บูรณาการการแก้ไขสถานการณ์โควิด - 19 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบค.ส่วนหน้า) เพื่อรับฟังแนวทางการแจ้งมาตรการจากส่วนกลาง นำเสนอแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัด รับฟังข้อเสนอแนะการดำเนินการให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ 5 จังหวัดชายแดนใต้ (จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล) ให้ผู้ปฏิบัติและพี่น้องประชาชนไม่สับสน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 16, 28 ธันวาคม 2564 : สัมภาษณ์)

1.6) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดปัตตานี ซึ่งกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี (กอปภ.จ.ปน.) ได้มีการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดปัตตานี และแต่งตั้งคณะกรรมการประจำศูนย์บัญชาการจังหวัดปัตตานี ณ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี ชั้น 1 อาคาร 3 ศาลากลางจังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานการปฏิบัติและเป็นศูนย์ข้อมูลกลางเกี่ยวกับสาธารณภัย และแต่งตั้งคณะกรรมการประจำศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ฯ พร้อมทั้งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

(1) ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี (ด้านความมั่นคง) รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี (ด้านเศรษฐกิจ) รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี (ด้านสังคม) และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี เป็นรองผู้บัญชาการเหตุการณ์ มีหน้าที่สั่งการ ควบคุมและบัญชาการเหตุการณ์

(2) ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ มีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ข้อเสนอแนะ ข้อมูลทางวิชาการ การวิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์และเทคนิคการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยให้คำนึงถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติงานเป็นสำคัญและปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์เห็นสมควร ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เหมาะสมและเป็นจริงทันต่อเหตุการณ์

(3) ส่วนอำนวยการ มีหน้าที่ เฝ้าระวังสถานการณ์ ติดตามสถานการณ์ วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์ การแจ้งเตือนภัย และควบคุม กำกับ ดูแล ประสานการปฏิบัติ ให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการปฏิบัติการช่วยเหลือให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ประสานข้อมูล ประเมินความต้องการและ ความจำเป็นในการสนับสนุนทรัพยากรในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงการจัดเตรียมเอกสาร ประสานกับส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางให้สอดคล้องกับแผนเผชิญเหตุ โดยใช้ข้อมูลที่ได้รับจากส่วนปฏิบัติการ เป็นฐานการดำเนินการ

(3.1) ศูนย์ประสานการปฏิบัติ มีหน้าที่

(3.1.1) ประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งพลเรือน ทหาร ตำรวจ หน่วยงานภาคเอกชน หน่วยงานภาคประชาสังคม เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นไปอย่างรวดเร็วและประสบผลสำเร็จ รวมทั้งรับเรื่องราวร้องทุกข์

(3.1.2) ประสานการปฏิบัติจิตอาสาเข้าสนับสนุนการ ปฏิบัติ และแจกประเภทความถนัดจิตอาสา เพื่อประสานการปฏิบัติไปยังหน่วยงานต่างๆ

(3.2) ศูนย์ประชาสัมพันธ์ร่วม มีหน้าที่ ประสานข้อมูลเหตุการณ์ กับกลุ่มต่างๆ เพื่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารให้แก่สื่อมวลชน รวมทั้งปฏิบัติการข่าวสาร และปฏิบัติการทางจิตวิทยามวลชน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและรับทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เหมาะสมและเป็นจริงทันต่อเหตุการณ์

(3.3) ส่วนติดตามสถานการณ์ ติดตาม สถานการณ์ ทำการวิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์สาธารณสุข หากเห็นว่ามีแนวโน้มสูงที่อาจเกิดสถานการณ์สาธารณสุขในพื้นที่ ให้รายงานผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที

(4) ส่วนปฏิบัติการ มีหน้าที่

(4.1) ปฏิบัติการแก้ไขปัญหา และการช่วยเหลือค้นหาและกู้ภัย ลดอันตรายที่เกิดขึ้น เพื่อรักษาชีวิตและปกป้องทรัพย์สินของประชาชน เข้าควบคุมสถานการณ์ ฟื้นฟู ให้กลับเข้าสู่สภาพปกติโดยเร็ว

(4.2) ให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข คมนาคม รักษา ความสงบเรียบร้อย และการประสานทรัพยากรทหาร

(5) ส่วนสนับสนุน มีหน้าที่ ดังนี้

(5.1) ตอบสนองการร้องขอการสนับสนุนในทุกด้านที่จำเป็น เพื่อให้การจัดการในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(5.2) ตอบสนองการร้องขอรับการสนับสนุนในด้านงบประมาณ การเงิน การคลังและการรับบริจาค

(6) การกำหนดพื้นที่และผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการสาธารณสุข กำหนดให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ช่วยควบคุมกำกับ การปฏิบัติภารกิจต่างๆ ในการบริหารจัดการสาธารณสุข ทั้งก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และภายหลังสิ้นสุด ดังนี้

(6.1) รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี (ด้านความมั่นคง) กำกับดูแลการปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอสายบุรี อำเภอมายอ และอำเภอทุ่งยางแดง

6.2) รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี (ด้านสังคม) กำกับดูแลการปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภออำเภอยะรัง อำเภอกะพ้อ อำเภอไม้แก่น และอำเภอยะหริ่ง

(6.3) รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี (ด้านเศรษฐกิจ) กำกับดูแลการปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภออำเภอโคกโพธิ์ อำเภอหนองจิก อำเภอปะนาเระ และอำเภอแม่ลาน

มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการเตรียมความพร้อมการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขของอำเภอที่รับผิดชอบ ร่วมแก้ไขอุปสรรค กำหนดแนวทางและติดตามให้ความช่วยเหลือประชาชนร่วมกับอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และดำเนินการตามที่ผู้อำนวยการจังหวัด มอบหมาย ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“...จังหวัดปัตตานี โดยกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์ภัยในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข พ.ศ. 2550 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2558 (ฉบับปรับปรุง 2563) เป็นหลัก ร่วมกับกฎหมาย และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 21, 3 กุมภาพันธ์ 2565: สัมภาษณ์)

1.7) คณะกรรมการตามระบบบัญชาการเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข สำหรับทุกโรคและภัยสุขภาพและศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Emergency Operation Center: EOC) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี มีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปัตตานี เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ (Incident Commander: IC) เป็นผู้กำกับติดตามให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการทำงานคล่อมสายงานหรือข้ามสายงาน (Cross Functional) จากโครงสร้างงานปกติที่เป็นกลุ่มงานมาเป็นกลุ่มภารกิจ 13 ด้าน ประกอบด้วย (1) ผู้บัญชาการเหตุการณ์และรองผู้บัญชาการเหตุการณ์ (2) กลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์และวิชาการ (STAC) (3) กลุ่มภารกิจทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team) (4) กลุ่มภารกิจด้านความปลอดภัย (Safety) (5) กลุ่มภารกิจปฏิบัติการ (Operation) (6) กลุ่มภารกิจสื่อสารความเสี่ยง (Risk Communication) (7) กลุ่มภารกิจสำรองเวชภัณฑ์ และส่งกำลังบำรุง (Stockpiling and Logistics) (8) กลุ่มภารกิจการเงินและงบประมาณ (Finance and Admin) (9) กลุ่มภารกิจกฎหมาย (Law) (10) กลุ่มภารกิจดูแลรักษาผู้ป่วย (Case Management) (11) กลุ่มภารกิจด่านควบคุมโรคระหว่างประเทศ (Point of Entry) (12) กลุ่มภารกิจด้านกำลังคน (Human Resources: HR)

และ (13) กลุ่มภารกิจประสานงานและเลขานุการ (Liaison) ซึ่งสอดคล้องกับที่ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้สัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

“...การประสานงานส่วนใหญ่ของคณะกรรมการตามระบบบัญชาการเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขสำหรับทุกโรคและภัยสุขภาพและศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Emergency Operation Center: EOC) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี มีผู้บัญชาการเหตุการณ์เป็นศูนย์กลางการประสาน โดยมีกลุ่มภารกิจประสานงานและเลขานุการ (Liaison) เป็นผู้ปฏิบัติหรืออาจมีการมอบหมายกลุ่มภารกิจอื่นในการประสานตามหน้าที่ โดยกลุ่ม Liaison รับช่วงนโยบายเพื่อประสานอีกชั้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 7 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...กลไก EOC สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี มีหัวหน้าทีมภารกิจทั้ง 13 ทีม รองรับภารกิจ/งานในการประสานงาน โดยมีการประชุมทุกสัปดาห์เพื่อเชื่อมโยงงานภารกิจอื่นและเชื่อมโยงกับคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 20, 2 กุมภาพันธ์ 2565: สัมภาษณ์)

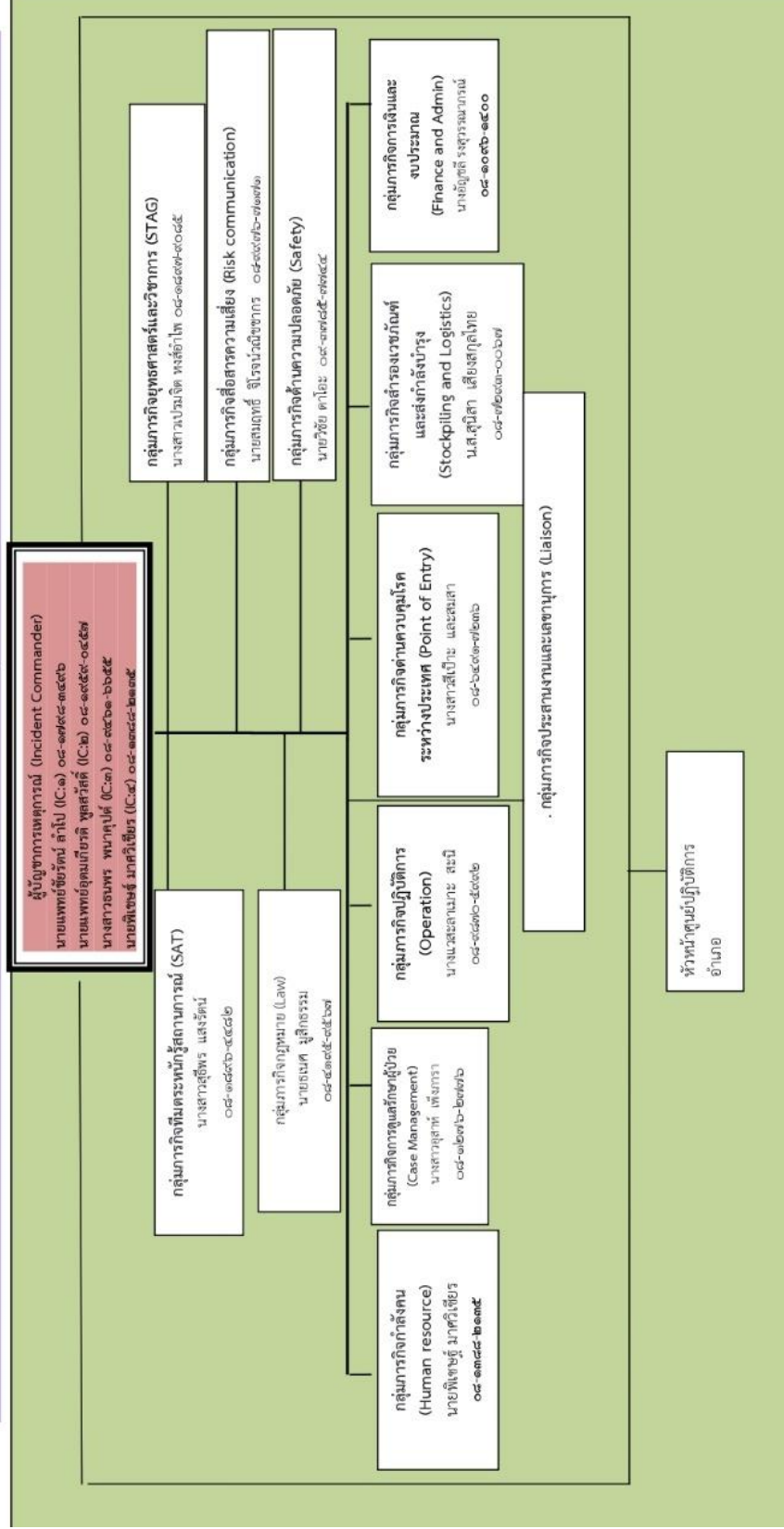
ดังนั้น การจัดโครงสร้างงานในช่วงสถานการณ์ดังกล่าวของจังหวัดปัตตานี ถือว่ามีหลากหลายโครงสร้างในการสั่งการและประสานงาน โดยเฉพาะช่วงปีแรกคือปี พ.ศ. 2563 ซึ่งใช้กลไกศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี (ศบค.ปน.) และคณะกรรมการตามระบบบัญชาการเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขสำหรับทุกโรคและภัยสุขภาพและศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Emergency Operation Center: EOC) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานีค่อนข้างมาก แต่ต่อมาใน ปี พ.ศ. 2564-2565 กลับใช้กลไกคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี คณะอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี และคณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคจังหวัดปัตตานี (ศปก.จ.) เป็นหลักมากกว่า โดยมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ตามความเหมาะสมกับบริบทในพื้นที่และข้อสั่งการจากราชการส่วนกลาง

ผังโครงสร้างระบบบัญชาเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขสำหรับทุกระบบภัยสุขภาพ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี

(Incident Commander System : ICS)

ศ/ พ.ศ.๒๖๖

ภาพประกอบ 4 ระบบบัญชาการเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขสำหรับทุกระบบภัยสุขภาพสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี, 2561

2) การเตรียมพร้อมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี

จากการรวบรวมเอกสารและวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า จังหวัดปัตตานีมีการเตรียมพร้อมสถานการณ์ก่อนพบการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่ ดังนี้

2.1) การจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งจังหวัดปัตตานี โดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้จัดทำได้แผนเผชิญเหตุ กรณีการระบาดของโรคปอดอักเสบจากเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 จังหวัดปัตตานี (Novel Coronavirus 2019 Pneumonia) และจัดเตรียมงบประมาณเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๖๒ กรณีป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...จังหวัดปัตตานี ได้ดำเนินการจัดทำแผนเผชิญเหตุสาธารณภัยในห้วงเวลาฤดูกาลในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และมอบหมายภารกิจให้หน่วยงานในแต่ละพื้นที่ถึงระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านอย่างชัดเจน ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 21, 3 กุมภาพันธ์ 2565: สัมภาษณ์)

2.2) การจัดเตรียมระบบการสื่อสาร จังหวัดปัตตานีได้จัดเตรียมระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง และระบบสื่อสารสำรองที่จำเป็น พร้อมทั้งจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์สื่อสาร ให้เพียงพอและใช้งานได้ตลอดเวลา โดยอาศัยทั้งระบบเครือข่าย ระบบสื่อสาร สื่อประชาสัมพันธ์ทางราชการและเอกชน เครื่องมือสื่อสาร/อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุสื่อสาร โทรสาร โทรศัพท์ส่วนราชการ แอปพลิเคชันไลน์ แพลตฟอร์มสื่อสารอื่น ๆ รวมถึงการลงพื้นที่สื่อสารกับผู้ปฏิบัติหน้างานและประชาชน และการสื่อสารผ่านการประชุมทั้งแบบปกติและออนไลน์

2.3) การประเมินความเสี่ยงภัยและผลกระทบที่เกิดจากสถานการณ์ พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่เพื่อเฝ้าระวังสถานการณ์ และการแจ้งเตือนภัย โดยปกติแล้วจังหวัดปัตตานีมีการแจ้งเตือนสภาพอากาศโดยสถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดปัตตานี ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่จากการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 ซึ่งมีผลเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2563 ทำให้จังหวัดปัตตานีต้องติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อแจ้งให้ประชาชนรับทราบการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคและลดความรุนแรงของการแพร่ระบาดโรคดังกล่าว ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลว่า

“...สื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจสถานการณ์และผู้เดินทางกลับจากพื้นที่เสี่ยง หากมีอาการไข้ร่วมกับมีอาการอย่างอื่น (ไอ เจ็บคอ หายใจเหนื่อย) ให้รีบพบแพทย์ และให้เจ้าหน้าที่ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ตรวจคัดกรองและเฝ้าระวังติดตามอาการในผู้เดินทางกลับจากพื้นที่เสี่ยง (ประเทศจีน ฮองกง มาเก๊า ไต้หวัน สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อิตาลี และอิหร่าน)...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2.4) การฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการซักซ้อมของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยจัดเตรียมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) อาสาสมัครแจ้งเตือนภัย อาสาสมัครกู้ชีพกู้ภัย เจ้าพนักงาน และจิตอาสาภัยพิบัติ สนับสนุนในพื้นที่

2.5) การจัดเตรียมสถานที่ปลอดภัยเพื่อรองรับผู้ประสบภัย พร้อมสิ่งสาธารณูปโภคที่จำเป็นในการดำรงชีพ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีเมื่อเกิดภัย และกำหนดจุดรวมพล สำหรับการอพยพ ซึ่งจังหวัดปัตตานีมีการดำเนินการ ดังนี้

(1) การจัดตั้งจุดคัดกรองระดับจังหวัด เพื่อการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“...ขอความร่วมมือผู้ประกอบการที่มีพนักงานมาจากประเทศจีน โรงแรมที่พักอาศัยที่มีชาวต่างชาติมาพักให้แจ้งตรวจคนเข้าเมืองและเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และประสานขอความร่วมมือสถานศึกษาที่มีนักศึกษาและบุคลากรชาวจีน ย่องง มาเก็บฯ ดำเนินการป้องกันการติดเชื้อเข้ามาในเขตพื้นที่จังหวัดปัตตานี และประสานขอความร่วมมือจากสถานศึกษาในพื้นที่มีนักเรียน/นักศึกษาจากต่างประเทศที่เข้ามาเรียน หากมีนักศึกษาต่างชาติ เช่น ประเทศจีนหรือประเทศอื่นที่เป็นพื้นที่เสี่ยง ให้ส่งข้อมูลเข้ามาแล้วเข้าไปค้นหาในส่วนของกลุ่มเสี่ยงเดินทางมาจากพื้นที่ของประเทศต่าง ๆ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

(2) จัดตั้งสถานที่กักตัวระดับจังหวัด (Local Quarantine: LQ, Alternative Local Quarantine: ALQ) เพื่อสังเกตอาการกลุ่มเสี่ยง ในพื้นที่ต่าง ๆ ตามการพิจารณาของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี

(3) จัดตั้งโรงพยาบาลสนาม เพื่อรองรับกรณีผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีจำนวนเพิ่มขึ้น

(4) การสำรองถุงยังชีพกรณีเกิดการกักกันตัวผู้ป่วยติดเชื้อที่มีการแพร่ระบาดรุนแรงและรวดเร็วในพื้นที่ที่ถูกสั่งปิดฉุกเฉิน รวมถึงเตรียมการดำเนินการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการปิดหมู่บ้านเพื่อยับยั้งและสกัดกั้นการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โดยอำเภอในพื้นที่ถูกปิดกั้นตามรายงานของที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี

(5) การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ด้านการแพทย์ ให้แก่หน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ เช่น การจัดทำกล่องอะคริลิก แฝงกันเหล็ก และจัดซื้อเทปกั้นเขต เพื่อใช้ในการป้องกันในโรงพยาบาลสนาม ดังบทสัมภาษณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“...เตรียมความพร้อมด้านการแพทย์ เวชภัณฑ์ เช่น เครื่องเอกซเรย์ เครื่องมือสำหรับห้องความดันลบ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

(6) การสร้างการรับรู้และความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนเข้าใจและปฏิบัติในการป้องกันตนเอง ผ่านการลงพื้นที่ของส่วนราชการระดับจังหวัดและอำเภอ รวมถึงสื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก แอปพลิเคชันไลน์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดปัตตานี สถานีวิทยุ อสมท.ปัตตานี หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน รถแห่กระจายเสียงประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

ดังนั้น ถ้าวัดจังหวัดปัตตานีมีการเตรียมพร้อมก่อนเกิดสถานการณ์ดังกล่าว ทั้งการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การจัดเตรียมระบบการสื่อสาร การประเมินความเสี่ยงภัยและผลกระทบที่เกิดจากสถานการณ์ การเฝ้าระวังสถานการณ์ การแจ้งเตือนภัย การฝึกอบรมอาสาสมัครและเจ้าหน้าที่ และการจัดเตรียมสถานที่ปลอดภัยเพื่อรองรับผู้ประสบภัย

3) การดำเนินการระหว่างเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารและบทสัมภาษณ์ พบว่า จังหวัดปัตตานี มีการดำเนินการรับมือช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยออกมาตรการให้สอดคล้องกับข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ซึ่งอยู่ในรูปแบบของคำสั่งหรือประกาศจังหวัดปัตตานี ที่ลงนามโดยผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี หรือหนังสือสั่งการจังหวัดปัตตานี ที่ลงนามโดยผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

3.1) การควบคุมสถานการณ์และการบริหารจัดการให้มีความสำคัญกับการค้นหาผู้รอดชีวิต การรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บ การแจกจ่ายน้ำดื่ม อาหาร เสื้อผ้าและปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

3.1.1) การค้นหาผู้ประสบภัย สนธิกำลังเข้าปฏิบัติการค้นหาช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยเร็ว โดยให้หน่วยสนับสนุนเข้าพื้นที่ประสบภัย พร้อมอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรที่จำเป็นในการกู้ชีพกู้ภัยกรณีมีสถานการณ์รุนแรง และจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้เทคโนโลยีสูงมาใช้ในการกู้ภัย ซึ่งมีมาตรการ ได้แก่

(1) มาตรการเฝ้าระวังผู้เดินทางจากพื้นที่เสี่ยง มีการคัดกรองผู้เดินทางมาจากต่างประเทศและพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดของโรค ตั้งแต่ วันที่ 30 มีนาคม 2563 ถึง วันที่ 11 เมษายน 2563 มีผู้เข้ารับการคัดกรอง จำนวน 804 คน คือ (1.1) ผู้ที่เดินทางในบัญชีที่ 4 เป็นผู้เดินทางมาจากประเทศอื่นๆ และประเทศมาเลเซีย จำนวน 641 คน คิดเป็นร้อยละ 79.73 ส่วนใหญ่มาจากประเทศมาเลเซีย จำนวน 551 คน รองลงมาจากประเทศปากีสถาน จำนวน 61 คน ประเทศอินโดนีเซีย จำนวน 24 คน ประเทศญี่ปุ่น จำนวน 1 คน และไม่ระบุ จำนวน 4 คน (1.2) ผู้ที่เดินทางในบัญชีที่ 6

เป็นผู้เดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร ปริมาณ และจังหวัดภูเก็ต จำนวน 146 คน ร้อยละ 18.16 และ (1.3) ผู้ที่เดินมาจากจังหวัดอื่นๆ จำนวน 17 ราย ร้อยละ 2.11 ซึ่งสอดคล้องกับที่ผู้ให้ข้อมูลหลักกล่าวว่า

“...ผู้ที่เดินทางกลับจากพื้นที่เสี่ยง หากมีอาการ เช่น เรื่องของการมีไข้ เจ็บคอ เหนื่อย หอบ เป็นต้น ให้ไปพบเจ้าหน้าที่สาธารณสุขหรือพบแพทย์โดยเร็ว โดยให้สันนิษฐานว่าอาจจะมีการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำหรับผู้ที่เดินทางกลับมาจากต่างประเทศ จากการประกอบพิธีในส่วนของศาสนาจากมาเลเซีย อินโดนีเซีย ซึ่งขณะนั้นก็เดินทางกลับเข้ามาแล้ว และมีในส่วนของผู้ที่เดินทางมาจากจังหวัดอื่น ที่มีการพบการติดเชื้อมาก่อนถึงจังหวัดปัตตานี มีมาตรการในเรื่องของการบูรณาการเพื่อที่จะดูแลรักษาพยาบาล การควบคุมไม่ให้มีการแพร่ระบาดในพื้นที่ ควบคุมไม่ให้มีการแพร่เชื้อไปกับบุคคลอื่นหรือครอบครัว เป็นต้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

(2) มาตรการตั้งด่าน คัดกรองบุคคลเข้า – ออกจังหวัดปัตตานี ที่มีคำสั่งหรือประกาศจังหวัดปัตตานีสำหรับให้พนักงานเจ้าหน้าที่โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานความมั่นคง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ตั้งจุดตรวจ ด่านตรวจ หรือจุดสกัดเพื่อตรวจคัดกรองการเดินทาง ให้ดำเนินการอย่างเข้มงวด เพื่อสกัดกั้นและยับยั้งการระบาดของโรคอย่างรวดเร็วและเด็ดขาดในช่วงแรกที่มีการแพร่ระบาดของโรค ที่มีการใช้เอกสารรับรองความจำเป็นหรือเอกสารรับรองการปฏิบัติหน้าที่ที่ออกโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในพื้นที่ ซึ่งต่อมาได้มีการขอความร่วมมือให้ประชาชนเดินทางต่อเมื่อกรณีมีเหตุจำเป็นเท่านั้น เพื่อลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อและการแพร่โรค กรณีผู้ที่เดินทางมาจากจังหวัดอื่น ๆ ที่จะเดินทางเข้ามาในจังหวัดปัตตานีต้องรายงานตัวกับเจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจเพื่อตรวจคัดกรอง และหากเป็นการเดินทางของผู้ติดเชื้อหรือผู้ที่มีประวัติเสี่ยงติดเชื้อ ให้เดินทางผ่านมาตรการหรือรูปแบบการเดินทางที่กำหนดขึ้นเป็นการเฉพาะเท่านั้น เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อระหว่างการเดินทาง ทั้งนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ควรมีอำนาจตรวจตราความเรียบร้อย และการตรวจคัดกรองเพื่อให้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรค โดยเป็นไปตามแนวทางที่ศูนย์ปฏิบัติการ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19 (ศปก.ศบค.) กำหนด ในช่วงหลังซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักว่า

“...การบูรณาการกำลังส่วนราชการทุกภาคส่วน ทั้ง ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ สาธารณสุข และกำลังภาคประชาชน ที่อยู่ในพื้นที่ ร่วมกันตั้งด่านคัดกรอง คนเข้าออก มีตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน จะไม่มีการเดินทางระหว่างจังหวัดช่วงสถานการณ์รุนแรง ยกเว้น เรื่องของการเจ็บไข้ได้ป่วย การขนส่งที่จำเป็น เช่น ขนส่งสินค้าจำเป็น น้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากช่วงแรกจังหวัดปัตตานีรับเชื้อมาจากต่างพื้นที่...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

(3) การตรวจค้นหาผู้ติดเชื้อในทุกพื้นที่แบบปูพรม โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนชุดตรวจโรค แบบตรวจหาแอนติเจน (Antigen Test Kit: ATK) สำหรับตรวจคัดกรองผู้ติดเชื้อ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์หรือแผนการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรืออยู่ในการกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีและคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี

(4) มาตรการรักษาผู้ติดเชื้อ ทั้งในโรงพยาบาล โรงพยาบาลสนาม Hospitel และ Home Isolation: HI ที่มีการจำแนกตามระดับความรุนแรงของผู้ติดเชื้อเป็นสีเขียว เหลือง และแดง โดยมีการส่งจ่ายยาฟาวิพิราเวียร์และสนับสนุนการใส่ยาฟ้าทะลายโจร เพื่อบรรเทาอาการผู้ติดเชื้อ รวมถึงการวินิจฉัย ดูแลรักษา และป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลตามแนวทางเวชปฏิบัติ

3.1.2) การเฝ้าระวังสถานการณ์ติดตามประเมินสถานการณ์เป็นระยะ ๆ เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันภัยอย่างต่อเนื่อง การอพยพและการบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว ซึ่งอพยพประชาชนและตามความจำเป็นของสถานการณ์ภัย จัดสถานที่อยู่อาศัยแก่ผู้ประสบภัยอย่างเร่งด่วนเพื่อเป็นศูนย์พักพิงชั่วคราวเป็นลำดับแรก จัดระเบียบสถานที่อพยพ พร้อมทั้งลงทะเบียนผู้อพยพตามคู่มือการอพยพและคู่มือการบริหารจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว ซึ่งมีมาตรการ ได้แก่

(1) มาตรการกำหนดพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ และการปิดสถานที่ โดยมีการกำหนดพื้นที่ให้เป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ มีการปิดสถานบริการ สถานบันเทิง และร้านอาหารบางแห่ง ที่เป็นต้นตอการระบาดเพื่อป้องกันควบคุมโรคโดยเฉพาะที่มีผู้ไม่สวมหน้ากากอนามัยหรือรับประทานอาหารร่วมกัน ตลอดจนการปิดชุมชน/หมู่บ้านที่มีการแพร่ระบาดหลังจากที่ได้กำหนดเป็นพื้นที่เสี่ยง และมีการปิดพื้นที่อื่น รวมถึงสถานศึกษาหรือโรงเรียนก็ไม่สามารถที่จะทำการเรียนการสอนปกติ แต่กระทรวงศึกษาธิการมีการขออนุญาตให้มีการเรียนการสอนออนไลน์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักว่า

“...การกำหนดพื้นที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ โดยเอกซเรย์พื้นที่แล้ว ให้ทางอำเภอเข้าไปดำเนินการแยกกักผู้สัมผัสเสี่ยง ส่วนผู้ติดเชื้อก็นำเข้าสู่กระบวนการรักษา กรณีที่มีการพบการติดเชื้อในหมู่บ้านในชุมชนนั้น มีการปิดพื้นที่ แล้วเจ้าหน้าที่ก็เข้าไปดูแลในเรื่องของเครื่องอุปโภคบริโภคให้กับพี่น้องประชาชนที่อยู่ในเขตหมู่บ้านในเขตชุมชนนั้น แต่ห้ามเดินทางเข้าออกเพื่อที่จะไม่ให้เชื้อมีการแพร่กระจายในชุมชนหรือว่าในพื้นที่ต่างอำเภอ โดยเฉพาะท่านที่เป็นอยู่ในปัจจุบันก็ติดกันทั้งในครอบครัว ในชุมชนและมีการเปลี่ยนไปตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค ทำให้เรื่องของการปิดสถานที่ที่มีการติดเชื้อนี้ยังต้องทำกันเยอะมาก...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

(2) มาตรการจัดสถานที่เอกเทศในการกักกันเพื่อสังเกตอาการ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในเขตพื้นที่ของตนเพื่อใช้ดำเนินการตั้งแต่ระยะก่อนเกิดขณะเกิดและหลังเกิดสาธารณภัย โดยเฉพาะงบประมาณเพื่อให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาว เช่น การอพยพ การจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยการสาธารณสุข การสื่อสาร การรักษาความสงบเรียบร้อย และการสาธารณสุขเป็นต้น ทั้งนี้ ขณะเกิดภัยหากงบประมาณไม่เพียงพอ ให้โอนเงินงบประมาณเหลือจ่าย หรืองบประมาณในแผนงาน/โครงการอื่นที่ยังไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องใช้จ่ายไปตั้งเป็นงบประมาณสำหรับจ่ายเพิ่มเติมได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังคำสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...มีระบบในการเฝ้าระวังซึ่งให้พี่น้องกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยสารวัตร แพทย์ตำบล แล้วก็พี่น้องอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จับมือกันเฝ้าระวังในระดับพื้นที่หมู่บ้านของตัวเองคอยดูแลผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศหรือว่าต่างจังหวัดก็ดี ถ้าเข้าชายที่จะต้องดำเนินการกักตัวนำไปไว้ที่กับตัวที่เรียกว่า Local Quarantine หรือว่าผู้เดินทางมาจากต่างประเทศ ก็นำไปกักไว้ ถ้าหากว่าเขาติดเชื้อเข้าก็ไม่สามารถที่จะระบอบไปยังบุคคลอื่น ครอบครัวอื่น หรือชุมชนอื่นที่เขามีการติดต่อสัมพันธ์กัน ซึ่งก็มีการเฝ้าระวังกันทั้งระดับครัวเรือนและระดับชุมชน ต่างช่วยกันหมดก็สามารถที่จะยับยั้งในส่วนของการแพร่ระบาดที่เกิดขึ้นได้ค่อนข้างที่จะดีพอสมควรในช่วงต้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.1.3) การรักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งจัดระบบการรักษาความสงบเรียบร้อยของพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่อพยพ ตลอดจนการจัดกำลังเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อจัดการจราจรในพื้นที่ประสบภัย เส้นทางอพยพ และพื้นที่ศูนย์พักพิงชั่วคราว ให้เพียงพอ พร้อมทั้งจัดเตรียมกำลังเจ้าหน้าที่เพื่อสับเปลี่ยนกำลังพลโดยใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ และอาสาสมัครตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ภัย ซึ่งมีมาตรการ ได้แก่

(1) มาตรการบังคับใช้กฎหมาย ได้แก่

(1.1) การห้ามออกนอกเคหสถาน ในช่วงเวลาที่กำหนด เว้นแต่เป็นกิจกรรมที่ได้รับยกเว้นที่สามารถจัดได้โดยไม่ต้องขออนุญาต ในช่วงแรกที่มีการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว

(1.2) การออกคำสั่งจังหวัดปัตตานีเกี่ยวกับกิจกรรมการรวมกลุ่มตามเขตพื้นที่สถานการณ์ ซึ่งมีการจำกัดจำนวนคนและหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ

(1.3) การปรับมาตรการควบคุมแบบบูรณาการ อาทิ มาตรการสำหรับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกประเภท มาตรการสำหรับร้านอาหารหรือ

เครื่องดื่ม มาตรการสำหรับสถานเสริมความงาม ร้านเสริมสวย แต่งผมหรือตัดผม มาตรการสำหรับสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ หรือสถานประกอบการนวดแผนไทย มาตรการสำหรับตลาดนัด มาตรการสำหรับห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า คอมมูนิตีมอลล์ หรือสถานประกอบการอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน และมาตรการสำหรับสวนสาธารณะ ลานกีฬา สนามกีฬา สระน้ำเพื่อการกีฬาหรือกิจกรรมทางน้ำเพื่อการ สันทนาการ หรือสระว่ายน้ำสาธารณะ

(1.4) การออกบทลงโทษ สำหรับผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ตามคำสั่งจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นไปตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 จึงไม่อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตามมาตรา 16 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 หรือการกระทำที่มีความผิดตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และหรือเป็นความผิดตามมาตรา 18 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เป็นต้น

ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...พี่น้องประชาชนต้องปรับเปลี่ยนการให้บริการในรูปแบบใหม่ จากที่พี่น้องประชาชนสามารถมาใช้บริการที่สถานที่ราชการนั้นตั้งอยู่ ก็ต้องปรับเรื่องของการทำงานออนไลน์ มีบางอย่างที่ไม่สามารถที่จะเข้ารับบริการได้ ยกเว้นในเรื่องของงานที่เป็นเอกสารเป็นหลัก ในส่วนของมาตรการสำหรับพี่น้องเราก็เข้มงวดกันมาตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน จึงต้องมีการบังคับใช้กฎหมายเรื่องของการเว้นระยะห่างกัน การห้ามรวมตัวกัน การหลีกเลี่ยงไปในสถานที่ที่แออัดโดยไม่จำเป็น การงดทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีการรวมตัวกัน การล้างมือด้วยแอลกอฮอล์เจลหรือสบู่หรือน้ำยาฆ่าเชื้อเสมอ การวัดอุณหภูมิ การสวมหน้ากากอนามัยเมื่อออกจากบ้าน เป็นต้น หากว่ายังคงละเอียดในเรื่องของการสวมหน้ากากอนามัยก็มีความเสี่ยงที่จะรับเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรืออาจจะไปแพร่เชื้อให้กับผู้อื่นได้ในอีกชั้นหนึ่ง รวมทั้งการรณรงค์ให้ประชาชนเข้ารับการฉีดวัคซีนเพื่อเพิ่มภูมิคุ้มกัน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

(2) มาตรการป้องกันโรคของหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน และประชาชน ได้แก่

(2.1) การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แบบครอบจักรวาล 10 ข้อ (Universal Prevention for Covid - 19) ของกระทรวงสาธารณสุข

(2.2) การปฏิบัติตามมาตรการสำหรับองค์กรหรือ COVID Free Setting: CFS เพื่อรองรับให้ผู้ประกอบการกิจการ กิจกรรม และสถานประกอบการ ได้ดำเนินการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด ซึ่งมีแผนการสุ่มตรวจ

ติดตามและตรวจเยี่ยมตามมาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร อาทิ มัสยิด ตลาด โรงแรม ร้านค้า โรงงาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...ความปลอดภัยขององค์กรที่ดำเนินการอย่างเคร่งครัด แล้วก็เข้มงวด เพื่อที่จะไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดเกิดขึ้นในหน่วยงาน จากประสบการณ์ที่ผ่านมาไม่ว่าจะเป็นสถานประกอบการของเอกชน โรงงาน แพลลา หรือหน่วยงานของรัฐบางหน่วย ทราบว่ามีการแพร่ระบาดเกิดขึ้นในหน่วย จนต้องปิดให้บริการ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

(3) มาตรการควบคุมการกักตุนสินค้า จังหวัดปัตตานี โดยสำนักงานพาณิชย์จังหวัดปัตตานี ได้ประชุมวางมาตรการควบคุมการกักตุนสินค้า และวางแผนการจัดระบบการขนส่งสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภคในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ตามประกาศจังหวัดปัตตานี โดยลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์สินค้าอุปโภค การออกตรวจสอบร้านค้า ทั้งนี้ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดปัตตานี ได้สังเกตปริมาณการสั่งซื้อสินค้าแต่ละวันว่ามีปริมาณการสั่งซื้อสินค้าสูงผิดปกติหรือไม่ เพื่อป้องกันการกักตุนสินค้า

3.2) การประชาสัมพันธ์แนวทางการปฏิบัติตัวให้ประชาชนได้รับทราบ
พร้อมประชาสัมพันธ์สถานที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ ผ่านช่องทางการสื่อสารที่กำหนดไว้ เช่น โทรศัพท์ วิทยุ หอกระจายข่าว ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนรับทราบสถานการณ์ที่ถูกต้อง ให้ระมัดระวังอันตราย และลดความตื่นตระหนก ซึ่งจังหวัดปัตตานี มีคณะทำงานด้านการชี้แจงและการรับเรื่องราวร้องเรียน ช่วงปี พ.ศ. 2563 เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและประสานงาน ให้บริการแก่ประชาชนสามารถสอบถามข้อมูลผู้บาดเจ็บ และเสียชีวิต ดังนี้

3.2.1) การประชาสัมพันธ์ แหล่งข้อมูลที่ต้องการ

(1) สื่อออนไลน์

- ผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงสาธารณสุข เช่น ไทยรัฐสู้โควิด
วิท สาสุขซัวร์ อนามัยมีเดีย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี

- ผ่าน Line กลุ่มต่างๆ เช่น 1881 สื่อสารโควิดสู้วิกฤต,
Line กลุ่ม อสม.จังหวัดปัตตานี, กลุ่ม PR ปัตตานี, กลุ่มสื่อมวลชน ปัตตานี

- ผ่าน Facebook Fanpage: สำนักงานประชาสัมพันธ์
จังหวัดปัตตานี, PR Pattani และประชาสัมพันธ์ตานี, สำนักข่าวสุขภาพจังหวัดปัตตานี, ไทยรัฐสู้โควิด
กับประชาสัมพันธ์ ซัวร์เชิญแชร์ ถูกต้อง สร้างสรรค์ ยกย่องผู้แบ่งปัน สำนักข่าวสุขภาพจังหวัดปัตตานี

(2) สื่อ ON-AIR ผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
ไทยจังหวัดปัตตานี, วิทยุ ม.อ. ปัตตานี, สถานีวิทยุ อสมท. ปัตตานี

(3) สื่อ ON-GROUND ผ่าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขลงพื้นที่ ให้ความรู้แก่ประชาชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เคาะประตูบ้านต้าน COVID-19 หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน รถแห่กระจายเสียงประชาสัมพันธ์ กระจายเสียงผ่านเครื่องบินทหาร

3.2.2) การตรวจสอบ ดักจับ Fake News และสื่อสารประชาสัมพันธ์ ข้อมูลที่ถูกต้องให้ประชาชนทราบ

3.2.3) ชี้แจงให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการและเอกชน เพื่อประสานความร่วมมือในการเฝ้าระวังและป้องกันการติดเชื้อ COVID-19

3.2.4) ประชาสัมพันธ์เบอร์โทรศัพท์/สายด่วนที่จำเป็น สำหรับคน ปัดตานีสู่โควิด

3.2.5) รับเรื่องร้องทุกข์ ข้อร้องเรียนจากประชาชน/ภาคเอกชน หรือ สอบถามข้อมูลด้านสุขภาพเกี่ยวกับ COVID-19 ผ่านสายด่วน 1881 ตั้งแต่วันที่ 22 – 31 มีนาคม 2563

3.3) การสงเคราะห์และช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยสำรวจความต้องการของผู้ประสบภัยในเบื้องต้น เช่น ความต้องการด้านอาหาร น้ำดื่ม เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องนุ่งห่ม ที่พักอาศัย ยา เวชภัณฑ์ ฯลฯ พร้อมทั้งรับเรื่องราวร้องทุกข์ และประสานการช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว เป็นธรรม ทัวถึง เพื่อช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉินสำรวจความเสียหายของผู้ประสบภัย เบื้องต้น ผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต การเกษตร ประมง ปศุสัตว์ โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งสาธารณประโยชน์ เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการให้ความช่วยเหลือโดยเร่งด่วน ซึ่งช่วยเหลือและสงเคราะห์ ผู้ประสบภัยในเบื้องต้นตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562 ซึ่งมีมาตรการ ได้แก่

3.3.1) การสำรวจความต้องการหน้าากอนามัย และความต้องการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เชิงรุก ทั้งในกลุ่มเปราะบาง (608) ผู้ที่มีปัญหาในการเข้าถึงบริการสุขภาพ เด็กอายุ 5-11 ปี และคนทั่วไป ซึ่งจังหวัดปัตตานี ได้รับการจัดสรรวัคซีน ได้แก่ ซิโนแวค ซิโนฟาร์ม แอสตราซิเนก้า ไฟเซอร์ และโมเดอร์นา เนื่องจากมีการแพร่ระบาดของโรคค่อนข้างสูงมาก่อน จึงถูกจัดเป็นพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด

3.3.2) มาตรการจัดระบบขนส่งสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค สิ่งของจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ในช่วงปี พ.ศ. 2563 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดปัตตานี ได้ดำเนินแผนการจัดระบบการขนส่งสินค้า เครื่องอุปโภค บริโภค สิ่งของจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน โดยมีการบริหารจัดการกระจายสินค้าจังหวัดปัตตานี ดังนี้

(1) ศูนย์กระจายสินค้าระดับจังหวัด มีการจัดตั้งคณะทำงาน และคัดเลือกร้านค้าเข้าร่วมกระจายสินค้า เช่น ร้านค้าส่งขนาดใหญ่ในพื้นที่ ห้างขนาดใหญ่ในท้องถิ่น ห้าง Modern Trade โดยค่าใช้จ่ายในการขนส่งและบริหารจัดการศูนย์กระจายสินค้าระดับจังหวัดสู่

ศูนย์กระจายสินค้าระดับอำเภอ และค่าใช้จ่ายในการชดเชยสินค้า ใช้งบประมาณพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนใต้ ปี พ.ศ. 2563

(2) ศูนย์กระจายสินค้าระดับอำเภอ มีการจัดตั้งคณะทำงาน จัดตั้งศูนย์กระจายสินค้า และผู้ขนส่ง ซึ่งบริหารจัดการจากศูนย์กระจายสินค้าระดับอำเภอไปยังระดับตำบล โดยค่าใช้จ่ายดังกล่าว ใช้งบประมาณพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนใต้ ปี พ.ศ. 2563

(3) ผู้บริโภคในชุมชน (ตำบล/หมู่บ้าน) มีผู้จัดส่ง ส่งสินค้า จากศูนย์กระจายสินค้าระดับตำบลสู่ผู้บริโภค โดยให้ผู้ใหญ่บ้านสำรวจความต้องการสินค้าของประชาชนในพื้นที่ โดยค่าใช้จ่ายดังกล่าว ใช้งบประมาณพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนใต้ ปี พ.ศ. 2563

3.3.3) การรับเรื่องราวร้องทุกข์ และประสานการช่วยเหลือ เช่น การร้องเรียนหรือสอบถามข้อมูลผ่านสายด่วน 1567 ของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดปัตตานี การขอความช่วยเหลือผ่านสายด่วน 1669 สำหรับผู้ติดเชื้อ

ในการนี้ ถือได้ว่าจังหวัดปัตตานีมีการดำเนินการระหว่างเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี โดยการแบ่งตามขั้นตอนการปฏิบัติ ในภาวะฉุกเฉิน (ขณะเกิดภัย) ซึ่งมีการควบคุมสถานการณ์และการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ ประชาสัมพันธ์แนวทางการปฏิบัติ และการสงเคราะห์และช่วยเหลือผู้ประสบภัย

4) การฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า จังหวัดปัตตานีมีการสำรวจความต้องการของผู้ประสบภัยและความเสียหายเบื้องต้น การสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย และการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ประสบภัย ดังนี้

4.1) การสำรวจความต้องการของผู้ประสบภัยและความเสียหายเบื้องต้น ดังนี้

4.1.1) แจ้งให้อำเภอ และท้องถิ่น สำรวจตรวจสอบข้อมูลผู้ประสบภัยและความเสียหายพร้อมทั้งจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัย และออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู

4.1.2) สำรวจความเสียหาย พร้อมทั้งจัดทำบัญชีทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งสาธารณภัยปกติส่วนใหญ่จะเกิดความเสียหายของระบบสาธารณูปโภคและสิ่งสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ แต่การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่วนใหญ่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีพ และการเดินทางไปประกอบอาชีพมากกว่า

4.2) การสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย ปฏิบัติดังนี้

4.2.1) รักษาพยาบาลและฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ประสบภัยให้กลับมาดำรงชีวิตได้ตามปกติ ซึ่งมีการปฏิบัติตามแนวทางของกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งจังหวัดปัตตานีให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการประสานงานเพื่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยสุขภาพจิต ระดับจังหวัด พิจารณาดำเนินการขับเคลื่อนและติดตามการดูแลสุขภาพจิตประชาชนตามข้อสั่งการของคณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติ ที่ออกแบบการดำเนินงานด้านสุขภาพจิตในระดับจังหวัด โดยมีเป้าหมายการดูแลสุขภาพจิตประชาชนภายใต้สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ใน 5 ประเด็น ได้แก่ สร้างความเข้มแข็งทางใจ ลดอัตราการฆ่าตัวตายในพื้นที่ ติดตามเฝ้าระวังผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรง ประชาชนกลุ่มเสี่ยงเข้าถึงบริการและได้รับการดูแลจิตใจ และการดูแลและฟื้นฟูสุขภาพจิตผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หลังจากหายป่วย

4.2.2) เฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคระบาดในพื้นที่ประสบภัย ดังนี้

(1) การเร่งรัดการฉีดวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และดูแลกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากการฉีดวัคซีน ที่มียื่นคำร้องต่อสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ซึ่งจังหวัดปัตตานี มีผู้ยื่นคำร้องต่อ สปสช. ทั้งสิ้น 80 คำร้อง ได้รับการอนุมัติ 40 คำร้อง งบประมาณจำนวน 5,754,300 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 6 มกราคม 2564)

(2) การบริหารจัดการชุดตรวจ ATK

(3) การดำเนินมาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting: CFS)

(4) การดำเนินมาตรการควบคุมโรคเฉพาะพื้นที่ (Bubble and Seal)

(5) การดำเนินงานของทีมปฏิบัติการป้องกันและแก้ไข ปัญหาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เชิงรุก (Comprehensive COVID -19 Response Team: CCRT) จังหวัดปัตตานี

4.2.3) จัดการที่อยู่อาศัยแบบถาวร และชั่วคราว พร้อมทั้งประสานความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ และการส่งผู้ประสบภัยกลับภูมิลำเนา

(1) การแจกถุงยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...แจกถุงยังชีพให้กับประชาชนกรณีมีการปิดหมู่บ้าน/ชุมชน เนื่องจากในช่วงนั้นหมู่บ้านหลายๆหมู่บ้านที่มีการติดเชื้อก็ต้องปิดทั้งหมู่บ้าน แล้วพี่น้องประชาชนก็ได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเทศบาลก็ดี องค์การบริหารส่วน

ตำบลกิติ หรือองค์กรการกุศลหรือภาคเอกชน ได้ช่วยกันบริจาคเครื่องอุปโภคบริโภคของใช้ที่จำเป็นให้กับพี่น้องประชาชนที่หมู่บ้านหมู่บ้านควบคุมโรคกันตามระยะเวลาการพักพ่อนคือ 14 วัน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564 : สัมภาษณ์)

(2) การส่งผู้ประสบภัยกลับภูมิลำเนา โดยที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี มีการบูรณาการกับหน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานทหาร อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ รวมทั้งหน่วยงานนอกพื้นที่ เพื่อประสานการส่งตัวกลุ่มผู้สัมผัสเสี่ยงสูงที่เข้ารับการกักตัวในสถานที่เอกเทศที่รัฐหรือจังหวัดปัตตานีจัดให้ กลับไปยังภูมิลำเนา โดยเฉพาะช่วงแรกที่มีคนไทยในต่างแดนเดินทางกลับเข้าประเทศ

4.2.4) พื้นฟูอาชีพ จัดฝึกอบรมอาชีพ และจัดหางานให้แก่ผู้ประสบภัย เช่น โครงการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมศักยภาพพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้หลักสูตรการฝึกอาชีพเสริมสาขาต่าง ๆ ของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ๒๓ ปัตตานี

4.2.5) จ่ายค่าชดเชยและเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย

(1) การจ่ายค่าชดเชยและเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562 ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี

(2) การดำเนินโครงการจ่ายสิทธิประโยชน์กรณีว่างงาน/เหตุสุดวิสัยอันเกิดจากการระบาดของโรคติดต่ออันตรายของผู้ประกันตนตามมาตรา 33 โครงการจ่ายสิทธิประโยชน์กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 และโครงการเยียวยาผู้ประกันตน ในกิจการสถานบันเทิงและผู้ประกอบอาชีพอิสระที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสถานบันเทิงที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการของรัฐ (เยียวยาคนกลางคืน) โดยจ่ายเงินเยียวยาให้ผู้ประกันตนในอัตรา ๕,๐๐๐ บาท ต่อคน (จำนวน ๑ ครั้ง) ของสำนักงานประกันสังคมจังหวัดปัตตานี

(3) การดำเนินการลงพื้นที่เยี่ยมให้กำลังใจและสอบถามข้อเท็จจริง เพื่อให้การช่วยเหลือครอบครัวแม่เลี้ยงเดี่ยว เด็กกำพร้า เด็กในครอบครัวยากจน และอยู่ในภาวะยากลำบากเบื้องต้น เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือเงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจนครอบครัวละ ๑,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ บาท ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปัตตานี

4.2.6) กำหนดมาตรการช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประกอบการรายย่อย และรายใหญ่ ได้แก่

(1) การประสานการให้ความช่วยเหลือทางการเงินที่จำเป็นกับหน่วยงานระดับกระทรวง หรือสถาบันการเงิน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประสบภัยสามารถกลับมามีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เช่น การผ่อนผันด้านการเงิน การพักชำระหนี้ การช่วยเหลือด้านการกู้ยืม หรือการลดหย่อนดอกเบี้ย

(2) การดำเนินการตามนโยบายภาครัฐ เพื่อช่วยเหลือกลุ่มผู้ประกอบการ/ร้านค้า อาทิ โครงการคนละครึ่ง โครงการยิ่งใช้ ยิ่งได้ โครงการเพิ่มกำลังซื้อ โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นต้น

ภาพประกอบ 5 มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจังหวัดปัตตานี โครงการคนละครึ่ง เฟส 3
ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดปัตตานี, 2564

ภาพประกอบ 6 มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจังหวัดปัตตานี โครงการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดปัตตานี, 2564

4.2.8) การสงเคราะห์ฟื้นฟูผู้ประสบภัย รายงานและสรุปผลการปฏิบัติ ผ่านการประชุมคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานีและคณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคจังหวัดปัตตานี (ศปก.จ.ปัตตานี) ซึ่งมีการดำเนินการอื่น ๆ เกี่ยวกับการดำรงชีพ เช่น โครงการห่มพาดิชย์... ลดราคา! ช่วยประชาชน จังหวัดปัตตานี โครงการพาดิชย์ลดราคาปุ๋ย! ช่วยเกษตรกร และ

การลงพื้นที่ตรวจสอบและติดตามภาวะราคาสินค้าอุปโภค บริโภคในพื้นที่ ของสำนักงานพาณิชย์ จังหวัดปัตตานี ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...จังหวัดปัตตานี มีการควบคุมสินค้า การพัฒนาทักษะ ด้านอาชีพ การจ้างงานเร่งด่วนในกลุ่มแรงงานนอกระบบ มีการช่วยเหลือเยียวยา และชดเชยให้กับ เกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564 : สัมภาษณ์)

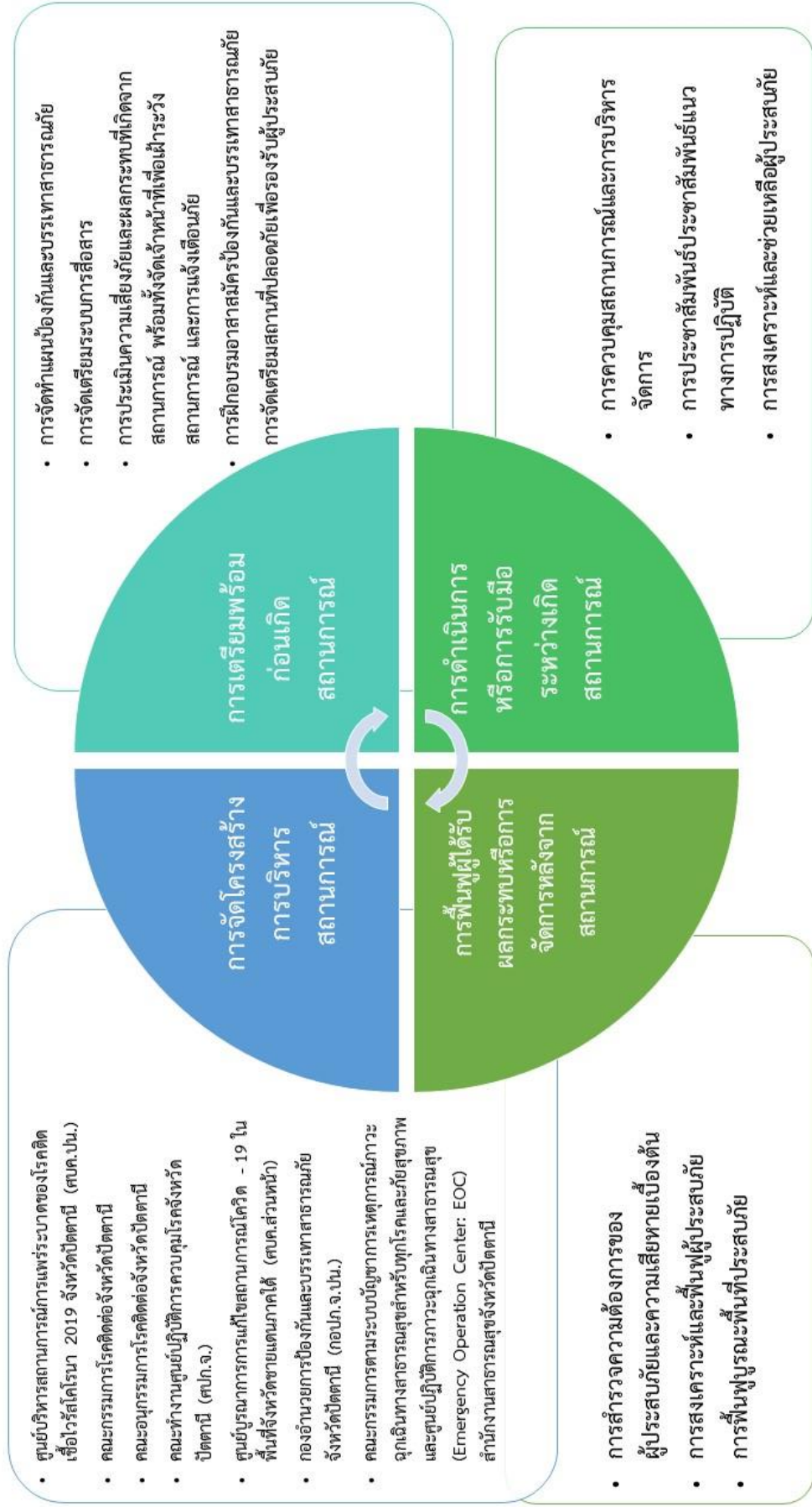
4.3) การฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ประสบภัย ดังนี้

4.3.1) ซ่อมแซมและทำความสะอาดสถานที่ราชการ สถานศึกษา โรงเรียน และวัด ที่ใช้เป็นพื้นที่ตรวจคัดกรอง สถานที่กักกันที่รองรับผู้สัมผัสเสี่ยง หรือโรงพยาบาล สนามที่รองรับผู้ติดเชื้อ ให้กลับคืนสู่สภาพเดิม รวมถึงซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคและสิ่ง สาธารณประโยชน์ให้ใช้งานได้ดังเดิม

4.3.2) ทำความสะอาดบ้านเรือน ชุมชน และสิ่งสาธารณประโยชน์ หมู่บ้าน ในพื้นที่ประสบภัยและขยายขยายผลฝอย อาทิ การให้กองสาธารณสุขขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นหรือสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานีดำเนินการฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อในพื้นที่ชุมชนที่พบการติด เชื้อจำนวนมากในพื้นที่ การจัดการขยะมูลฝอยติดเชื้อที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานีร่วมกับ โรงพยาบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

ในการนี้ ถือได้ว่าจังหวัดปัตตานีมีการฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการแบ่งตามขั้นตอนการปฏิบัติ (หลังเกิดภัย) ซึ่งมีการประเมินความจำเป็นในการฟื้นฟูภายหลังการเกิดเหตุการณ์ (PDNA) เป็นการ ประเมินความเสียหายของทรัพย์สินทางกายภาพ และสาธารณูปโภคที่ได้รับความเสียหายทางด้าน เศรษฐกิจที่มีผลมาจากสาธารณสุขในแต่ละระดับการจัดการสาธารณสุข และความสูญเสียทางด้าน เศรษฐกิจที่มีผลตามมา รวมทั้งการประเมินทางด้านสังคม โดยเฉพาะความต้องการในการฟื้นฟูระดับ ชุมชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติการประเมินมูลค่าความเสียหายและ ความสูญเสีย (Damage and loss Assessment: DALA) และแนวทางปฏิบัติในการประเมินความ ต้องการของมนุษย์ด้านการฟื้นฟู (Human Recovery Needs Assessment: HRNA)

โดยสรุปแล้ว การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี ถือว่ามีการจัดโครงสร้างงาน การเตรียมพร้อมก่อนเกิดสถานการณ์ดังกล่าว การดำเนินการหรือการรับมือระหว่างเกิดสถานการณ์ดังกล่าว และมีการฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบหรือ การจัดการหลังจากสถานการณ์ดังกล่าว สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 7 การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี

ที่มา : สังเคราะห์จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง, 2564

4.2 การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่าง ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถจำแนกการประสานงานได้ 4 ประเภท มีลักษณะเฉพาะ ดังนี้

4.2.1 การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค

การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีกลไก รูปแบบ และองค์ประกอบ ดังนี้

1) กลไก

1.1) สายการบังคับบัญชา ตามลำดับชั้นปกติในการปฏิบัติราชการจาก ผู้บริหารระดับสูงในราชการส่วนกลางระดับกระทรวงและกรมต่าง ๆ รวมถึงราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค ลดหลั่นกันลงมายังราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดและอำเภอ เช่น กระทรวงมหาดไทย โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยประสานงานเพื่อสั่งการแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี กรมการปกครองโดยอธิบดีกรมการปกครองประสานงานเพื่อสั่งการแก่จังหวัดปัตตานีโดยที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือแจ้งสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด เพื่อแจ้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเกี่ยวกับการยกเว้นระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างบางข้อที่ไม่ใช้รูปแบบปกติ กรณีการจัดซื้อจัดจ้าง โดยเฉพาะการจัดซื้อวัคซีน การจัดซื้อชุดตรวจหาเชื้อแบบ Antigen Test Kit: ATK การจัดซื้อวัสดุหรือครุภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์พักคอย Community Isolation: CI และ Home Isolation: HI การจัดซื้อวัสดุหรือครุภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการจัดตั้งที่เอกเทศสำหรับแยกกัก หรือกักกัน สำหรับผู้ที่เป็นหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) หรือ Local Quarantine: LQ เป็นต้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

1.2) คณะทำงานหรือกรรมการ ที่ถูกแต่งตั้งขึ้นโดยมีกฎหมายให้อำนาจในการปฏิบัติและรองรับกับการประสานงานตามบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประเทศไทย เช่น

1.2.1) ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.)

1.2.2) ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.)

1.2.3) ศูนย์ปฏิบัติการ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19 (ศปก.ศบค.) มีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้อำนวยการศูนย์

1.2.4) ศูนย์บูรณาการการแก้ไขสถานการณ์โควิด - 19 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบค.ส่วนหน้า)

ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...เพื่อเป็นการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) จึงได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ซึ่งมีผลเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2563 จึงได้มีการดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค คือ จากกระทรวงและกรมต่าง ๆ รวมถึงศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) โดยมากมีการประสานงานไปยังจังหวัดปัตตานีอย่างเป็นทางการ ด้วยหนังสือราชการผ่านสำนักงานจังหวัดปัตตานีและส่วนราชการระดับจังหวัด...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 16, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2) รูปแบบ

2.1) การประสานงานอย่างเป็นทางการ ที่มีการปฏิบัติงานตามปกติ โดยมากส่วนราชการระดับกระทรวงจะเน้นความเป็นทางการที่อาจมีการมอบอำนาจให้รองปลัดกระทรวงหรืออธิบดีกรมในสังกัดประสานงานมายังจังหวัด รวมถึงนายกรัฐมนตรีก็อาจมีการมอบหมายรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็อาจมีการมอบหมายรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ขึ้นในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี มีนายกรัฐมนตรี เป็นผู้กำกับการทำงาน รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ช่วยผู้กำกับการปฏิบัติงาน ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย และมาตรการเร่งด่วนในการบริหารสถานการณ์ ซึ่งมีการประชุมกันเป็นประจำทุกสัปดาห์บ้าง วันเว้นวันบ้าง แล้วแต่สถานการณ์ ซึ่งขณะนี้การประชุมก็ค่อนข้างที่จะมีความถี่ลดน้อยลง เนื่องจากว่าจะมีมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ส่วนใหญ่เน้นการสั่งการหรือประสานงานโดยรับข้อสั่งการจาก ส่วนกลางแล้วประสานไปยังส่วนภูมิภาคในระดับจังหวัดและอำเภอ อย่างเป็นทางการด้วยหนังสือ ราชการ ตามข้อกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ เช่น หนังสือสั่งการ โทรสารในราชการกระทรวงมหาดไทย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2.2) การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งทำกิจกรรมหรือใช้วิธีการอื่น เพื่อให้การประสานงานสำเร็จ ที่สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...บางกรณีมีการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ เช่น มีการ ประสานงานโดยตรงกับผู้อำนวยความสะดวกสำนักนโยบายและแผน (สนผ.) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย โดยใช้สายสัมพันธ์ส่วนตัวในการประสานงานผ่านทางโทรศัพท์ในช่วงที่ ว่าที่ร้อยตรี ตรีภูมิต ตรีธรรม รอง ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี เพิ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีให้รับผิดชอบงาน เกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 16, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2.3) การประสานงานทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ อันสอดคล้องกับ คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...นำเรียนผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีให้รับทราบทุกครั้งถึงผลการ ดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค ทั้งรูปแบบเป็นทางการผ่านการประชุมคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด ปัตตานี และการรายงานอย่างไม่เป็นทางการเป็นการส่วนตัวในบางกรณี ซึ่งผู้บังคับบัญชาได้ให้อำนาจใน การปฏิบัติราชการแทนในการบริหารจัดการเกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 หากมีปัญหาอุปสรรคที่เกินกว่าอำนาจหน้าที่ผู้บังคับบัญชาได้มีการ สั่งการเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการทำงานเป็นรายกรณี เช่นการประสานงานกับหน่วยเหนือ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 16, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ส่วนใหญ่เป็นการประสานงานในรูปแบบเชิงรุก คือ ประสานงานอย่าง ไม่เป็นทางการไปก่อนแล้วส่งหนังสือราชการตามระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ตามไปในภายหลัง เพื่อ เป็นเอกสารหลักฐานในทางปฏิบัติ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...บางครั้งอาจมีการประสานอย่างไม่เป็นทางการล่วงหน้า กรณีมี ข้อสั่งการเร่งด่วนจากส่วนกลาง แล้วส่งหนังสือสั่งการตามไปภายหลัง...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3) องค์ประกอบ

3.1) คนหรือผู้ประสานงาน เป็นทรัพยากรมนุษย์หรือปัจจัยหลักที่ใช้ประสานระหว่างส่วนราชการส่วนกลางและส่วนราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งบ่อยครั้งเจ้าหน้าที่ผู้ประสานและผู้ปฏิบัติเป็นคนละหน่วยงาน ซึ่งมีการประสานงานผ่านหน่วยงานสังกัดเดียวกันและคนละหน่วยงานตามสายการบังคับบัญชา โดยสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...เจ้าหน้าที่ผู้ประสานและผู้ปฏิบัติหน้างานเป็นคนละหน่วยงานกัน เช่น กระทรวงมหาดไทยโดยสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย แจ้งผ่านสำนักงานจังหวัดเพื่อประสานขอข้อมูลด่วนอย่างไม่เป็นทางการหรือไม่ใช้หนังสือราชการ แต่ผู้ปฏิบัติเป็นสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 20, 2 กุมภาพันธ์ 2565: สัมภาษณ์)

3.2) ข้อความในการประสานและระบบในการประสานงาน ซึ่งบางครั้งมีความไม่ชัดเจนเนื่องจากการสั่งการภาพรวมจากส่วนราชการส่วนกลาง มีเครื่องมือสื่อสารและระบบสารสนเทศที่ใช้สำหรับประสานงานหลากหลาย ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค ไม่ค่อยมีปัญหา เนื่องจากส่วนใหญ่ใช้การประสานเป็นหนังสือราชการตามระบบ/ระเบียบ แต่บางครั้งอาจมีข้อสั่งการบางประการที่ไม่ชัดเจน และมีความเร่งด่วนมาก เช่น การประสานขอข้อมูลที่มีรายละเอียดคลุมเครือ ทำให้เป็นอุปสรรคในทางปฏิบัติ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...การประสานงานผ่านโทรศัพท์หมายเลขภายในสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (สายด่วนเลข 5 หลัก) ซึ่งประสานงานได้ 76 จังหวัดทั่วประเทศ แอปพลิเคชันไลน์ เว็บไซต์กระทรวงมหาดไทย นอกจากนี้ ยังมีการประสานงานผ่านสื่อสารสนเทศบนแพลตฟอร์มต่างๆ ได้แก่ ระบบวีดิทัศน์ทางไกล (Video Conference: VCS) ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ระบบ Zoom Meeting ซึ่งเป็นการสื่อสาร/ประสานงานแบบโต้ตอบได้ มีการรายงานข้อมูลในระบบ Google Form หรือ Google Document เป็นต้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...การประสานงานผ่านการประชุมด้วยระบบออนไลน์ รวมถึงกระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกแบบระบบรายงานผลที่สามารถแสดงข้อมูลเป็นปัจจุบัน (Realtime) เช่น I-Industry, AIS และการประสานงานผ่านระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์กระทรวงอุตสาหกรรม...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 14, 25 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.3) เวลาและสถานที่ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวโดยมากมีระยะเวลาการประสานงานที่ค่อนข้างกระชั้นชิด และส่วนใหญ่เน้นการประสานงานผ่านสื่อต่าง ๆ ทำให้สามารถประสานงาน ณ ที่ตั้งหน่วยงาน โดยไม่ต้องเดินทางได้ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค ซึ่งบ่อยครั้งมีความจำเป็นเร่งด่วนมาก...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 20, 2 กุมภาพันธ์ 2565: สัมภาษณ์)

“...ระยะเวลาการประสานงานและการทำงานที่เร่งด่วน เช่น กระทรวงมหาดไทยประสานขอข้อมูลช่วงเช้า แต่ให้จังหวัดรายงานข้อมูลช่วงเย็นในวันเดียวกันหรือช่วงเช้าของวันถัดไป...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางกับราชการส่วนภูมิภาค มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานโดยใช้การประชุมรูปแบบออนไลน์ ทำให้สามารถประชุมได้เต็มที่ ประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลา สามารถทำงานควบคู่ไปได้เลย ไม่ต้องเดินทางไปราชการ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 7 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.4) บทบาทและหน้าที่ (การจัดองค์การ) มีการแบ่งอำนาจหน้าที่และกำหนดภารกิจอย่างชัดเจน ตามระเบียบหรือกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ ซึ่งกำหนดความสัมพันธ์และเชื่อมโยงงานแต่ละส่วน ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...การประสานงานในสถานการณ์ดังกล่าวสำนักงานจังหวัดปัตตานีมีโครงสร้างของงานและอำนาจหน้าที่ตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดินที่เหมาะสม ซึ่งมีการแบ่งกลุ่มงานในสำนักงานจังหวัดปัตตานีตามคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ 399/2559 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2559 และมีทรัพยากรทางการบริหารอย่างเหมาะสม...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.5) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล/ความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในงานที่เชื่อมโยงกัน
 ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...เฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และบูรณาการความช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อน จากสถานการณ์ดังกล่าวในทุกมิติ และเพื่อเฝ้าระวังสถานการณ์การแพร่ระบาดในพื้นที่ที่ติดต่อกับพื้นที่เสี่ยงอื่น ๆ อย่างใกล้ชิด หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน จึงต้องมีการบูรณาการร่วมกันในการปฏิบัติเพื่อให้สถานการณ์เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 17, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.6) วัฒนธรรมองค์กร ซึ่งมีความเป็นระบบราชการสูง คือ ค่อนข้างยึดถือระเบียบแบบแผน ความเป็นทางการ ความประหยัด ความสมเหตุสมผล และความเคารพเชื่อฟังตามสายงานหรือการบังคับบัญชา ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...การสั่งการหลักจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม อยู่ในบังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มีผู้บังคับบัญชาสูงสุด คือ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มอบแนวทางการปฏิบัติและประสานงานผ่านตำรวจภูธรภาค 9 มายังราชการส่วนภูมิภาค คือ ตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี ทุกครั้ง โดยประสานงานอย่างเป็นทางการด้วยหนังสือราชการผ่านสื่อกลางคือ วิทยุสื่อสารตำรวจ โทรสาร แอปพลิเคชันไลน์ เป็นต้น ซึ่งมีผู้บังคับบัญชา คือ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 8, 30 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3.7) การวางแผนและกำหนดวิธีการทำงาน ซึ่งมีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการประสานงานที่ชัดเจน มีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ หน่วยงาน และสถานที่ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...ลักษณะการประสานงานจากกระทรวงมหาดไทยหรือกรมการปกครอง ไปยังจังหวัดและอำเภอ ส่วนใหญ่เน้นความเป็นทางการ มีการประชุม มีหนังสือคำสั่ง หนังสือสั่งการจากกระทรวงมหาดไทยหรือกรมการปกครอง โดยส่งผ่านทางโทรสารในราชการกระทรวงมหาดไทยหรือกรมการปกครอง ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์กระทรวงมหาดไทยหรือกรมการปกครอง วิทยุสื่อสาร กระทรวงมหาดไทยหรือกรมการปกครอง มีบางกรณีที่ประสานงานอย่างไม่เป็นทางการผ่านแอปพลิเคชันไลน์ของหัวหน้าส่วนราชการที่มีปลัดจังหวัด เช่น การบูรณาการจัดตั้งด่านตรวจคัดกรอง รายงานประจำวัน อาทิจำนวนผู้เดินทางกลับจากประเทศมาเลเซีย จำนวนผู้เข้ารับการกักตัวในสถานที่เฝ้าระวัง (Local Quarantine)...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9, 1 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

ในการนี้ การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในการศึกษาจึงสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 8 แผนภาพการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานีระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ที่มา : สังเคราะห์จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง, 2564

4.2.2 การประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนภูมิภาค

การประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนภูมิภาค ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีกลไก รูปแบบ และองค์ประกอบ ดังนี้

1) กลไก

1.1) สายการบังคับบัญชา มีการประสานงานตามลำดับการบังคับบัญชาซึ่งมีการสั่งการหรือประสานงานจากผู้บริหารระดับสูงในราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ลดหลั่นกันลงมายังราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดด้วยกันและส่วนราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอ โดยสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ราชการส่วนภูมิภาคกรณีจังหวัดปัตตานี มีผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี เป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง (บริหารสูง) มีรองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี 3 คน (บริหารต้น) เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในงานที่ได้รับมอบอำนาจด้านต่าง ๆ สามารถสั่งการส่วนราชการในจังหวัดได้ เช่น สำนักงานจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้าส่วนราชการ คือ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดปัตตานี สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

1.2) คณะทำงานหรือกรรมการ ที่ถูกแต่งตั้งขึ้นโดยมีกฎหมายให้อำนาจในการปฏิบัติและรองรับกับการประสานงานตามบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในจังหวัดปัตตานี เช่น

1.2.1) ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี (ศบค.ปน.)

1.2.2) คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี

1.2.3) คณะอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี

1.2.4) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี (กอปก.จ.ปน.)

1.2.5) คณะกรรมการตามระบบบัญชาการเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขสำหรับทุกโรคและภัยสุขภาพและศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Emergency Operation Center: EOC) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี

1.2.6) คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคจังหวัดปัตตานี (ศปก.จ.) รวมถึง ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอ (ศปก.อ.) และศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคตำบล (ศปก.ต.) เป็นต้น ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...จังหวัดปัตตานีมีโครงสร้างของงานและอำนาจหน้าที่ ในส่วนของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี คณะทำงาน และอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ที่ไม่ค่อยเหมาะสมค่อนข้างเทอะทะ ไม่คล่องตัว เนื่องจากมีโครงสร้างขนาดใหญ่และมีคณะทำงานที่ไม่สอดคล้องกับปัจจุบัน ซึ่งภายหลังมีการปรับแก้และแต่งตั้งอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานีใหม่ ให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2) รูปแบบ

2.1) การประสานงานอย่างเป็นทางการ ที่มีการปฏิบัติงานตามปกติของระบบราชการ มีระเบียบแบบแผน โดยดำเนินการเองหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบได้ ทั้งการประสานงานแนวราบและแนวดิ่ง การประสานงานเป็นลายลักษณ์อักษรหรือวาจา ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ว่าที่ร้อยตรี ตรีภูม ภิธรรม รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ได้กำกับดูแลและปฏิบัติเกี่ยวกับการประสานงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ตามคำสั่งจังหวัดปัตตานี ที่ 49347/2564 ลงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 เรื่อง การมอบอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีให้แก่รองผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ และนายอำเภอ ปฏิบัติราชการแทน ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 16, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ส่วนใหญ่ประสานงานระดับภูมิภาคด้วยตนเอง โดยเฉพาะเรื่องด่วน ๆ เช่น การประชุมสภาประชาธิปไตยตำบล ซึ่งเป็นการเรียกประชุมแนวราบพร้อมกัน เพื่อสื่อสารหรือแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาหรือความเข้าใจคลาดเคลื่อน อาจมีการมอบหมายผู้ใต้บังคับบัญชา เช่น เจ้าหน้าที่ปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ช่วยประสานงานหรือแปลภาษามลายูซึ่งเป็นภาษาถิ่นให้เป็นภาษาไทยกลาง ทั้งนี้ อาจมอบหมายให้ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา อิหม่าม ช่วยแปลภาษาและประสานงานโดยตั้งใจ สร้างความน่าเชื่อถือในการประสานงาน เพื่อประโยชน์ของประชาชน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 21 พฤศจิกายน 2564 : สัมภาษณ์)

“...การประสานงานในสถานการณ์ดังกล่าว เป็นไปตามแนวปฏิบัติราชการปกติ ตามขั้นตอนที่ระเบียบกำหนด โดยมีการประสานทางข้าง (แนวราบ) ระหว่างเจ้าหน้าที่ด้วยกันมากขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9, 1 ธันวาคม 2564 : สัมภาษณ์)

2.2) การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการประสานงานที่ตรงข้ามกับการประสานงานในแบบที่เป็นทางการ สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...การพูดคุยหรือทาบถามให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา ช่วยประสานงานในระดับพื้นที่ เช่น การประสานกับผู้นำชุมชนหรือประชาชนที่ไม่ค่อยเข้าใจระบบราชการ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...มีการใช้การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการอย่างเดียว เช่น การประสานรับมอบของบริจาคจากภายนอกซึ่งให้กลุ่มงานอำนวยการ สำนักงานจังหวัดปัตตานีรับมอบ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2.3) การประสานงานทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ อันสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...การประสานงานจากจังหวัดปัตตานีในนามส่วนราชการส่วนภูมิภาค ระดับจังหวัดไปยังส่วนราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดและอำเภอ โดยรองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีสามารถลงนามในหนังสือสั่งการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีได้ภายใต้การเสนอหนังสือของส่วนราชการระดับจังหวัด เพื่อแจ้งข้อสั่งการหรือประสานงานไปยังหน่วยงานภายในจังหวัด รวมถึงสามารถให้ข้อเสนอแนะหรือคำปรึกษาแก่ส่วนราชการราชการในจังหวัดอย่างไม่เป็นทางการก็ได้...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 16, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี เน้นการประสานงานกับส่วนราชการในระดับภูมิภาคอย่างเป็นทางการด้วยหนังสือราชการ โดยกรณีที่ต้องมีการประสานงานอย่างเร่งด่วนระดับอำเภอจะประสานกับอาสาสมัครวัฒนธรรม (อสว.) ประจำอำเภอ (ลูกจ้างเหมาบริการ)

ให้ประสานงานในระดับพื้นที่เบื้องต้น แล้วประสานงานด้วยหนังสือราชการในภายหลัง ทั้งนี้ บางกรณีก็ให้หัวหน้าส่วนราชการ คือ วัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี ประสานงานอย่างไม่เป็นทางการกับหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัด โดยใช้สายสัมพันธ์ส่วนตัวในการประสานงาน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13, 21 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“..บางกรณีที่สำนักงานจังหวัดปัตตานีใช้การประสานล่วงหน้าอย่างไม่เป็นทางการก่อนแล้วประสานอย่างเป็นทางการด้วยหนังสือราชการในภายหลัง โดยเฉพาะกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เช่น การประสานทางโทรศัพท์ส่วนบุคคล ไลน์กลุ่ม อาทิ การประสานเรื่องมาตรการทางด้านสาธารณสุข...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3) องค์ประกอบ

3.1) คนหรือผู้ประสานงาน เป็นทรัพยากรมนุษย์หรือปัจจัยหลักที่ใช้ประสานระหว่างส่วนราชการในระดับจังหวัดและอำเภอ ซึ่งบ่อยครั้งเจ้าหน้าที่หลักมีจำนวนไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน แต่บางหน่วยงานก็มีเจ้าหน้าที่รองหรือเครือข่ายที่เป็นผู้ช่วยประสานงานเช่นกัน ทั้งนี้ มีการประสานงานทั้งระหว่างผู้บังคับบัญชาและระดับเจ้าหน้าที่ด้วยกัน โดยสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ในการประสานงานระดับภูมิภาคมีเรื่องแก้ไขเฉพาะหน้าค่อนข้างมาก จึงต้องประสานงานด้วยตนเอง ไม่ค่อยมอบหมายผู้ใต้บังคับบัญชา ยกเว้น กรณีงานประจำที่ไม่สำคัญมาก เช่น การประสานขอข้อมูลรายงานบางประเภท ที่สามารถมอบหมายเจ้าหน้าที่ปกครองหรือบัณฑิตอาสาพัฒนาภาคภูมิได้ ทั้งนี้ บางกรณีก็มีการมอบหมาย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...สำนักงานจังหวัดปัตตานีมีการประสานงานของหัวหน้าส่วนราชการถึงหัวหน้าส่วนราชการอื่น การประสานงานของหัวหน้าส่วนราชการถึงเจ้าหน้าที่ต่างส่วนราชการ และการประสานงานของเจ้าหน้าที่ต่างส่วนราชการถึงเจ้าหน้าที่ต่างส่วนราชการด้วยกัน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.2) ข้อความในการประสานและระบบในการประสานงาน ที่ชัดเจน เข้าใจง่าย มีระบบติดต่อสื่อสารที่ดี ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...มีหนังสือราชการเป็นหลักชัดเจน เช่น การแจ้งข้อสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัด การแจ้งแนวปฏิบัติราชการนอกเหนือจากการประสานของส่วนกลาง แต่มีบางกรณีที่ใช้การประสานล่วงหน้าอย่างไม่เป็นทางการด้วย โดยเฉพาะกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน เช่น การประสานทางโทรศัพท์ ไลน์กลุ่ม อาทิ การประสานเรื่องมาตรการทางด้านสาธารณสุขที่ต้องมีการรายงานผล

การปฏิบัติอย่างเร่งด่วน การประสานงานผ่านรูปแบบการประชุมผ่านสื่อสารสนเทศที่สามารถโต้ตอบได้ เช่น การประชุมติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...มีการดำเนินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น เช่น การประชุมการทำงานรูปแบบทำงานที่บ้าน Work from home แล้วส่งผ่าน E-mail...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1, 17 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3.3) เวลาและสถานที่ ซึ่งมีการประสานงานแนวราบเพื่อร่นเวลาในการประสานงานปกติ ทั้งในและนอกเวลาทำการ รวมถึงใช้เครื่องมือสื่อสารแทนการประสานงานต่อหน้าที่ต้องพบปะตามสถานที่ต่าง ๆ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...การประสานงานเป็นไปตามแนวปฏิบัติราชการปกติ อาจจะมีบ้างในบางครั้งที่จะมีการสื่อสารพิเศษกว่าเดิม เช่น มีการติดต่อประสานงานไปยังหน่วยงานเพื่อข้อมูลต่างๆ โดยประสานงานผ่านเจ้าหน้าที่โดยตรง ไม่ผ่านผู้บังคับบัญชาหรืออาจจะมีการประสานงานผ่านโทรศัพท์หรือผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ในช่วงนอกเวลาราชการหรือในเวลาราชการแบบไม่เป็นทางการ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12, 20 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.4) บทบาทและหน้าที่ (การจัดองค์การ) มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และแบ่งภารกิจอย่างชัดเจน ซึ่งกำหนดความสัมพันธ์และเชื่อมโยงงานแต่ละส่วน โดยสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาจังหวัดปัตตานีตามสายการบังคับบัญชา ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ให้กำกับ ดูแล สั่งการหรือประสานงานส่วนราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งมอบภารกิจให้ส่วนราชการขับเคลื่อนงานตามนโยบายส่วนกลางและแนวทางที่ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีมอบหมายไว้...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 16, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...การประสานงานมีลักษณะในการประสานงานตามประเด็นการพัฒนาจังหวัด ซึ่งจังหวัดปัตตานีมีประเด็นการพัฒนาจังหวัด ประจำปีงบประมาณ 2565 คือ (1) การส่งเสริมเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง จากฐานเกษตรอุตสาหกรรม ผลผลิตฮาลาล การค้า การบริการ และการท่องเที่ยว (2) การพัฒนาสังคม ชุมชนที่น่าอยู่ และทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน และ (3) การเสริมสร้างความมั่นคง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเชื่อมโยงการคมนาคม โดยมีการกำกับติดตามงานตามสายการบังคับบัญชาตลอดหลั่นกันไป ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี เป็นศูนย์กลางการประสานงานทั้งการประสานงานกับส่วนราชการอื่นและการประสานงานเพื่อรายงานผู้บังคับบัญชาสูงขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ส่วนใหญ่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี มีการบูรณาการกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สถานศึกษาอื่น

ผู้ประกอบการโรงแรม/ร้านอาหาร วัด มัสยิด คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดปัตตานี และ ประธานศาสนาคริสต์ ซึ่งเป็นเครือข่ายหน่วยปฏิบัติงานในเรื่องที่เชื่อมโยงกับงานของสำนักงาน วัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13, 21 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.5) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล/ความร่วมมือ ที่ผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ที่ดี อำนวยความสะดวกในการทำงาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“..ผู้บังคับบัญชาได้เรียกคุยผู้เกี่ยวข้องนอกรอบเพื่อแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องนำข้อร้องเรียนเข้าสู่ระบบ เป็นการลดภาระงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 14, 25 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...มีการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการผ่านการโทรศัพท์ เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรคหรือความก้าวหน้างาน มีวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี กำกับการทำงานให้มุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13, 21 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.6) วัฒนธรรมองค์กร ซึ่งมีวัฒนธรรมแบบราชการ คือ ยึดถือระเบียบแบบแผน ความเป็นทางการ ความประหยัด ความสมเหตุสมผล และความเคารพเชื่อฟังตามสายงานหรือการ บังคับบัญชา โดยผสมกับวัฒนธรรมแบบเครือข่าย เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดต้องบูรณาการงาน ทั้ง 19 กระทรวง และ 1 สำนักนายกรัฐมนตรี จึงต้องอาศัยความร่วมมือ ความเอื้ออาทร รวมถึงอาจมี ข้อตกลงบางประการในการประสานงาน และต่อมาจังหวัดปัตตานีได้มีการนำวัฒนธรรมแบบปรับตัว และวัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จมาใช้เนื่องจากเป็นจังหวัดที่พบการแพร่ระบาดและผู้ติดเชื้อสูงเป็น อันดับต้น ๆ ของประเทศในหลายรอบของการแพร่ระบาด จึงมีความคิดริเริ่ม การตอบสนองต่อ เหตุการณ์ การดำเนินการเชิงรุกมากขึ้น ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...การสื่อสารกับประชาชนให้เข้าถึงการบริการ โดยการประชาสัมพันธ์ ร่วมกันของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานีประสานงานกับสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด ปัตตานี โรงพยาบาลปัตตานี และส่วนราชการอื่น เช่น การเปิดจุดบริการฉีดวัคซีนที่องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดปัตตานี หรือจุดบริการฉีดวัคซีนอาคารจอดรถ 7 ชั้น อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ที่เป็นการให้บริการฉีดวัคซีนในลักษณะ Drive Thru แห่งแรก ๆ โดยต่อมาได้ปรับเปลี่ยนเป็นจุด ตรวจหาเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้วย ATK และวิธี RT-PCR ด้วย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 16, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.7) การวางแผนและกำหนดวิธีการทำงาน มีการกำหนดขั้นตอนหรือ วิธีการทำงาน แผนงาน ผังองค์กร ผังฟังก์ชัน หน้าที่ การกระจายงาน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...ตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานีกับหน่วยงานในสังกัด มีการประสานงาน ส่วนใหญ่ในรูปแบบเป็นทางการด้วยหนังสือราชการผ่านสื่อกลางคือ วิทยุสื่อสารตำรวจ ไลน์ เป็นต้น โดยหน่วยงานในสังกัด ได้แก่ 1) สถานีตำรวจภูธรทั้ง 12 อำเภอ มีผู้บังคับบัญชา คือ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร 2) สถานีตำรวจภูธรย่อย มีผู้บังคับบัญชา คือ สารวัตรใหญ่ เช่น สถานีตำรวจภูธรตุง และ 3) สถานีตำรวจภูธรราตาป็นยัง มีผู้บังคับบัญชา คือ สารวัตรหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร ทั้งนี้ สำหรับการประสานงาน ภายในตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี มีบางกรณีที่ประสานอย่างไม่เป็นทางการด้วยวาจา เช่น ผู้บังคับบัญชา ประสานหรือสั่งการเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในหน่วยงาน แล้วจึงมีการออกคำสั่ง แบ่งมอบภารกิจเป็นลายลักษณ์อักษรภายหลัง...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 8, 30 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...มีการบูรณาการการประสานงานระหว่างที่ทำการปกครองจังหวัด ปัตตานีและส่วนราชการอื่น เช่น สำนักงานขนส่งจังหวัดปัตตานีประสานกรณีการขนส่งคนไทยกลับ ภูมิลำเนา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานีประสานกรณีการตรวจสอบข้อมูลผู้มีความเสี่ยง สำนักงาน ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานีประสานกรณีแนวทางการดำเนินการขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่ต้องปฏิบัติในแนวเดียวกัน ตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานีประสานกรณีตรวจสอบหมายจับ บุคคลต้องสงสัยด้านความไม่สงบ หน่วยเฉพาะกิจปัตตานีประสานกรณีการข่าวความเคลื่อนไหวของ คดีความมั่นคง (หมายจับ/การหนีคดีข้ามไปยังประเทศมาเลเซีย) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9, 1 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

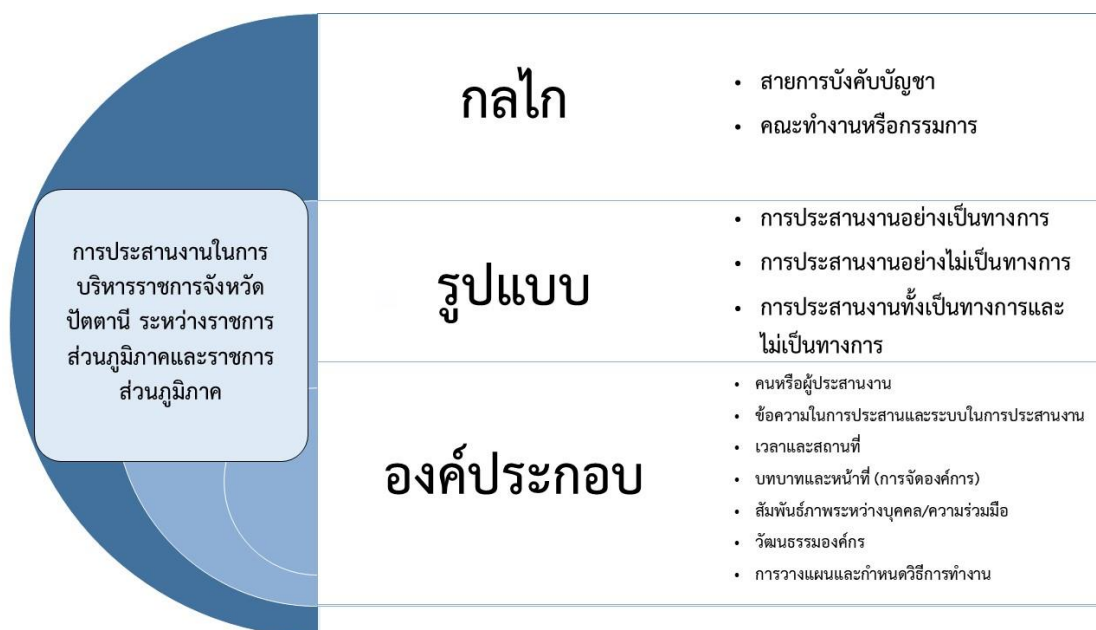
“...คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานีซึ่งประชุมสัปดาห์ละครั้ง ทำให้แผนการปฏิบัติงานของ EOC มีการปรับเปลี่ยนแนวทางใหม่รายสัปดาห์เพื่อสื่อสารต่อ เช่น การ ปรับรูปแบบการรักษา เนื่องจากมีความเร่งด่วน แต่มีการประสานการปฏิบัติให้ผู้ปฏิบัติรับทราบโดย ทัวกัน เช่น แนวทางการตั้งรับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สายพันธุ์โอไมครอน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 7 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...มีการจัดเตรียมพื้นที่รักษาผู้ป่วย การจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ โดยกำหนดเป็นแผนปฏิบัติหรือแนวทางดำเนินการประสานงานในอนาคต...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12, 20 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

ดังนั้น การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการ ส่วนภูมิภาคและราชการส่วนภูมิภาคในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในการศึกษาสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 9 แผนภาพการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนภูมิภาคในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
ที่มา : สังเคราะห์จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง, 2564

4.2.3 การประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น

การประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีกลไก รูปแบบ และองค์ประกอบ ดังนี้

1) กลไก

1.1) สายการบังคับบัญชา มีการประสานงานตามลำดับการบังคับบัญชาซึ่งมีการสั่งการหรือประสานงานจากผู้บริหารระดับสูงในราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด ลดหลั่นกันลงมา ยังราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอ แล้วราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอประสานไปยังราชการส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่รับผิดชอบ หรือราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดอาจประสานโดยตรงไปยังราชการส่วนท้องถิ่นก็ได้ เช่น จังหวัดปัตตานีโดยผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีประสานงานเพื่อสั่งการแก่ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีปลัดจังหวัดปัตตานีเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ประสานงานเพื่อสั่งการแก่นายอำเภอทุกอำเภอ ให้ประสานงานเพื่อบูรณาการการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด กับเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...การประสานงานจากราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดผ่านราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอไปยังราชการส่วนท้องถิ่น คือ สำนักงานจังหวัดปัตตานีประสานงานผ่านอำเภอ ทั้ง 12 อำเภอ เพื่อให้ประสานงานไปยังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบ

เช่น เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยส่วนใหญ่ประสานงานอย่างเป็นทางการด้วยหนังสือราชการ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...การประสานงานของราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น คือ จังหวัดปัตตานี มีการประสานผ่านส่วนราชการระดับจังหวัด เช่น ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานีหรือสำนักงานจังหวัดปัตตานี ไปยังส่วนราชการระดับอำเภอ เพื่อประสานงานไปยังราชการส่วนท้องถิ่น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9, 1 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

1.2) คณะทำงานหรือกรรมการ ที่ถูกแต่งตั้งขึ้นโดยมีกฎหมายให้อำนาจในการปฏิบัติและรองรับกับการประสานงานตามบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในจังหวัดปัตตานี เช่น

1.2.1) ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี (ศบค.ปน.)

1.2.2) คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี

1.2.3) คณะอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี

1.2.4) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี (กอปภ.จ.ปน.)

1.2.5) คณะกรรมการตามระบบบัญชาการเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขสำหรับทุกโรคและภัยสุขภาพและศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Emergency Operation Center: EOC) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี

1.2.6) คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคจังหวัดปัตตานี (ศปก.จ.) รวมถึง ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอ (ศปก.อ.) ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคตำบล (ศปก.ต.) ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี (ศปก.อบจ.ปัตตานี) และศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคเทศบาลเมืองปัตตานี (ศปก.ทม.ปัตตานี) เป็นต้น

ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ศปก.อบจ.) ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคเทศบาลนคร/เทศบาลเมือง (ศปก.ทน./ศปก.ทม.) ซึ่งสอดคล้องตามการดำเนินการของรัฐบาลที่มีการประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 โดยได้มีข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564 : สัมภาษณ์)

2) รูปแบบ

2.1) การประสานงานอย่างเป็นทางการ เป็นการประสานงานตามปกติของระบบราชการ อันมีระเบียบแบบแผน และเอกสารหลักฐาน ทั้งนี้ มีการประสานงานทั้งจากบนลงล่าง และจากล่างขึ้นบนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ส่วนใหญ่ประสานงานอย่างเป็นทางการด้วยหนังสือราชการ คือ ประสานงานจากองค์การบริหารส่วนตำบลไปยังอำเภอ เพื่อประสานไปยังจังหวัดปัตตานีผ่านส่วนราชการระดับจังหวัด เพื่อประสานไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือกระทรวงมหาดไทย และประสานงานจากองค์การบริหารส่วนตำบลไปยังจังหวัดปัตตานีผ่านส่วนราชการระดับจังหวัด เพื่อประสานไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นหรือกระทรวงมหาดไทย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 27 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...การประสานงานของราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น เช่น ตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานีและหน่วยงานในสังกัด มีการประสานงานกับราชการส่วนท้องถิ่นในลักษณะเป็นทางการด้วยหนังสือราชการเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนราชการภายนอก...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 8, 30 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...ประสานงานจากราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดผ่านราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดด้วยกันเพื่อประสานงานไปยังราชการส่วนท้องถิ่น เช่น สำนักงานจังหวัดปัตตานีประสานงานผ่านสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี เพื่อให้ประสานงานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานีทุกประเภท โดยส่วนใหญ่ประสานงานอย่างเป็นทางการด้วยหนังสือราชการ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2.2) การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งอาจเป็นการประสานงานอย่างการสอบถาม ปรีกษา หรือหารือ ที่สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...มีการประสานงานในรูปแบบอื่นที่ไม่เป็นทางการ เช่น เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี ประสานงานโดยการโทรศัพท์ปรึกษาหรือสอบถามไปยังเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนภูมิภาค คือ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี และการประสานงานผ่านแอปพลิเคชันไลน์ เพชบุ๊ก ในระดับเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการอื่น ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...ประสานอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การประสานขอกำลังเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุข ด้านความมั่นคง (ตำรวจ/ทหาร) เพื่อประจำจุดในสถานที่กักกัน ซึ่งผู้บังคับบัญชาอย่างนายอำเภอประสานงานให้ก่อนการปฏิบัติ โดยไม่ได้ทำหนังสือราชการ ทั้งนี้ สำหรับการประสานงานภายในส่วนราชการระดับอำเภอ ส่วนใหญ่นายอำเภอจะประสานเพื่อการสั่งการอย่างไม่เป็นทางการกับปลัดอำเภอ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

2.3) การประสานงานทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ อันสอดคล้องกับ คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...การประสานงานจากราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดไปยังราชการ ส่วนท้องถิ่นโดยตรง คือ สำนักงานจังหวัดปัตตานีประสานงานโดยตรงไปยังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดปัตตานีทุกประเภท โดยส่วนใหญ่ประสานงานอย่างไม่เป็นทางการก่อน เช่น การโทรศัพท์ถึง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วประสานอย่างเป็นทางการด้วยหนังสือราชการภายหลัง เช่น การจัดซื้อชุดตรวจคัดกรองโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แบบ Antigen Test Kit (ATK)...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าน้ำ รักษาราชการแทนปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลท่าน้ำ รักษาราชการแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าน้ำ รับทราบปัญหา อุปสรรคทุกเรื่องที่สำคัญจำเป็น โดยแก้ไขข้อขัดข้องในการทำงานด้วยการให้คำแนะนำหรือ ประสาน การดำเนินงานให้ด้วยตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการประสานงานของผู้บริหารอย่างไม่เป็นทางการ และมีการ ประสานสอบถามแนวทางการแก้ไขปัญหาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างเคียงให้ผู้ปฏิบัติด้วย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 27 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...บางกรณีที่ประสานอย่างไม่เป็นทางการไปก่อนแล้วส่งหนังสือราชการ ภายหลังเพื่อเป็นเอกสารหลักฐานในทางปฏิบัติระหว่างอำเภอกับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3) องค์ประกอบ

3.1) คนหรือผู้ประสานงาน ซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์หลักที่ใช้ประสานงาน ระหว่างส่วนราชการในระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งบ่อยครั้งเจ้าหน้าที่ หลักมีจำนวนไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน แต่บางหน่วยงานก็มีเจ้าหน้าที่รองหรือเครือข่ายที่เป็น ผู้ช่วยประสานงานเช่นกัน โดยสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...บุคลากรผู้ปฏิบัติงานไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในบางช่วง เนื่องมาจากมีการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในองค์กรค่อนข้างมาก (มากกว่า 10 คน) ทำให้ ผู้ปฏิบัติงานในหลายตำแหน่งต้องทำงานชดเชยตำแหน่งที่ต้องพักรักษาตัวหรือเข้ารับการรักษา...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 27 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่มีการ ประสานงานอย่างเป็นทางการด้วยหนังสือราชการไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง ทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยเฉพาะการประสานงาน เกี่ยวกับงบประมาณ แผนงาน หรือโครงการ ทั้งนี้ มีการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ โดยให้

เจ้าหน้าที่พลศึกษาประจำอำเภอ (จพล.) เป็นผู้ประสานงานกับส่วนราชการในระดับอำเภอและท้องถิ่น รวมถึงเครือข่ายด้านกีฬาของของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานีด้วย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 15, 25 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี มีการประสานงานอย่างเป็นทางการด้วยหนังสือราชการไปยังส่วนราชการระดับจังหวัดและอำเภอ แล้วให้อาสาสมัครวัฒนธรรม (อสว.) ช่วยประสานงานหรือติดตามกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13, 21 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.2) ข้อความในการประสานและระบบในการประสานงาน ที่ข้อความไม่ชัดเจนซ้ำซ้อน ทั้งที่มีระบบการสื่อสารที่รองรับการประสานงานมากขึ้น ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...มีการสื่อสารหรือสั่งการที่ซ้ำซ้อนกัน เช่น ส่วนราชการระดับจังหวัดและส่วนราชการระดับอำเภอประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องเดียวกัน ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการรายงานซ้ำซ้อนให้กับส่วนราชการระดับจังหวัดและส่วนราชการระดับอำเภอ แต่มีการนำบางเทคโนโลยีมาใช้ในการประสานงาน เช่น การประสานงานผ่านทางโทรศัพท์ การประสานงานผ่านทางไลน์กลุ่มระดับเจ้าหน้าที่ทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอ การประสานงานผ่านการประชุมออนไลน์ โปรแกรม Zoom Meeting กับส่วนราชการระดับจังหวัดมากขึ้น ทำให้การประสานงานเร็วขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 27 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...การประสานงานผ่านสื่อสารสนเทศต่างๆ ได้แก่ (1) เว็บไซต์องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี ที่สามารถโต้ตอบกับผู้เข้าใช้ระบบหรือประสานงานได้ และ (2) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นระบบต่าง ๆ เช่น ระบบจองห้องประชุมออนไลน์ ระบบขออนุญาตใช้สนามกีฬาองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...การประสานงานทางโทรศัพท์ การประสานงานผ่านแอปพลิเคชันไลน์ อาทิ กรณีการขนส่งคนไทยกลับจากต่างประเทศสู่ภูมิลำเนาในระดับอำเภอกับท้องถิ่นและท้องถิ่น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9, 1 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี มีกรณีเจ้าหน้าที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ต้องปิดสำนักงาน แล้วใช้การโทรศัพท์ประสานงานและใช้แอปพลิเคชันไลน์ เช่น ไลน์กลุ่มอาสาสมัครวัฒนธรรม (อสว.) ที่ให้ช่วยประสานงานในระดับอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เป็นไปได้ดีขึ้น อาทิ การขอข้อมูลต่างๆ การสำรวจการจัดกิจกรรมตามประเพณีนิยม เช่น กิจกรรมวันลอยกระทงที่จังหวัดปัตตานีต้องรายงานไปยังกระทรวง...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13, 21 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.3) เวลาและสถานที่ ซึ่งเวลาค่อนข้างรีบเร่งทำให้ไม่ค่อยเดินทางไป
 ประสานงานแต่ใช้อุปกรณ์สื่อสารในการประสานงาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...บางครั้งอาจมีการประสานอย่างไม่เป็นทางการล่วงหน้า เช่น
 ประสานผ่านทางโทรศัพท์ แอปพลิเคชันไลน์ กรณีมีข้อสั่งการเร่งด่วน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3.4) บทบาทและหน้าที่ (การจัดองค์การ) มีการประสานงานตามบทบาท
 หน้าที่ ตามสายงานการบังคับบัญชา ไม่ก้าวล่วงหน้าที่ระหว่างหน่วยงานเกินไป แต่อาจมีการประสานงาน
 ข้ามสายงานตามความเชื่อมโยงของภารกิจ ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...มีการกำกับติดตามงานตามสายการบังคับบัญชา ซึ่งมีผู้ว่าราชการ
 จังหวัดปัตตานี เป็นศูนย์กลางกำกับการทำงานให้มุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน ทั้งการประสานงาน
 กับส่วนราชการอื่นและการประสานงานเพื่อรายงานผู้บังคับบัญชาสูงขึ้นไป รวมทั้งการใช้กลไกคณะกรรมการ
 โรคติดต่อจังหวัดปัตตานี และอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.5) สัมพันธภาพระหว่างบุคคลและความร่วมมือ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือ
 น้ำใจไมตรี สายสัมพันธ์ส่วนตัว จะช่วยให้การประสานงานบรรลุวัตถุประสงค์ง่ายขึ้น ดังคำสัมภาษณ์
 ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี ประสานงานโดยตรงไปยัง
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างไม่เป็นทางการประมาณร้อยละ 90 มีการอาศัยความสัมพันธ์ส่วน
 บุคคลในการประสานงาน ซึ่งจะได้ข้อมูลที่ดีกว่า ตรงประเด็น ชัดเจนและเป็นข้อเท็จจริง...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13, 21 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3.6) วัฒนธรรมองค์กร มีวัฒนธรรมแบบราชการผสมกับวัฒนธรรมแบบ
 เครือญาติ คือ มีระเบียบแบบแผน ความเป็นทางการ และความเคารพเชื่อฟังตามสายงานหรือการ
 บังคับบัญชาในระดับหนึ่ง ผนวกกับมีการอาศัยความร่วมมือ ความเอื้ออาทร รวมถึงอาจมีข้อตกลง
 บางประการในการประสานงานระหว่างหัวหน้าส่วนราชการส่วนภูมิภาคกับส่วนราชการส่วนท้องถิ่น
 เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีประสานขอให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีจัดซื้อวัคซีน
 โมเดอร์นาผ่านสภาภคาชชาติไทยให้ประชาชนในพื้นที่ หรือนายอำเภอขอความอนุเคราะห์ห้องศรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เขียนแบบแปลนเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณโดยเสนอโครงการพัฒนาพื้นที่
 ที่อยู่ในเขตรับผิดชอบ ซึ่งต่อมาจังหวัดปัตตานีได้มีการนำวัฒนธรรมแบบปรับตัวและวัฒนธรรมแบบ
 มุ่งผลสำเร็จมาใช้เนื่องจากเป็นจังหวัดที่พบการแพร่ระบาดและผู้ติดเชื้อสูงเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ
 ในหลายรอบของการแพร่ระบาด จึงมีความคิดริเริ่ม ความอิสระ การตอบสนองต่อเหตุการณ์ การดำเนินการ
 เชิงรุกมากขึ้น ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ในการประสานงานจากราชการส่วนภูมิภาคในระดับอำเภอไปยังราชการส่วนท้องถิ่นนั้น นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้ปฏิบัติหน้าที่ประจำตำบล และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีความเข้าใจงานอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการบริหารราชการแบบกระจายอำนาจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตั้งงบประมาณเองได้อย่างอิสระและมีสรรพกำลัง ทำให้อำเภอประสานงานได้ แต่อาจสั่งการไม่ได้ทั้งหมด บางกรณีถ้าผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เข้าใจการปฏิบัติอาจเกิดความยากลำบากในการดำเนินงาน ซึ่งปลัดอำเภอผู้ปฏิบัติหน้าที่ประจำตำบลต้องมีเทคนิคการประสานงาน หรือใช้สายสัมพันธ์ส่วนตัวในการประสานงานเพื่อบูรณาการงานระดับตำบลให้มีความราบรื่น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6, 24 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3.7) การวางแผนและกำหนดวิธีการทำงาน มีการกำหนดหรือชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติทราบแนวทางหรือวิธีการทำงาน เพื่อประสานงานได้สอดคล้องกัน โดยมีวัตถุประสงค์การประสานงาน ขั้นตอน รวมถึงระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานีประสานงานโดยตรงไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประสานงานอย่างเป็นทางการด้วยหนังสือราชการเป็นส่วนใหญ่ โดยส่งหนังสือทางระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์หรือเว็บไซต์สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานีหรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อประสานงานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท แต่สำหรับการประสานงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี เทศบาลเมืองปัตตานี และเทศบาลเมืองตะลุมพันธ์จะมีเจ้าหน้าที่คอยรับส่งหนังสือราชการโดยวิธีปกติด้วย ซึ่งสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานีจะใช้ทะเบียนคุมเอกสารที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ประสานงานหรือรับส่งเอกสารราชการ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 11, 8 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...เนื่องด้วยการประกาศใช้พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และกฎหมายอื่นด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดน ซึ่งไม่ใช่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 อย่างช่วงปกติ ทำให้ประชาชนไม่สามารถอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าหน้าที่ได้อย่างช่วงปกติ เช่น การออกคำสั่งทางปกครองของรัฐ ประชาชนมีสิทธิอุทธรณ์ภายใน 15 วัน แต่เพราะมีความจำเป็นเร่งด่วนในการรักษาความสงบเรียบร้อยเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งเจ้าหน้าที่มีเวลาดำเนินการประมาณ 30 วัน เมื่อมีการใช้กฎหมายดังกล่าวจึงทำให้การดำเนินการมีความรวดเร็วขึ้น เมื่อคำสั่งออกมาสามารถบังคับใช้ได้เลย แต่อาจมีการลิดรอนสิทธิประชาชนเพื่อควบคุมสถานการณ์...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6, 24 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

เพราะฉะนั้น การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในการศึกษาสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 10 แผนภาพการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
ที่มา : สังเคราะห์จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง, 2564

4.2.4 การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่น

การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่น ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีกลไก รูปแบบ และองค์ประกอบ ดังนี้

1) กลไก

1.1) สายการบังคับบัญชา ส่วนใหญ่มีการประสานงานตามลำดับการบังคับบัญชาปกติ ซึ่งมีการสั่งการหรือประสานงานจากผู้บริหารระดับสูงในราชการส่วนกลางระดับกระทรวงและกรมต่าง ๆ ลดหลั่นกันลงมายังราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดและอำเภอ แล้วประสานต่อไปยังราชการส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่รับผิดชอบ แต่บางกรณีราชการส่วนกลางอาจประสานกับราชการส่วนท้องถิ่น โดยไม่ผ่านส่วนราชการภูมิภาคก็ได้ ซึ่งเกิดขึ้นค่อนข้างน้อย โดยสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...การประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค รวมถึงจากส่วนภูมิภาคไปยังท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี ไม่มีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากอาศัยการประสานงานทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

1.2) คณะทำงานหรือกรรมการ ที่ถูกแต่งตั้งขึ้นโดยมีกฎหมายให้อำนาจในการปฏิบัติและรองรับกับการประสานงานตามบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในประเทศและจังหวัดปัตตานี เช่น

1.2.1) ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.)

1.2.2) ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.)

1.2.3) ศูนย์ปฏิบัติการ ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19 (ศปก.ศบค.) มีเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติเป็นผู้อำนวยการศูนย์

1.2.4) ศูนย์บูรณาการการแก้ไขสถานการณ์โควิด - 19 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบค.ส่วนหน้า)

1.2.5) ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี (ศบค.ปน.)

1.2.6) คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี

1.2.7) คณะอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี

1.2.8) กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี (กอปภ.จ.ปน.)

1.2.9) คณะกรรมการตามระบบบัญชาการเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขสำหรับทุกโรคและภัยสุขภาพและศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Emergency Operation Center: EOC) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี

1.2.10) คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคจังหวัดปัตตานี (ศปก.จ.) รวมถึง ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอ (ศปก.อ.) ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคตำบล (ศปก.ต.) ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี (ศปก.อบจ.ปัตตานี) และศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคเทศบาลเมืองปัตตานี (ศปก.ทม.ปัตตานี) เป็นต้น

2) รูปแบบ

2.1) การประสานงานอย่างเป็นทางการ ที่เป็นการประสานงานในรูปแบบปกติ เช่น การประสานงานเพื่อจัดทำคำของบประมาณประจำปี พ.ศ. 2565 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานีโดยตรงต่อสำนักงบประมาณ ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการที่มีฐานะเทียบเท่ากรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...การประสานงานในสถานการณ์ดังกล่าว เป็นไปตามแนวปฏิบัติราชการปกติที่ระเบียบหรือกฎหมายกำหนดไว้ ส่วนใหญ่ประสานงานอย่างเป็นทางการด้วยหนังสือราชการ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 27 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

2.2) การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งอาจประสานงานอย่างการปรึกษาหรือสอบถาม ที่สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...มีการประสานงานในรูปแบบอื่นที่ไม่เป็นทางการ เช่น เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี ประสานงานโดยการโทรศัพท์ปรึกษาหรือสอบถามไปยังเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลาง คือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเกี่ยวกับการเงิน/งบประมาณ หรือองค์กรอิสระ เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

2.3) การประสานงานทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ อันสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...การประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี อาศัยการประสานงานทั้งรูปแบบที่เป็นทางการอย่างการใช้หนังสือราชการเป็นหลักและการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงาน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3) องค์ประกอบ

3.1) คนหรือผู้ประสานงาน ที่เป็นปัจจัยหลักในการประสานงานทั้งในองค์กร และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่เต็มกรอบอัตรากำลัง โดยสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ด้านบุคลากรแม้จะมีบุคลากรไม่เต็มอัตราและขาดแคลนเจ้าหน้าที่ที่เป็นวิชาชีพทางด้านสาธารณสุขก็ยังสามารถประสานงานได้ ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...ขาดแคลนบุคลากรตำแหน่งสำคัญ เช่น กองช่างซึ่งไม่มีข้าราชการมีแต่ลูกจ้างเหมาบริการตามภารกิจ กองสาธารณสุขมีกรอบอัตรากำลังตำแหน่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแต่ไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 27 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3.2) ข้อความในการประสานและระบบในการประสานงาน ที่อาจไม่เหมาะสมเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดแคลนบุคลากรและอุปกรณ์การประสานงานที่จำเป็น ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ขาดแคลนอุปกรณ์สำนักงาน เช่น โทรสาร โทรศัพท์กลางของฝ่ายงาน เนื่องจากเพิ่งมีการแยกกองสาธารณสุขออกมา...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3.3) เวลาและสถานที่ ซึ่งมีการประสานงานจากส่วนกลางที่ระยะเวลาเร่งด่วนแต่มีปริมาณงานที่มาก ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...ด้านเวลาอาจไม่มีประสิทธิภาพมากนัก เพราะมีปริมาณงานที่มีความเร่งด่วนค่อนข้างมาก ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3.4) บทบาทและหน้าที่ (การจัดองค์การ) ซึ่งมีโครงสร้างตามสายการบังคับบัญชา มีการแบ่งกอง/ฝ่ายในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการกำหนดบทบาทและหน้าที่ระหว่างข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...มีการกำหนดทิศทางการประสานงานโดยปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของข้าราชการประจำในหน่วยงานก่อนรายงานไปยังนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน โดยงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานต้องประสานงานผ่านปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งการประสานงานที่มีหนังสือราชการเป็นเครื่องมือหลักในการประสานงานอย่างเป็นทางการ มีเอกสารเป็นลายลักษณ์อักษร และการประสานงานที่ไม่เป็นทางการ ทั้งที่ต้องรายงานและไม่จำเป็นต้องรายงานนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...ส่วนมากหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลท่าน้ำจะเชื่อมโยงภารกิจงานในแต่ละด้านตามอำนาจหน้าที่ กำกับการทำงานให้มุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 27 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3.5) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล/ความร่วมมือ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานีมักจะมีช่องว่างวัยระหว่างผู้บริหารองค์กรกับผู้ปฏิบัติ จึงอาจมีทัศนคติในการทำงานที่ต่างกันบ้าง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ช่วงอายุของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติที่ค่อนข้างแตกต่างกัน ทำให้แนวคิดหรือทัศนคติในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีลดขั้นตอนในการประสานงานได้ เนื่องจากบางครั้งผู้บริหารไม่ยอมรับการทำงานรูปแบบใหม่...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3.6) วัฒนธรรมองค์กร ที่เน้นวัฒนธรรมแบบราชการ คือ ความเป็นทางการระหว่างส่วนราชการส่วนกลางกับส่วนราชการส่วนท้องถิ่น อ้างอิงระเบียบปฏิบัติ เอกสารเป็นลายลักษณ์อักษร ความสมเหตุสมผล ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...เน้นการประสานด้วยหนังสือราชการอย่างเป็นทางการทั้งกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นด้วยกัน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3.7) การวางแผนและกำหนดวิธีการทำงาน ที่ไม่ได้กำหนดในระยะยาว มากเท่าที่ควร ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...ส่วนใหญ่องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี รับนโยบายและแนวทางการปฏิบัติมาจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค ทำให้มีการวางแผนระยะสั้นเป็นบางเรื่องเท่านั้น ไม่ได้มีแนวทางของการประสานงานในอนาคตที่เป็นทางการ เน้นแนวทางการทำงานในรูปแบบรับมือหรือแก้ไขมากกว่าป้องกัน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

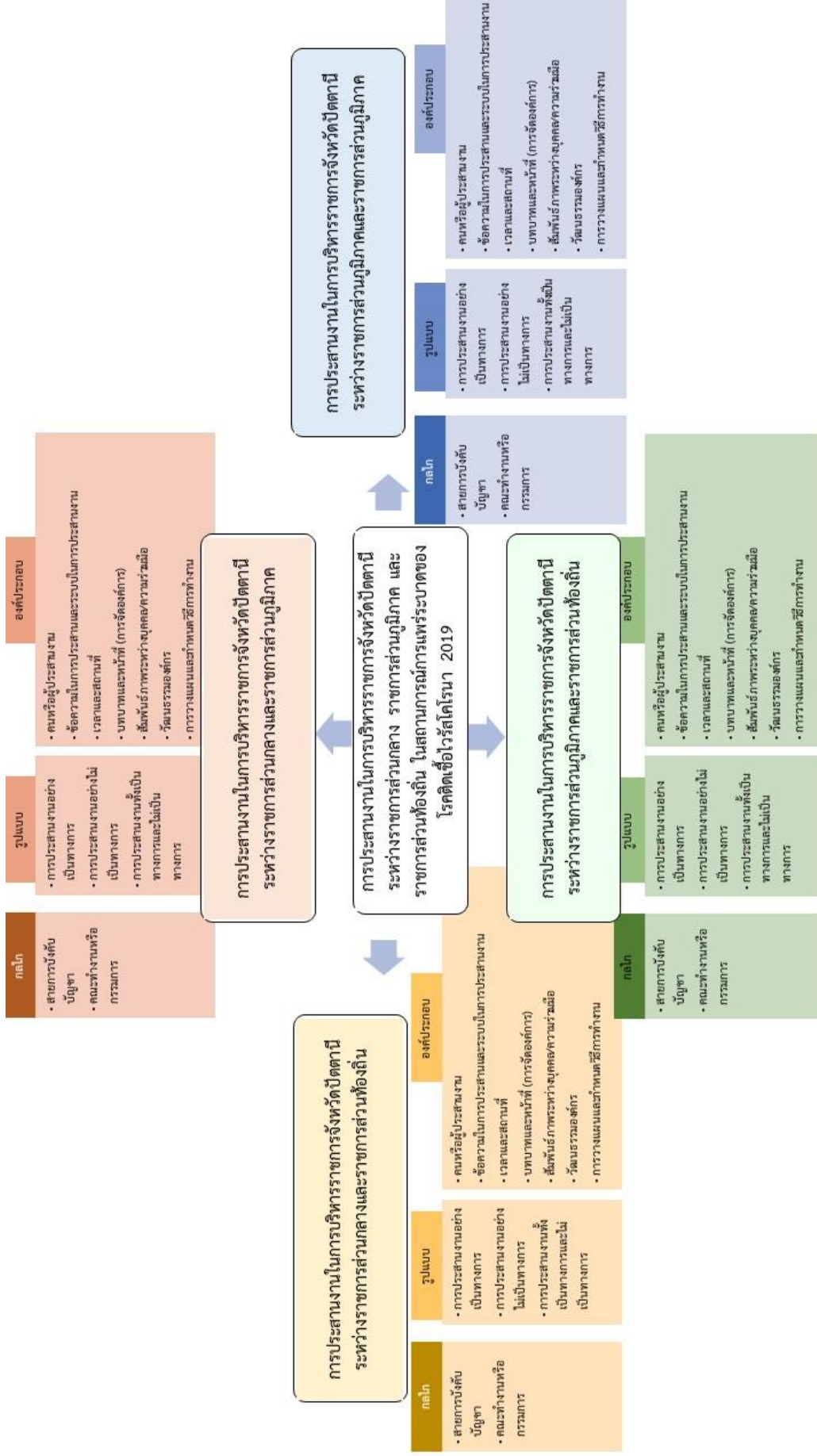
ด้วยเหตุนี้ การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในการศึกษาสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 11 แผนภาพการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ที่มา : สังเคราะห์จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง, 2564

ดังนั้น การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในการศึกษาสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 12 แผนภาพการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ที่มา : สังเคราะห์จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง, 2564

4.3 ปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี

จากการวิเคราะห์ พบว่า ปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี จำแนกการประสานงานได้ 7 ประเภท มีลักษณะเฉพาะ ดังนี้

4.3.1 ระเบียบหรือข้อกฎหมาย ที่กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่บางประการไม่เอื้อต่อการประสานงาน

สืบเนื่องจากระเบียบปฏิบัติ ข้อกฎหมาย หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องทั้งจากราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทำให้จังหวัดปัตตานีมีโครงสร้างการบริหาร สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ค่อนข้างมากทั้งกลไกคณะทำงานและกรรมการชุดต่าง ๆ รวมถึงอำนาจบางประการของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติไม่สอดคล้องหรือไม่เพียงพอต่อหน้าที่หรือภารกิจที่ได้รับมอบหมายหรือมีความเชื่อมโยงกัน ตลอดจนการตีความข้อกฎหมายและคำสั่งหรือประกาศที่เกี่ยวข้องของส่วนราชการในพื้นที่ไม่ตรงกับเจตนารมณ์การสั่งการหรือประสานงานของราชการส่วนกลาง ดังนี้

1) มีโครงสร้างการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ขนาดใหญ่และค่อนข้างมาก ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...โครงสร้างของงาน อำนาจหน้าที่ ไม่ค่อยมีความเหมาะสม เนื่องจากมีโครงสร้างการบริหารจำนวนมากทำให้หัวหน้าส่วนราชการเป็นกรรมการหรือคณะทำงานหลายชุด...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 14, 25 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ในสถานการณ์ดังกล่าวจังหวัดปัตตานีมีโครงสร้างของงาน ทั้งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี อนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี ที่อาจมีผลทางกฎหมาย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2) อำนาจบางประการของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติไม่สอดคล้องหรือไม่เพียงพอต่อหน้าที่หรือภารกิจ ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...มีโครงสร้างของงานและอำนาจหน้าที่ที่อาจไม่สอดคล้องกับการดูแลประชาชนบางกรณี เนื่องจากไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3, 21 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...มีอำนาจหน้าที่ที่ยังไม่เพียงพอในการปฏิบัติ เช่น เรื่องความรับผิดชอบเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งการส่วนราชการในจังหวัดปัตตานีโดยตรงได้เพียงส่วนราชการสังกัดภูมิภาค คือ 33 หน่วยงาน โดยส่วนราชการที่เหลืออื่น ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีมีอำนาจหน้าที่เพียงกำกับดูแล ทั้งส่วนราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น จึงต้องอาศัยการประสานงานและการสั่งการจากส่วนกลางด้วย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...การประสานงานหรือการปฏิบัติงานที่ผู้บังคับบัญชาต้องการสั่งการอย่างหนึ่ง แต่ในเชิงข้อกฎหมายไม่เอื้ออำนวย เช่น กรณีการออกคำสั่งให้ประชาชนฉีดวัคซีนเพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว ซึ่งมีข้อจำกัดเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 20, 2 กุมภาพันธ์ 2565: สัมภาษณ์)

3) การตีความข้อกฎหมายและคำสั่งหรือประกาศที่เกี่ยวข้องของส่วนราชการในพื้นที่ไม่ตรงกับเจตนารมณ์ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...นโยบาย มาตรการ สั่งการ ที่กระทรวงหรือกรมการปกครอง ประสาน มาด้วยหนังสือราชการที่สั่งการเป็นข้อความสั้นๆ โดยอ้างถึงหนังสือฉบับก่อนหน้า (เรื่องเดิม) อาจไม่ครอบคลุม ทำให้ผู้ปฏิบัติไม่เข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าไม่มีการประชุมซักซ้อมการปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติในระดับภูมิภาคอาจตีความ ไม่ตรงกับเจตนารมณ์การสั่งการหรือประสานงาน เช่น การตีความคำสั่งจังหวัดปัตตานีที่ห้ามมีการชนไก่/แข่งนก อาจตีความการปฏิบัติแค่ 2 เรื่องนี้ ไม่รวมสัตว์ประเภทอื่น จากการตีความที่ผิดเพี้ยนจากผู้ปฏิบัติ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งตีความไม่ตรงกัน เช่น การตีความ การใช้งบประมาณในการปฏิบัติว่าจะกระทบกับระเบียบหรือสถานการณ์สาธารณสุข (ภัยแทรกซ้อน)...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 16, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

4.3.2 การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และการมีสมรรถนะเชิงลบ

จังหวัดปัตตานี มีบางกรณีที่การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน กระบวนการ และลำดับความสำคัญงานไม่เหมาะสมกับบริบท การประสานงานหรือการสื่อสารที่ไม่ชัดเจน สั่งการซ้ำซ้อน หรือไม่เป็นเอกภาพ การขาดแคลนทรัพยากรบุคคลและสมรรถนะของบุคลากรที่เหมาะสม และบางส่วนราชการมีวัฒนธรรมองค์กรการปฏิบัติงานที่เป็นอุปสรรค ดังนี้

1) การวางแผน กระบวนการ และลำดับความสำคัญงานที่ไม่เหมาะสมกับบริบท ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...อำเภอรับทราบข้อมูลจริงในพื้นที่ แต่ข้อมูลที่จังหวัดรับทราบอาจล่าช้ากว่าอำเภอ จึงทำให้การประสานงานเพื่อสั่งการอาจล่าช้าไปบ้าง โดยการประสานงานของอำเภอกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทเทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างเป็นทางการด้วยหนังสือราชการ ไม่ค่อยรวดเร็วเท่าที่ควร ไม่ค่อยตรงตามผลสัมฤทธิ์ เนื่องจากส่งหนังสือราชการทางไปรษณีย์หรือใส่ซองรังนกกระจอกของอำเภอ ทำให้ค่อนข้างล่าช้าประมาณ 1 สัปดาห์...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...ส่วนราชการระดับจังหวัดหรือส่วนราชการระดับอำเภอ จัดเก็บข้อมูลไม่เรียบร้อย ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประสานงานและรายงานหรือจัดทำข้อมูลส่งให้อีกครั้ง...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 27 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...เมื่อมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้ต้องโอนเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกโครงการที่มีการรวมตัวของประชาชนจำนวนมาก...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 15, 25 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคกับราชการส่วนท้องถิ่น มีการประสานงานส่วนใหญ่ผ่านสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดหรือผ่านอำเภอ ไม่ค่อยประสานงานโดยตรงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากนัก และไม่ค่อยมีการติดตามหรือประเมินผลมากนัก...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2) การประสานงานหรือการสื่อสารที่ไม่ชัดเจน สั่งการซ้ำซ้อน หรือไม่เป็นเอกภาพ ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...บางครั้งอาจมีข้อสั่งการบางประการที่ไม่ชัดเจน และมีความเร่งด่วนมาก เช่น การประสานขอข้อมูลที่มีรายละเอียดคลุมเครือ ทำให้เป็นอุปสรรคในทางปฏิบัติ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...มีการสื่อสารหรือสั่งการที่ซ้ำซ้อนกัน เช่น ส่วนราชการระดับจังหวัดและส่วนราชการระดับอำเภอประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องเดียวกัน ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการรายงานซ้ำซ้อน ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 27 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...ในปี พ.ศ. 2563 การประสานงานและดำเนินงานยังไม่เป็นเอกภาพ แต่ละหน่วยงานไม่เข้าใจบทบาทตนเองเท่าที่ควร ประกอบกับการจัดสรรงบประมาณยังไม่เหมาะสม...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9, 1 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3) การขาดแคลนทรัพยากรบุคคลที่เหมาะสม ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...มีทรัพยากรทางการบริหารที่ไม่เพียงพอ และมีภาระงานค่อนข้างมาก...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3, 21 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...มีทรัพยากรทางการบริหารค่อนข้างจำกัด โดยขาดแคลนบุคลากรบางตำแหน่งที่สามารถช่วยในการปฏิบัติได้ เช่น อีหม่าม ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์ ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีความเหนื่อยล้าหรืออาจขาดขวัญและกำลังใจ เนื่องจากมีภาระงานเพิ่มมากขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...ขาดแคลนบุคลากร ซึ่งบางช่วงกำลังพลลดลง เนื่องจากมีการติดเชื้อจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือการติดเชื้อในชุมชน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6, 24 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...องค์การบริหารส่วนตำบลท่าน้ำ อำเภอปะนาเระ ขาดแคลนบุคลากร ตำแหน่งสำคัญ เช่น กองช่างซึ่งไม่มีข้าราชการ มีแต่ลูกจ้างเหมาบริการตามภารกิจ กองสาธารณสุขมีกรอบอัตรากำลังตำแหน่งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขแต่ไม่มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 27 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

4) สมรรถนะของบุคลากรที่ไม่เหมาะสม เช่น ความรู้ความสามารถ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะคนดี และพฤติกรรม ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในส่วนของฝ่ายเลขานุการจำเป็นต้องมีความรู้ด้านระบาดวิทยา ซึ่งเป็นงานค่อนข้างหนัก...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...การประสานงานผิคนหน่วยงาน เนื่องจากความเข้าใจภารกิจงานของแต่ละส่วนราชการคลาดเคลื่อน โดยเฉพาะส่วนราชการที่มีงานเชื่อมโยงกัน เช่น สำนักงานแรงงานจังหวัด สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด สำนักงานจัดหางานจังหวัด สำนักงานประกันสังคม...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ความไม่เข้าใจระหว่างราชการระดับจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการประสานงาน เช่น การบริหารจัดการผู้ป่วยหรือผู้สัมผัสเสี่ยงที่ต้องกักตัวในอำเภอเดียวกัน แต่คนในครอบครัวที่ต้องกักตัวร่วมกันมีภูมิลำเนาอยู่ต่างอำเภอ ทำให้มีปัญหาในการเบิกจ่ายงบประมาณและความสามารถในการสื่อสารของเจ้าหน้าที่เพื่อทำความเข้าใจกับประชาชน ไม่สามารถดำเนินการได้ทันที เช่น การประสานงานเพื่อขนส่งคนไทยที่เดินทางกลับจากประเทศมาเลเซีย ซึ่งยานพาหนะไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน แต่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถอธิบายให้ประชาชนเข้าใจได้อย่างทั่วถึง...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9, 1 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ทักษะการเสนอหนังสือราชการเพื่อประสานงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี ที่ยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานสารบรรณ สายการบังคับบัญชา ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ หรือส่วนราชการ เช่น ไม่ทราบตำแหน่งและลำดับชั้นของเจ้าหน้าที่และหัวหน้าส่วนราชการซึ่งจำเป็นต้องมีความรู้สำหรับการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ เพราะปกติจะเน้นการปฏิบัติงานตามฟังก์ชันมากกว่างานสารบรรณ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 7 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ทัศนคติของเจ้าหน้าที่ผู้ประสานหรือผู้ปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน เช่น กรณีเจ้าหน้าที่ที่ประสานงานเกี่ยวกับงบประมาณในการปฏิบัติมักมองว่าอำเภอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่บ่อยครั้ง เนื่องจากอำเภอไม่สามารถตั้งงบประมาณเองได้ จึงทำให้ภาระการเบิกจ่ายงบประมาณตกอยู่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 27 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานบางส่วนที่มองว่างานที่ไม่ใช่หน้าที่ มีความยุ่งยาก และไม่อยากดำเนินการ ไม่มองผลกระทบต่อประชาชน หรือไม่เปิดใจยอมรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ มีเพดานกั้น มีการใช้ข้ออ้างด้านอายุ ความถนัด ทำให้งานตกอยู่ที่คนที่ใช้เทคโนโลยีในการทำงานได้คล่องแคล่ว...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13, 21 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ไม่เปิดอ่านหนังสือต่าง ๆ ที่ส่งไปยังระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์หรือทางอีเมลที่จังหวัดประสานงานต่าง ๆ ทำให้เกิดการล่าช้า จะต้องมีการโทรสอบถามเกี่ยวกับการประสานงานดังกล่าว ในกรณีที่เป็นเรื่องด่วน บางครั้งมีการโทรประสานงานไปแล้วไม่ได้รับการให้ความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ เท่าที่ควร ประกอบกับช่วงที่มีการแพร่ระบาดหนักหลายหน่วยงานมีการทำงานแบบ WFH และไม่มีเจ้าหน้าที่ประจำการที่สำนักงาน ทำให้การประสานงานต่าง ๆ ล่าช้าด้วย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12, 20 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

5) ส่วนราชการมีวัฒนธรรมองค์กรการปฏิบัติงานที่เป็นอุปสรรค ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่

“...ส่วนราชการมีวัฒนธรรมองค์กรการปฏิบัติงานและการบังคับบัญชาที่แตกต่างกัน เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี สามารถบังคับบัญชาหรือสั่งการส่วนราชการสังกัดภูมิภาคได้ทั้งหมด แต่ทำได้เพียงกำกับดูแลองค์กรบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี เทศบาลเมืองปัตตานี และเทศบาลเมืองตะลุบัน ซึ่งคล้ายคลึงกับนายอำเภอที่สามารถบังคับบัญชาหรือสั่งการส่วนราชการระดับอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้านได้ แต่ทำได้เพียงกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อย่างองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลในพื้นที่...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...กรณีการประสานขอข้อมูลที่เร่งด่วน ในระยะเวลาที่จำกัด ไม่ค่อยมีเบอร์โทรศัพท์ส่วนตัวในการประสานเจ้าหน้าที่ระดับกระทรวง ซึ่งมีแต่เบอร์โทรศัพท์ส่วนกลางทำให้ต้องประสานงานหลายขั้นตอน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

4.3.3 งบประมาณที่ไม่เพียงพอกับการปฏิบัติ

จังหวัดปัตตานีได้รับแจ้งจากสำนักงบประมาณว่า มีการปรับลดงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 รวมถึงส่วนราชการในจังหวัดปัตตานีมีภารกิจค่อนข้างมากแต่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ อีกทั้งไม่มีอำนาจในการใช้จ่ายงบประมาณบางส่วน ประกอบกับหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายบางอย่างไม่ครอบคลุมภารกิจที่ต้องประสานงานหรือปฏิบัติงาน ดังนี้

1) หน่วยงานมีภารกิจค่อนข้างมากแต่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...งบประมาณ ไม่เพียงพอ ซึ่งอำเภอได้รับการจัดสรรงบประมาณจาก กรมการปกครองเพิ่มเติม เพื่อซื้ออุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการประสานงานหรือการประชุม เช่น โน้ตบุ๊ก กล้อง ขาดตั้งกล้อง ไมโครโฟน เพื่อถ่ายทอดสดวิดีโอข้อสั่งการของนายอำเภอไปยังพื้นที่...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 21 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...งบประมาณของส่วนราชการในจังหวัดปัตตานีที่มีการปรับลดงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้สามารถปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัดได้ยากขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2) ไม่มีอำนาจในการใช้จ่ายงบประมาณบางประการ ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...งบประมาณ ที่ไม่เพียงพอเนื่องจากอำเภอไม่สามารถตั้งงบประมาณเองได้ ต้องรอการจัดสรรจากส่วนกลางเป็นระยะ ต้องใช้กลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนงบประมาณ เช่น การจ่ายขาดเงินสะสม แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมักมีข้อกังวลเกี่ยวกับระเบียบ ข้อกฎหมาย จึงทำให้มีความล่าช้า...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3) หลักเกณฑ์การเบิกจ่ายบางอย่างไม่ครอบคลุมภารกิจ ทำให้หน่วยปฏิบัติ บางหน่วยไม่สามารถเบิกจ่ายได้ เช่น หลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่าตอบแทนเสียงภัยของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในการเฝ้าระวัง สอบสวน ป้องกัน ควบคุม และรักษาผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในส่วนภูมิภาคสังกัดกระทรวงสาธารณสุขสามารถส่งเอกสารเบิกจ่ายงบประมาณได้ แต่เจ้าหน้าที่ด่านหน้าสังกัดอื่นมีความยากลำบากในการเบิกจ่ายทั้งที่ปฏิบัติหน้าที่ในภารกิจเกี่ยวเนื่องกัน เช่น เจ้าหน้าที่ประจำด่านตรวจคัดกรองโรค เจ้าหน้าที่ประจำสถานที่เฝ้าระวังสำหรับกักกันกลุ่มเสี่ยง เป็นต้น

4.3.4 การอำนวยความสะดวกของผู้บริหารที่ไม่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่

การอำนวยความสะดวกของผู้บริหารจากราชการส่วนกลางช่วงแรกมีการสั่งการที่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ประกอบกับราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาคมีการสั่งการไม่เป็นเอกภาพหรือซ้ำซ้อนในหลายครั้ง ดังนี้

1) การสั่งการที่ไม่ตรงกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น กำหนดเวลาในการประสานหรือปฏิบัติงานไม่เหมาะสม ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...กระทรวงหรือส่วนกลางส่งหนังสือข้อสั่งการ หรือต้องการให้จังหวัดสนับสนุนข้อมูล โดยไม่ให้เวลาในการจัดทำข้อมูล จึงทำให้ประสิทธิภาพการประสานงานมีประสิทธิภาพ

น้อยกว่าที่ควร รวมทั้งการดำเนินงานแต่ละครั้งนั้นยังมีค่าใช้จ่าย เช่น ค่าเดินทาง ไม่มีงบประมาณสนับสนุน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12, 20 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ส่วนราชการส่วนกลางกำหนดเวลาทำงานไว้อย่างชัดเจน แต่เนื่องจากสถานการณ์ดังกล่าวในจังหวัดปัตตานีมีความรุนแรง ในบางช่วงไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลจริงได้...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 14, 25 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2) การสั่งการที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เช่น การเร่งรัดฉีดวัคซีน หรือตรวจ ATK ช่วงเดือนถือศีลอด ที่อาจขัดต่อหลักความเชื่อของคนมุสลิมบางกลุ่ม ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...บางครั้งกระทรวงมหาดไทยและกรมการปกครองอาจไม่ทราบข้อจำกัดกับบริบทของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน เช่น การเร่งฉีดวัคซีนให้ครบ 70 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งพื้นที่ปกติอาจทำได้ แต่สำหรับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมของคนในพื้นที่ที่มีความแตกต่าง เพราะเป็นพื้นที่พิเศษ จึงทำให้การประสานงานหรือสื่อสารให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพทำได้ยาก...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 21 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3) การสั่งการไม่เป็นเอกภาพหรือซ้ำซ้อน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...หน่วยงานเชิงนโยบายจากราชการส่วนกลางมีข้อสั่งการในงานเดียวกัน แต่สั่งการหลายครั้งและสั่งการผ่านหลายหน่วยงาน ทำให้พื้นที่หรือส่วนราชการระดับจังหวัดมีภาระงานเยอะ ทั้งที่มีกลุ่มเป้าหมายเดียวกัน (เหมือนแย่งกันสั่งการ) ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 15, 25 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...การสื่อสารหรือสั่งการที่ซ้ำซ้อนกัน เช่น ส่วนราชการระดับจังหวัดและส่วนราชการระดับอำเภอประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องเดียวกัน ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการรายงานซ้ำซ้อนให้กับส่วนราชการระดับจังหวัดและส่วนราชการระดับอำเภอ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 7, 27 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...โครงสร้างของงาน อำนาจหน้าที่ ในช่วงแรกยังไม่ค่อยมีความเหมาะสม ยังไม่เป็นเอกภาพเท่าที่ควร เช่น การเสนอหนังสือให้ออกคำสั่งในฐานะคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี มีทั้งเสนอจากที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี สำนักงานจังหวัดปัตตานี และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี ซึ่งปัจจุบันมีการยกเลิกคำสั่งจังหวัดปัตตานีบางฉบับและออกคำสั่งใหม่ทดแทนให้มีความเหมาะสมมากขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12, 20 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

4.3.5 การให้ความร่วมมือที่ไม่เพียงพอของประชาชนในพื้นที่

ด้วยจังหวัดปัตตานีมีการออกประกาศและคำสั่ง รวมถึงข้อสั่งการที่ต้องการความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ แต่มีประชาชนบางส่วนซึ่งเป็นส่วนน้อยที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งจังหวัดปัตตานี รวมทั้งมีอุปสรรคในการใช้ภาษาท้องถิ่นในการประสานงาน ทักษะคติของประชาชนในพื้นที่ที่มีความแตกต่าง และมีความท้าทายในการทำความเข้าใจกับประชาชน ทั้งนี้ ยังมีความขัดแย้งระหว่างการเมืองท้องถิ่นและการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

1) การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งจังหวัดปัตตานีของประชาชน ซึ่งจังหวัดปัตตานีมีคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี ด้านกำกับติดตามการบังคับใช้กฎหมาย ที่จับกุมผู้กระทำความผิด โดยข้อมูล ณ 19 มีนาคม 2565 มีการจับกุมผู้ไม่ใส่หน้ากากอนามัย 139 ราย การจับกุมร้านค้าที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งจังหวัดปัตตานี 13 ราย การจับกุมการรวมกลุ่มที่ฝ่าฝืนคำสั่งจังหวัดปัตตานี 2 ราย รวมถึงการจับกุมอื่น ๆ 5 ราย นอกจากนี้ ยังมีการออกตรวจกวาดล้างมาตรการต่าง ๆ ตามคำสั่งของจังหวัดปัตตานีด้วย ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

ภาพประกอบ 13 การจับกุมผู้ไม่สวมหน้ากากอนามัย
ที่มา : คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี, 2564

2) ใช้ภาษาท้องถิ่นในการประสานงานหรือพูดคุยกับประชาชนในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“..ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ภาษาในการสื่อสารหรือประสานงานสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เป็นคนต่างพื้นที่ (กำแพงภาษา) เนื่องจากคนพื้นที่ทั้งเจ้าหน้าที่และประชาชนนิยมพูดด้วยภาษามลายู...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 21 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3) ทักษะคติของประชาชนในพื้นที่มีความแตกต่างและความท้าทายในการทำความเข้าใจกับประชาชน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“..มีประชาชนที่ต่อต้านรัฐทั้งแง่นโยบายและการปฏิบัติ ทำให้ต้องใช้สรรพกำลังจำนวนมาก ต้องสื่อสารหรือประสานงานโดยไม่กระทบความเชื่อของประชาชน ต้องรู้เขารู้เรา

คือ เข้าใจเนื้อหาที่จะสื่อสาร เช่น การประสานงานเรื่องวัคซีนมีการใช้ประกาศจุฬาราชมนตรีรองรับ การฉีดวัคซีนว่าสามารถทำได้ การทักทายตามแนวทางศาสนาที่มีค่านิยม ความเชื่อ ว่าอยู่บนพื้นฐานความสะอาด การปฏิบัติของชาวมุสลิมเรื่องการจัดการขยะ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 21 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...มีปัจจัยที่เกี่ยวกับความเชื่อของประชาชน ด้านศาสนาเกี่ยวกับการฉีดวัคซีน ซึ่งต่อต้านการเข้ารับวัคซีนเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้วย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6, 24 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...ปัญหาและความท้าทายการประสานงานในระดับภูมิภาคหรือพื้นที่ คือ การทำความเข้าใจกับอำเภอและประชาชน โดยเฉพาะเรื่องมาตรการทางด้านสาธารณสุข เช่น ระยะเวลาการกักตัวผู้สัมผัสหรือผู้เสี่ยง...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 9, 1 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...สร้างความเข้าใจแก่ประชาชน เนื่องจากไม่เคยมีสถานการณ์ดังกล่าวมาก่อน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

4) มีความขัดแย้งระหว่างการเมืองท้องถิ่นและการเมืองท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวไว้

“...มีข้อขัดแย้งหรือการเมืองภายในพื้นที่ เช่น ความขัดแย้งระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ผู้บริหารเทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล) กับท้องถิ่น (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน)...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 21 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

4.3.6 การใช้เทคโนโลยีทั้งของเจ้าหน้าที่และผู้บริหารที่ยังไม่เหมาะสมกับการประสานงาน

ในจังหวัดปัตตานีมีส่วนราชการส่วนภูมิภาคและส่วนราชการส่วนท้องถิ่นบางแห่งที่มีข้อจำกัดด้านการใช้เทคโนโลยี เพราะผู้บริหารไม่ได้เทคโนโลยีอย่างเต็มที่ และบุคลากรมีทักษะและความรู้ความสามารถในเรื่องเทคโนโลยีไม่มากเท่าที่ควร ดังนี้

1) ผู้บริหารบางหน่วยงานไม่ได้ใช้เทคโนโลยีในการประสานงานมากเท่าที่ควร ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติที่ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีลดขั้นตอนในการประสานงานได้ เนื่องจากบางครั้งผู้บริหารไม่ยอมรับการทำงานรูปแบบดังกล่าว เช่น เมื่อมีผู้ปฏิบัติจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงผู้ติดเชื้อทำให้ต้องกักตัว ไม่สามารถทำงานแล้วส่งไฟล์ให้ผู้บริหารตรวจงานหรือประสานงานโดยตรง แต่ต้องประสานงานผ่านเพื่อร่วมงานให้จัดทำเอกสารแล้วประสานคนกลางนำไปให้ผู้บริหารตรวจงานอีกครั้งก่อนแก้ไข เสนอ หรือประสานงาน เป็นต้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

2) ผู้ประสานงานหรือผู้ปฏิบัติบางหน่วยงานขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...บุคลากร มีเต็มอัตราตามกรอบโครงสร้าง แต่ไม่ค่อยมีทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีมากนัก เช่น เจ้าหน้าที่ที่อยู่ประจำด้านตรวจใช้แอปพลิเคชันไลน์ไม่ค่อยเป็นประกอบกับใช้อุปกรณ์สื่อสารรุ่นเก่า (โทรศัพท์มือถือยี่ห้อโนเกีย รุ่น 3310) ทำให้บางครั้งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องมานั่งรวมกันที่บ้านของผู้ใหญ่บ้านเพื่อใช้เน็ตบุ๊กประชุมเพื่อประสานงานโดยมีปลัดอำเภอเป็นที่เลี้ยง...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 21 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...การประสานงาน ณ ปัจจุบันนั้น ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากยังมีอีกหลายหน่วยงานที่มีข้อจำกัดเรื่องการใช้เทคโนโลยี อาจจะเป็นเพราะบุคลากรในหน่วยงานดังกล่าวยังมีความรู้ความสามารถในเรื่องเทคโนโลยีไม่มากเท่าที่ควร...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12, 20 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ส่วนใหญ่เน้นการประสานงานด้วยการประชุมนั่งโต๊ะ เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการที่มีอายุระหว่าง 40-55 ปี จึงมีการใช้เทคโนโลยีค่อนข้างน้อย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3, 21 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

4.3.7 มีระยะเวลาการประสานงานและการทำงานที่จำกัดและเร่งด่วน

ในช่วงที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการประสานงานและสั่งการด่วนจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาคค่อนข้างมากกว่าปกติ ทำให้เจ้าหน้าที่มีภารกิจมากขึ้น เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องเตรียมพร้อมการสั่งการทุกสถานการณ์ ทุกเวลา ไม่เว้นวันหยุดราชการหรือล่วงเลยเวลาปฏิบัติราชการ ดังนี้

1) มีเวลาในการประสานงานที่กระชั้นชิด ซึ่งมีภาระงานจำนวนมาก ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...มีระยะเวลาจำกัด และต้องรายงานข้อมูลด่วนๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้การประสานงานค่อนข้างช้า และการเปลี่ยนแปลงคำสั่งจังหวัดตลอดเวลา ทำให้การประชาสัมพันธ์หรือประสานให้รับทราบโดยทั่วกันไม่ทันกาล ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องเป็นตัวแทนภาครัฐทั้งราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคในการสื่อสารกับผู้ปฏิบัติด้วยกันและประชาชน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 21 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...มีระยะเวลาจำกัด และเร่งรีบในการปฏิบัติ เนื่องจากมีข้อสั่งการด่วนค่อนข้างมากกว่าปกติ ทำให้การปฏิบัติในเชิงปริมาณสามารถทำได้ แต่ในเชิงคุณภาพอาจทำได้ยาก เช่น กระทรวงมหาดไทยประสานเข้า ให้รายงานข้อมูลช่วงเย็นในวันเดียวกัน ซึ่งอำเภอไม่ใช่ส่วนราชการเจ้าของข้อมูล อาทิ จำนวนผู้ป่วยติดเชื้อ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...เวลาในการปฏิบัติหน้าที่ที่เร่งด่วนจำเป็นแทบทั้งหมด ทำให้ต้องจัดสรรเวลาและชิ้นงานให้ทันต่อสถานการณ์...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 7 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...มีข้อติดขัดในการประสานส่วนราชการส่วนภูมิภาคบางหน่วยงาน กรณีที่ต้องการข้อมูลเร่งด่วนสำหรับรายงานในระยะเวลาจำกัด...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2) มีการปฏิบัติงานหรือประสานงานนอกเหนือเวลาราชการ สอดคล้องกับที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...มีระยะเวลาจำกัด ต้องทำงานมากขึ้นทั้งในที่ทำงานและนอกที่ทำงาน ซึ่งต้องลงพื้นที่นอกเวลาราชการ เช่น การออกตรวจด่าน การออกตรวจการห้ามออกนอกเคหสถาน (เคอร์ฟิว) ที่มีทั้งภัยแทรกซ้อนอย่างภัยความมั่นคง ภัยเกี่ยวกับยาเสพติด สาธารณภัย อาทิ อุทกภัย เป็นต้น ทำให้เจ้าหน้าที่มีภารกิจรัดตัวมากทั้งการประสานงานและการปฏิบัติงาน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6, 24 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...กระทรวงมหาดไทยประสานขอข้อมูลช่วงเช้า แต่ให้จังหวัดรายงานข้อมูลช่วงเย็นในวันเดียวกันหรือช่วงเช้าของวันถัดไป ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องเตรียมพร้อมการส่งการทุกสถานการณ์ ไม่เว้นวันหยุดราชการหรือล่วงเลยเวลาปฏิบัติราชการ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

ดังนั้น ปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี ในการศึกษาสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 14 แผนภาพปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี

ที่มา : สังเคราะห์จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง, 2564

4.4 แนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี สามารถจำแนกได้ 6 ประเภท มีลักษณะเฉพาะ ดังนี้

4.4.1 ควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบหรือข้อกำหนด

จังหวัดปัตตานีควรชี้แจงทำความเข้าใจหรือซักซ้อมแก่หน่วยปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความชัดเจนในการประสานงานและการปฏิบัติ ให้ตีความข้อมูลตรงกันหรือปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...การประชุมซักซ้อมการปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติในระดับภูมิภาคอาจตีความไม่ตรงกับเจตนารมณ์การสั่งการหรือประสานงาน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...ควรปรับปรุงการชี้แจงทำความเข้าใจแก่หน่วยปฏิบัติ เพราะหนังสือราชการแต่ละฉบับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งตีความไม่ตรงกัน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตีความการใช้งานประมาณในการปฏิบัติว่าจะกระทบกับระเบียบหรือสถานการณ์สาธารณสุข (ภัยแทรกซ้อน)...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 16, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

4.4.2 ควรสร้างความชัดเจนและความเชื่อมโยงในการประสานงาน รวมถึงมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์

ในห้วงสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว ควรสร้างความชัดเจนและเป็นเอกภาพในการประสานงานและปฏิบัติงาน โดยมีการซักซ้อมหรือแจ้งรายละเอียดการประสานให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ปรับกระบวนการหรือขั้นตอนให้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ และมีความเชื่อมโยงงานทุกภาคส่วนให้ตรงกับเป้าหมายในการปฏิบัติ รวมถึงควรสร้างเครือข่ายการประสานงาน ดังนี้

1) ควรสร้างความชัดเจนและเป็นเอกภาพในการประสานงานและปฏิบัติงาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ควรมีการซักซ้อมการปฏิบัติให้ชัดเจน เพราะข้อสั่งการบางอย่างไม่ใช่การสั่งการที่เป็นการทั่วไป เช่น การประสานแจ้งมติที่ประชุมระดับกระทรวงหรือกรมที่ต้องปฏิบัติอย่างเร่งด่วน ควรมีการซักซ้อมทำความเข้าใจในระดับจังหวัดก่อนประสานมายังระดับอำเภอและท้องถิ่นในรายละเอียดการปฏิบัติเพื่ออำนวยความสะดวกการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...ควรมีความชัดเจนในการประสานงานแบบไม่เป็นทางการกรณีจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งควรใส่รายละเอียดการประสานหรือแนวทางปฏิบัติด้วย เช่น การประสานงานผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ควรมีเนื้อหาที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นหลักฐานการประสานงานเบื้องต้น โดยมีช่วงเวลาในการประสานเพื่อให้ทันกับการปฏิบัติงานจริง...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 7 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ในการประชุมเพื่อประสานงานควรมีการรวบรวมความต้องการในที่ประชุมให้ละเอียด คือ ควรมีความชัดเจน และหาข้อสรุปในการประชุมให้แล้วเสร็จ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 14, 25 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ควรมีช่องทางการติดต่อประสานงานเป็นชุดเดียว (One Stop Service) เพื่อลดความผิดพลาดในการประสานงาน ควรมีฐานข้อมูลเดียวกัน สามารถตอบสนองการทำงานตามนโยบายได้ตามเจตนารมณ์ และผู้ปฏิบัติควรมีความเข้าใจในนโยบายให้สามารถประสานงานได้...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 15, 25 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2) ควรปรับกระบวนการหรือขั้นตอนให้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ และมีความเชื่อมโยงในการปฏิบัติงาน ที่กล่าวว่า

“...ควรใช้วงจร PDCA ปรับแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ไปเรื่อย ๆ เพื่อให้การประสานหรือทำงานดีขึ้น เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี เพื่อพิจารณาการดำเนินการให้ได้ข้อสรุปก่อนนำเข้าวาระพิจารณาของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี และควรมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ประกอบกับควรมีความเห็นอกเห็นใจในการทำงานร่วมกันด้วย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 7 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ควรลดการประชุมลง แต่เพิ่มการลงพื้นที่พบปะประชาชนมากขึ้น เพื่อให้การประสานงานเชิงพื้นที่มีความชัดเจน เข้าใจสถานการณ์จริง และสร้างแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 21 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...ควรเน้นประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักโดยเชื่อมโยงงานทุกภาคส่วนให้ตรงกับเป้าหมาย เช่น สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานีและสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี เชื่อมโยงงานเรื่องคุณภาพชีวิตหรือปากท้องประชาชน โดยมีปลัดอำเภอผู้ปฏิบัติหน้าที่ประจำตำบลช่วยเหลือนายอำเภอในการเชื่อมโยงงานภาพรวมในตำบล แนะนำ กำกับดูแลงานในระดับตำบล ส่วนระดับอำเภอมีนายอำเภอเชื่อมโยงงานทุกส่วนและกำกับการทำงานให้มุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกัน เช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดที่เชื่อมโยงการประสานงานภาพรวมระดับจังหวัด...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 6, 24 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

3) ควรสร้างเครือข่ายการประสานงาน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...พยายามสร้างเครือข่ายการทำงานระดับพื้นที่ของหน่วยงาน ให้ติดต่อประสานงานได้อย่างรวดเร็ว...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 15, 25 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...มอบหมายให้ภาคีเครือข่าย เช่น หัวหน้าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เครือข่ายเยาวชน เครือข่ายภาคเอกชน ประสานงานกับหน่วยงานอื่น อาทิ การประสานเกี่ยวกับข้อมูลผู้ติดเชื้อ การประสานงานเกี่ยวกับคนไทยที่เดินทางกลับมาจากต่างประเทศ การประสานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นต้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 3, 21 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

4.4.3 ควรมีจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับการประสานงานตามภารกิจหน้าที่

ส่วนราชการส่วนกลาง โดยเฉพาะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดสรรงบประมาณ ควรอำนวยความสะดวกให้กับส่วนราชการส่วนภูมิภาคและส่วนราชการส่วนท้องถิ่นในการจัดทำคำของบประมาณให้สอดคล้องกับภารกิจ หน้าที่ และบริบทในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เป็นการกระทบกับหน่วยปฏิบัติ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...อำเภอควรได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากไม่สามารถตั้งงบประมาณเองได้อย่างองค์ประกอบครอบคลุมท้องถิ่น และระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณบางประการไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 4, 21 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

4.4.4 ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาควรกำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษา

การบัญชาการเหตุการณ์ในสภาวะที่มีการแพร่ระบาดของโรคดังกล่าว ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาควรจัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนงาน ควรสั่งการที่เป็นรูปธรรม และมีความชัดเจน ควรคาดการณ์สถานการณ์ เพื่อกำหนดแผนปฏิบัติงานหรือปรับเปลี่ยนแนวทางการประสานงาน และควรกำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาแก่ผู้ปฏิบัติงาน ดังนี้

1) ควรจัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนของการประสานงาน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...ควรมีการจัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนของข้อสั่งการตั้งแต่ในราชการส่วนกลางทั้งระดับกระทรวงและกรม ก่อนสั่งการหรือประสานงานมายังราชการส่วนภูมิภาคอย่างระดับจังหวัดและอำเภอ ที่จะต้องประสานงานต่อไปยังระดับราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

2) ควรสั่งการที่เป็นรูปธรรมและมีความชัดเจน ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ควรมีการสั่งการที่ชัดเจนจากผู้บริหาร โดยเฉพาะระดับจังหวัด เช่น การห้ามจัดกิจกรรมต่าง ๆ การอนุญาตให้จัดกิจกรรม เป็นต้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 7 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ในเชิงนโยบาย ผู้บริหารควรมีการสั่งการที่เป็นรูปธรรมเป็นลายลักษณ์อักษร ให้ผู้ปฏิบัติมีกรอบการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 15, 25 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3) ควรคาดการณ์สถานการณ์ เพื่อกำหนดแผนปฏิบัติงานหรือปรับเปลี่ยนแนวทางประสานงาน สอดคล้องกับที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

“...การคาดการณ์สถานการณ์ล่วงหน้าชัดเจนและรวดเร็ว โดยคาดการณ์จากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีทีม SAT ของจังหวัดปัตตานีวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่กับข้อมูลที่ผู้บริหารได้รับจากราชการส่วนกลาง ทำให้สามารถกำหนดแนวทางปฏิบัติได้ เช่น การตั้งรับสถานการณ์ การรักษาตามวิถีชีวิตคนในพื้นที่...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 7 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...วิเคราะห์แนวโน้มการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่ โดยใช้กลไกของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานีในการแต่งตั้งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานีด้านต่าง ๆ เช่น คณะอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี ด้านการป้องกันการติดเชื้อ ด้านการรักษาผู้ติดเชื้อ ด้านข้อมูล ประชาสัมพันธ์และรับเรื่องร้องเรียน ด้านกำกับติดตามการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อรองรับสถานการณ์ในอนาคต เช่น มีการจัดเตรียมพื้นที่รักษาผู้ป่วย การจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ โดยกำหนดเป็นแผนปฏิบัติหรือแนวทางดำเนินการประสานงานในอนาคต...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12, 20 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารมีการคาดการณ์สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่จะมีผลกระทบต่อการทำงานผ่านกลไก EOC สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี มีการเตรียมความพร้อม ดูทิศทางโดยประเมินสถานการณ์ทุกสัปดาห์ ซึ่งช่วงแรกมีการประเมินสถานการณ์ผ่านแอปพลิเคชัน Zoom Meeting เวลาว่างคืน อันประกอบด้วยนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปัตตานี เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี และผู้อำนวยการโรงพยาบาลในจังหวัดปัตตานี มีการกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงานในการประสานงานในอนาคต โดยมีการซ้อมแผนบนโต๊ะ ซึ่งต้องมีโครงสร้างให้ชัดเจน และผู้รับผิดชอบต้องมีข้อมูลครบถ้วน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 20, 2 กุมภาพันธ์ 2565: สัมภาษณ์)

4) ควรกำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษา ดั่งคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ผู้บังคับบัญชา คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี รับทราบปัญหาอุปสรรคในการทำงานเป็นเกือบทุกกรณี โดยกำกับ ชี้แนะ ให้ข้อเสนอแนะและคำแนะนำผ่านกลไกต่าง ๆ เพื่อแก้ไข

ข้อขัดข้องในการทำงาน เช่น คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี กรมการจังหวัด (ในที่ประชุมประจำเดือน) คณะกรรมการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดปัตตานี (ก.บ.จ.ป.น.) เป็นต้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...หาแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค โดยเจ้าหน้าที่จะรายงานข้อมูลต่อผู้บังคับบัญชาแล้วผู้บังคับบัญชาอาจรายงานหน่วยเหนือเพื่อเร่งแก้ไขปัญหา หรือให้แนวทางการแก้ไขปัญหา ให้คำปรึกษา และช่วยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้นจนงานสำเร็จ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13, 21 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...บางกรณีผู้บังคับบัญชาจะให้คำปรึกษาเบื้องต้นแล้วหาทางแก้ไขปัญหาให้ เช่น กรณีมีข้อร้องเรียนเกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชาได้เรียกคุยผู้เกี่ยวข้องรอบเพื่อแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องนำข้อร้องเรียนเข้าสู่ระบบ เป็นการลดภาระงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 14, 25 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

4.4.5 ควรประชาสัมพันธ์ร่วมกันทุกภาคส่วนเพื่อสร้างความตระหนักรู้ร่วมกัน

ในการประสานงานให้สัมฤทธิ์ผลควรสื่อสารกับประชาชนให้เกิดการรับรู้ โดยการประชาสัมพันธ์ร่วมกันทุกภาคส่วน และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคให้เหมาะสม โดยเฉพาะการประสานงานผ่านผู้นำศาสนา ผู้นำจิตวิญญาณ เนื่องจากทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของคนในพื้นที่ที่ไม่เปิดรับข้อมูลจากคนภายนอกมากนัก ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ควรสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคให้เหมาะสม ซึ่งควรประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำศาสนา ผู้นำจิตวิญญาณ เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12, 20 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...การสื่อสารให้คนเข้าใจสิ่งที่เราต้องการสำหรับการประสานงาน ซึ่งมีการใช้คนท้องถิ่นที่สามารถพูดภาษามลายูได้ในการประสานงาน โดยผู้รับสารหรือประสานงานต้องเข้าใจเนื้อหาในระยะเวลาสั้นๆ เนื่องจากอาศัยการประสานต่อกันเป็นทอด เช่น การประสานงานผ่านเจ้าหน้าที่ไปยังผู้ปกครองกับนักเรียนในสถานศึกษา...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13, 21 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ควรมีการสื่อสารกับประชาชนให้เข้าถึงการบริการ โดยการประชาสัมพันธ์ร่วมกัน เช่น การเปิดจุดบริการฉีดวัคซีนที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี หรือจุดฉีดวัคซีนอาคารจอดรถ 7 ชั้น อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 16, 28 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

4.4.6 ควรใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการประสานงานมากขึ้น

การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ควรสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งการประสานงานภายใน

และภายนอกหน่วยงาน การสั่งการ การกำกับและติดตามการดำเนินงาน การจัดเก็บข้อมูลและการค้นหาข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภาพรวม ทำให้ประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลา ลดการเดินทาง และสามารถทำงานควบคู่ไปด้วย ดังนี้

1) สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งการประสานงานภายในและภายนอกหน่วยงาน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังนี้

“...ระบบราชการยังคงต้องมีเอกสารหรือหลักฐานในการประสานงาน เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบและมีแหล่งอ้างอิงข้อมูล แต่ควรใช้เทคโนโลยีหรือระบบอิเล็กทรอนิกส์แทน ทั้งการประสานงานภายในและภายนอกหน่วยงาน สร้างแฟ้มจัดเก็บข้อมูลและรหัส สำหรับการประสานงานด้วยหนังสือราชการ เพื่ออำนวยความสะดวกในการประสานงาน ค้นหาข้อมูล และการทำงานอย่างรวดเร็ว ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 2, 19 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...นำเทคโนโลยีมาใช้ในการการประสานงานมากขึ้น เช่น การประสานงานผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ผ่านเฟซบุ๊ก ผ่านการประชุมด้วยระบบ Zoom meeting อาทิ การประชุมของจังหวัดปัตตานีเพื่อประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการและอำเภอเกี่ยวกับมาตรการทางด้านสาธารณสุข...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...ทุกหน่วยงานหรือผู้บริหารทุกคนควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการเป็นสื่อกลางในการประสานงาน เนื่องจากปัจจุบันยังมีหลายหน่วยงานที่เวลาประสานงานต้องเป็นหนังสือที่เป็นกระดาษ แบบออนไลน์ไม่ได้เลย และไม่ยอมปรับตัวในการประสานงาน โดยการใช้สื่อออนไลน์เพื่ออำนวยความสะดวกในการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานีให้ดียิ่งขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 12, 20 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

2) เน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสั่งการ กำกับและติดตามการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภาพรวม ตามคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่กล่าวว่า

“...การใช้เทคโนโลยี เช่น วิทยุสื่อสารกรมการปกครอง ซึ่งใช้ในการประสานงานส่งต่อข้อมูล หรือรายงานสถานการณ์ได้รวดเร็วปัจจุบันทันด่วน อาทิ การประสานจากป้องกันจังหวัดปัตตานี (ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี) ไปยังปลัดอำเภอในพื้นที่ เพื่อประสานการปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ชูรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ในการดูแลคนไทยที่เดินทางกลับจากต่างประเทศ การตรวจสอบคนต่างด้าวที่เข้ามาในพื้นที่ การส่งต่อผู้ป่วยติดเชื้อ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานโดยใช้การประชุมรูปแบบออนไลน์ เช่น ประสานงานผ่านระบบ Zoom Meeting ระหว่างส่วนราชการภายในจังหวัดปัตตานี และโรงพยาบาลภายในจังหวัดปัตตานี ทำให้สามารถสั่งการและประสานงานได้อย่าง

ทันทั้งนี้ ทั้งนี้ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกำกับและติดตามการดำเนินงานด้วย เช่น นวัตกรรม การติดตามอาการผู้ป่วย ทำให้ลดการสัมผัสระหว่างบุคลากรทางการแพทย์กับผู้ป่วย...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 10, 7 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...นำระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ เช่น ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ กลางของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โทรสาร ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดที่มีบัญชีผู้ใช้ของเจ้าหน้าที่จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัด ทำให้สามารถรายงานข้อมูลโดยตรงได้เร็วขึ้น เนื่องจากไม่ต้องประสานงานผ่านทางอำเภอ เป็นการลด ขั้นตอนการประสานงาน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 11, 8 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...ประชุมร่วมกันเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ ซึ่งอาจไม่ต้องใช้หนังสือราชการ ทุกครั้ง แต่ควรใช้เทคโนโลยีการประสานงานมากขึ้น เช่น การประสานงานในรูปแบบ Video Call, Google Form, แอปพลิเคชันไลน์ ระบบประชุม Zoom Meeting ซึ่งจะลดขั้นตอนการทำหนังสือ ลดเวลาการประสานงาน โดยอาจทำรายงานการประชุมในภายหลังเป็นหลักฐานการประสานงาน...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 13, 21 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐควรใช้ระบบสารสนเทศ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และระบบออนไลน์ในการประสานงานให้มากยิ่งขึ้น เช่น แอปพลิเคชันไลน์ อินสตราแกรม ระบบสารบรรณ อิเล็กทรอนิกส์ แอปพลิเคชันอื่น ๆ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 18, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

“...การประสานทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่ค่อนข้างรวดเร็ว เนื่องจากมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประสานงานผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การประสานงานผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ซึ่งมีการจัดตั้งไลน์กลุ่ม การประชุมด้วยระบบ Zoom meeting การใช้ระบบรายงานผ่าน Google Form เป็นต้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 19, 29 ธันวาคม 2564: สัมภาษณ์)

3) สร้างความเข้าใจในใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก กล่าวว่า

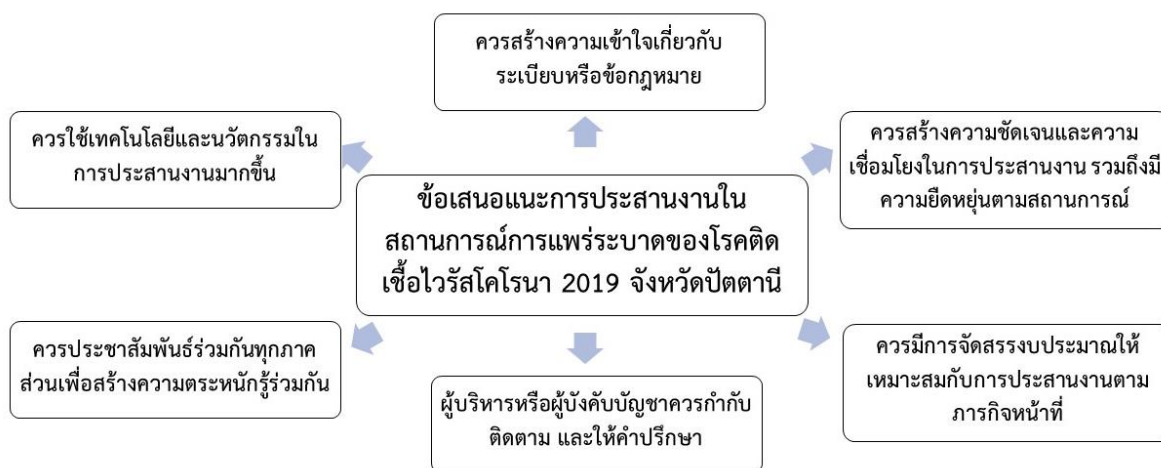
“...ควรสร้างองค์ความรู้ในการใช้ชีวิตแบบ New Normal ให้กับชาวบ้าน และการใช้เทคโนโลยี ทั้งข้าราชการ ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น และประชากร ให้เข้าถึงเทคโนโลยีต่าง ๆ...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 1, 17 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

“...การประชาสัมพันธ์ข้อมูลหรือคำสั่งจังหวัดผ่านเฟซบุ๊กแฟนเพจในการ นำเสนอหรือสื่อสารให้ประชาชนรับทราบ เพื่อให้ภาครัฐทำงานง่ายขึ้น...”

(ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5, 22 พฤศจิกายน 2564: สัมภาษณ์)

ในการนี้ แนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี ในการศึกษาสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 15 แผนภาพแนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี

ที่มา : สังเคราะห์จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง, 2564

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษารูปแบบการประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี และเสนอแนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จากการเลือกตัวอย่างแบบผสมผสาน (Combination Purposeful Sampling) ระหว่างวิธีเลือกตัวอย่างแบบก้อนหิมะ (Snowball Sampling) และวิธีเลือกตัวอย่างแบบมีเกณฑ์ (Criterion Sampling) โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหลักในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 21 คน ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค รวมถึงจากส่วนภูมิภาคไปยังท้องถิ่น จังหวัดปัตตานี และ ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานีให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยและนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้สามารถสรุปผลการวิจัยออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดปัตตานีในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2) การ

ประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 3) ปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี และ 4) ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดปัตตานีในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1) ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดปัตตานี

(1) จังหวัดปัตตานี มีส่วนราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด จำนวน 33 ส่วนราชการ มีส่วนราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอ จำนวน 12 อำเภอ (115 ตำบล 642 หมู่บ้าน) มีส่วนราชการส่วนท้องถิ่น จำนวน 114 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 15 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 96 แห่ง นอกจากนี้ จังหวัดปัตตานียังมีส่วนราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค (จังหวัดปัตตานี) ด้วย

(2) จังหวัดปัตตานี มีผู้บริหารระดับสูง คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี จำนวน 1 คน มีผู้บริหารระดับต้น คือ รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี จำนวน 3 คน ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในงานที่ได้รับมอบอำนาจทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความมั่นคง ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ

2) การบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี

(1) การจัดโครงสร้างการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี มีหลากหลายโครงสร้างในการสั่งการและประสานงาน โดยมีกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี (กอบก.จ.ปน.) ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมในการรับมือสถานการณ์ภัยในพื้นที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2558 (ฉบับปรับปรุง 2563) เป็นหลัก ร่วมกับกฎหมาย และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงมีคณะกรรมการอำนวยการศูนย์บริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี เป็นผู้กำกับการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน และมีศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดปัตตานี รวมถึงมีคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี ซึ่งภายหลังได้แต่งตั้งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี นอกจากนี้ มีการจัดตั้งคณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคจังหวัดปัตตานี (ศปก.จ.ปัตตานี) ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคอำเภอ (ศปก.อ.) ทั้ง 12 อำเภอ ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคตำบล (ศปก.ต.) ทุกตำบล ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี (ศปก.อบจ.ปัตตานี) และศูนย์ปฏิบัติการ

ควบคุมโรคเทศบาลเมืองปัตตานี (ศปก.ท.ม.ปัตตานี) เพื่อกำกับ ดูแล และติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันโรคในพื้นที่โดยเคร่งครัด ต่อมาได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 21/2564 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บูรณาการการแก้ไขสถานการณ์โควิด - 19 ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศบค.ส่วนหน้า) ลงวันที่ 17 ตุลาคม 2564 โดยยกเลิกโครงสร้างดังกล่าว เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2564 ทั้งนี้ มีการจัดตั้งคณะกรรมการตามระบบบัญชาการเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขสำหรับทุกโรคและภัยสุขภาพและศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Emergency Operation Center: EOC) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีการทำงานคล่อมสายงานหรือข้ามสายงาน (Cross Functional) จากโครงสร้างงานปกติที่เป็นกลุ่มงานมาเป็นกลุ่มภารกิจ 13 ด้าน โดยมีนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปัตตานี ในฐานะผู้บัญชาการเหตุการณ์ (Incident Commander: IC) เป็นผู้กำกับ ติดตามให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

(2) การเตรียมพร้อมสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี ก่อนพบการแพร่ระบาดมีการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การจัดเตรียมระบบการสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง และระบบสื่อสารสำรองที่จำเป็น การประเมินความเสี่ยงภัยและผลกระทบที่เกิดจากสถานการณ์ พร้อมทั้งจัดเจ้าหน้าที่เพื่อเฝ้าระวังสถานการณ์ และการแจ้งเตือนภัย มีการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการซักซ้อมของเจ้าหน้าที่รัฐ การจัดเตรียมสถานที่ปลอดภัยเพื่อรองรับผู้ประสบภัย พร้อมสิ่งสาธารณูปโภคที่จำเป็นในการดำรงชีพ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีเมื่อเกิดภัย และกำหนดจุดรวมพลสำหรับการอพยพ การสร้างการรับรู้และความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนเข้าใจและปฏิบัติในการป้องกันตนเอง

(3) การดำเนินการระหว่างเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี ได้มีการควบคุมสถานการณ์และการบริหารจัดการ ได้แก่ การค้นหาผู้ประสบภัย การเฝ้าระวังสถานการณ์ติดตามประเมินสถานการณ์เป็นระยะ ๆ และการรักษาความสงบเรียบร้อย ในการนี้ มีการประชาสัมพันธ์ประชาสัมพันธ์แนวทางการปฏิบัติ เพื่อให้ประชาชนรับทราบสถานการณ์ที่ถูกต้อง ให้ระมัดระวังอันตราย และลดความตื่นตระหนก รวมถึงการชี้แจงและการรับเรื่องร้องเรียน ทั้งนี้ มีการสงเคราะห์และช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยสำรวจความต้องการของผู้ประสบภัยเบื้องต้น

(4) การฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของจังหวัดปัตตานี มีการสำรวจความต้องการของผู้ประสบภัยและความเสียหายเบื้องต้น ซึ่งส่วนใหญ่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีพ และการเดินทางไปประกอบอาชีพ มีการสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย ได้แก่ การรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสภาพจิตใจ การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคระบาดในพื้นที่ การจัดการที่อยู่อาศัยพร้อมประสานความช่วยเหลือและการส่งผู้ประสบภัยกลับภูมิลำเนา การฟื้นฟูอาชีพ จัดฝึกอบรมอาชีพ และจัดหางาน การจ่ายค่าชดเชยและเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทั้งนี้ มีการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ประสบภัยด้วย

5.1.2 การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำแนกได้ 4 ประเภท มีลักษณะเฉพาะ ดังนี้

1) การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ การประสานงานจากส่วนราชการระดับกระทรวง สำนักนายกรัฐมนตรี ส่วนราชการระดับกรม หรือเทียบเท่ากรมมายังส่วนราชการส่วนภูมิภาคอย่างจังหวัดปัตตานี มีลักษณะการประสานงาน ดังนี้

1.1) กลไก ประกอบด้วย (1) สายการบังคับบัญชา ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี เป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง (บริหารสูง) มีรองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี 3 คน (บริหารต้น) เป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนในงานที่ได้รับมอบอำนาจด้านต่าง ๆ มีส่วนราชการระดับจังหวัด ที่มีหัวหน้าส่วนราชการ เป็นผู้บังคับบัญชา (อำนาจการต้น/สูง) รวมถึงส่วนราชการระดับอำเภอ ที่มีนายอำเภอ เป็นผู้บังคับบัญชา (อำนาจการต้น/สูง) และ (2) คณะทำงานหรือกรรมการ เช่น ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (ศบค.)

1.2) รูปแบบ ประกอบด้วย (1) การประสานงานอย่างเป็นทางการ เป็นการปฏิบัติงานตามปกติ โดยมีส่วนราชการระดับกระทรวงจะเน้นความเป็นทางการที่อาจมีการมอบอำนาจให้รองปลัดกระทรวงหรืออธิบดีกรมในสังกัดประสานงานมายังจังหวัด รวมถึงนายกรัฐมนตรีก็อาจมีการมอบหมายรองนายกรัฐมนตรี (2) การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งทำกิจกรรมหรือใช้วิธีการอื่น เพื่อให้การประสานงานสำเร็จ เช่น การประสานงานโดยใช้สายสัมพันธ์ส่วนตัว และ (3) การประสานงานทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การประสานเป็นทางการผ่านการประชุมคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี แล้วรายงานอย่างไม่เป็นทางการเป็นการส่วนตัว

1.3) องค์ประกอบ ประกอบด้วย (1) คนหรือผู้ประสานงาน ที่บ่อยครั้งเจ้าหน้าที่ผู้ประสานและผู้ปฏิบัติเป็นคนละหน่วยงาน ซึ่งมีการประสานงานผ่านหน่วยงานสังกัดเดียวกัน และคนละหน่วยงานตามสายการบังคับบัญชา (2) ข้อความในการประสานและระบบในการประสานงาน บางครั้งมีความไม่ชัดเจนเนื่องจากการส่งการภาพรวมจากส่วนราชการส่วนกลาง มีเครื่องมือสื่อสารและระบบสารสนเทศที่ใช้สำหรับประสานงานหลากหลาย (3) เวลาและสถานที่ โดยมากมีระยะเวลาการประสานงานที่กระชั้นชิด และส่วนใหญ่ประสานงานผ่านสื่อต่าง ๆ ทำให้สามารถประสานงาน ณ ที่ตั้งหน่วยงาน โดยไม่ต้องเดินทางได้ (4) บทบาทและหน้าที่ มีการแบ่งอำนาจหน้าที่และกำหนดภารกิจอย่างชัดเจน ตามระเบียบหรือกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ ซึ่งกำหนดความสัมพันธ์และเชื่อมโยงงานแต่ละส่วน (5) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล/ความร่วมมือ มีส่วนร่วมในงานที่เชื่อมโยงหรือบูรณาการกัน (6) วัฒนธรรมองค์กร มีความเป็นระบบราชการสูง คือ ค่อนข้างยึดถือระเบียบแบบแผน ความเป็นทางการ ความประหยัด ความสมเหตุสมผล และความเคารพเชื่อฟังตามสายงานหรือการบังคับบัญชา และ (7) การ

วางแผนและกำหนดวิธีการทำงาน มีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการประสานงานที่ชัดเจน มีการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ ระยะเวลา และสถานที่

2) การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนภูมิภาค ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ การประสานงานระหว่างส่วนราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดด้วยกัน ที่มีหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้บังคับบัญชา (อำนาจการต้น/สูง) และการประสานงานระหว่างส่วนราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดกับส่วนราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอ ที่มีนายอำเภอ เป็นผู้บังคับบัญชา (อำนาจการต้น/สูง) มีลักษณะการประสานงาน ดังนี้

2.1) กลไก ประกอบด้วย (1) สายการบังคับบัญชา ตามลำดับการบังคับบัญชาซึ่งมีการสั่งการหรือประสานงานจากผู้บริหารระดับสูงในราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ลงหลั่นกันลงมายังราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดด้วยกันและส่วนราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอ และ (2) คณะทำงานหรือกรรมการ ที่ถูกแต่งตั้งขึ้นโดยมีกฎหมายให้อำนาจในการปฏิบัติและรองรับกับการประสานงานตามบริบทสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในจังหวัดปัตตานี เช่น ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี (ศบค.ปน.)

2.2) รูปแบบ ประกอบด้วย (1) การประสานงานอย่างเป็นทางการ เป็นการปฏิบัติงานตามปกติของระบบราชการ มีระเบียบแบบแผน โดยดำเนินการเองหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบได้ ทั้งการประสานงานแนวราบและแนวตั้ง การประสานงานเป็นลายลักษณ์อักษรหรือวาจา (2) การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ เป็นการประสานงานที่ตรงข้ามกับการประสานงานอย่างเป็นทางการ เช่น การพูดคุยหรือทาบทาม และ (3) การประสานงานทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การลงนามในหนังสือสั่งการและใช้สายสัมพันธ์ส่วนตัวในการประสานงาน

2.3) องค์ประกอบ ประกอบด้วย (1) คนหรือผู้ประสานงาน เป็นปัจจัยหลักที่ใช้ประสานระหว่างส่วนราชการในระดับจังหวัดและอำเภอ ซึ่งบ่อยครั้งเจ้าหน้าที่หลักมีจำนวนไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน แต่บางหน่วยงานก็มีเจ้าหน้าที่รองหรือเครือข่ายที่เป็นผู้ช่วยประสานงานเช่นกัน ทั้งนี้ มีการประสานงานทั้งระหว่างผู้บังคับบัญชาและระดับเจ้าหน้าที่ด้วยกัน (2) ข้อความในการประสานที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และระบบในการประสานงาน ที่มีระบบติดต่อสื่อสารที่ดี (3) เวลาและสถานที่ ซึ่งมีการประสานงานแนวราบเพื่อร่นเวลาในการประสานงานปกติ ทั้งในและนอกเวลาทำการ รวมถึงใช้เครื่องมือสื่อสารแทนการประสานงานต่อหน้า ที่ต้องพบปะตามสถานที่ต่าง ๆ (4) บทบาทและหน้าที่ มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และแบ่งภารกิจอย่างชัดเจน ซึ่งกำหนดความสัมพันธ์และเชื่อมโยงงานแต่ละส่วน โดยสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาจังหวัดปัตตานีตามสายการบังคับบัญชา (5) สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล/ความร่วมมือ ที่ผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติมีความสัมพันธ์ที่ดี อำนวยความสะดวกในการทำงาน (6) วัฒนธรรมองค์กร มีวัฒนธรรมแบบราชการ โดยผสมกับวัฒนธรรมแบบเครือข่าย

ต่อมาจังหวัดปัตตานีได้มีการนำวัฒนธรรมแบบปรับตัวและวัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จมาใช้ เพื่อดำเนินการเชิงรุกมากขึ้น และ (7) การวางแผนและกำหนดวิธีการทำงาน มีการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการทำงาน แผนงาน ผังองค์กร ผังฟังก์ชัน และการกระจายงาน

3) การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คือ การประสานงานระหว่างส่วนราชการส่วนภูมิภาคทั้งระดับจังหวัดและระดับอำเภอกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจังหวัดปัตตานีมีทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บังคับบัญชา มีลักษณะการประสานงาน ดังนี้

3.1) กลไก ประกอบด้วย (1) สายการบังคับบัญชา มีการประสานงานตามลำดับชั้นจากผู้บริหารระดับสูงในราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัด ลดหลั่นกันลงมายังราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอ แล้วราชการส่วนภูมิภาคระดับอำเภอประสานไปยังราชการส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่รับผิดชอบ หรือราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดอาจประสานโดยตรงไปยังราชการส่วนท้องถิ่น และ (2) คณะทำงานหรือกรรมการ เช่น คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี คณะอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคจังหวัดปัตตานี (ศปก.จ.) เป็นต้น

3.2) รูปแบบ ประกอบด้วย (1) การประสานงานอย่างเป็นทางการ อันมีระเบียบแบบแผน และเอกสารหลักฐาน ทั้งนี้ มีการประสานงานทั้งจากบนลงล่างและจากล่างขึ้นบนด้วย (2) การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ และ (3) การประสานงานทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น ประสานอย่างไม่เป็นทางการไปก่อนแล้วส่งหนังสือราชการภายหลัง

3.3) องค์ประกอบ ประกอบด้วย (1) คนหรือผู้ประสานงาน ซึ่งบ่อยครั้งเจ้าหน้าที่หลักมีจำนวนไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน แต่บางหน่วยงานก็มีเจ้าหน้าที่รองหรือเครือข่ายที่เป็นผู้ช่วยประสานงาน (2) มีข้อความในการประสานงานไม่ชัดเจน ซ้ำซ้อน ทั้งที่มีระบบการสื่อสารที่รองรับการประสานงานมากขึ้น (3) เวลาและสถานที่ ซึ่งเวลาค่อนข้างรีบเร่งทำให้ไม่ค่อยเดินทางไปประสานงานแต่ใช้อุปกรณ์สื่อสารในการประสานงาน (4) บทบาทและหน้าที่ มีการประสานงานตามสายงานการบังคับบัญชา ไม่ก้าวข้ามหน้าที่ระหว่างหน่วยงานเกินไป แต่อาจมีการประสานงานข้ามสายงานตามความเชื่อมโยงของภารกิจ (5) มีสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลและความร่วมมือ รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือ น้ำใจไมตรี สายสัมพันธ์ส่วนตัว ช่วยให้การประสานงานบรรลุวัตถุประสงค์ง่ายขึ้น (6) วัฒนธรรมองค์กร มีวัฒนธรรมแบบราชการผสมกับวัฒนธรรมแบบเครือข่าย ต่อมาจังหวัดปัตตานีได้มีการนำวัฒนธรรมแบบปรับตัวและวัฒนธรรมแบบมุ่งผลสำเร็จมาใช้ และ (7) การวางแผนและกำหนดวิธีการทำงาน การกำหนดหรือชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติทราบแนวทางหรือวิธีการทำงาน เพื่อประสานงานได้สอดคล้องกัน โดยมีวัตถุประสงค์การประสานงาน ขั้นตอน รวมถึงระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่

4) การประสานงานในการบริหารราชการจังหวัดปัตตานี ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีลักษณะการประสานงาน ดังนี้

4.1) กลไก ประกอบด้วย (1) สายการบังคับบัญชา มีการประสานงานตามลำดับการบังคับบัญชาปกติ แต่บางกรณีราชการส่วนกลางอาจประสานกับราชการส่วนท้องถิ่นโดยไม่ผ่านส่วนราชการภูมิภาคก็ได้ และ (2) คณะทำงานหรือกรรมการ เช่น ศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคองค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี (ศปก.อบจ.ปัตตานี) และศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคเทศบาลเมืองปัตตานี (ศปก.ทม.ปัตตานี) เป็นต้น

4.2) รูปแบบ ประกอบด้วย (1) การประสานงานอย่างเป็นทางการ เป็นการประสานงานปกติของระบบราชการ (2) การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ และ (3) การประสานงานทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การประสานงานอย่างเป็นทางการใช้นั่งสือราชการเป็นหลัก และการประสานงานอย่างไม่เป็นทางการในการดำเนินงาน

4.3) องค์ประกอบ ประกอบด้วย (1) คนหรือผู้ประสานงาน เป็นปัจจัยหลักในการประสานงานทั้งในองค์กรและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ค่อยเต็มกรอบอัตรากำลัง (2) ข้อความในการประสานและระบบในการประสานงาน อาจไม่เหมาะสมเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งขาดแคลนบุคลากรและอุปกรณ์การประสานงานที่จำเป็น (3) เวลาและสถานที่ ซึ่งมีการประสานงานจากส่วนกลางที่ระยะเวลาเร่งด่วนแต่มีปริมาณงานที่มาก (4) บทบาทและหน้าที่ ซึ่งมีโครงสร้างตามสายการบังคับบัญชา มีการแบ่งกอง/ฝ่ายในการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการกำหนดบทบาทและหน้าที่ระหว่างข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ (5) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล/ความร่วมมือ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานีมักจะมีช่องว่างวัยของผู้บริหารองค์กรกับผู้ปฏิบัติ จึงอาจมีทัศนคติในการทำงานที่ต่างกันบ้าง (6) วัฒนธรรมองค์กร เน้นวัฒนธรรมแบบราชการ และ (7) การวางแผนและกำหนดวิธีการทำงาน ไม่ได้กำหนดในระยะเวลาไว้มากเท่าที่ควร

5.1.3 ปัญหาอุปสรรคต่อการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี

จากการศึกษา พบว่า การประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี มีปัญหาอุปสรรค ดังนี้

1) ระเบียบหรือข้อกำหนดที่กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่บางประการไม่เอื้อต่อการประสานงาน ซึ่งการดำเนินการในช่วงแรกจังหวัดปัตตานีมีโครงสร้างการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวนมากที่ขนาดใหญ่เกินจำเป็น ทำให้หัวหน้าส่วนราชการเป็นกรรมการหรือคณะทำงานหลายชุด เช่น คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี คณะอนุกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี คณะทำงานศูนย์ปฏิบัติการควบคุมโรคจังหวัดปัตตานี

(ศปก.จ.ปัตตานี) เป็นต้น โดยมีอำนาจบางประการของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติไม่สอดคล้องหรือไม่เพียงพอ ต่อหน้าที่หรือภารกิจ ประกอบกับบางกรณีผู้บังคับบัญชาต้องการสั่งการอย่างหนึ่ง แต่ในเชิงข้อกฎหมาย ไม่เอื้ออำนวย รวมถึงมีการตีความข้อสั่งการหรือกฎหมายของส่วนราชการในพื้นที่ไม่ตรงกับเจตนารมณ์ การสั่งการหรือประสานงานของราชการส่วนกลางและส่วนที่เกี่ยวข้อง

2) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และการมีสมรรถนะเชิงลบ ซึ่งการปฏิบัติงาน ในห้วงดังกล่าวมีภารกิจและหน้าที่ที่เพิ่มมากขึ้นในทุกส่วนราชการ ดังนั้น บางครั้งจึงมีการวางแผน กระบวนการ และลำดับความสำคัญงานที่ไม่เหมาะสมกับบริบทไปบ้าง อาจมีการประสานงานหรือการสื่อสารที่ไม่ชัดเจน สั่งการซ้ำซ้อน หรือไม่เป็นเอกภาพ เนื่องจากทุกหน่วยต่างก็เร่งสั่งการเพื่อบรรเทาสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีช่วงที่เกิดการขาดแคลนทรัพยากรบุคคลที่เหมาะสมหรือแม้กระทั่งสมรรถนะของบุคลากรที่ไม่เหมาะสม เช่น ความรู้ความสามารถ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะ และพฤติกรรม รวมถึงส่วนราชการมีวัฒนธรรม องค์กรการปฏิบัติงานที่เป็นอุปสรรคต่อการประสานงาน

3) การงบประมาณที่ไม่เพียงพอกับการปฏิบัติ ซึ่งหน่วยงานมีภารกิจค่อนข้างมาก แต่ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ จากการทำสำเนาปริมาณมีการปรับลดงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เพื่อนำไปใช้แก้ไขปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 ในภาพรวมประเทศ ทำให้สามารถปฏิบัติตามแผนพัฒนาจังหวัดได้ยากขึ้น โดยบางส่วนราชการไม่มีอำนาจในการใช้จ่ายงบประมาณบางประการ และหลักเกณฑ์การเบิกจ่ายไม่ครอบคลุม ภารกิจ ทำให้หน่วยปฏิบัติบางหน่วยไม่สามารถเบิกจ่ายได้ เช่น อำเภอก็ไม่สามารถตั้งงบประมาณเองได้ ต้องรอการจัดสรรจากส่วนกลางหรือต้องใช้กลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุน งบประมาณ เช่น การจ่ายขาดเงินสะสม จึงทำให้มีความล่าช้า

4) การอำนวยการของผู้บริหารที่ไม่สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ ในการ ประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคบางครั้งมีการสั่งการที่ไม่ตรงกับสถานการณ์ ปัจจุบัน เช่น กำหนดเวลาในการประสานหรือปฏิบัติงานไม่เหมาะสม มีการสั่งการที่ไม่สอดคล้องกับวิถี ชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เช่น การเร่งรัดฉีดวัคซีน หรือตรวจ ATK ช่วงเดือนถือศีลอด ที่อาจขัดต่อ หลักความเชื่อของคนมุสลิมบางกลุ่ม โดยส่วนราชการระดับกระทรวงหรือกรมอาจไม่ทราบข้อจำกัด กับบริบทของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่พิเศษ มีทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของคนในพื้นที่ที่มีความแตกต่าง จึงทำให้การประสานงานหรือสื่อสารให้บรรลุ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพทำได้ยาก ทั้งนี้ บางครั้งก็มีการสั่งการไม่เป็นเอกภาพหรือซ้ำซ้อน

5) การให้ความร่วมมือที่ไม่เพียงพอของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากมี ประชาชนบางส่วนที่ไม่ปฏิบัติตามประกาศและคำสั่งจังหวัดปัตตานี มีอุปสรรคในการใช้ภาษาท้องถิ่น ในการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่เองและประชาชน ประกอบกับทัศนคติของประชาชนในพื้นที่มี ความแตกต่างและความท้าทายในการทำความเข้าใจกับประชาชน

6) การใช้เทคโนโลยีทั้งของเจ้าหน้าที่และผู้บริหารที่ยังไม่เหมาะสมกับการประสานงาน ซึ่งส่วนราชการส่วนภูมิภาคและส่วนราชการส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีข้อจำกัด เนื่องจากผู้บริหารบางหน่วยงานไม่ได้ใช้เทคโนโลยีในการประสานงานมากเท่าที่ควร รวมถึงประสานงานหรือปฏิบัติบางหน่วยงานขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

7) มีระยะเวลาการประสานงานและการทำงานที่จำกัดและเร่งด่วน ต้องประสานงานอย่างกระชั้นชิด ซึ่งมีภาระงานจำนวนมาก เนื่องจากมีข้อสั่งการด่วนค่อนข้างมากกว่าปกติ และต้องรายงานข้อมูลด่วนเป็นจำนวนมาก รวมถึงทำให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติต้องเตรียมพร้อมการสั่งการทุกสถานการณ์ ไม่เว้นวันหยุดราชการหรือล่วงเลยเวลาปฏิบัติราชการ ประกอบกับมีการเปลี่ยนแปลงคำสั่งจังหวัดตลอดเวลา ทำให้การประชาสัมพันธ์หรือประสานให้รับทราบโดยทั่วกันอาจไม่ทันกาล ผู้ปฏิบัติต้องทำงานมากขึ้นทั้งในที่ทำงานและนอกที่ทำงาน จึงมีการลงพื้นที่นอกเวลาราชการ

5.1.4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี

จากการศึกษา พบว่า มีแนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี ให้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

1) ควรชี้แจงทำความเข้าใจแก่หน่วยปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบหรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความชัดเจนในการประสานงานและการปฏิบัติ ให้ตีความข้อมูลตรงกัน

2) ควรมีความชัดเจนในการประสานงาน แจ้งรายละเอียดการประสานหรือแนวทางปฏิบัติ โดยมีห้วงเวลาในการประสานที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริงและได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งควรเน้นประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักโดยเชื่อมโยงงานทุกภาคส่วนให้ตรงกับเป้าหมาย บางกรณีควรมีการซักซ้อมการปฏิบัติให้ชัดเจนเพื่ออำนวยความสะดวกให้บรรลุเป้าหมาย เพราะข้อสั่งการบางอย่างไม่ใช่การสั่งการที่เป็นการทั่วไป ซึ่งในการประชุมเพื่อประสานงานควรมีการรวบรวมข้อสรุปในที่ประชุมให้แล้วเสร็จและมีความชัดเจน ในกรณีนี้ ควรใช้วงจร PDCA ปรับแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ไปเรื่อย ๆ เพื่อให้การประสานงานหรือทำงานดีขึ้น โดยควรมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ซึ่งการสื่อสารควรสร้างความเข้าใจในการประสานงาน โดยเฉพาะการประสานงานในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ชายแดนมีการใช้ภาษามลายูในการประสานงานค่อนข้างมาก ผู้รับสารหรือประสานงานต้องเข้าใจเนื้อหาในระยะเวลาสั้นๆ เพื่อประสานต่ออย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับควรมีความเห็นอกเห็นใจในการทำงานร่วมกันด้วย ทั้งนี้ ควรมีช่องทางการติดต่อประสานงานเป็นชุดเดียว (One Stop Service) เพื่อลดความผิดพลาดในการประสานงาน ควรมีฐานข้อมูลเดียวกัน สามารถตอบสนองการทำงานตามนโยบายได้ตามเจตนารมณ์ และผู้ปฏิบัติควรมีการสร้างเครือข่ายการทำงานระดับพื้นที่ให้สามารถติดต่อประสานงานได้อย่างรวดเร็ว

3) ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากอำเภอและหน่วยปฏิบัติบางหน่วยไม่สามารถตั้งงบประมาณเองได้อย่างองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น แต่มีภารกิจหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

4) ผู้บริหารควรจัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนของข้อสั่งการตั้งแต่ในราชการส่วนกลางทั้งระดับกระทรวงและกรม ก่อนสั่งการหรือประสานงานมายังราชการส่วนภูมิภาคระดับจังหวัดและอำเภอ ที่จะต้องประสานงานต่อไปยังระดับราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ โดยในเชิงนโยบาย ผู้บริหารควรมีการสั่งการที่เป็นรูปธรรม ส่วนผู้บริหารระดับจังหวัดควรคาดการณ์สถานการณ์ที่จะมีผลกระทบต่อการทำงานล่วงหน้าชัดเจนและรวดเร็วจากการวิเคราะห์ข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขควบคู่กับข้อมูลจากส่วนราชการส่วนกลางประกอบกับข้อมูลสถานการณ์จริงในพื้นที่ เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติหรือปรับเปลี่ยนแนวทางประสานงานใหม่ตามบริบท ในกรณีนี้ ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาควรกำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาและคำแนะนำผ่านกลไกต่าง ๆ เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการทำงาน ซึ่งอาจรายงานหน่วยเหนือเพื่อเร่งแก้ไขปัญหา หรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเบื้องต้น ตลอดจนกำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงานในการประสานงานในอนาคตเป็นกิจจะลักษณะและประสานการปฏิบัติให้ผู้ปฏิบัติรับทราบโดยทั่วกัน โดยอาจมีการซ้อมแผนบับไตเซ่ ซึ่งต้องมีโครงสร้างที่ชัดเจนและผู้รับผิดชอบต้องมีข้อมูลครบถ้วน

5) ควรสื่อสารกับประชาชนให้เข้าถึงการบริการ โดยการประชาสัมพันธ์ร่วมกันทุกภาคส่วน และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคให้เหมาะสม โดยเฉพาะการประสานงานผ่านผู้นำศาสนา ผู้นำจิตวิญญาณ เนื่องจากทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของคนในพื้นที่ที่ไม่เปิดรับข้อมูลจากคนภายนอกมากนัก

6) การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งการประสานงานภายในและภายนอกหน่วยงาน การสั่งการ การกำกับและติดตามการดำเนินงาน เช่น สร้างแฟ้มจัดเก็บข้อมูลและรหัส สำหรับการค้นหาข้อมูลและประสานงานด้วยหนังสือราชการ การประสานงานผ่านแอปพลิเคชันไลน์ การประสานงานผ่านเฟซบุ๊ก การประสานงานด้วยวิทยุสื่อสารของหน่วยงาน การประสานงานผ่านการประชุมด้วยระบบ Zoom meeting การรับ-ส่งหนังสือราชการด้วยระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ การใช้ระบบรายงานผ่าน Google Form หรือประสานงานผ่านแพลตฟอร์มอื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภาพรวม ประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลา ลดการเดินทาง และสามารถทำงานควบคู่ไปด้วย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและวิเคราะห์เอกสาร ปรากฏว่า ในช่วงแรกที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในจังหวัดปัตตานี ช่วงปี พ.ศ. 2563 จังหวัดปัตตานี ได้อาศัยโครงสร้างคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี และคณะกรรมการตามระบบบัญชาการเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขสำหรับทุกโรคและภัยสุขภาพและศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Emergency Operation Center: EOC) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี เป็นหลักในการเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ในการตัดสินใจและบัญชาการเหตุการณ์ตามโครงสร้างกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีการจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดปัตตานี และแต่งตั้งคณะกรรมการประจำศูนย์บัญชาการฯ พร้อมทั้งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ มีส่วนอำนาจการ ส่วนปฏิบัติการ และส่วนสนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการกับสถานการณ์สาธารณสุขจะใช้ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System: ICS) ที่หมายถึง แนวทางในการบริหารจัดการเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับภัยทุกประเภทอย่างมีมาตรฐานในพื้นที่ที่เกิดเหตุ ตั้งแต่เหตุฉุกเฉินขนาดเล็ก ไปจนถึงเหตุฉุกเฉินที่มีความซับซ้อน โดยผู้ปฏิบัติงานในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการร่วมกันได้ภายใต้การบัญชาการแบบรวมศูนย์ (Unified command) โดยปกติมีการจัดโครงสร้างระบบเพื่อการทำงานใน 5 สายงานหลัก คือ ส่วนบัญชาการ (Command) ส่วนปฏิบัติการ (Operation) ส่วนแผนงาน (Planning) ส่วนสนับสนุนกำลังบำรุงหรือโลจิสติกส์ (Logistics) และส่วนการเงิน/การบริหารจัดการ (Finance/ Administration) ซึ่งมีความยืดหยุ่นในการปรับลดหรือขยายส่วนงานที่อาจจำเป็นหรือไม่จำเป็นต้องใช้งาน ขึ้นอยู่กับลักษณะของเหตุการณ์นั้น ๆ และมีศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉิน (Emergency Operations Center: EOC) หมายถึง สถานที่ที่ใช้ประสานงานด้านข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมการจัดการเหตุฉุกเฉิน (การปฏิบัติการ ในสถานที่ที่เกิดเหตุ) ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินอาจเป็นสถานที่ชั่วคราวหรืออาจเป็นสถานที่ศูนย์กลางหรือสถานที่มั่นคงถาวรกว่าหรืออาจจัดตั้งในองค์กรในระดับสูงกว่าหรืออาจจัดตามภารกิจหลักแต่ละด้านหรือจัดตามขอบเขตอำนาจหน้าที่และพื้นที่รับผิดชอบ (ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 11 สุราษฎร์ธานี, 2563)

เมื่อมีการแจ้งแถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรีและประกาศกระทรวงสาธารณสุข เตือนภัยเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี ได้มี 1) การเตรียมพร้อมก่อนพบการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณสุข พร้อมมอบหมายภารกิจให้หน่วยงานในแต่ละพื้นที่ถึง

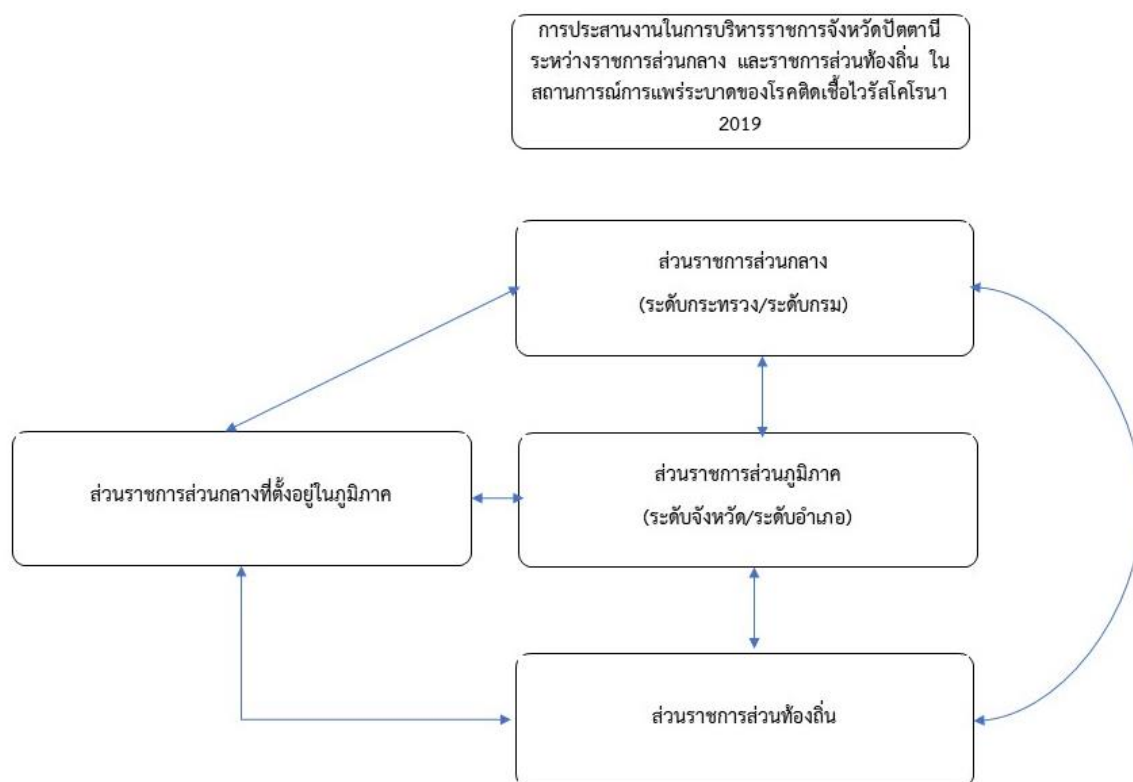
ระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านอย่างชัดเจน มีการเตรียมความพร้อมด้านการแพทย์และเวชภัณฑ์ การตรวจคัดกรองและเฝ้าระวังติดตามอาการในผู้เดินทางกลับจากพื้นที่เสี่ยง การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนเข้าใจสถานการณ์ การประสานขอความร่วมมือทุกภาคส่วน 2) การดำเนินการระหว่าง เกิดสถานการณ์ดังกล่าว ได้มีมาตรการเฝ้าระวังผู้เดินทางจากพื้นที่เสี่ยง มาตรการจัดสถานที่เอกเทศในการกักกันเพื่อสังเกตอาการ มาตรการปิดสถานที่ มาตรการตั้งด่านคัดกรอง มาตรการดูแลรักษาพยาบาล มาตรการการป้องกันโรคของทุกภาคส่วน และ 3) จังหวัดปัตตานี มีการฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ ดังกล่าว โดยมีมาตรการให้ความช่วยเหลือเยียวยา ได้แก่ การแจกจ่ายถุงยังชีพให้กับประชาชนกรณีมีการปิดหมู่บ้าน/ชุมชน การควบคุมราคาสินค้า การพัฒนาทักษะด้านอาชีพ การจ้างงานเร่งด่วนในกลุ่มแรงงานนอกระบบ และการช่วยเหลือเยียวยาและชดเชยให้กับเกษตรกร ผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด การบริหารจัดการองค์การในสภาวะวิกฤต/เหตุการณ์ฉุกเฉิน/สถานการณ์ภัยพิบัติ โดยทั่วไปจะแบ่งวัฏจักร การบริหารจัดการออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การป้องกันและลดผลกระทบ 2) การเตรียมพร้อมรับมือ 3) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และ 4) การจัดการหลังเกิดภัย ดังนั้น ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการ บริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤต ตามวัฏจักรข้างต้นเป็นเรื่องจำเป็นทั้งต่อบุคลากรภายในหน่วยงาน และประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสภาวะวิกฤต เพื่อให้เกิดความตระหนัก มีความรอบคอบไม่ตื่นตระหนก ต่อสถานการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563) อีกทั้งยังสอดคล้องกับนิยาม ของ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (2559) เกี่ยวกับการเผชิญเหตุหรือการรับมือ (Response) ว่า ให้ความสำคัญกับการรักษาชีวิตของผู้ประสบภัยเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือเกิดสาธารณภัยเป็นหลัก โดยเน้นในการให้ความช่วยเหลือ กู้ชีพ กู้ภัย การพยาบาลและสาธารณสุข ตลอดจนการบรรเทาทุกข์ และแจกจ่ายสิ่งของยังชีพ การดูแลช่วยเหลือผู้อพยพและการจัดการศูนย์อพยพ รวมทั้งการจัดการ ระบบบัญชาการเหตุการณ์ ทั้งระบบสั่งการ ระบบการสื่อสาร การประสานงาน และอื่น ๆ ที่จะทำให้ หน่วยงานต่าง ๆ สามารถรับมือกับเหตุการณ์ และให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทัน่วงที ทั้งนี้ หากมีการเตรียมการในการเผชิญเหตุได้ดีตั้งแต่ในระยะก่อนเกิดภัยก็จะช่วยให้การ ดำเนินงานเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้นจริงมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในภาพรวมจังหวัดปัตตานี มีการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางทั้งระดับกระทรวง และระดับกรม ราชการส่วนภูมิภาคทั้งระดับจังหวัดและอำเภอ และราชการส่วนท้องถิ่น ในช่วงการ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งการประสานงานอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงการผสมผสานทั้งสองวิธีการดังกล่าว คือ ประสานอย่างไม่เป็นทางการในขั้นต้นแล้วประสานอย่างเป็นทางการภายหลัง ในการประสานงานทุกระดับ ซึ่งมีการประสานงานไปมาทั้งจากราชการส่วนกลางไป ยังราชการส่วนภูมิภาคเพื่อประสานงานไปยังราชการส่วนท้องถิ่น รวมถึงการประสานงานโดยตรง ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่น โดยอาศัยระเบียบหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้อำนาจในการประสานงานและดำเนินการ การกำกับติดตามการประสานงานตามสายการบังคับบัญชา

ลดหลั่นกันไป รูปแบบการประสานงาน เทคนิคการประสานงานที่จูงใจคน การบูรณาการกับส่วนราชการ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการประสานงาน ให้การประสานงานในจังหวัดปัตตานีรวดเร็วมากขึ้น ประหยัดเวลา ลดการเดินทาง ลดการรวมกลุ่ม และลดการแพร่ระบาดของโรคซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ บุษลิน บุญผัน และ ประสิทธิ์ คุณรัตน์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวของทางท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า หลักการประสานงาน มีบุคลากรที่ให้ความช่วยเหลือ ทั้งรูปแบบการประสานงานที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ด้านรูปแบบการประสานงาน มีรูปแบบการประสานงานทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ ด้านกิจกรรมและเทคนิคการประสานงาน มีการใช้วิธีการประสานงานในรูปแบบต่าง ๆ การพัฒนาบุคลากร และกิจกรรมการประสานงาน มีการสร้างบรรยากาศความเป็นมิตรในการประสานงาน ร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยเครือข่าย ให้ความช่วยเหลือ และบริการด้วยความกระตือรือร้นและเป็นมิตร

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ค้นพบว่า การประสานงานในสถานการณ์ดังกล่าวของจังหวัดปัตตานี มีส่วนที่เป็นไปตามกรอบแนวคิดการวิจัย คือ การประสานงานตามสายการบังคับบัญชา อย่างเป็นลำดับขั้น ที่มีทั้งการประสานงานจากข้างบนลงล่าง และจากข้างล่างขึ้นบน แต่มีข้อแตกต่างบางประการ คือ มีการประสานงานข้ามลำดับชั้นระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่นด้วย เช่น การประสานงานเพื่อปรึกษาหรือสอบถามเกี่ยวกับเรื่องระเบียบ ข้อกฎหมาย รวมถึงรายละเอียดการจัดทำงบประมาณ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานีต่อสำนักงานงบประมาณ และการประสานสอบถามข้อมูลกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น รวมถึงการหารือกับหน่วยตรวจสอบที่เป็นองค์กรอิสระ ประกอบกับมีการประสานงานในแนวราบคือส่วนราชการระดับเดียวกัน และการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ด้วยกัน โดยไม่ผ่านผู้บังคับบัญชาในกรณีที่มีภารกิจเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปธาน สุวรรณมงคล (2536) ได้ศึกษาเรื่อง การกำหนดอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า ส่วนกลางจะเน้นบทบาททางด้านนโยบาย การอำนวยความสะดวก การช่วยอำนวยความสะดวก (การให้คำปรึกษาแนะนำทางเทคนิควิชาการ) ส่วนบทบาททางด้าน การปฏิบัติการ ควรถ่ายโอนให้ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นไปดำเนินการ ทั้งนี้ จะต้องมีการแยกแยะ ในแต่ละหน้าที่หลักของรัฐควบคุมกันไปด้วย ในขณะที่ส่วนภูมิภาคยังคงมีความสำคัญอยู่จะมีบทบาททางด้านอำนวยความสะดวก การปฏิบัติการ และช่วยอำนวยความสะดวก เป็นสำคัญ ส่วนท้องถิ่นก็จะมีบทบาททางด้าน นโยบายและการปฏิบัติการในขอบเขตพื้นที่ของท้องถิ่นนั้น

เพราะฉะนั้น สามารถสรุปการประสานงานข้ามลำดับชั้นระหว่างราชส่วนกลางและ ราชการส่วนท้องถิ่นของจังหวัดปัตตานีอย่างง่าย ได้ตามแผนภาพ ดังนี้

ภาพประกอบ 16 แผนภาพการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี

ที่มา : สืบเคราะห์จากการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง, 2564

จังหวัดปัตตานี มีปัญหาอุปสรรคของการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค รวมถึงจากส่วนภูมิภาคไปยังท้องถิ่นที่พบ คือ ระเบียบหรือข้อกำหนดที่กำหนดโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการประสานงาน เนื่องจากตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจสั่งการส่วนราชการในจังหวัดปัตตานีโดยตรงได้เพียงส่วนราชการสังกัดภูมิภาค โดยส่วนราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคและส่วนราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานีมีอำนาจหน้าที่เพียงกำกับดูแล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประจักษ์จิตต์ อภิวิาท (2524) ได้ศึกษาเรื่อง สำนักงานจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดองค์การและหน้าที่ความรับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสำคัญในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ก็คือปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพและเอกภาพในการบริหาร ผู้ว่าราชการจังหวัดยังไม่สามารถทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมอำนาจของการบริหารราชการ

ได้อย่างแท้จริง การบริหารงานยังขาดการประสานงาน ด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดยังไม่มีอำนาจในการควบคุมบังคับบัญชาหน่วยราชการต่าง ๆ ในจังหวัดได้อย่างเต็มที่ ทำให้ไม่สามารถประสานนโยบายและคำสั่งจากส่วนกลางกับการปฏิบัติงานของหน่วยราชการในจังหวัดอย่างมีประสิทธิภาพ

ไม่เพียงเท่านั้น การประสานงานของจังหวัดปัตตานีในสถานการณ์ดังกล่าว ยังมีปัญหาอุปสรรค คือ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ทักษะ และทัศนคติเชิงลบ ที่บางช่วงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีความเหน้อยล้าหรืออาจขาดขวัญและกำลังใจ ประกอบกับมีภาระงานค่อนข้างมาก มีวัฒนธรรมองค์กรการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีการประสานงานและดำเนินงานไม่เป็นเอกภาพ แต่ละหน่วยงานไม่เข้าใจบทบาทตนเองเท่าที่ควร ประสานงานไปแล้วไม่ได้รับการให้ความร่วมมือจากบางหน่วยงานเท่าที่ควร เจ้าหน้าที่บางส่วนขาดความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานสารบรรณ สายการบังคับบัญชา ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ หรือส่วนราชการ ไม่ค่อยมีทักษะภาษาท้องถิ่นคือภาษามลายู ไม่สามารถอธิบายให้ประชาชนเข้าใจได้อย่างทันท่วงที ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานบางส่วนที่มองว่างานที่ทำไม่ใช่ภารกิจหลัก ไม่คิดถึงผลกระทบภาพรวม หรือไม่เปิดใจยอมรับการเรียนรู้สิ่งใหม่ ใช้ ทำให้เจ้าหน้าที่บางส่วนต้องรับผิดชอบงานเกินภารกิจหลัก และมีข้อขัดแย้งหรือการเมืองภายในบางพื้นที่ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับท้องที่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชัยพฤกษ์ อัยยะภาคย์, ณรงค์ กุณินเทศ, และนภัสสรณ์ สุพัฒน์อัญพร (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การบังคับบัญชาที่ส่งผลต่อการบริหารภาครัฐเพื่อช่วยเหลือประเทศที่ประสบภัยพิบัติ ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้เกี่ยวข้องเห็นด้วยกับการประสานงานระหว่างองค์กรอำนาจหน้าที่ บทบาทขององค์กร เอกภาพในการบังคับบัญชาและการบริหารภาครัฐเพื่อช่วยเหลือประเทศที่ประสบภัยพิบัติ ในระดับมาก และ 2) การประสานงานระหว่างองค์กรอำนาจหน้าที่ เอกภาพในการบังคับบัญชามีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการบริหารภาครัฐเพื่อช่วยเหลือประเทศที่ประสบภัยพิบัติ โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการบริหารภาครัฐเพื่อช่วยเหลือประเทศผู้ประสบภัยพิบัติภายใต้การกำกับดูแลและตกลงใจของรัฐบาลเป็นสิ่งสำคัญ แต่ต้องอาศัยความปรองดองในการทำงานเป็นทีม รวมทั้งการประสานงานระหว่างองค์กรในทีม มีการแบ่งอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน จะทำให้เกิดเอกภาพ การประสานงานระหว่างภาครัฐมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ประสบภัย

นอกจากนี้ ยังพบว่า จังหวัดปัตตานียังมีปัญหาอุปสรรคการประสานงานในสถานการณ์ดังกล่าว ได้แก่ การอำนวยการของผู้บริหาร โดยเฉพาะผู้บริหารจากราชการส่วนกลางระดับกระทรวงหรือกรมที่ไม่ทราบข้อจำกัดกับบริบทของพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่พิเศษ มีทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของคนในพื้นที่ที่มีความแตกต่างจากพื้นที่ปกติ มีการกำหนด เวลาทำงานไว้อย่างเร่งด่วน ข้อสั่งการในงานเดียวกันหรือสั่งการซ้ำซ้อนกันและไม่เป็นเอกภาพ รวมทั้งมีงบประมาณที่ไม่เพียงพอกับการปฏิบัติ ต้องรอการจัดสรรจากส่วนกลางหรือมีข้อติดขัดเกี่ยวกับระเบียบ ข้อกฎหมาย จึงทำให้มีความล่าช้า ประกอบกับมีระยะเวลาการประสานงานและการทำงานที่จำกัดและเร่งด่วน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จรัส สุวรรณมาลา (2538) ที่กล่าวว่า การกระจายอำนาจ คือ การจัดสรร

หรือแบ่งปันอำนาจการตัดสินใจอันเกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะ (Public Affairs) ของรัฐส่วนกลาง ไปยังหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการคนประชาชนในท้องถิ่นเนื่องจากแต่ละท้องถิ่นย่อมมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไปตามภูมิภาค วิถีชีวิต วัฒนธรรม นอกจากนี้ยังใกล้เคียงกับแนวคิดของ วีระศักดิ์ เครือเทพ (2558) ว่า การดำเนินการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ไม่จำเป็นที่รัฐจะต้องกระจายอำนาจหน้าที่รับผิดชอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในลักษณะเดียวกันหรือเหมือนกันทั้งหมด หากชุมชนท้องถิ่นใดมีคุณลักษณะหรือมีความจำเป็นเฉพาะก็อาจกระจายให้มีอำนาจหน้าที่และทรัพยากรมากกว่าหรือน้อยกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งอื่น ๆ หรืออาจมีรูปแบบโครงสร้างทางการเมืองการปกครองเฉพาะของตนเองที่ให้โอกาสหรือเปิดพื้นที่ให้แก่คนในชุมชนในการมีส่วนร่วมปกครองตนเองก็เป็นได้ โดยให้คำนึงถึงคุณลักษณะที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์ (Identity) สภาพบริบทพื้นฐาน และความต้องการของประชาชนในแต่ละชุมชน

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานี คือ 1) ควรสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบหรือข้อกำหนดให้ข้อมูลตรงกัน 2) ควรสร้างความชัดเจนและความเชื่อมโยงในการประสานงาน ปรับแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ไปเรื่อย ๆ เพื่อให้การประสานงานหรือทำงานดีขึ้น ควรมีฐานข้อมูลเดียวกัน และผู้ปฏิบัติควรมีการสร้างเครือข่ายการทำงานระดับพื้นที่ให้สามารถติดต่อประสานงานได้อย่างรวดเร็ว รวมถึงมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ 3) ควรมีจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับการประสานงานตามภารกิจหน้าที่ 4) ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาควรกำกับ ติดตาม และให้คำปรึกษา มีการสั่งการที่เป็นรูปธรรม กำหนดขึ้นเป็นแผนปฏิบัติงานในการประสานงานในอนาคต มีโครงสร้างที่ชัดเจนและผู้รับผิดชอบต้องมีข้อมูลครบถ้วน 5) ควรประชาสัมพันธ์ร่วมกันทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความตระหนักรู้ร่วมกัน เนื่องจากทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมของคนในพื้นที่ที่ไม่เปิดรับข้อมูลจากคนภายนอกมากนัก และ 6) ควรใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการประสานงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญยรงค์ นิลวงศ์ (2537) กล่าวว่า ในการประสานงานขององค์กร มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ ต้องการให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในจุดหมายเดียวกัน มีความคิดเห็นสอดคล้องต้องกัน ต้องการให้ประสิทธิภาพของงาน ประหยัดเงินและเวลา การประสานงานที่ดีจะช่วยลดปัญหาการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน และลดปัญหาการปฏิบัติงานที่ขัดแย้งกัน อนึ่ง ในขณะที่แนวคิดของ สุธี สุทธิสมบุรณ์ และสมาน รังสิโยภุชฎ์ (2542) ที่ได้กล่าวถึงหลักการประสานงานไว้ คือ (1) การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดให้งานสอดคล้องกัน ปราศจากการขัดแย้งเหลื่อมล้ำหรือซ้ำซ้อนกัน กล่าวคือ การจัดให้งานส่วนต่าง ๆ ผสมกลมกลืนเข้ากันได้มีความสมดุลกัน สามารถรับกันได้ ในจังหวะหรือเวลาอันเหมาะสม และ (2) การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับความร่วมมือ การประสานงานมิใช่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดให้งานประสานกันเท่านั้น หากแต่เป็นเรื่องของความร่วมมือร่วมใจของผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่าย เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จในรูป Teamwork อีกด้วย นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ

แนวคิดของ เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ (2539) กล่าวว่า หลักการประสานงานมี (1) ผู้มีอำนาจสั่งการชัดเจน ไม่ก้าวร้าวกัน ในการดำเนินงานประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือกลุ่มบุคคลนั้น ทุกคนต่างมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง ซึ่งแต่ละคนจะเห็นว่าสิ่งที่ตนคิดนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง หากทุกคนต่างคนต่างทำ งานที่เกิดขึ้นจะไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน หรือไม่บรรลุผลตามเป้าหมายของการทำงาน ดังนั้น การประสานงานกันจำเป็นต้องกำหนดสายการบังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ หรือการสั่งการที่ชัดเจนสำหรับองค์การที่มีขนาดใหญ่การกำหนดสายการบังคับบัญชาอาจทำให้งานล่าช้า จึงจำเป็นต้องกำหนดสายการบังคับบัญชาตามลำดับชั้น และทุกระดับชั้น เพื่อให้แต่ละระดับมีความรับผิดชอบและตัดสินใจได้ทันต่อเหตุการณ์ ทั้งนี้ ยังใกล้เคียงกับการศึกษาของ ชนิษฐา ชูสุข, สายฝน แสงหิรัญ ทองประเสริฐ, และจิตรราวี ฐิตินันทร (2558) ได้ศึกษาเรื่อง เครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อการจัดการภัยพิบัติในคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ หน่วยงานต่าง ๆ ควรจะ (1) ให้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ (2) บูรณาการงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานระดับท้องถิ่น หน่วยงานส่วนภูมิภาค ภาคประชาสังคม และองค์กรชุมชน และ (3) เสริมพลังเครือข่ายทางสังคมเพื่อให้สามารถจัดการปัญหาภัยพิบัติร่วมกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1) ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจแก่หน่วยปฏิบัติ เพื่อให้มีความชัดเจนในการประสานงานและการปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2) ควรมีห้วงเวลาในการประสานที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานจริงและได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ควรมีการซักซ้อมการปฏิบัติให้ชัดเจนเพื่อง่ายแก่การดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบกับราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นควรแก้ไขปัญหาด้านสถานการณ์ เพื่อให้การประสานงานหรือทำงานดีขึ้น ควรมีการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับภาษาหรือทักษะในการประสานงานของเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับบริบทในพื้นที่ ทั้งนี้ ควรมีช่องทางการติดต่อประสานงานที่เป็นเอกภาพ มีฐานข้อมูลเดียวกัน และมีการสร้างเครือข่ายการทำงานระดับพื้นที่ให้สามารถติดต่อประสานงานได้อย่างรวดเร็ว

3) ราชการส่วนกลางหรือหน่วยงานที่สามารถขอรับการจัดสรรงบประมาณ ควรจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างเหมาะสม

4) ผู้บริหารในราชการส่วนกลาง ควรจัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนของข้อสั่งการก่อนสั่งการหรือประสานงานมายังราชการส่วนภูมิภาค โดยสั่งการอย่างเป็นรูปธรรม ส่วนผู้บริหารระดับภูมิภาคควรคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลทุกภาคส่วนเพื่อ

กำหนดแนวทางปฏิบัติหรือปรับเปลี่ยนแนวทางประสานงานใหม่ตามบริบท โดยกำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษา และคำแนะนำผ่านกลไกต่าง ๆ เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการทำงาน ควรกำหนดแผนปฏิบัติงานในการประสานงานในอนาคตเป็นกิจจะลักษณะ มีโครงสร้างชัดเจน และประสานให้ผู้ปฏิบัติรับทราบโดยทั่วกัน ทั้งนี้ ควรมีการซักซ้อมการปฏิบัติด้วย

5) ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น ควรสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ร่วมกันทุกภาคส่วน ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและการบริการของรัฐ โดยควรสร้างความตระหนักรู้ เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคให้เหมาะสม โดยเฉพาะการประสานงานผ่านผู้นำศาสนา ผู้นำจิตวิญญาณ ซึ่งมีอิทธิพลต่อทัศนคติและความเชื่อของคนในพื้นที่

6) ควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในการประสานงาน การสั่งการ การกำกับและติดตามการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานภาพรวม ประหยัดงบประมาณ ประหยัดเวลา ลดการเดินทาง และปฏิบัติงานตามภารกิจหลักควบคู่ไปด้วย

7) ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการตามระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Emergency Operation Center: EOC) จังหวัดปัตตานี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี เป็นผู้บัญชาการ เหตุการณ์ (Incident Commander: IC) จังหวัดปัตตานีในภาพรวมด้วย เนื่องจากศูนย์บัญชาการ เหตุการณ์จังหวัดปัตตานีที่มีอยู่เดิมจะเน้นสาธารณภัยที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง อุบัติภัยทางถนน เป็นต้น

8) ควรปรับเปลี่ยนกลไก รูปแบบ และองค์ประกอบการประสานงาน ด้วยการรวมการประชุมโครงสร้างที่มีลักษณะคล้ายกันไว้ในการประชุมครั้งเดียว เช่น การรวบรวมประชุม คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี ศปก.ปน. และ กอปภ.จ.ปน. เข้าด้วยกัน เพื่อประสานงานและ สั่งการในคราวเดียวกันอย่างเบ็ดเสร็จและเป็นเอกภาพ โดยควรมีการประชุมร่วมกันของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการบริหารสถานการณ์ดังกล่าว

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษารูปแบบการประสานงานในการบริหารราชการในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเชิงปริมาณควบคู่กับเชิงคุณภาพ เพื่อให้มีข้อมูล ครบถ้วนสมบูรณ์เพื่อปรับใช้ในการจัดการภัยพิบัติต่อไป

2) ควรศึกษารูปแบบการประสานงานในการบริหารราชการในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบและถอด บทเรียนมาปรับใช้ในการจัดการภัยพิบัติต่อไป

3) ควรศึกษาการบริหารจัดการภาพรวมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โรคอื่นหรือสถานการณ์ฉุกเฉินอื่นที่มีผลการปฏิบัติดีเยี่ยม (Best Practice) เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติ ให้กับส่วนราชการในอนาคต

บรรณานุกรม

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2559). *การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เวิร์ค พรีนติ้ง จำกัด.
- กัมพล อำนวนพัฒนาพล, อารักษ์ วิบูลผลประเสริฐ, และพงศกร อธิกเศวตพฤทธิ. (2551). *การจัดการทางการแพทย์ในการรับมือเหตุรุนแรงจากความไม่สงบทางการเมืองในวันที่ 29 สิงหาคม และ 2 กันยายน 2551*. (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: แผนงานร่วมสร้างเสริมสุขภาพกับระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (ผรส.).
- กาสัก เต๊ะชั้นหมาก, พนิตสุภา ธรรมประมวล, และกานดา เต๊ะชั้นหมาก. (2561). *การจัดการความรู้และการพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการอุทกภัยอย่างเป็นระบบและยั่งยืนโดยชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลพุดา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี*. วารสารการพัฒนารวมชนและคุณภาพชีวิต, 6(3), 475-484.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1). (2563, 25 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 69 ง. หน้า 10-16.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 2). (2563, 2 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 76 ง. หน้า 1.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 3). (2563, 10 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 83 ง. หน้า 86-87.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 4). (2563, 29 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 100 ง. หน้า 77.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 5). (2563, 1 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 102 ง. หน้า 1-6.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 7). (2563, 15 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 114 ง. หน้า 39-42.

- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 8). (2563, 29 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 126 ง. หน้า 42-48.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 10). (2563, 12 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 138 ง. หน้า 50-53.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 11). (2563, 30 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 153 ง. หน้า 31-36.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 13). (2563, 31 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 134 ง. หน้า 77-80.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 14). (2563, 31 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 199 ง. หน้า 27-28.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 15). (2563, 25 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 302 ง. หน้า 68-70.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 16). (2564, 3 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 1 ง. หน้า 1-3.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 17). (2564, 6 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 4 ง. หน้า 1-3.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 18). (2564, 29 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 22 ง. หน้า 43-48.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 19). (2564, 9 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 80 ง. หน้า 53-54.

- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 20). (2564, 16 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 82 ง. หน้า 25-28.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 21). (2564, 28 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 90 ง. หน้า 22-23.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 22). (2564, 29 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 19 ง. หน้า 24-26.
- ข้อกำหนดออกตามความในมาตรา 9 แห่ง พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 23). (2564, 15 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 138 ตอนพิเศษ 104 ง. หน้า 27-30.
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 791/2563 เรื่อง ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ลงวันที่ 26 มีนาคม 2563
- คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 2576/2563 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2563
- คำสั่งจังหวัดปัตตานี ที่ (พิเศษ) 13/2563 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 จังหวัดปัตตานี ลงวันที่ 1 เมษายน 2563
- คำสั่งจังหวัดปัตตานี ที่ 15749/2563 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ลงวันที่ 13 มีนาคม 2563
- คำสั่งจังหวัดปัตตานี ที่ 59916/2562 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดปัตตานี ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2562
- คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 5/2563 เรื่อง การจัดตั้งหน่วยงานพิเศษเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548. (2563, 25 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 69 ง. หน้า 6-9.
- คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 6/2563 เรื่อง การจัดโครงสร้างของศูนย์บริหารสถานการณ์ โควิด - 19. (2563, 27 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 72 ง. หน้า 26-27.
- คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 39/2563 เรื่อง การจัดโครงสร้างของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) เพิ่มเติม (ฉบับที่ 5). (2563, 25 ธันวาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 302 ง. หน้า 75-76.

- คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 76/2563 เรื่อง จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด -19) ลงวันที่ 12 มีนาคม 2563
- จักรวาล สุขไมตรี. (2561). *เทคนิคการประสานงานในองค์การ Techniques in Organization Coordination*. วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, 5(2), 263-276.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2538). *การปฏิรูประบบการคลัง กระจายอำนาจสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมกองทุนการวิจัย.
- จุมพล หนีภานิช. (2531). *การบริหารงาน และการควบคุมงาน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช.
- ชนิษฐา ชูสุข, สายฝน แสงหิรัญ ทองประเสริฐ, และจิตราวดี ฐิตินันท์. (2558). *เครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อการจัดการภัยพิบัติในคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา*. (รายงานผลการวิจัย). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชลาทิพย์ ชัยโคตร. (2560). *การบริหารราชการไทย (Thai Public Administration)*. บึงกาฬ: ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ขวลิต พรคทิง และประชาสรรค์ แสนภักดี. (2563). *การประสานงานการบริหารจัดการน้ำในสภาวะวิกฤตของเขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น*. วารสารการบริหารปกครอง มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 9(1), 345-364.
- ชัยพฤกษ์ อัยยะภาคย์, ณรงค์ กุลนิเทศ, และนภัสสรณ์ สุพัฒน์อัญพร. (2562). *การบังคับบัญชาที่ส่งผลต่อการบริหารภาครัฐเพื่อช่วยเหลือประเทศที่ประสบภัยพิบัติ*. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 7(6), 1688-1699.
- ชำนาญ ทรงสิทธิกุล และสมิหรา จิตตลดากร. (2562). *การจัดการสภาวะวิกฤติถ้ำหลวง-ขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย*. วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, 19(3), 191-201.
- ญาณันธร กราบทิพย์, กุหลาบ รัตนัสจธรรม, วันสรุา เชาวน์นิม, และวัลลภ ใจดี. (2560). *การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของนักสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเตรียมความพร้อมรับสาธารณภัยจากน้ำท่วม*. วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา, 12(2), 27-40.
- ณรงค์ พรหมสืบ, จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์, และอุษณากร ทาวะรัมย์. (2563). *การศึกษาความเหมาะสมในการบริหารปกครองด้านอุทกภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เศรษฐกิจจังหวัดระยองภายใต้แนวคิดการบริหารปกครองท้องถิ่น*. วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง มหาวิทยาลัยบูรพา, 9(2), 1-20.
- ดารณี วรชาติ, ชาตรี นันทพานิช, รุ่งทิวา ประสานทอง, และพรพิมล ชันชูสวัสดิ์. (2561). *การพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินและภัยพิบัติทางการแพทย์และสาธารณสุข*

- ระดับจังหวัดฉะเชิงเทรา. วารสารด้านศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก
โรงพยาบาลพระปกเกล้า, 35(2), 190-202.
- แถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหาร
ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548. (2563, 25 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 137 ตอนที่ 24 ก. หน้า 1.
- โทรสารในราชการกระทรวงมหาดไทย ส่วนที่ 0211.3/ว 1811 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563
ธงชัย สันติวงษ์. (2541). *หลักการจัดการ = Principle of management*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ
: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีรพัฒน์ อังศุवाल และชัชฎา กำลังแพทย์. (2563). *กลไกการอภิบาลทางสาธารณสุขของไทยในการ
จัดการโควิด-19*. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 12(2), 37-76.
- บุญยรงค์ นิลวงศ์. (2537). *หัวข้อหลักการบริหารทั่วไป (Outlines of Public Administration)*. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์สี่ไทย.
- บุหลัน บุญผัน และประสิทธิ์ คุณุรัตน์. (2555). *การประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวของการ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานขอนแก่น*. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตศึกษากการ
จัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 5(2), 119-134.
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ชื่อและอาการสำคัญของโรคติดต่ออันตราย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563.
(2563, 29 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 48 ง. หน้า 1.
- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ท้องที่นอกราชอาณาจักรที่เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตราย กรณี โรคติดต่อ
เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโรคโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 (COVID-19))
พ.ศ. 2563. (2563, 5 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 52 ง. หน้า 13.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2536). *การกำหนดอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค
และส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวง
มหาดไทย.
- ประจักษ์จิตต์ อภิวัต. (2524). *สำนักงานจังหวัด : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดองค์การและหน้าที่ความรับผิดชอบ*.
วิทยานิพนธ์ พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะรัฐประศาสนศาสตร์, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปราณี พรรณวิเชียร. (2530). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพฯ: ประกายพลีก.
- พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548. (2548, 16 กรกฎาคม). ราชกิจจา
นุเบกษา. เล่ม 122 ตอนที่ 58 ก. หน้า 1-5.
- พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550. (2550, 7 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 124 ตอนที่ 52 ก. หน้า 1-3.

- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534. (2534, 4 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 108 ตอนที่ 156.
- พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558. (2558, 8 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 132 ตอนที่ 86 ก. หน้า 26-33.
- รัตนภรณ์ ศรีพยัคฆ์. (2553). *เทคนิคการประสานงาน (Cooperation Technique)* เอกสารความรู้ สดร. ลำดับที่ 18/ปีงบประมาณ 2553. กรุงเทพฯ : ส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้ สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา อินเทอร์เน็ต
- เรวัตร์ ชาตรีวิเศษ. (2539). *การบริหารองค์กรยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ธรรมนิติ.
- ละมัย โพธิ์สูง. (2554). *แนวทางการประสานงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับ อำเภोजังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัชรินทร์ สอนศิลป์. (2556). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยบน ท้องถนน ในเขตอำเภอกีร์รัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2(1), 176-199.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2545). *การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น : สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย*. กรุงเทพฯ: โฟร์เพช.
- วินิต อัครกจิวิสี, ชะอรสิน สุขศรีวงศ์, ฟ้าใส จันท์จารุภรณ์, วราวุธ เสริมสินสิริ, และคัคณางค์ โตสงวน. (2562). *การปฏิรูปความมั่นคงด้านยาและเวชภัณฑ์ของประเทศไทย*. (รายงาน ผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.).
- วิไลวรรณ นาเงิน และสุทัศน์ กองขุนทด. (2559). *การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการสาธารณสุข ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข ด้านการแพทย์ และสาธารณสุข*. วารสารแพทย์ 4-5, 35(3), 188-197.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2558). *15 ปี การกระจายอำนาจของไทย: สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะเชิง นโยบาย โครงการวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการกระจายอำนาจของไทย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมนวัตกรรมและธรรมาภิบาลท้องถิ่น คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2557). *การกระจายอำนาจและประชาธิปไตยในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบัน พระปกเกล้า.

- ศิรินันต์ สุวรรณโมลี. (2559). การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมในการรับมือกับเหตุแผ่นดินไหวของ จังหวัดเชียงรายในปี 2557. วารสารวิจัยสังคม, 39(1), 109-145.
- ศิริพร วัชวัลลคุ. (2559). ญีปุ่นกับการจัดการเชิงสถาบันสำหรับการให้และรับความช่วยเหลือเพื่อ บรรเทาทุกข์และปฏิบัติการเพื่อมนุษยธรรม: กรณีศึกษาเหตุการณ์มหาภัยพิบัติ 3 ประการในปี 2011. วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา, 6(1), 1-24.
- ศิริอร ชันธหัตถ์. (2541). องค์การและการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: อักษรภาพิพัฒนา.
- ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 11 สุราษฎร์ธานี. (2563). แผนสนับสนุนการปฏิบัติงานใน ภาชนะฉุกเฉินกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2558 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563). สุราษฎร์ธานี: ส่วนยุทธศาสตร์ และการจัดการ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 11 สุราษฎร์ธานี.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ, สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด และกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2550). รายงานการศึกษาวิจัย “เพื่อพัฒนา ระบบงานของสำนักงานจังหวัด”. (เอกสารวิชาการ สดร. 1/2550) กรุงเทพฯ: สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย.
- สมทรง อินสว่าง. (2532). หลักเกณฑ์และวิธีการประสานงาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมพร คุณวิชิต. (2561). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการสาธารณภัยแบบเบ็ดเสร็จ Introduction to Comprehensive Disaster Management. สงขลา: พี.ซี.พรินติ้ง.
- สมยศ นาวิการ. (2544). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สุธี สุทธิสมบูรณ์ และสมาน รังสิโยภักษ์. (2542). หลักการบริหารเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: ประชาชน.
- สุรศักดิ์ ชะมารัมย์. (ม.ป.ป.). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารราชการไทย Basic knowledge of Thai Public Administration. สืบค้นเมื่อ 18 พฤษภาคม 2564, จาก https://reru.ac.th/articles/images/vijai_20_04_59_2.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2560). ความรู้ เกี่ยวกับการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสาระสำคัญที่ เกี่ยวข้องกับประชาชน. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2563). คู่มือการบริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤต (Business Continuity Management: BCM). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาระบบราชการ.
- สำนักงานจังหวัดปัตตานี. (2561). ผังโครงสร้างองค์การจังหวัดปัตตานี แบ่งส่วนราชการตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2564, จาก <http://www.pattani.go.th/content/structure>

- อรรรรณ จุลวงษ์. (2554). ประสบการณ์และการรับรู้สมรรถนะการปฏิบัติงานในสถานการณ์ฉุกเฉินของนักเรียนพยาบาลกองทัพบก. เวชสารแพทย์ทหารบก วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก, 64(4), 199-206.
- อังศุมาลิน อังศุสิงห์. (2558). การบริหารแบบเครือข่ายในการจัดการภาวะฉุกเฉินอุทกภัยพิบัติภัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต (พัฒนาสังคมและการจัดการสิ่งแวดล้อม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อุทัย เลาหิเชียร และสุวรรณี แสงมหาชัย. (2560). การบริหารการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารเกษมบัณฑิต, 18(2), 111-127.

บุคลากรกรม

- นายไพโรจน์ เกิดแสงสุริยงค์. (2564, 17 พฤศจิกายน). ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ) หัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง ที่ทำการปกครองอำเภอปะนาเระ สัมภาษณ์. ที่กลุ่มงานบริหารทรัพยากรบุคคล สำนักงานจังหวัดปัตตานี
- นายวศิน ศรีวิทย์รัตน์. (2564, 19 พฤศจิกายน). นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่กองสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี
- ว่าที่ร้อยตรี นูอิม หวันวัง. (2564, 21 พฤศจิกายน). สมาชิกสภาเทศบาลเมืองตะลุมปัน เขต 3 อำเภอสายบุรี สัมภาษณ์. ที่บ้านปาตาคิมอ ตำบลตะลุมปัน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
- นางสาวภัทรระพี วาริตี. (2564, 21 พฤศจิกายน). ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ) ที่ทำการปกครองอำเภอยะรัง สัมภาษณ์. ที่ร้านกาลครั้งหนึ่ง Cafe (Once upon a time Cafe @Pattani) จังหวัดปัตตานี
- นายชอพรอน มณี. (2564, 22 พฤศจิกายน). ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองปัตตานี สัมภาษณ์. ที่ห้องประชุมพญาตานี ศาลากลางจังหวัดปัตตานี
- นายประวิทย์ สุขสว่าง. (2564, 24 พฤศจิกายน). ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองปัตตานี สัมภาษณ์. ที่ที่ว่าการอำเภอเมืองปัตตานี
- นายศุภชัย แก้วขวัญ. (2564, 27 พฤศจิกายน). นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าน้ำ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่ร้านอาหาร Our garden coffee and tree ตำบลควน อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี
- สิบตำรวจโท วิทวัส แก้วเจริญ. (2564, 30 พฤศจิกายน). ผู้บังคับหมู่ปฏิบัติการพิเศษสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี ปฏิบัติราชการฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่อาคาร 2 ชั้น 1 ศาลากลางจังหวัดปัตตานี
- นายโยธิน ศรีเฉลิม. (2564, 1 ธันวาคม). ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ) กลุ่มงานความมั่นคง ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่ห้องประชุมพญาตานี ศาลากลางจังหวัดปัตตานี

นางวรสุภางค์ มณีศรี. (2564, 7 ธันวาคม). นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่ห้องประชุมพญาธานี ศาลากลางจังหวัด
ปัตตานี

นางสุพัตรา อนิทรปริดา. (2564, 8 ธันวาคม). เจ้าพนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นชำนาญการ
สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่ห้องสำนักงาน
ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี ศาลากลางจังหวัดปัตตานี

นางสาวพิรฮานา หะแวกาจิ. (2564, 20 ธันวาคม). เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน สำนักงานจังหวัด
ปัตตานี สัมภาษณ์. ที่ห้องประชุมพญาธานี ศาลากลางจังหวัดปัตตานี

นางกมลชน สิงห์มณี. (2564, 21 ธันวาคม). นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรม
จังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่หน้าห้องสำนักงานจังหวัดปัตตานี ศาลากลางจังหวัด
ปัตตานี

นางสาวมารีณา ยามาเจริญ. (2564, 25 ธันวาคม). นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่ตำบลตุงยง อำเภอหนองจิก
จังหวัดปัตตานี

นายอานัส ยูนิ. (2564, 25 ธันวาคม). นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานการ
ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่ตำบลตุงยง อำเภอหนองจิก จังหวัด
ปัตตานี

ว่าที่ร้อยตรี ตรีภูล โทธรรม. (2564, 28 ธันวาคม). รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่ห้อง
ปฏิบัติการรองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ศาลากลางจังหวัดปัตตานี

นายสมนึก พรหมเขียว. (2564, 28 ธันวาคม). รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่ห้อง
ปฏิบัติการรองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ศาลากลางจังหวัดปัตตานี

นายชูชีพ ธรรมเพชร. (2564, 29 ธันวาคม). หัวหน้าสำนักงานจังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่ห้องปฏิบัติการ หัวหน้า
สำนักงานจังหวัดปัตตานี ศาลากลางจังหวัดปัตตานี

นางสาวอันธิกา แก้วะรัตน์. (2564, 29 ธันวาคม). ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อ
การพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่กลุ่มงานยุทธศาสตร์และ
ข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดปัตตานี

นายกิตติ ใจสมุทร. (2565, 2 กุมภาพันธ์). หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมาย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด
ปัตตานี สัมภาษณ์. ที่กลุ่มงานกฎหมาย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี

นายเอกชัย จันทรรัตน์. (2565, 2 กุมภาพันธ์). นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงาน
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี สัมภาษณ์. ที่กลุ่มงานยุทธศาสตร์
และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดปัตตานี

ภาคผนวก ก
เครื่องมือแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง “ความท้าทายในการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี”

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สำหรับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหลักในการบริหาร
สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการ
ส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา
2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของการประสานงานในสถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค รวมถึงจากส่วน
ภูมิภาคไปยังท้องถิ่น จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางในปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานีให้ดียิ่งขึ้น

การเก็บข้อมูลนี้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ในการตอบแบบสัมภาษณ์นี้ ขอให้ท่านตอบข้อมูลโดยอิสระ ตามความรู้ที่รู้สึกันแท้จริง
ของท่าน ทั้งนี้คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น และไม่มี
ผลใด ๆ ต่อตัวท่านทั้งสิ้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
นางสาวชนิสรา จันทร์ฉาย
นักวิจัย

ตอนที่ 1 การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

1. การประสานงานระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีลำดับขั้นตอนอย่างไร มีใครบ้างอยู่ในแต่ละขั้นตอนของการประสานงานดังกล่าว

2. การประสานงานระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นในการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีลำดับขั้นตอนอย่างไร มีใครบ้างอยู่ในแต่ละขั้นตอนของการประสานงานดังกล่าว

3. การประสานงานของท่านในสถานการณ์ดังกล่าว เป็นไปตามแนวปฏิบัติราชการปกติหรือไม่ อย่างไร มีขั้นตอนใดบ้างหรือไม่ที่ไม่เป็นไปตามระเบียบปฏิบัติปกติ

4. ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ท่านดำเนินการประสานงานด้วยตัวเองทุกครั้งหรือมีการมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้รับผิดชอบอื่น ๆ แนวทางในการมอบหมายดังกล่าวมีวิธีการหรือหลักการในการมอบหมายอย่างไร

5. ในการประสานงานดังกล่าว มีการเชื่อมโยงงานหรือภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างไร และมีการกำกับการทำงานให้มุ่งไปสู่จุดหมายปลายทางเดียวกันอย่างไร

6. ท่านมองว่าการประสานงานของท่านในสถานการณ์ดังกล่าวมีประสิทธิภาพหรือไม่ ทั้งในแง่เวลา งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรอื่น ๆ

7. การประสานงานในพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีการปรับปรุงแบบการประสานงานให้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์อย่างไรบ้าง ได้มีการนำเทคโนโลยีหรือเทคนิคการบริหารจัดการใดมาปรับใช้บ้างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงาน

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคของการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค รวมถึงจากส่วนภูมิภาคไปยังท้องถิ่น จังหวัดปัตตานี

1. การประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาค รวมถึงจากส่วนภูมิภาคไปยังท้องถิ่น จังหวัดปัตตานี มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร

2. ในมุมมองหรือจากการปฏิบัติงานของท่าน ท่านมองว่าอะไรคือปัญหาหรือความท้าทายที่สุดในการประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (เช่น การประสานงานจากส่วนกลางมายังส่วนภูมิภาคมีปัญหาตรงจุดใด และจากส่วนภูมิภาคไปยังส่วนท้องถิ่นมีปัญหาตรงจุดใด)

3. การประสานงานในสถานการณ์ดังกล่าวมีโครงสร้างของงาน อำนาจหน้าที่ และทรัพยากรทางการบริหารอย่างเหมาะสมหรือไม่

4. การประสานงานในสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาของท่านรับทราบปัญหาอุปสรรคในการทำงานของท่านหรือไม่ และมีการสั่งการเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการทำงานหรือไม่ อย่างไร

ตอนที่ 3 แนวทางในปรับปรุงการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานีให้ดียิ่งขึ้น

1. ท่านมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอย่างไรสำหรับแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการประสานงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จังหวัดปัตตานีให้ดียิ่งขึ้น

2. ในสถานการณ์ดังกล่าวผู้บริหารหรือหน่วยงานท่านได้คาดการณ์ล่วงหน้าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อการดำเนินงาน และกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงานหรือวิถีทางที่จะปฏิบัติเอาไว้เพื่อเป็นแนวทางของการประสานงานในอนาคตอย่างไร

ภาคผนวก ข
การสัมภาษณ์เชิงลึกและเอกสารประกอบ

ภาพประกอบ 17 สัมภาษณ์เชิงลึก นายไพโรจน์ เกิดแสงสุริยงค์ ปลัดอำเภอ ที่ทำการปกครองอำเภอ
ปะนาเระ วันที่ 17 พฤศจิกายน 2564

ภาพประกอบ 18 สัมภาษณ์เชิงลึก นายวศิน ศรีวิทย์รัตน์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี วันที่ 19 พฤศจิกายน 2564

ภาพประกอบ 19 สัมภาษณ์เชิงลึก ว่าที่ร้อยตรี นูอิม หวันวัง สมาชิกสภาเทศบาลเมืองตะลุบัน เขต 3
อำเภอสายบุรี วันที่ 21 พฤศจิกายน 2564

ภาพประกอบ 20 สัมภาษณ์เชิงลึก นางสาวภัทรระพี วาริตี ปลัดอำเภอ ทำการปกครองอำเภอยะรัง
วันที่ 21 พฤศจิกายน 2564

ภาพประกอบ 21 สัมภาษณ์เชิงลึก นายชอพรอน มะนิ ปลัดอำเภอ ที่ทำการปกครองอำเภอเมือง
ปัตตานี วันที่ 22 พฤศจิกายน 2564

ภาพประกอบ 22 สัมภาษณ์เชิงลึก นายประวิทย์ สุขสว่าง ปลัดอำเภอ ที่ทำการปกครองอำเภอเมือง
ปัตตานี วันที่ 24 พฤศจิกายน 2564

ภาพประกอบ 23 สัมภาษณ์เชิงลึก นายศุภชัย แก้วขวัญ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าน้ำ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2564

ภาพประกอบ 24 สัมภาษณ์เชิงลึก สิบตำรวจโท วิทวัส แก้วเจริญ ผู้บังคับหมู่ปฏิบัติการพิเศษสถานี
ตำรวจภูธรเมืองปัตตานี ปฏิบัติราชการฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดปัตตานี
วันที่ 30 พฤศจิกายน 2564

ภาพประกอบ 25 สัมภาษณ์เชิงลึก นายโยธิน ศรีเฉลิม ปลัดอำเภอ ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี
วันที่ 1 ธันวาคม 2564

ภาพประกอบ 26 สัมภาษณ์เชิงลึก นางวรสุภางค์ มณีศรี นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี วันที่ 7 ธันวาคม 2564

ภาพประกอบ 27 สัมภาษณ์เชิงลึก นางสุพัตรา อนิทรปรีดา เจ้าพนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ชำนาญงาน สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี วันที่ 8 ธันวาคม
2564

ภาพประกอบ 28 สัมภาษณ์เชิงลึก นางสาวพิรธานา หะแวกาจิ เจ้าหน้าที่ประจำสำนักงาน สำนักงาน
จังหวัดปัตตานี วันที่ 20 ธันวาคม 2564

ภาพประกอบ 29 สัมภาษณ์เชิงลึก นางกมลธน สิงห์มณี นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงาน
วัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี วันที่ 21 ธันวาคม 2564

ภาพประกอบ 30 สัมภาษณ์เชิงลึก นางสาวมารีณา ยามาเจริญ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดปัตตานี วันที่ 25 ธันวาคม 2564

ภาพประกอบ 31 สัมภาษณ์เชิงลึก นายอานัส ยูนู นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงาน
การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดปัตตานี วันที่ 25 ธันวาคม 2564

ภาพประกอบ 32 สัมภาษณ์เชิงลึก ว่าที่ร้อยตรี ตระกูล โทธรรม รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี วันที่ 28 ธันวาคม 2564

ภาพประกอบ 33 สัมภาษณ์เชิงลึก นายสมนึก พรหมเขียว รองผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี วันที่ 28 ธันวาคม 2564

ภาพประกอบ 34 สัมภาษณ์เชิงลึก นายชูชีพ ธรรมเพชร หัวหน้าสำนักงานจังหวัดปัตตานี วันที่ 29 ธันวาคม 2564

ภาพประกอบ 35 สัมภาษณ์เชิงลึก นางสาวอันธิกา แก้วะรัตน์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดปัตตานี วันที่ 29 ธันวาคม 2564

ภาพประกอบ 36 สัมภาษณ์เชิงลึก นายกิตติ ใจสมุทร หัวหน้ากลุ่มงานกฎหมาย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปัตตานี วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2565

ภาพประกอบ 37 สัมภาษณ์เชิงลึก นายเอกชัย จันทรัตน์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดปัตตานี วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2565

แถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน
ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน
พ.ศ. ๒๕๔๘

ตามที่นายกรัฐมนตรีด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๓ และตามคำแนะนำของผู้บริหารและนักวิชาการด้านการแพทย์และสาธารณสุข ได้อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๕ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศ สถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ตั้งแต่วันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ จนถึงวันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๓ นั้น

การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าวเป็นไปตามกฎหมายที่มีอยู่แล้วตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ อันเนื่องจากขณะนี้ได้เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งเป็น โรคระบาดใหญ่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่แต่แพร่ไปทั่วโลกอย่างรวดเร็วและประเทศไทยได้รับผลกระทบเช่นกัน ในขณะนี้ ยังไม่มีวัคซีนป้องกันและยารักษาที่ได้ผล รัฐบาลได้ใช้มาตรการป้องกัน สกัดกั้น ชะลอ และ สร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนมาเป็นลำดับและประเมินสถานการณ์เป็นรายวัน ตามความ คืบหน้าของสถานการณ์ ข้อมูลข่าวสาร และคำแนะนำทางการแพทย์ของบรรดาผู้เชี่ยวชาญทั้งหลาย โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนด้านสังคมความเป็นอยู่ เศรษฐกิจการครองชีพ ทรัพยากรของรัฐ ด้านการสาธารณสุขและป้องกันการตื่นตระหนกเกินกว่าเหตุ

บัดนี้ ทุกฝ่ายเห็นว่าสถานการณ์ควรยกระดับขึ้นสู่การบังคับใช้มาตรการขั้นสูงสุดได้แล้ว เพื่อว่ารัฐจะสามารถนำมาตราการอื่น ๆ มาบังคับใช้เพิ่มขึ้นจากเดิม ส่วนจะเลือกใช้มาตรการใดก่อนหลัง จะมีการออกประกาศและข้อกำหนดแจ้งให้ทราบต่อไป แต่ในเบื้องต้นจำเป็นต้องประกาศสถานการณ์ ฉุกเฉินเสียก่อน ซึ่งได้ประกาศแล้วในวันนี้ ผลจากการประกาศดังกล่าวคือรัฐบาลจะมีช่องทาง ตามกฎหมายเข้าควบคุมหรือบริหารสถานการณ์ได้ เช่น จะมีการโอนอำนาจบางประการของรัฐมนตรี ตามกฎหมายบางฉบับมาเป็นของนายกรัฐมนตรีเท่าที่จำเป็นและเป็นการชั่วคราวเพื่อความรวดเร็วและ บูรณาการ จะมีการออกข้อกำหนดคือ ข้อห้ามหรือข้อปฏิบัติบางอย่าง เช่น ห้ามเข้าออกสถานที่บางแห่ง ห้ามหรือจำกัดการเข้าออกรถสาธารณะและการเคลื่อนย้ายประชาชนจำนวนมากข้ามเขตพื้นที่ การควบคุมการใช้ยานพาหนะ เส้นทางจราจร การควบคุมสินค้าและเวชภัณฑ์ มาตรการเหล่านี้ แม้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน และแม้ว่าสถานการณ์จากตัวเลข จำนวนผู้ได้รับเชื้อและการเสียชีวิตในประเทศจนถึงปัจจุบันจะยังไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับประเทศอื่น แต่หากยังคงมีการเคลื่อนย้ายหรือเดินทาง การรวมกลุ่มคนจำนวนมากเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน การติดต่อสัมผัสหรือใกล้ชิด และการขาดความรู้ ความเข้าใจ ความรับผิดชอบ ตลอดจนการไม่ปฏิบัติตาม ให้อุบัติตามมาตรการป้องกันโรคตามหลักสากล ประกอบกับกำลังจะเข้าสู่ช่วงเวลาเทศกาลและ การเปลี่ยนฤดูกาลตามธรรมชาติ เชื้อโรคโควิด 19 ย่อมมีโอกาสแพร่ไปได้เร็วและเพิ่มจำนวนผู้ติดเชื้อ

ภาพประกอบ 38 แถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนด การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563

มากขึ้นจนเป็นอันตรายอย่างยิ่งเพราะจะกระทบต่อประสิทธิภาพในการให้บริการทางการแพทย์และกระทบต่อการใช้ทรัพยากรด้านการสาธารณสุขของประเทศ เช่น แพทย์ พยาบาล โรงพยาบาล ยา และเวชภัณฑ์ต่าง ๆ จนอาจขาดแคลนเข้าวันหนึ่ง อันจะนำมาซึ่งความสูญเสียรุนแรงสุดจะประมาณได้ ดังที่ปรากฏในบางประเทศในขณะนี้ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเสียแต่บัดนี้ เพื่อความไม่ประมาท อันจะเป็นการสร้างความมั่นใจแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติและคลายความวิตกกังวลของประชาชน การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นความจำเป็นเร่งด่วนเฉพาะช่วงเวลานี้ โดยรัฐบาลจะพิจารณาเลือกใช้เฉพาะมาตรการเท่าที่จำเป็นตามคำแนะนำทางการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อป้องกันและระงับยับยั้งการแพร่ระบาดของโรค โดยถือว่าการดูแลสุขภาพอนามัยและชีวิตของประชาชน การจัดสรรทรัพยากร เวชภัณฑ์ และการให้บริการทางการแพทย์ให้ทั่วถึงเพียงพอแก่ประชาชนชาวไทย มีความสำคัญเร่งด่วนเป็นลำดับแรก ซึ่งแน่นอนว่าความสะดวกสบายของประชาชนในระหว่างนี้ ย่อมลดน้อยลงกว่าเดิม เพราะทุกคนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม แต่ประชาชนยังสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติโดยไม่เกิดภาวะขาดแคลน ส่วนมาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้เดือดร้อนจะได้ทยอยดำเนินการต่อไปในยามนี้เรากำลังต่อสู้กับมหันตภัยที่มองไม่เห็นตัวคือเชื้อโรคและอาจจู่โจมมาถึงเราทุกคนในทุกพื้นที่ได้ทุกเมื่อ จึงจำเป็นต้องควบคุมสถานการณ์และบังคับใช้มาตรการขั้นสูงสุดเพื่อความอยู่รอดร่วมกัน ซึ่งจะเป็นอย่างนี้ไประยะหนึ่งตามที่กฎหมายให้อำนาจรัฐบาลประกาศได้เป็นคราว ๆ ไป คราวละไม่เกินสามเดือน แต่อาจประกาศขยายเวลาต่อได้อีกตามความจำเป็นแห่งสถานการณ์ อันที่จริงการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินได้กระทำมาหลายปีแล้วในขณะนี้ในบางพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้แต่อาศัยเหตุแห่งการประกาศใช้ที่แตกต่างไปจากในครั้งนี้

รัฐบาลขอให้ประชาชนวางใจในระบบการสาธารณสุขของประเทศ และโปรดดูแลสุขภาพของตนเองเพราะความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐโดยแท้ ขณะเดียวกันโปรดให้ความร่วมมือกับทางการในการปฏิบัติตามมาตรการและคำแนะนำทางการแพทย์อย่างเคร่งครัด ตลอดจนรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ทางช่องทางที่เป็นทางการ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ที่ระบุแหล่งข่าวอ้างอิงเชื่อถือได้ มิใช่ข่าวลือหรือข่าวที่ไม่ปรากฏแหล่งที่มา หากมีข้อสงสัยให้สอบถามได้ที่กระทรวงสาธารณสุขหรือศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) หมายเลขโทรศัพท์ ๑๑๑๑ ขณะนี้ การอยู่กับบ้านตามคำกล่าวที่ว่า “อยู่บ้าน หยุดเชื้อ เพื่อชาติ” การไม่รวมกลุ่มกับผู้คนจำนวนมาก การใช้มาตรการป้องกันโรคเพื่อตนเองและแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การใช้หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ การหมั่นล้างมือ การไม่สัมผัสหรือรับเชื้อที่มา กับฝอยละอองน้ำลาย การเว้นระยะสัมผัสห่างจากผู้อื่น การไปพบแพทย์ในกรณีต้องสงสัย เป็นที่ยอมรับทั่วโลกแล้วว่าสามารถลดความเสี่ยงได้ดีที่สุดเท่าที่เราจะป้องกันตนเอง คนที่ทำงานรัก และประเทศชาติได้

เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง รัฐบาลจะได้แถลงให้ทราบเป็นระยะ ๆ ในโอกาสต่อไป

สำนักนายกรัฐมนตรี

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๓

ภาพประกอบ 39 แถลงการณ์สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล นางสาวชนิสรา จันทร์ฉาย

รหัสประจำตัวนักศึกษา 6210521512

วุฒิการศึกษา

วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2559

ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด
สำนักงานจังหวัดปัตตานี

ศาลากลางจังหวัดปัตตานี ชั้น 5 อาคาร 2 ถนนเดชา ตำบลสะบารัง อำเภอเมืองปัตตานี
จังหวัดปัตตานี 94000